

EUROOPAN KESKUSPANKKI

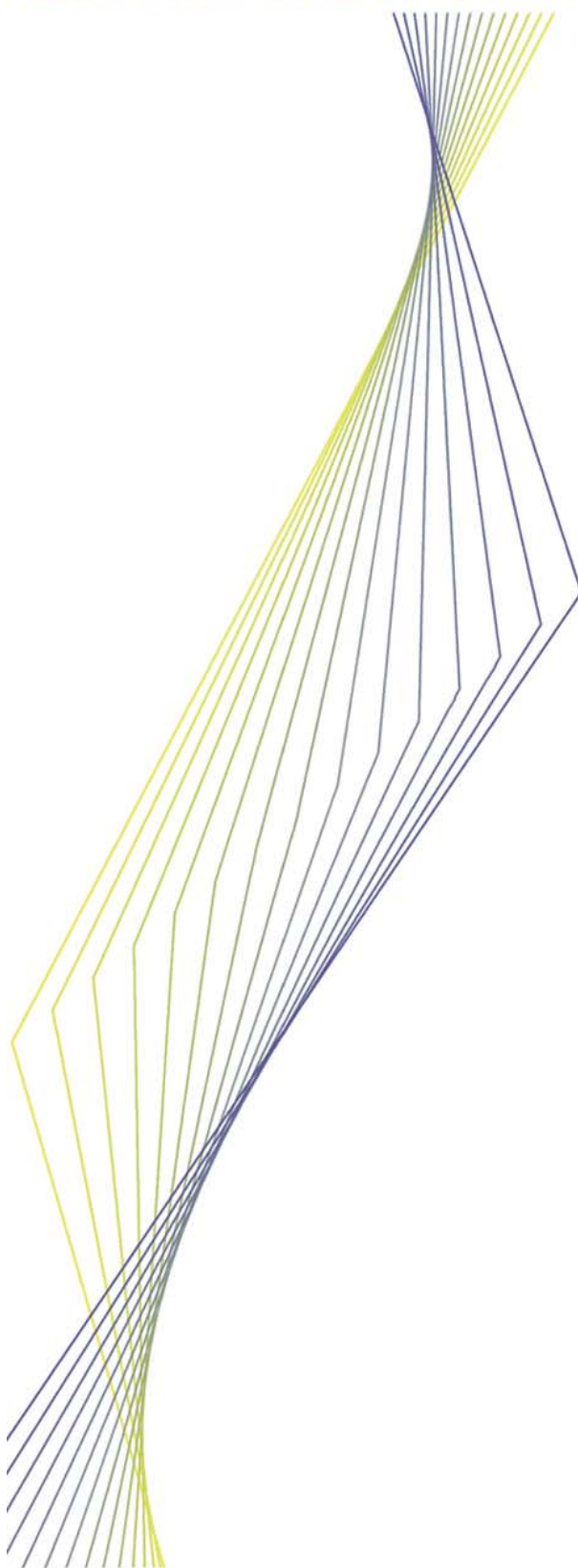
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Lokakuu 2003

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Lokakuu 2003

© Euroopan keskuspankki, 2003

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 1.10.2003 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322 (painettu julkaisu)

ISSN 1725-3020 (verkkojulkaisu)

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	22
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	28
Valuuttakurssit ja maksutase	34
Kehikot:	
1 Millaisia seurauksia euroalueelle kehittyneestä ylimääräisestä likviditeetistä voi olla	8
2 Yritysten välitetyt rahoituksen ja joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen hankinnan suhde euroalueella	12
3 Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.9.2003 päätyneenä pitoajanjaksona	17
4 Millaiseksi inflaatio on viime aikoina koettu euroalueella	24
Euroalueen rahoitusjärjestelmien viimeaikainen kehitys	39
Euroalueen rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen	53
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	95*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	99*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EMU	talous- ja rahaliitto
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. I	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 2.10.2003 pitämässään kokouksessa, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,0 %. Myös maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko jätettiin ennalleen 3,0 ja 1,0 prosenttiin.

Päätös pitää korot muuttumattomina heijastaa EKP:n neuvoston arviota, että keskipitkän aikavälin hintavakauskäymät ovat edelleen suotuisat. Näin ollen EKP:n neuvosto katsoo, että EKP:n korkojen tämänhetkinen historiallinen alhainen taso on sopiva. Lisäksi nykyinen korkotaso tukee jatkuvasti taloudellista toimeliaisuutta. EKP:n neuvosto seuraa edelleen huolellisesti kaikkia tekijöitä, joilla voi olla vaikutusta tähän arvioon.

Taloudellisen analyysin perusteella voidaan todeta, että euroalueen BKT:n määrässä ei käytännössä tapahtunut muutoksia vuoden alkupuoliskolla. Tuoreimmat tiedot viittaavat kuitenkin siihen, että taloudellinen toimeliaisuus on vilkastunut jonkin verran vuoden jälkipuoliskolla. Kyselytiedot ja tuotantoluvut antavat merkkejä siitä, että taloudellinen toimelisyys olisi hieman voimistunut vuoden kolmannella neljänneksellä. Syyskuussa käytettävissä olleet luottamusindikaattorit viittaavat talouskehitystä koskevien odotusten jonkinasteiseen parantumiseen. Kuten saatavissa olevissa ennusteissa ja arvioissa on oletettu, taloudellinen noususuhdanne vahvistunee asteittain vuoden 2004 kuluessa.

Euroalueen ulkopuolella maailmantalouden elpymisen näyttää etenevän. Tämä tukenee euroalueen vientikysyntää ja kompensoi siten hintakilpailukyyn heikentymisen vaikutuksia. Euroalueella yritykset näyttävät jatkavan sopeuttamistoimiaan lisätäkseen tuottavuuttaan ja kannattavuuttaan. Yhdessä alhaisen korkotason ja yleisesti suotuisan rahoitustilanteen kanssa tämä kehitys edistää investointien elpymistä. Euron vahvistumisesta johtuva ulkomaankaupan vaihtosuhteen muutos kasvattaa käytettävissä olevien tulojen määrää ja nopeuttaa kulutuksen kasvua euroalueella. Rahoitusmarkkinoiden kehitys on varsin yhdenmukaista talouskasvun asteittaisen elpymisen näkymien kanssa.

Lähitulevaisuudessa asteittaisen elpymisen yleisnäkyymiin kohdistuvat riskit ovat jokseenkin tasapainossa. Maailmantalouden kasvun keskeytyksen kohdistuu kuitenkin edelleen joitakin riskejä, jotka johtuvat ratkaisemattomista rakenteellisista ongelmista ja jatkuvista makrotaloudellisista tasapainottomuuksista keskeisissä teollisuusmaissa.

Hintakehityksen osalta voidaan todeta, että Eurostatin tuoreimman alustavan arvion mukaan vuotuinen YKHI-inflaatiovauhti oli syyskuussa 2,1 % eli sama kuin elokuussa. YKHI-inflaatiovauhdin pitäisi vaihdella 2 prosentin tuntumassa loppuvuoden 2003 ajan. Valuuttakurssikehitys hillitsee osaltaan hintojen nousupaineita lyhyellä aikavälillä. Toisaalta joidenkin euroalueen maiden kuumasta ja kuivasta säästä johtunut jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen kallistuminen saattaa aiheuttaa vähäisiä hintojen nousupaineita lähikuukausina. On vielä epävarmaa, miten merkittävästi useiden maiden suunnittelemaat välillisten verojen ja hallinnollisesti säädeltyjen hintojen korotukset vaikuttavat YHKI-inflaatiovauhtiin alkuvuodesta 2004.

Pidemmällä aikavälillä inflaation odotetaan hidastuvan alle 2 prosenttiin vuonna 2004 ja pysyvän sen jälkeen hintavakaustavoitteen mukaisena. Nämä odotukset perustuvat oletukseen maltillisesta palkkakehityksestä talouden elpymessä asteittain. Lisäksi tuontihintojen hienoinen lasku, joka tällä hetkellä näkyy tuottajahintojen nousupaineiden vähäisyytenä, hillinnee edelleen kuluttajahintojen nousua. On myös huomattava, että pitkän aikavälin inflaatio-odotukset euroalueella ovat alle 2 prosentissa mutta lähellä kahta prosenttia.

Rahatalouden analyysin perusteella voidaan todeta, että rahan määrän voimakasta kasvua viimeisten kahden vuoden aikana ovat lisänneet sijoitusten siirrot, varovaisuussyistä tapahtunut säästäminen ja alhainen korkotaso. Alhainen korkotaso on myös tasapainottanut heikon talouskehityksen negatiivista vaikutusta luotonannon kehitykseen. Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen kasvuvauhdissa voidaan itse asiassa nähdä nopeutumisen merkkejä.

Nyt kun euroalueen talouskasvu on vaimeaa, ylimääräisen likviditeetin kertyminen ei anna syytä huoleen. Mikäli taloudellinen toimeliaisuus voimistuu merkittävästi, likviditeetin jatkuva ylimäärä saattaa kuitenkin johtaa inflaatiopaineisiin keskipitkällä aikavälillä.

Taloudellisesta ja rahatalouden analyysistä saatujen tietojen vertailun perusteella voidaan yhteenvetona todeta taloudellisen analyysin vahvistavan edelleen odotukset, että hintapaineet pysyvät lähivuosina vaimeina, jos talous elpyy asteittain ja tuontihintojen ja palkkojen kehitys on maltillista. Vallitsevassa taloustilanteessa rahan määrän voimakkaan kasvun ei pitäisi toistaiseksi vaikuttaa haitallisesti näihin näkyymiin. Kaiken kaikkiaan keskipitkän aikavälin hintavaikauksnäkömät pysyvät siis edelleen suotuisina.

Finanssipolitiikan alalla viimeaikainen kehitys on vakava huolenaihe. Vaikuttaa yhä enemmän siltä, että useimmat maat jäävät huomattavan kauan budjettitavoitteistaan vuonna 2003, ja monissa tapauksissa budjettisuunnitelmat vuodelle 2004 eivät ole rohkaisevia. Vaikka rahoitusasemien heikkeneminen heijastaa pääasiassa odotettua vaimeampaa talouskasvua, on kuitenkin huoletuttavaa, että kaikki maat eivät edelleenkään ole ryhtyneet riittäviin vakauttamistoimiin tasapainon saavuttamiseksi. On olennaisen tärkeää, että talous- ja rahaliiton institutionaalisen perustan uskottavuus säilyy.

Perustamissopimus ja vakaus- ja kasvusopimus muodostavat tarkoituksenmukaiset puitteet kurinalaiselle mutta samalla riittävän joustavalle finanssipolitiikalle. Liiallisia alijäämiä koskevalla menettelyllä ei pyritä rajoittamaan finanssipolitiikkaa mekaanisesti, vaan sen eri vaiheiden tarkoituksena on kannustaa maita ehkäisemään ja korjaamaan vakavia rahoitusaseman tasapainot-

tomuuksia. Kunkin maan finanssipoliittisia toimia ja sen taloudellisessa toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia arvioidaan liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn eri vaiheissa, ja ne otetaan huomioon jatkotoimenpiteitä suunniteltaessa. Näin maat ovat jatkuvasti tietoisia niistä riskeistä ja kustannuksista, joita julkisen talouden kestävyteen tähtäävien poliittisten toimenpiteiden viivästyminen aiheuttaa. Finanssipolitiikan periaatteiden uskottavuuden säilyttämiseksi on olennaisen tärkeää, että niitä noudatetaan joka suhteessa, ja ne pannaan täytäntöön kokonaisuudessaan. Periaatteiden noudattaminen ja Ecofin-neuvoston asettamien edellytysten täyttäminen johtavat luottamuksen parantumiseen ja kasvun nopeutumiseen. Näitä vaikutuksia voidaan voimistaa, kun budjettisuunnitelmat ovat osa kattavaa ja uskottavaa keskipitkän aikavälin suunnitelmaa, jossa painotetaan menorakenteen uudistamista.

Työ- ja hyödykemarkkinoilla kaivataan kiireesti lisää uudistuksia rakenteellisten jäykkyyksien poistamiseksi, jotta voidaan puuttua euroalueen keskeisimpään taloudelliseen ongelmaan eli korkeaan rakenteelliseen työttömyyteen. Tällä hetkellä käynnissä olevat toimenpiteet mm. eläke- ja terveydenhuoltojärjestelmien uudistamiseksi väestön ikääntymiseen valmistaututtaessa ovat äärimmäisen tärkeitä, kun pyritään varmistamaan sosiaaliturvajärjestelmien kestävyys.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kaksi muuta artikkelia. Ensimmäisessä tarkastellaan euroalueen rahoitusjärjestelmän viimeaikaista kehitystä. Erityistä huomiota kiinnitetään rahoituksen välittäjien ja rahoitusmarkkinoiden muuttuviin rooleihin. Toisessa artikkelissa luodaan katsaus euroalueen rahoitusmarkkinoiden jatkuvaan yhdentymiseen.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

EKP:n neuvoston rahapoliittiset päätökset

Kokouksessaan 2.10.2003 EKP:n neuvosto päätti, että vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavien perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko on edelleen 2,0 %. Maksuvalmiusluoton korko päätettiin niin ikään pitää edelleen 3,0 prosentissa ja talletuskorko 1,0 prosentissa (ks. kuvio 1).

M3:n kasvu heikkeni elokuussa

Rahan määrän kasvu maltillistui elokuussa 2003 jonkin verran. Näin ollen lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuinen kasvuvauhti hidastui elokuussa 8,2 prosenttiin edellisen kuukauden 8,6 prosentista (ks. kuvio 2). Kesä-elokuussa 2003 M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo oli 8,4 %, kun se oli touko-heinäkuussa 2003 ollut 8,5 %.

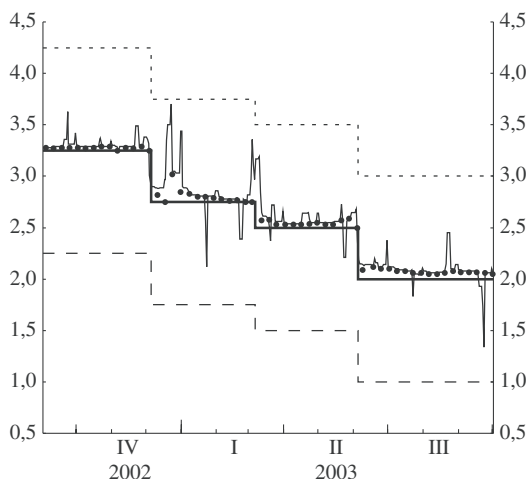
Vaikka kuukausikohtainen kehitys on vaihtelevaa eikä sen merkitystä pitäisi korostaa liikaa, rahan määrän kasvun maltillistuminen elokuus-

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

- Maksuvalmiusluoton korko
- - - Talletuskorko
- Perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko
- Yön yli -korko (EONIA)
- Perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko

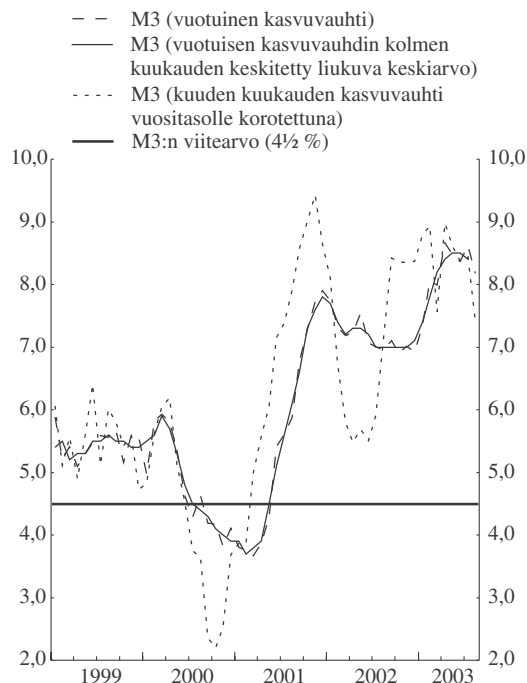

Lähteet: EKP ja Reuters.

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

sa saattaa viitata siihen, että sijoituksia on rahoitusmarkkinoiden tilanteen kohennuttua siirretty jälleen likvideistä varoista pidempiaikaiseen rahoitusvarallisuuteen. On seurattava tarkasti, vahvistuuko viimeaikainen kehityssuuntaus edelleen lähikuukausien aikana. Joka tapauksessa likviditeettiä on yhä hyvin runsaasti, ja euroalueella on tällä hetkellä huomattavasti enemmän likviditeettiä kuin inflaatiota kiihdyttämättömän talouskasvun rahoittamiseksi tarvitaan. Ylimääräisen likviditeetin kertyminen ei anna aiheutta huoleen, kun otetaan huomioon euroalueen tämänhetkinen vaimea talouskasvu. Mikäli tilanne kuitenkin säilyisi ennallaan taloudellisen toimeliaisuuden elyessä voimakkaasti, likviditeetin runsaus saattaisi johtaa inflaatiopaineisiin keskipitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi on seurattava tarkoin, missä määrin sijoittajat pyrkivät palauttamaan sijoituksiaan takaisin likvideihin varoihin ja siirtykö ylimääräistä likviditeettiä mahdollisesti kokonaiskulutukseen talouskasvun voimistuessa (ks. kehikko 1).

Kehikko I.

Millaisia seurauksia euroalueelle kertyneestä ylimääräisestä likviditeetistä voisi olla?

Likviditeetin suuri määrä euroalueella

Viime vuosina raha-aggregaatti M3:n kasvuvauhti on ollut huomattavasti nopeampaa kuin EKP:n neuvoston sille asettama $4\frac{1}{2}$ prosentin viitearvo. Viitearvo viittaa rahan määrän vuotuisen kasvuvauhtiin, joka on sopusoinnussa keskipitkän aikavälin hintavakauden kanssa. M3:n voimakkaasta kasvusta on seurannut, että euroalueen taloudessa on nyt merkittävästi enemmän likviditeettiä kuin tarvittaisiin kestävään, inflaatiota kiihdyttämättömään kasvuun. Tätä ilmiötä voidaan kuvata ns. rahapoikkeamien avulla. Ne osoittavat M3:n kasvun kumulatiiviset poikkeamat viitearvosta viime vuosina. Oheisessa kuviossa nimellinen rahapoikkeama viittaa M3:n todellisen määrän poikkeamaan määrästä, joka vastaa M3:n viitearvon ($4\frac{1}{2}$ %) mukaista kasvuvauhtia. Kuviossa käytetään perusjaksona joulukuuta 1998 eli yhteisen rahapolitiikan alkamisajankohtaa edeltävää kuukautta. Reaalinen rahapoikkeama viittaa YKHIllä deflatoidun M3:n todellisen määrän poikkeamaan reaalisen M3:n määrästä, joka olisi seurannut, jos nimellinen M3 olisi kasvanut viitearvon mukaisesti ja YKHI-inflaatio olisi kehittynyt hintavakauden määritelmän mukaisesti (perusjaksona on edelleen joulukuuta 1998). Reaalisessa rahapoikkeamassa otetaan huomioon, että osa viime vuosina kertyneestä ylimääräisestä likviditeetistä on absorboitunut hintojen nousuun, mitä kuvastaa se, että inflaatiovauhti on ajoittain ollut hintavakauden tavoitteen mukaista nopeampi. Tästä syystä reaalisen rahapoikkeaman osoittama ylimääräinen likviditeetin määrä on pienempi kuin nimellisen rahapoikkeaman kuvaama. Vaikka näiden indikaattoreiden perusjakso on valittu melko sattumanvaraisesti, on selkeää näyttöä siitä, että kahden viime vuoden aikana on kertynyt erittäin suuria määriä ylimääräistä likviditeettiä (ks. kuvio).

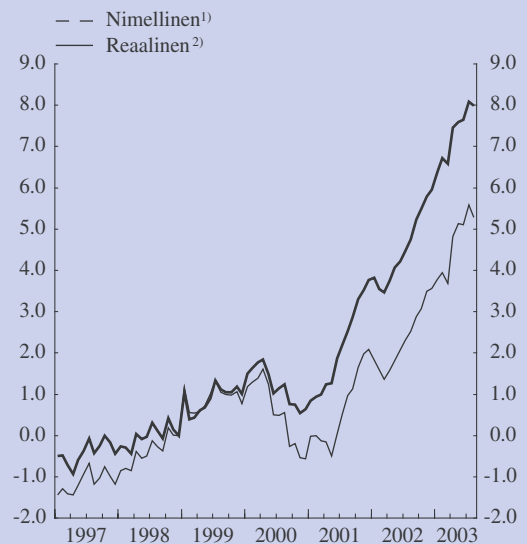
Syitä ylimääräisen likviditeetin kertymiseen

Herää siis kysymys, mitä seurauksia ylimääräisen likviditeetin suuresta määrästä voi olla. Tästä voidaan saada alustavia viitteitä, kun tutkitaan likviditeetin kertymisen syitä. Ensiksikin likviditeetin suuri määrä euroalueella liittyy keskeisesti sijoitusten siirtymiseen sijoituskohteesta toiseen. Siirtymistä tapahtui eniten vuoden 2001 puolivälistä vuoden 2003 alkupuolelle osakemarkkinoiden voimakkaiden heilahtelujen sekä osakkeiden hintojen jatkuvan laskun yhteydessä. On odotettavissa, että rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden hälvetessä tällaiset tilapäisesti sijoitetut varat sijoitetaan uudestaan pitkäaikaisiin rahoitusvaateisiin tai reaaliomaisuuteen. Toiseksi likvidien varojen hallussapitoa ovat tukeneet alhainen korkotaso ja siitä seuranneet M3:een sisältyvien varojen hallussapidon alhaiset vaihtoehtoiskustannukset. Osa hallussapidetyistä likvideistä varoista saatetaan tulevaisuudessa käyttää transaktiotarkoituksiin. Likviditeetin kertymiseen on lisäksi ollut osasyynä myös varovaisuussäästäminen epävarmojen talous- ja työllisyysnäkymien vuoksi. Voidaan odottaa, että työllisyysnäkyminen kohentuessa varovaisuussäästämiseen liittyvät varat joko sijoitetaan pitkäaikaisiin rahoitusvaateisiin tai reaaliomaisuuteen tai käytetään kulutukseen.

On vaikea eritellä, mikä osa hallussapidetyistä varoista liittyy mihinkin näistä kolmesta tekijästä, sillä talouden toimijoilla ei ole tapana ”korvamerkitä” varojaan näiden käyttötarkoitusten mukaisesti. Voidaan lisäksi

Nimellisen ja reaalisen rahapoikkeaman estimaatit

(prosentteina M3:n kannasta)

Lähde: EKP.

1) Nimellinen rahapoikkeama on M3:n todellisen määrän poikkeama tasosta, joka vastaa rahan määrän viitearvon mukaista kasvuvauhtia. Perusjaksona on joulukuuta 1998.

2) Reaalinen rahapoikkeama on nimellinen rahapoikkeama, josta on vähennetty kuluttajahintojen poikkeama hintavakauden määritelmän mukaisesta hintakehityksestä. Perusjaksona on joulukuuta 1998.

olettaa, että likvidien varojen sijoittaminen tai kuluttaminen riippuu suhdanteista siten, että esimerkiksi arvopaperisijoituksiin alun perin varatut likvidit varat saatetaankin talousnäkyminen kohentuessa käyttää transaktiotarkoituksiin. Tässä kehikossa kuvataan seuraavaksi yksityiskohtaisemmin, millaisia mahdollisia kokonaistaloudellisia vaikutuksia on kertyneen ylimääräisen likviditeetin käytöllä eri tarkoituksiin.

Ylimääräisen likviditeetin käytön kokonaistaloudellisia vaikutuksia

Kuten edellä todettiin, kertyneestä ylimääräisestä likviditeetistä osa saatetaan sijoittaa pitkäaikaisiin rahoitusvaateisiin eli osakkeisiin tai velkakirjoihin joko suoraan tai epäsuorasti sijoitusrahastojen kautta. Jos muiden kuin rahalaitosten sektori kokonaisuutena siirtäisi sijoituksensa rahoitusvaateisiin, sen vastapuolena olisi oltava joko euroalueen rahalaitossektori tai euroalueen ulkopuoliset toimijat. Jos näin tapahtuisi, ylimääräinen likviditeetti pienenesi. Tämä vähentäisi hintavakauteen liittyviä huolia, mutta toisaalta sijoitussalkkujen uudelleenjärjestelyt saattaisivat joissakin olosuhteissa vaikuttaa omaisuushintoihin. Tämän ei kuitenkaan pitäisi merkittävästi vaikuttaa investointeihin ja kulutukseen (varallisuusvaikutuksen tai rahoitustilanteen mahdollisen paranemisen kautta). Se, miten nopeasti ylimääräinen likviditeetti vähenee, kun sijoituksia siirretään tilapäiskohteista pitkäaikaisiin kohteisiin tai muuhun käyttöön, riippuu olennaisesti siitä, muuttavatko yritykset ja kotitaloudet sijoittamiskäyttäytymistään vain uusien säästöjen osalta vai muuttavatko ne myös sijoitussalkkujensa eri komponenttien määriä. Koska likvidien varojen osuus sijoitussalkuissa on suuri, aiemmin tilapäisiin sijoituskohteisiin siirrettyjen varojen uudelleensijoittaminen voi hyvinkin liittyä sekä uusiin säästöihin että sijoitussalkkujen komponenttien määrien muuttamiseen. Tämän vuoksi ylimääräisen likviditeetin väheneminen voisi periaatteessa olla suhteellisen nopeaa. Muutamana viime kuukautena likvidien varojen uudelleen sijoittaminen osakkeisiin on kuitenkin ollut vähäistä, mikä viittaa siihen, että likviditeetin väheneminen voi myös olla melko hidasta. Yhtenä syynä tähän saattaa olla se, että kotitaloudet ovat nykyisin aiempaa haluttomampia sijoittamaan osakkeisiin, sillä ne kärsivät suuria tappioita osakesijoituksistaan vuoden 2000 puolivälin ja vuoden 2003 alun välisenä aikana.

Rahoitusvaateiden lisäksi ylimääräistä likviditeettiä voi sijoittaa myös reaaliomaisuuteen. Siinä tapauksessa pätevät periaatteessa samat näkökohdat kuin edellä. Koska on kuitenkin erittäin todennäköistä, että reaaliomaisuudella käytäisiin kauppaa euroalueella olevien muiden kuin rahalaitosten kesken, sijoitukset reaaliomaisuuteen eivät todennäköisesti vähennä ylimääräistä likviditeettiä; sen sijaan likviditeetti saattaa jopa kasvaa, jos asumisen rahoittamiseksi otetaan uusia lainoja. Tämän lisäksi näillä reaaliomaisuussijoituksilla on hyvin todennäköisesti asuntojen hintoja nostava vaikutus, joka voi varallisuusvaikutuksen kautta vaikuttaa myös investointeihin ja kulutukseen.

Ylimääräinen likviditeetti saattaa myös johtaa suoraan investointien ja kulutuksen kasvuun, erityisesti siinä vaiheessa, kun talouden elpyminen voimistuu. Vaikka on itsestään selvää, että transaktiotarkoituksiin varattuja varoja tulnaisiin käyttämään juuri transaktioihin, myös osaa niistä varoista, joita on pidetty hallussa spekulatiomielessä tai varovaisuussyistä, saatettaisiin ajan mittaan käyttää myös transaktiotarkoituksiin. On erittäin todennäköistä, että kotitaloudet ja yritykset lisääisivät lähinnä kotimaisten tavaroiden ja palvelujen kysyntäänsä. Tästä seuraava kokonaiskulutuksen kasvu absorboisi vähitellen ylikapasiteettia euroalueen taloudessa, mutta sen lisäksi se saattaisi kiihdyttää YKHI-inflaatiota keskipitkällä aikavälillä.

Lopuksi ei voida sulkea täysin pois sitä, että nykyinen likviditeetin suuri määrä kuvastaa myös jossakin määrin muutosta talouden toimijoiden rahankysynnässä, toisin sanoen sitä, että ne haluavat nyt pitää hallussaan aiempaa suuremman määrän likvidejä varoja. Tällainen rakenteellinen muutos rahankysynnässä merkitsisi sitä, että tällä hetkellä rahapoikkeamat yllärvioisivat euroalueen ylimääräisen likviditeetin määrää. On kuitenkin vaikeaa tunnistaa tekijöitä, jotka olisivat voineet johtaa tällaiseen rahankysynnän muutokseen kahdena viime vuonna. (On esimerkiksi hyvin vähän näyttöä siitä, että uudenlaiset rahoitusinstrumentit tai joidenkin rahoitusinstrumenttien verotuksen muutokset olisivat tänä aikana kasvattaneet likvidien varojen houkuttelevuutta.) Siksi on melko epätodennäköistä, että suuri osa ylimääräisestä likviditeetistä johtuisi tällaisesta rakenteellisesta muutoksesta.

Päätelmät

Kaiken kaikkiaan se, aiheutuuko euroalueella olevasta ylimääräisestä likviditeetistä inflaatiopaineita vai ei, riippuu siis siitä, millaisiin tarkoituksiin ylimääräistä likviditeettiä käytetään. Jos suurin osa kertyneistä varoista sijoitetaan osakkeisiin tai pitkäaikaisiin velkakirjoihin ennen kuin talouskasvu merkittävästi voimistuu, inflaationäkymiin liittyvä huolestuneisuus vähenee siitä huolimatta, että omaisuushinnat saattavat nousta aiempaa nopeammin. Jos ylimääräistä likviditeettiä on kuitenkin runsaasti vielä tilanteessa, jossa talouskasvu on jo voimakasta, kasvaa todennäköisyys siitä, että varoja tullaan käyttämään ajan mittaan transaktio-tarkoituksiin. Tällaisesta käytöstä seuraava kokonaiskulutuksen kasvu voi merkitä inflaatoriskejä keskipitkällä aikavälillä.

Viimeaikaisen kehityksen perusteella ei voida vielä arvioida, mihin tarkoitukseen ylimääräistä likviditeettiä tullaan käyttämään eniten. Huolimatta siitä, että osakemarkkinat vaikuttavat olevan normalisoitumassa ja että geopolittiset jännitteet ovat viime kuukausina lieventyneet, sijoitusten siirtyminen takaisin osakkeisiin ja osakerahastoihin on ollut vähäistä. Lisäksi suurimman osan tätä vuotta joukkolainamarkkinoiden kehitys on saattanut myös vähentää – ainakin tilapäisesti – pitkäaikaisten kiinteäkorkoisten sijoitusten houkuttelevuutta. Tässä esitetty analyysi vahvistaa kaiken kaikkiaan, että ylimääräisen likviditeetin kehitystä ja likviditeetin mahdollisia käyttötarkoituksia on syytä seurata tarkoin, jotta voitaisiin tunnistaa mahdolliset inflaatiopaineet ja tehdä asianmukaisia rahapolittisia päätöksiä riittävän ajoissa.

M3:n pääeristä suppean raha-aggregaatin M1:n vuotuinen kasvuvauhti nopeutui elokuussa 11,8 prosenttiin heinäkuun 11,6 prosentista (ks. taulukko I). Sen eristä liikkeessä olevan rahan vuotuinen kasvuvauhti oli 28,8 %, kun se oli edellisessä kuussa ollut 30,3 %. Liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi lyhyellä aikavälillä yhä melko voimakkaasti, mikä edelleenkin johtui käteisvarojen kasvattamisesta sekä euroalueella että sen ulkopuolella käteisen euron käyttöönoton jälkeen. Yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti nopeutui elokuussa 9,3 prosenttiin oltuaan heinäkuussa 8,9 %. Yön yli -talletusten nopean kas-

vun jatkuminen liittyy lähinnä siihen, että niiden vaihtoehtoiskustannukset ovat pienet.

Kuten M3:n muidenkin erien, myös muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui elokuussa 5,5 prosenttiin heinäkuun 5,8 prosentista. Tämä johtui siitä, että enintään kahden vuoden määraikaistalletusten vuotuinen muutosvauhti hidastui -1,9 prosenttiin, kun se oli heinäkuussa ollut -1,1 %. Irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi sen sijaan edelleen eli 11,2 pro-

Taulukko I.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2002 IV	2003 I	2003 II	2003 Toukokuu	2003 Kesäkuu	2003 Heinäkuu	2003 Elokuu
M1	8,8	10,3	11,4	11,4	11,4	11,6	11,8
josta: liikkeessä oleva raha	12,9	39,1	35,7	34,3	31,9	30,3	28,8
josta: yön yli -talletukset	8,1	6,6	8,1	8,3	8,5	8,9	9,3
M2–M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	4,9	4,4	5,4	5,9	5,6	5,8	5,5
M2	6,7	7,1	8,2	8,5	8,4	8,5	8,5
M3–M2 (= jälkimarkkinapoiset instrumentit)	8,5	10,5	9,8	8,7	8,5	9,1	6,3
M3	7,0	7,6	8,4	8,5	8,4	8,6	8,2
Pitkäaikaiset velat (ilman omaa pääomaa ja varauksia)	5,2	5,0	5,2	5,2	5,2	5,5	5,6
Luotot euroalueelle	4,1	4,2	4,7	5,0	4,8	5,3	5,4
Luotot julkisyhteisöille	2,0	2,1	3,5	4,3	3,6	4,6	4,8
joista: lainat julkisyhteisöille	-1,2	-1,2	-0,5	-0,2	-0,4	0,8	1,4
Luotot muille euroalueella oleville	4,7	4,8	5,1	5,2	5,1	5,5	5,5
joista: lainat yksityiselle sektorille	4,8	4,9	4,6	4,6	4,5	4,9	5,0

Lähde: EKP.

senttiin edellisen kuukauden 11,0 prosentista. Tämä vastakkaissuuntainen kehitys kertoo todennäköisesti siitä, että näiden talletusten korkojen välinen ero on kaventunut viime kuukausina, mikä on vähentänyt määräaikaistalletusten houkuttelevuutta säästötalletuksiin verrattuna.

M3:een kuuluvien jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti hidastui elokuussa merkittävästi eli 6,3 prosenttiin, kun se oli heinäkuussa ollut 9,1 %. Tämä johtui kaikkien niihin sisältyvien erien vuotuisen muutosvauhdin hidastumisesta: ensinnäkin takaisinostosopimusten vuotuinen muutosvauhti hidastui -2,9 prosenttiin heinäkuun 0,7 prosentista, toiseksi rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien vuotuinen muutosvauhti hidastui 15,4 prosenttiin heinäkuun 18,2 prosentista ja lisäksi enintään 2 vuoden velkapapereiden vuotuinen muutosvauhti hidastui -15,1 prosenttiin oltuaan heinäkuussa -13,7 %. Nämä kehityssuuntaukset viittaavat siihen, että vaikka on vielä liian aikaista tehdä lopullisia päätelmiä, sijoituksia lienee elokuussa siirretty jonkin verran uusiin kohteisiin pois M3:een kuuluvista lyhytaikaisista turvallisina pidetyistä kohteista.

Rahalaitossektorin taseessa olevista M3:n vastaeristä rahalaitosten pitkäaikaisten velkojen (laskettuna ilman omaa pääomaa ja varauksia) vuotuinen kasvuvauhti nopeutui elokuussa hieman eli 5,6 prosenttiin, kun se oli edellisessä kuussa ollut 5,5 %.

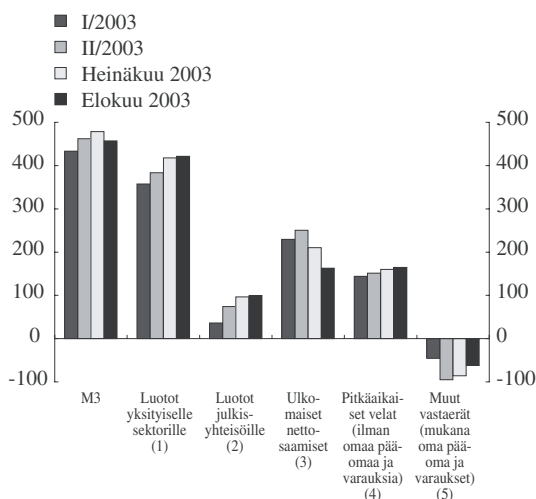
Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi hieman elokuussa

Rahalaitossektorin konsolidoidun taseen vastaavaa-puolella euroalueella oleville myönnettyjen luottojen kokonaismäärän vuotuinen kasvuvauhti oli elokuussa 5,4 %, kun se heinäkuussa oli ollut 5,3 %. Tähän vaikutti se, että julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 4,8 prosenttiin oltuaan edellisessä kuussa 4,6 %. Samaan aikaan yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen kasvuvauhti pysyi ennallaan 5,5 prosentissa. Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen eristä lainojen kasvuvauhti on viime kuukausina kiihtynyt ly-

Kuvio 3.

M3:n ja sen vastaerien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, ajanjakson lopussa, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

$M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5.$

hyellä aikavälillä, mikä saattaa alustavasti viitata lainojen kasvun elpymiseen. Tästä syystä yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti nopeutui hieman eli 5,0 prosenttiin heinäkuun 4,9 prosentista.

Euroalueen rahalaitosten ulkoinen nettoasema heikkeni elokuussa 2003 absoluuttisten ja kausivaihtelusta puhdistettujen tietojen perusteella 41 miljardia euroa. Elokuuhun 2003 ulottuneen 12 kuukauden jakson aikana rahalaitossektorin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat 163 miljardia euroa, kun ne olivat heinäkuuhun 2003 ulottuneen vastaavanpituisen jakson aikana kasvaneet 210 miljardia euroa ja kesäkuuhun 2003 ulottuneen jakson aikana 251 miljardia euroa. Heinäkuun luvut sisältävien maksutasetietojen perusteella ulkomaisten nettosaamisten viimeaikainen väheneminen saattaa johtua lähinnä siitä, että euroalueella olevat ovat ostaneet yhä enemmän ulkomaisia joukkolainoja ja euroalueen ulkopuoliset myyneet euroalueen joukkolainoja.

Velkapaperiemissiöt pysyivät vakaina heinäkuussa

Euroalueella sijaitsevien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui heinäkuussa

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden maturiteetti-kohtainen erittely

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Vuotuiset kasvuvauhdit lasketaan rahoitustransaktioiden perusteella ja ne on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuutakurssimuutosten ja itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

hieman eli 7,1 prosenttiin, kun se oli kesäkuussa ollut 7,0 %. Syynä tähän oli se, että pitkäaikaisen velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi heinäkuussa 0,3 prosenttiyksikköä eli 6,3 prosenttiin. Lyhytaikaisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa 2,3 prosenttiyksikköä eli 14,6 prosenttiin (ks. kuvio 4).

Velkapapereiden erittely valuutoittain osoittaa, että euroalueella sijaitsevien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti pysyi heinäkuussa edelliseen kuukauteen ver-

rattuna suurin piirtein ennallaan eli 6,7 prosentissa. Muiden valuuttojen kuin euron määräisten velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa 10,9 prosenttiin, kun se oli kesäkuussa ollut 11,2 %.

Euromääräisten velkapaperiemissioiden tarkastelu sektoreittain osoittaa, että rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti oli heinäkuussa 4,3 % eli 0,6 prosenttiyksikköä nopeampi kuin edellisessä kuussa. Nopeutuminen johtui siitä, että pitkäaikaisen velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi heinäkuussa 3,0 prosenttiin kesäkuun 2,0 prosentista. Rahalaitosten liikkeeseen laskemien lyhytaikaisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui sitä vastoin 2,6 prosenttiyksikköä eli 16,1 prosenttiin. Konsolidoidun taseen perusteella rahalaitosten liikkeeseen laskemien pitkäaikaisen velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi 7,5 prosenttiin, mikä osaltaan lisäsi käytettävissä olevia pitkäaikaisia varoja rahalaitosten taseessa.

Rahalaitossektorin ulkopuolisella yksityisellä sektorilla, johon kuuluvat sekä muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset että yritykset, euromääräisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa 0,4 prosenttiyksikköä eli 21,6 prosenttiin.

Näistä kahdesta alasektorista yritysten liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuun 14,5 prosentista 13,2 prosenttiin heinäkuussa, joten edellisen kuuden kuukauden ajanjakson aikana havaittavissa ollut nopeutumis-suuntaus keskeytyi. Kasvuvauhti on kuitenkin edelleen verrattain nopea, mikä ilmentää yritys-

Kehikko 2.

Yritysten välitetyn rahoituksen ja joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen hankinnan suhde euroalueella

Pankit vaikuttavat merkittävästi euroalueen rahoitusjärjestelmään, sillä rahoituksen välittäjät ja varsinkin pankit toteuttavat suurimman osan ei-rahoitussektorin (yritykset, kotitaloudet ja julkisyhteisöt) investointi- ja rahoituspäätöksistä (ks. EKP:n julkaisu "Report on Financial Structures", lokakuu 2002). Arvopaperimarkkinoiden merkitys on kuitenkin kasvanut viime vuosina. Tähän on vaikuttanut mm. euron käyttöönotto, koska se paransi euroalueen suurten yritysten mahdollisuuksia ja kannustimia osallistua koko euroalueen laajuisille yritysten joukkolainamarkkinoille. Samalla se helpotti tämän rahoituskanavan avautumista, kun joukkolainamarkkinat olivat aiemmin olleet suhteellisen merkityksetön rahoituskanava.

Samalla kun rahoitusjärjestelmät monipuolistuvat, ne voivat vakauttaa yritysten rahoitusvirtoja tarjoamalla useita eri vaihtoehtoja rahoituksen hankintaan. Tässä kehikossa tarkastellaan, missä määrin euroalueen laajuiset yritysten joukkolainamarkkinat ovat lisänneet euroalueen yritysten rahoituslähteitä. Samalla tarkastellaan, onko rahoitusjärjestelmä monipuolistunut riittävästi, jotta rahoituksen saantiin liittyvissä ongelmatilanteissa yksi rahoituslähde voi korvautua muilla lähteillä.

Yritysten joukkolainamarkkinoiden nopeaa kehittymistä euroalueella viime vuosina ovat tukeneet euron käyttöönoton lisäksi useat osittain eksogeeniset tekijät. Suuria rahoitustarpeita loivat varsinkin fuusioiden ja yritysostojen aalto 1990-luvun lopussa ja euroalueen televiestintäalan yritysten UMTS-toimilupahankinnat vuonna 2000. Kun markkinat kehittyivät ja syvenivät, ne antoivat yhä useammille euroalueen suurille yrityksille mahdollisuuden hankkia rahoitusta joukkolainamarkkinoilta.¹

Vaikka yritysten joukkolainamarkkinoiden kasvu on avannut yrityksille mahdollisuuden hankkia rahoitusta useista eri lähteistä, ei tämä kehitys sinänsä merkitse, että euroalueen rahoitusjärjestelmä kestäisi häiriöitä aiempaa paremmin. Onko rahoituslähteiden monipuolistumisesta ollut hyötyä, selviää esimerkiksi tarkastelemalla, ovatko eri rahoituslähteet aiemmin tasapainottaneet toisiaan keskimäärin ajan kuluessa vai onko niiden kehitys ollut samansuuntaista. Rahoitusvaihtoehtojen monipuolistuminen on vakauttanut rahoitusjärjestelmää ainoastaan, jos eri rahoituslähteet ovat tasapainottaneet toisiaan. Yksinkertainen analyysi voi osoittaa, missä määrin se, että saatavana on sekä välitettyä rahoitusta (rahallisten ja muiden kuin rahallisten myöntämät lainat) että markkinaehtoista rahoitusta (ei-välitetty rahoitus, lähinnä yritysten joukkolainat ja osakkeet), edistää rahoitusvirtojen vakautta eli että missä määrin rahoituslähteet tasapainottavat toisiaan ajan myötä. Jos näiden kummankin velkarahoitusmuodon volatilitteetti on suurempi kuin velkarahoituksen yhteensä, viittaisi se periaatteessa siihen, että eri rahoitusmuodot korvaavat toisensa. Jos välitetyn ja ei-välitetyn rahoituksen keskinäinen korrelaatio on pieni tai jopa negatiivinen, viittaisi se siihen, että näiden kahden rahoitusvaihtoehdon käyttö ei kehity keskimäärin samansuuntaisesti ajan kuluessa.

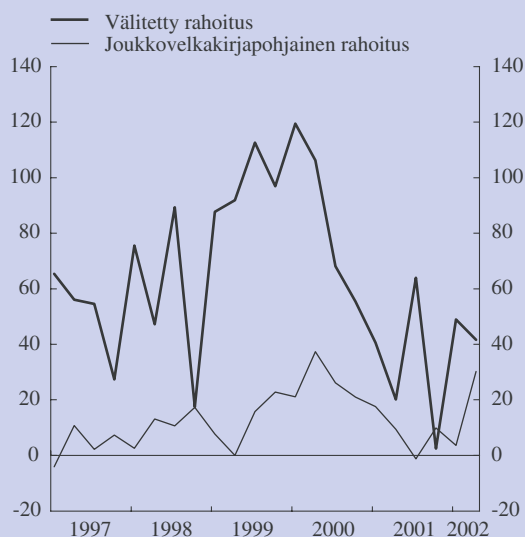
Oheisessa kuviossa keskitytään ainoastaan velkarahoitukseen ja esitetään yritysten rahoituksen hankinta euroalueella eriteltynä välitetyn rahoituksen ja joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen hankintaan viiden viime vuoden aikana. Tiedot perustuvat neljännesvuosittaisen rahoitustilinpäiden tietoihin. Vaikka välitetty rahoitus on ollut yritysten tärkein rahoitusmuoto tänä aikana, ei joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen osuus ole ollut merkityksellinen. Eri rahoitusmuodot eivät myöskään näytä kehittyneen merkittävän samansuuntaisesti vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä vuoden 2003 ensimmäiseen neljännekseen. Oheisessa taulukossa esitetään näiden kahden velkarahoitusvaihtoehdon volatilitteetti ja korrelaatio tuona aikana. Volatilitteetti on esitetty variaatiokertoimen avulla.² Taulukon lukuja tulkittaessa on syytä muistaa, että tietoja on ollut saatavissa suhteellisen lyhyeltä ajalta.

1 Ks. myös Santillán, J., Bayle M. ja Thygesen C. (2000), "The impact of the euro on money and bond markets", EKP:n Occasional Paper -julkaisusarjan nro 1, heinäkuu.

2 Keskihajonta jaettuna keskiarvolla. Tällä menetelmällä erisuuruisia aikasarjoja voidaan verrata helpommin kuin keskihajonnalla.

Yritysten velkarahoitus euroalueella

(neljännesvuotuisia virtoja, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

Lähde: EKP.

Huom. Välitetyllä rahoituksella tarkoitetaan rahallisten ja muiden kuin rahallisten myöntämiä lainoja. Joukkovelkakirjapohjaisella rahoituksella tarkoitetaan euroalueen yritysten hankkimaa velkarahoitusta joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskun avulla.

Kuten taulukosta ilmenee, sekä välitetyn rahoituksen että joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen hankinnan volatilitteetti on suurempi kuin velkarahoituksen hankinnan yhteensä. Lisäksi tarkasteluajankohdan korrelaatiot viittaavat siihen, että välitetyn rahoituksen ja joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen hankinta eivät kehittyneet keskimääräisesti merkittävän samansuuntaisesti vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä vuoden 2003 ensimmäiseen neljännekseen. Tähän viittaa se, että näiden kahden rahoitusmuodon korrelaatio ei ole merkittävän suuri (0,19). Rahoituksen hankinnan monipuolistuminen on todennäköisesti tärkeintä lyhytaikaisen rahoituksen hankinnan kannalta. Tässä suhteessa lyhytaikaisen välitetyn rahoituksen ja lyhytaikaisen joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen hankinnan neljännesvuotuinen korrelaatio on vieläkin pienempi (0,09) kuin koko välitetyn rahoituksen ja koko joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen korrelaatio.³

Tulokset viittaavat siihen, että yritysten joukkolainamarkkinat täydentävät lainarahoituksen hankintaa ja että niiden kasvu euroalueella on auttanut tasoittamaan yritysten mahdollisuuksia hankkia velkarahoitusta. Joukkolainamarkkinat ovat lisänneet euroalueen yritysten rahoitusvaihtoehtoja ja tällä tavoin syventäneet rahoitusjärjestelmää.

Neljännesvuotuisten rahoitusvirtojen volatilitteetti ja korrelaatio vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä vuoden 2003 ensimmäiseen neljännekseen

	Velkarahoitus yhteensä	Välitetty rahoitus	Lyhytaikainen välitetty rahoitus	Joukkovelkakirjapohjainen rahoitus	Lyhytaikainen joukkovelkakirjapohjainen rahoitus
Variaatiokerroin ¹⁾	0,45	0,51	1,52	0,84	1,56
Velkarahoitus yhteensä	1,00				
Välitetty rahoitus	0,95	1,00			
Lyhytaikainen välitetty rahoitus	0,77	0,80	1,00		
Joukkovelkakirjapohjainen rahoitus	0,47	0,19	0,16	1,00	
Lyhytaikainen joukkovelkakirjapohjainen rahoitus	0,21	-0,02	0,09	0,76	1,00

Lähde: EKP:n arviot.

1) Keskihajonta jaettuna keskiarvolla.

Välitetyn rahoituksen vähäisempi volatilitteetti joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen volatilitteettiin verrattuna viittaa lisäksi siihen, että lainat ovat vakauttaneet velkarahoitusta kokonaisuudessaan euroalueella. Joukkovelkakirjapohjaisen rahoituksen hankinnan suhteellisen volatili kehitys voi selittyä osittain euroalueen yritysten joukkolainamarkkinoiden laajentumisella tarkastelujakson aikana. Vaikka rahoitusjärjestelmä hyöttyy euroalueen yritysten joukkolainamarkkinoista ”normaaleina” aikoina, niistä ei vielä näytä olevan apua vaimean taluskasvun ja heikon rahoitustilanteen aikoina.

Rahalaitokset, jotka tarjoavat suurimman osan ei-rahoitussektorin välitetystä rahoituksesta, ovat edelleen keskeisessä asemassa euroalueen rahoitusjärjestelmässä. Rahalaitosten rahoitus näyttääkin olleen useille yrityksille varakeino hankkia rahoitusta, ja siten se näyttää vakauttaneen yritysrahoitusta vuosina 1997–2002. Lisäksi mahdollisuus saada rahoitusta rahalaitoksilta vaikutti merkittävästi yritysten joukkolainamarkkinoiden kehitykseen, koska tämä rahoitus toimi tarpeellisenä välineenä yrityksille, jotka myöhemmin laskivat liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja. Vaikka arvopaperimarkkinoiden merkitys on kasvamassa, ne eivät todennäköisesti kehity ilman rahoituksen välittäjiä, jotka toimivat markkinoilla ”vakuutuksen” antajina. Vaikka suuret yritykset ovatkin saattaneet hankkia rahoitusta yhä enemmän pääomamarkkinoilta, pienet ja keski-suuret yritykset, jotka ovat hallitsevassa asemassa euroalueen taloudessa, luottavat yhä vahvasti välitettyyn rahoitukseen. Kaiken kaikkiaan jotkin seikat tukevat näkemystä, että yritysten joukkolainamarkkinoiden merkitys on kasvanut, mutta välitetty rahoitus toimii edelleen rahoitusvirtojen vakauttajana ja siten useimpien euroalueen yritysten vaihtoehtona rahoituksen hankinnassa.

³ Ks. myös de Bondt, G. (2002), ”Euro area corporate debt securities market: first empirical evidence”, EKP:n Working Paper -julkaisusarjan nro 164.

ten joukkolainamarkkinoiden merkityksen kasvua viime vuosina (ks. kehikko 2).

Muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi heinäkuussa hieman eli 31,0 prosenttiin, kun se oli kesäkuussa ollut 30,5 %. Tämän sektorin liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan kasvu on ollut melko nopeaa kesäkuusta 1999 lähtien. Emissiot ovat yleensä keskittyneet muuttamiin maihin, joissa yritysten on verotuksellista syistä kannattanut käyttää ns. erillisyhtiöitä (special purpose vehicles, SPV) ja muita rahoituksen välittäjiä pääoman hankintaan yritysten joukkolainamarkkinoilta (ks. tämän Kuukausikatsauksen artikkeli ”Euroalueen rahoitusjärjestelmän viimeaikainen kehitys”). Myös rahoituslaitokset saattavat laskea velkapapereita liikkeeseen erillisyhtiöiden kautta. Heinäkuussa kaksi suurinta muiden liikkeeseenlaskijoiden kuin rahalaitosten emissiota liittyi rahoituslaitosten varojen arvopaperistamiseen.

Julkisella sektorilla valtion liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti oli heinäkuussa 4,3 % eli sama kuin edellisessä kuussa. Merkittävä piirre viime kuukausina on ollut inflaatioon sidottujen joukkolainojen liikkeeseenlaskujen lisääntyminen. Tähän ovat vaikuttaneet inflaatioon sidottujen joukkolainojen emissiot Kreikassa ja äskettäin Italiassa.

Muiden julkisyhteisöjen sektori, joka koostuu lähinnä osavaltio- ja paikallishallinnosta, vähensi euromääräisten velkapapereiden emissioitaan, ja niiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui heinäkuussa 20,2 prosenttiin, kun se oli kesäkuussa ollut 26,9 %. Tämän sektorin emissiot ovat edelleen varsin runsaita, mikä selittyy sillä, että paikallishallinnossa on muutamissa euroalueen maissa suuria rahoitustarpeita.

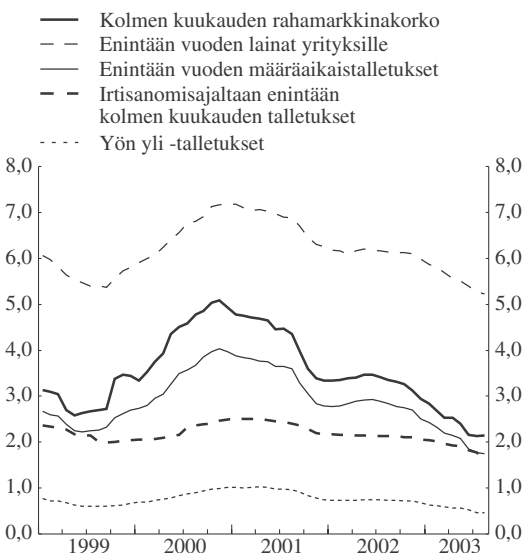
Pankkikorot kehittyivät eri suuntiin elokuussa

Lyhyet pankkikorot laskivat elokuussa 2003 edelleen ja olivat alimmillaan sitten tammikuun 1990, jolloin nämä tiedot ilmoitettiin ensimmäi-

Kuvio 5.

Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat, osittain kansallisiin arvioihin perustuvat tiedot ja Reuters.

Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

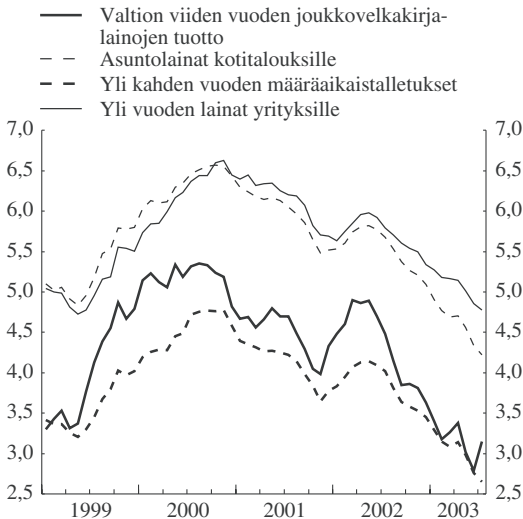
sen kerran. Lyhyet korot laskivat heinä-elokuussa 2003 siten, että yön yli -talletusten korko laski vähiten, vain yhden peruspisteen, ja irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten korko laski eniten, 16 peruspistettä. Verrattuna kesäkuuhun 2002, jolloin suurin osa lyhyistä pankkikoroista oli huipussaan, nämä korot laskivat elokuuhun 2003 mennessä siten, että yön yli -talletusten korko laski noin 30 peruspistettä ja enintään yhden vuoden määräaikaistalletusten korko noin 120 peruspistettä. Kolmen kuukauden rahamarkkinakorko laski samana ajanjaksona noin 130 peruspistettä (ks. kuvio 5).

Kesäkuun puolivälissä alkanut pitkien joukkolainojen tuottojen kasvu näkyi siinä, että kaikki pitkät pankkikorot nousivat elokuussa edelliseen kuukauteen verrattuna. Kotitalouksien asuntolainojen korot nousivat heinäkuusta elokuuhun 5 peruspistettä ja kotitalouksien kulu- tuottojen korot 6 peruspistettä, kun yrityksille myönnettyjen pitkäaikaisten lainojen korot nousivat 14 peruspistettä. Kaiken kaikkiaan pitkien antolainauskorkojen ja vastaavien markkinakorkojen väliset erot supistuivat kuitenkin elokuussa. Tämä vastaa vuoden 2003 aikana to-

Kuvio 6.

Pankkien pitkät korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat, osittain kansallisiin arvioihin perustuvat tiedot ja Reuters.

Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

teutunutta yritysten joukkolainojen tuottoerojen supistumista, joka todennäköisesti liittyy osittain käsityksiin luottoriskin vähenemisestä. Pitkien joukkolainojen tuoton viimeaikainen kasvu ei näkynyt vastaavana muutoksena pitkissä talletuskoroissa, jotka laskivat 20 peruspistettä heinä-elokuussa (ks. kuvio 6).

Pitkät rahamarkkinakorot laskivat hieman syyskuussa

Yli kolmen kuukauden rahamarkkinakorot nousivat elokuussa, mutta laskivat jonkin verran syyskuussa. Lyhyemmät rahamarkkinakorot ovat sen sijaan pysyneet suurin piirtein muuttumattomina kesäkuun alusta lähtien. Tästä syystä 12 kuukauden ja yhden kuukauden euriborkorkojen erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä oli syyskuussa lähes vaakasuora.

Eoniakorkona mitattu yön yli -korko vaihteli elokuun lopun ja lokakuun 1. päivän välisenä aikana suurimmaksi osaksi 2,06 prosentista 2,09 prosenttiin. Kahden viikon eoniaswapkorko

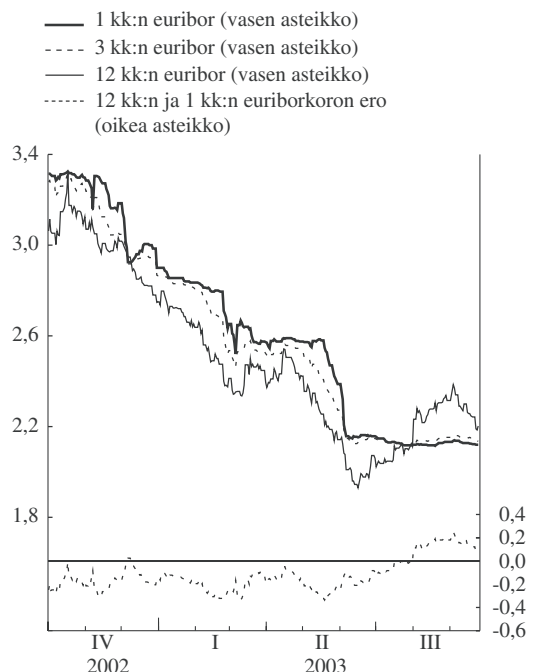
vaihteli samana aikana 2,05 prosenttiin ja 2,09 prosenttiin välillä. Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko oli keskimäärin 7 peruspistettä ja keskiporko keskimäärin 8 peruspistettä korkeampi kuin EKP:n neuvoston näitä operaatioita varten asettama minimitarjouskorko.

Sekä yhden kuukauden että kolmen kuukauden euriborkorko laskivat elokuun lopusta lokakuun 1. päivään 3 peruspistettä: yhden kuukauden euribor oli tuolloin 2,10 % ja kolmen kuukauden euribor 2,12 % (ks. kuvio 7). Eurojärjestelmän pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 25.9., marginaalikorko oli 2,10 % ja keskiporko 2,12 %, eli marginaalikorko oli 4 peruspistettä ja keskiporko 2 peruspistettä alempi kuin tuolloinen kolmen kuukauden euribor. Lisäksi marginaalikorko oli 2 peruspistettä ja keskiporko 1 peruspisteen alempi kuin pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 28.8. (ks. kehikko 3).

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot ja rahamarkkinoiden tuottoikäyrä

(vuotuinen korko, prosenttiyksikköinä, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Kehikko 3.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.9.2003 päättyneenä pitoajanjaksona

Eurojärjestelmä toteutti tarkasteltavan pitoajanjakson aikana neljä perusrahoitusoperaatiota ja yhden pitempiaikaisen rahoitusoperaation.

Avomarkkinaoperaatiot

(mrd. euroa, korot vuotuisina prosentteina)

Operaatio	Maksujen suorituspäivä	Operaation eräpäivä	Tarjousten määrä	Jaetun likviditeetin määrä	Tarjoukset/ jaettu likviditeetti	Vastapuolten määrä	Minimitarjouskorko	Marginaalikorko	Painotettu keskikorko	Kiinteä korko
Perusrahoitusoperaatio	27.8.2003	10.9.2003	121,93	75,00	1,63	297	2,00	2,08	2,08	-
Perusrahoitusoperaatio	03.9.2003	17.9.2003	185,56	140,00	1,33	316	2,00	2,07	2,08	-
Perusrahoitusoperaatio	10.9.2003	24.9.2003	125,76	68,00	1,85	288	2,00	2,07	2,08	-
Perusrahoitusoperaatio	17.9.2003	1.10.2003	177,86	150,00	1,19	331	2,00	2,07	2,08	-
Pitempiaikainen rahoitusoperaatio	28.8.2003	27.11.2003	35,94	15,00	2,40	143	-	2,12	2,13	-

Lähde: EKP.

Koska toinen ja neljäs perusrahoitusoperaatio olivat melko suuria ja koska tehtyjen tarjousten määrät eivät kasvaneet tasaisesti, tarjousten suhde jaettuun likviditeettiin oli vastaavasti pienempi näissä kahdessa operaatiossa. Perusrahoitusoperaation painotettu keskikorko oli 2,08 % koko pitoajanjakson ajan.

Lukuun ottamatta eonikarokkon tavanomaista nousua kunkin kuukauden viimeisenä kaupankäyntipäivänä eoniakorko laski vähitellen pitoajanjakson alun 2,10 prosentista 2,08 prosenttiin 16.9., jolloin viimeinen perusrahoitusoperaatio tehtiin. Eoniakoron lasku oli sopusoinnussa koko pitoajanjakson vallinneen hyvän likviditeettitilanteen kanssa, koska perusrahoitusoperaatioissa jaettiin runsaasti likviditeettiä. Pitoajanjakson viimeisenä kaupankäyntipäivänä eli 23.9. eoniakorko laski nopeammin ja oli 1,34 %. Pitoajanjakson lopussa likviditeettiä olikin melko runsaasti, ja maksuvalmiusjärjestelmän talletusmahdollisuutta käytettiin viimeisenä kaupankäyntipäivänä nettomääräisesti 7,2 miljardin euron arvosta.

Luottolaitosten eurojärjestelmässä olevien sekkilitalletusten ja varantovelvoitteen välinen ero oli keskimäärin 0,64 miljardia euroa.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.8.–23.9.2003

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	259,1	0,6	+ 258,5
Perusrahoitusoperaatiot	214,0	-	+ 214,0
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	45,0	-	+ 45,0
Maksuvalmiusjärjestelmä	0,1	0,6	+ 0,5
Muut operaatiot	-	-	-
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät¹	319,5	446,1	- 126,6
Liikkeessä olevat setelit	-	391,7	- 391,7
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	54,5	-54,4
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	315,0	-	+ 315,0
Muut tekijät, netto	4,4	-	+4,4
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkileillä (a) + (b)			132,0
(d) Varantovelvoite			131,3

Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

¹ Julkistetut ennusteet riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista vaihtelivat 119,7 miljardista eurosta 127,5 miljardiin euroon. Ennusteen ja todellisen likviditeetin tarpeen välinen ero oli suurimmillaan 25,8.–2,9., jolloin se oli 1,5 miljardia euroa.

Vaikka lyhyet rahamarkkinakorot pysyivät elokuussa suurin piirtein ennallaan, pitemmät rahamarkkinakorot laskivat jonkin verran. Kuuden kuukauden euribor laski 11 peruspistettä ja 12 kuukauden euribor 20 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään, jolloin kuuden kuukauden euribor oli 2,09 % ja 12 kuukauden euribor 2,12 %. Kahdentoista kuukauden ja yhden kuukauden euriborkorkojen erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä, joka oli elokuun lopussa 19 peruspistettä, oli siten lokakuun 1. päivänä loivempi ja vain 2 peruspisteessä.

Vuoden 2003 jälkimmäisellä puoliskolla ja vuoden 2004 ensimmäisellä puoliskolla erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut 3 kuukauden odotetut euriborkorot laskivat niin ikään syyskuussa. Joulukuussa 2003 erääntyvien sopimusten pohjalta johdetut korot laskivat tämän jakson aikana 15 peruspistettä ja olivat lokakuun 1. päivänä 2,04 %. Maaliskuussa 2004 erääntyvien sopimusten pohjalta johdetut korot laskivat samana aikana 30 peruspistettä eli 2,02 prosenttiin ja kesäkuussa 2004 erääntyvien sopimusten pohjalta johdetut korot 44 peruspistettä eli 2,11 prosenttiin.

Valtion pitkien joukkolainojen tuotot supistuivat syyskuussa

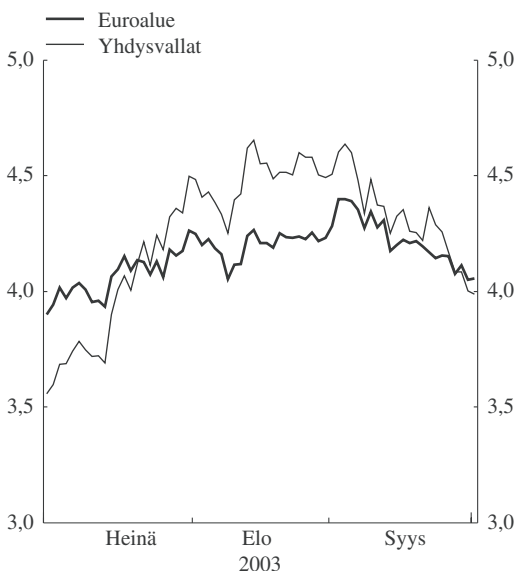
Kesäkuun puolivälissä keskeisillä joukkolainamarkkinoilla alkanut valtion pitkien joukkolainojen tuottojen kasvu taittui syyskuun aikana. Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto supistui Yhdysvalloissa 50 peruspistettä ja euroalueella 20 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään, jolloin se oli Yhdysvalloissa 4,0 % ja euroalueella 4,1 % (ks. kuvio 8). Tämän seurauksena valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottoero Yhdysvaltain ja euroalueen välillä muuttui negatiiviseksi ja oli -10 peruspistettä lokakuun 1. päivänä.

Valtion pitkien joukkolainojen tuottojen pieneminen Yhdysvalloissa johtui ilmeisesti pääasiassa siitä, että markkinaosapuolet tarkistivat käsityksiään tulevasta kasvusta ja inflaatiosta ja arvioivat ne aikaisemmin oletettua hitaammiksi. Markkinaosapuolten aiempaa hieman pessimis-

Kuvio 8.

Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Valtion pitkillä lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovelkakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja.

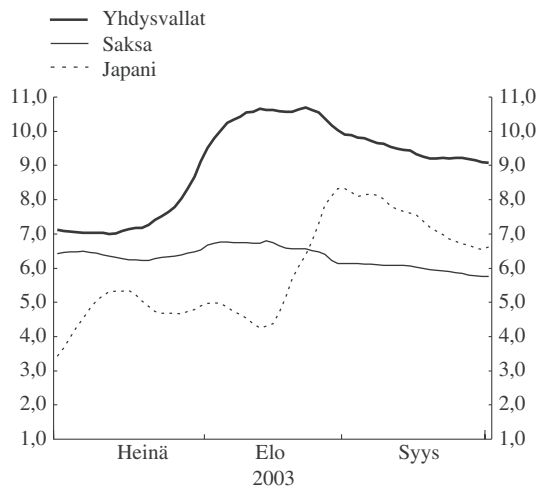
tisempiin kasvuodotuksiin viittaa 10 vuoden indeksisidonnaisten joukkolainojen reaaliuoton supistuminen 45 peruspisteellä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään. Odotukset synkenivät sen jälkeen, kun työllisyydestä ja kuluttajien luottamuksesta oli syyskuussa julkaistu tietoja, jotka eivät enää olleet yhtä optimistisia kuin aikaisemmin. Markkinaosapuolet ovat ilmeisesti samaan aikaan tarkistaneet myös tulevaa inflaatiokehitystä koskevia odotuksiaan inflaation hidastumisen suuntaan. Tähän viittaa se, että 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti, joka lasketaan Yhdysvaltain valtion 10 vuoden joukkolainojen nimellistuottojen ja indeksisidonnaisten joukkolainojen tuottojen erona, hidastui 15 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään.

Koska julkaistut makrotaloustiedot olivat ristiriitaisia, markkinaosapuolten epävarmuus joukkolainojen tuottojen tulevasta kehityksestä Yhdysvaltain markkinoilla pysyi verrattain suurena. Yhdysvaltain 10 vuoden valtionlainoihin perustuvista futuurisopimuksista johdetun implisiittisen volatilitiitin 10 päivän liukuva keskiarvo oli 9,1 % lokakuun 1. päivänä. Tämä oli noin 1,5

Kuvio 9.

Saksan, Yhdysvaltojen ja Japanin 10 vuoden valtionlainoihin perustuvista futuuri-sopimuksista laskettu implisiittinen volatiliiteetti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintojen 10 päivän liukuva keskiarvo)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat Bloombergin määritelmän mukaisesti lähimmän geneerisen futuurisopimuksen implisiittistä volatiliiteettiä vähintään 20 päivää ennen erääntymistä. Näin ollen implisiittisen volatiliiteetin laskemiseksi käytetty erääntymistä lähinnä oleva sopimus vaihdetaan 20 päivää ennen erääntymistä toiseen, erääntymistä seuraavaksi lähinnä olevaan sopimukseen.

prosenttiyksikköä korkeampi kuin kahtena viime vuonna keskimäärin (ks. kuvio 9).

Japanissa valtion pitkien joukkolainojen tuotot alkoivat supistua syyskuussa edellisten kuukausien kasvun jälkeen. Tuottojen pienenemisen aiheutti ilmeisesti markkinaosapuolten huoli jennin mahdollisesta vahvistumisesta, jonka katsottiin mahdollisesti heikentävän vientikysyntää. Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto supistui noin 5 peruspistettä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään, jolloin se oli 1,4 %. Markkinaosapuolten epävarmuus pysyi suurena, kuten joukkolainamarkkinoiden implisiittinen volatiliiteetti osoittaa. Lokakuun 1. päivänä joukkolainamarkkinoiden implisiittisen volatiliiteetin 10 päivän liukuva keskiarvo oli noin 6,6 %, kun tämä joukkolainamarkkinoiden epävarmuuden mittari on kahden viime vuoden aikana ollut keskimäärin 3,1%.

Euroalueella valtion joukkolainojen tuotot supistuivat kaikissa maturiteeteissa syyskuun aika-

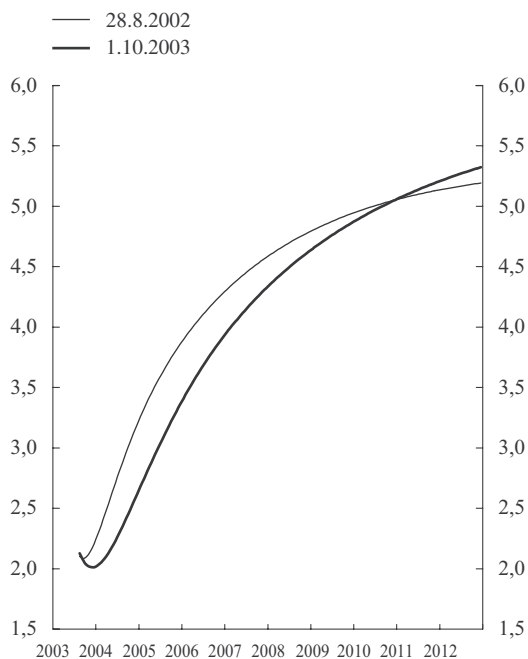
na. Lyhyiden joukkolainojen tuotot pienenevät eniten, mikä näkyi korkojen aikarakenteesta johdettuja yön yli -korkojen odotuksia kuvaavan käyrän jyrkkenemisenä (ks. kuvio 10). Euroalueen joukkolainojen tuottojen supistuminen näyttää jossain määrin johtuneen Yhdysvaltain joukkolainamarkkinoiden kehityksen heijastusvaikutuksista.

Kymmenen vuoden indeksisidonnaisten (ilman tupakan hintojen vaikutusta laskettuun euroalueen YKHLin sidottujen) joukkolainojen reaaliuottojen supistuminen 25 peruspisteellä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään viittaa siihen, että markkinaosapuolten kasvuodotukset euroalueen suhteen ovat muuttuneet hieman aikaisempaa pessimistisemmiksi. Samaan aikaan euroalueen sijoittajien pitkän aikavälin inflaatio-

Kuvio 10.

Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: EKP:n arvio.

Huom. Korkojen aikarakenteesta johdettu termiinkorkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmää selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

odotukset näyttävät pysyneen suurin piirtein ennallaan. Tästä kertoo se, että 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiouauhti on pysynyt kaiken kaikkiaan vakaana ja oli 1,9 % lokakuun 1. päivänä.

Saksan 10 vuoden valtionlainoihin perustuvista futuurisopimuksista laskettuna implisiittisenä volatilititeettinä mitattu euroalueen joukkolainamarkkinoiden epävarmuus väheni 1 prosenttiyksikön elokuun lopusta lokakuun 1. päivään. Joukkolainamarkkinoiden implisiittisen volatilititeetin 10 päivän liukuva keskiarvo oli tuolloin 5,7 %, mikä oli edelleen 1 prosenttiyksikköä suurempi kuin kahden viime vuoden aikana keskimäärin.

Osakkeiden hinnat laskivat euroalueella syyskuussa

Osakkeiden hinnat laskivat euroalueella laajalla Dow Jones Euro Stoxx -indeksillä mitattuna 4 % elokuun lopusta lokakuun 1. päivään, kun ne olivat edellisinä kuukausina nousseet voi-

makkaasti (ks. kuvio 11). Sitä vastoin Yhdysvalloissa osakkeiden hinnat nousivat Standard & Poor's 500 -indeksillä mitattuna 1 %, kun taas Japanissa Nikkei 225 -indeksi pysyi samana aikana suurin piirtein ennallaan.

Yhdysvalloissa osakkeiden hinnat jatkoivat vakaantumistaan, joka oli alkanut elokuun lopussa. Yhdysvalloissa julkistetut useat keskeiset talousluvut olivat heikompia kuin markkinaosapuolet olivat keskimäärin odottaneet ja saattoivat heikentää markkinaosapuolten näkemyksiä Yhdysvaltain talouden nousun vahvuudesta. Myös Opecin 25.9.2003 öljyntuotannon vähentämisestä tekemää päätöstä seurannut energian hinnan nousu kuukauden lopussa vaikutti epäedullisesti osakkeiden hintoihin. Toisaalta Standard & Poor's 500 -indeksiin kuuluvien yritysten hyvästä tuloskehityksestä annetut ennakoilmoitukset ovat ilmeisesti vaikuttaneet myönteisesti osakemarkkinoihin.

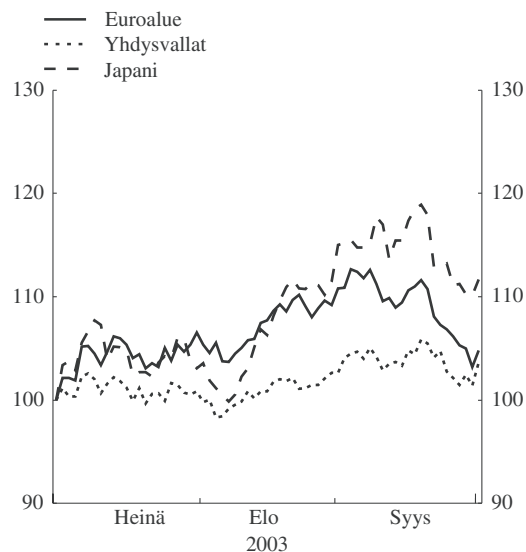
Standard & Poor's 500 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatilititeetin 10 päivän liukuvana keskiarvona mitattu osakemarkkinoiden epävarmuus lisääntyi noin 2 prosenttiyksikköä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään, jolloin se oli 19 % (ks. kuvio 12). Osakemarkkinoiden implisiittinen volatilititeetti oli kuitenkin vielä verrattain vähäistä kahteen viime vuoteen verrattuna.

Japanissa osakkeiden hinnat vakautuivat syyskuussa edellisten kuukausien nopean nousun jälkeen. Japanin talousnäkyymiin liittyvä optimisismi tuki osakkeiden hintojen nousua, sillä julkaisut talousluvut olivat kaiken kaikkiaan myönteisempiä kuin markkinaosapuolet olivat odottaneet. Japanin jeni vahvistui Yhdysvaltain dollariin nähden G7-maiden valtiovarainministerien vaadittua kokouksessaan 21.9. entistä joustavampia vaihtokursseja. Tämä johti osakkeiden hintojen laskuun markkinoiden huolestuttua siitä, että kotimaan valuutan vahvistuminen heikentäisi jossakin määrin Japanin vientiä. Japanin osakemarkkinoihin liittyvä epävarmuus lisääntyi Nikkei 225 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatilititeetin 10 päivän liukuvalla keskiarvolla mitattuna noin 3 prosenttiyksikköä elokuun lopusta lokakuun 1. päivään, jol-

Kuvio 11.

Osakeindeksit

(1.7.2003 = 100, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta. Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta.

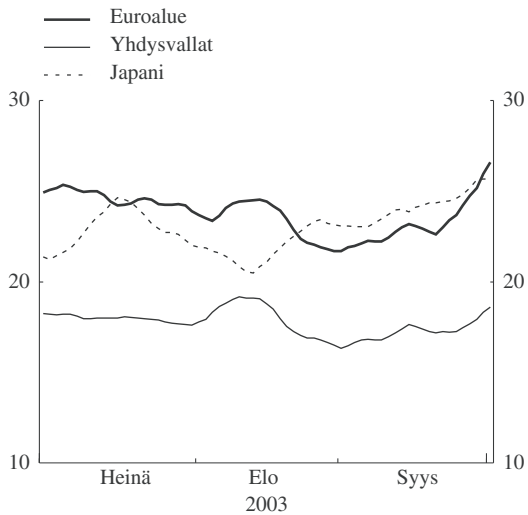
loin se oli 26 %. Tämä oli edelleen vähemmän kuin kahtena viime vuonna keskimäärin.

Euroalueella osakkeiden hinnat laskivat elokuun lopusta lokakuun 1. päivään. Julkistetut talousluvut ja euron vahvistuminen Yhdysvaltain dollariin nähden ovat ilmeisesti vaikuttaneet epäedullisesti markkinaosapuolten tulosodotuksiin ja siten myös osakkeiden hintoihin. Osakkeiden hintoja on saattanut lisäksi alentaa markkinaosapuolten lisääntynyt epävarmuus osakekursien tulevasta kehityksestä. Tämä on ilmennyt Dow Jones Euro Stoxx 50 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatiliteetin 10 päivän liukuvan keskiarvon nousuna 5 prosenttiyksiköllä samana aikana. Implisiittinen volatiliteetti pysyi kuitenkin selvästi pienempänä kuin kahtena viime vuonna keskimäärin ja oli 27 % lokakuun 1. päivänä.

Kuvio 12.

Osakekursien implisiittinen volatiliteetti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintojen 10 päivän liukuva keskiarvo)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden prosentteina lasketujen hinnanmuutosten keskihajontaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatiliteettia kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

2 Hintakehitys

YKHI-inflaation arvioidaan pysyneen 2,1 prosentissa syyskuussa 2003

Eurostatin alustavan arvion mukaan euroalueen YKHI-inflaatio oli 2,1 % syyskuussa 2003 eli se ei muuttunut elokuusta 2003 (ks. taulukko 2). Arvioon liittyy tavalliseen tapaan kuitenkin jonkin verran epävarmuustekijöitä. Vaikka YKHIn yksittäisten erien kehityksestä syyskuussa ei ole vielä saatavissa tietoja, YKHI-inflaatioon syyskuussa on todennäköisesti vaikuttanut energian hinnan lasku, joka johtui euron viimeaikaisesta vahvistumisesta Yhdysvaltain dollariin nähden. Energian hinnan laskuun ei kuitenkaan vaikuttanut öljyn hinnan vaihtelu syyskuussa. Toisaalta on viitteitä siitä, että jalostamattomien elintarvikkeiden hinnoissa on jonkin verran nousupaineita, mikä on seurausta Euroopassa tänä kesänä vallinneesta kuivasta ja kuumasta säästä. Nousupaineet eivät kuitenkaan tällä hetkellä ole huomattavia.

Elokuussa 2003 euroalueen YKHI-inflaatio nopeutui 2,1 prosenttiin heinäkuun 1,9 prosentista. Tämä johtui YKHIn vaihtelevimpien erien vuotuisen nousuvauhdin nopeutumisesta sekä siitä, että ilman jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja lasketun YKHIn vuotuinen nousuvauhti nopeutui elokuussa 1,9 prosenttiin edelliskuun 1,8 prosentista.

Jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui elokuussa 3,3 prosenttiin heinäkuun 2,7 prosentista (ks. kuvio 13). Tämä oli seurausta vihannesten ja hedelmien hintojen vuotuisen nousuvauhdin kiihtymisestä, ja ennen kaikkea lihan hintojen nousuvauhdin nopeutumisesta. Muutaman viime vuoden tapaan hedelmien ja vihannesten hintaindeksit laskivat heinä-elokuussa. Hedelmien ja vihannesten hintojen vuotuinen nousuvauhti nopeutui kuitenkin heinäkuusta elokuuhun, koska tänä vuonna hinnat laskivat heinä-elokuusta 2003 euroalueen YKHI-inflaatio nopeutui 2,1 prosenttiin heinäkuun 1,9 prosentista. Tämä johtui YKHIn vaihtelevimpien erien vuotuisen nousuvauhdin nopeutumisesta sekä siitä, että ilman jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja lasketun YKHIn vuotuinen nousuvauhti nopeutui elokuussa 1,9 prosenttiin edelliskuun 1,8 prosentista.

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2000	2001	2002	2002 III	2002 IV	2003 I	2003 II	2003 Huhti	2003 Touko	2003 Kesä	2003 Heinä	2003 Elo	2003 Syys
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta- indeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi ¹⁾	2,1	2,3	2,3	2,1	2,3	2,3	1,9	2,1	1,8	1,9	1,9	2,1	2,1
<i>josta:</i>													
Tavarat	2,5	2,3	1,7	1,3	1,8	2,0	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	1,7	.
Elintarvikkeet	1,4	4,5	3,1	2,3	2,2	1,9	2,5	2,3	2,4	2,9	3,0	3,1	.
Jalostetut elintarvikkeet	1,2	2,9	3,1	2,9	2,6	3,1	3,3	3,3	3,3	3,2	3,2	3,0	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	1,8	7,0	3,1	1,3	1,6	0,1	1,5	0,9	1,1	2,5	2,7	3,3	.
Teollisuustuotteet	3,0	1,2	1,0	0,8	1,6	2,0	1,0	1,1	0,9	1,0	1,0	1,0	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	0,5	0,9	1,5	1,3	1,2	0,7	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	0,6	.
Energia	13,0	2,2	-0,6	-0,7	2,9	7,0	1,5	2,2	0,6	1,6	2,0	2,7	.
Palvelut	1,5	2,5	3,1	3,3	3,1	2,7	2,6	2,9	2,5	2,5	2,3	2,5	.
Muut hinta- ja kustannus- indikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat	5,3	2,2	0,0	0,0	1,3	2,4	1,5	1,7	1,3	1,4	1,4	.	.
Yksikkötyökustannukset	1,3	2,6	2,2	1,9	1,5	1,9	.	-	-	-	-	-	-
Työn tuottavuus	1,3	0,2	0,4	0,6	1,0	0,8	0,3	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/työntekijä	2,6	2,8	2,6	2,6	2,5	2,7	.	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/tunti	2,8	3,4	3,5	3,2	3,5	2,7	2,9	-	-	-	-	-	-
Öljyn hinta (euroa/barreli)	31,0	27,8	26,5	27,2	26,5	28,4	22,7	22,9	21,9	23,3	25,0	26,5	23,9
Raaka-aineiden hinnat (euroina)	20,4	-8,1	-0,9	1,1	5,6	-3,2	-7,9	-6,2	-8,0	-9,6	-7,5	-5,2	-4,7

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, Thomson Financial Datastream, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

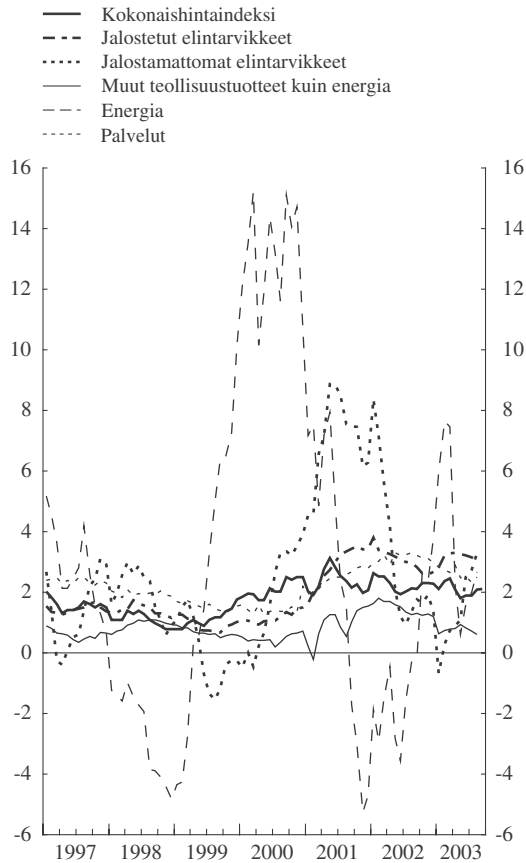
Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIn. Muut hinta- ja kustannusindikaattorit sisältävät Kreikan tiedot myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta. Lisätietoja tilasto-osassa.

1) Syyskuun 2003 YKHI-inflaatioluku perustuu Eurostatin alustavaan arvioon.

Kuvio 13.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIin.

kuussa vähemmän kuin viime vuonna, mikä saattoi johtua epätavallisesta säästä. Lihan hintojen nousuvauhti on aiemmin ollut suhteellisen vaimeaa, mutta elokuussa lihan hinnat nousivat huomattavasti jo toista kuukautta. Syy hintojen huomattavaan nousuvauhtiin on kuitenkin edelleen epäselvä.

Kahden edellisen kuukauden tapaan energian hinnan vuotuinen muutosvauhti nopeutui edelleen elokuussa eli 2,7 prosenttiin, kun se oli ollut heinäkuussa 2,0 %. Tämä johtui pääasiassa öljyn euromääräisen hinnan noususta heinäkuussa ja elokuussa, joka on seurausta öljyn

dollarimääräisen hinnan noususta ja euron heikentymisestä kesäkuukausina.

Näiden vaihtelevien erien kehitys on todennäköisesti vaikuttanut kuluttajien käsitykseen siitä, että inflaatio olisi nopeutunut hieman. Tiedot perustuvat Euroopan komission viimeisimpään suhdannekyselyyn. Kehikossa 4 tarkastellaan tämän inflaatio-odotuksia kuvaavan indikaattorin kehitystä parin viime vuoden aikana ja erityisesti indikaattorin nousuun vuonna 2002 mahdollisesti vaikuttaneita tekijöitä.

Ilman jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja lasketun YKHI:n vuotuinen muutosvauhti nopeutui elokuussa 0,1 prosenttiyksikköä eli 1,9 prosenttiin. Muutosvauhdin kiihtyminen johtui lähinnä palvelujen hintojen vuotuisen muutosvauhdin nopeutumisesta, jota jalostettujen elintarvikkeiden hintojen ja muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuisen nousuvauhdin hidastuminen tasoitti vain osittain.

Jalostettujen elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti oli elokuussa 3,0 % eli 0,2 prosenttiyksikköä hitaampi kuin edelliskuussa. Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuinen nousuvauhti oli elokuussa 0,6 prosenttiyksikköä eli 0,1 prosenttiyksikköä hitaampi kuin heinäkuussa 2003. Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen muutokset kahtena viime kuukautena ovat johtuneet pääasiassa vaatteiden hinnoista. Parina viime vuotena kesälennusmyyntien aiheuttama vaatteiden hintojen kausiluonteinen lasku heinäkuussa on taittunut osittain elokuussa, kun alennusmyynnit ovat loppuneet useimmissa euroalueen maissa. Tänä vuonna vaatteiden hinnat pysyivät kuitenkin jokseenkin muuttumattomina. Sitä vastoin palvelujen hintojen vuotuinen nousuvauhti nopeutui elokuussa 0,2 prosenttiyksikköä eli 2,5 prosenttiin. Nopeutumiseen vaikutti lähinnä valmistamattomien hintojen vuotuisen muutosvauhdin nopeutuminen, joka seurasi muutosvauhdin poikkeuksellista hidastumista heinäkuussa. Kesälomien ajoittuminen näihin kahteen kuukauteen on mahdollisesti muuttanut joissakin maissa, mikä on voinut olla synnyttävä valmistamattomien hintojen viimeaikaiseen kehitykseen.

Kehikko 4.

Millaiseksi inflaatio on viime aikoina koettu euroalueella?

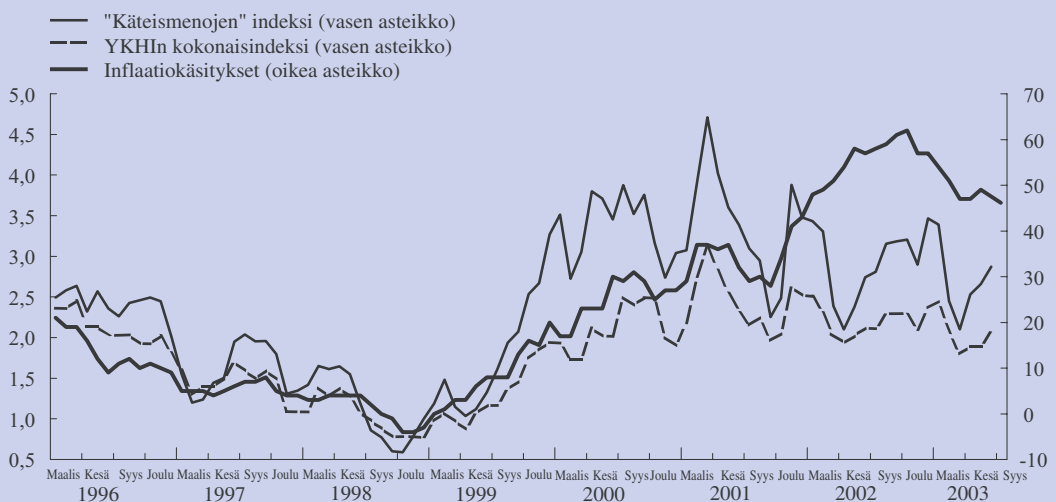
Euroalueen kuluttajien inflaatiokäsityksiä kuvaavan indikaattorin tiedot julkistetaan säännöllisesti osana kuluttajia koskevaa Euroopan komission suhdannekyselyä. Euroseteleiden ja -kolikoiden käyttöönotosta lähtien indikaattorista on oltu erittäin kiinnostuneita, sillä kuluttajien inflaatiokäsitykset alkoivat poiketa YKHI-inflaation toteutuneesta kehityksestä tammikuussa 2002. Poikkeama oli suurimmillaan tammikuussa 2003. Vaikka euroalueen kuluttajat kokevat inflaation jonkin verran hidastuneen tämän vuoden aikana, inflaatio arvioidaan pidemmän aikavälin kokemusten valossa kuitenkin nopeaksi. Tässä kehikossa tarkastellaan joitakin tekijöitä, jotka mahdollisesti selittävät tämän indikaattorin viimeaikaista kehitystä.

Euroopan komission kysely kuluttajien inflaatiokäsityksistä

Kuluttajia koskevassa Euroopan komission suhdannekyselyssä noin 20 000:lta euroalueen kuluttajalta tiedustellaan kuukausittain muun muassa, miten he ovat arvioineet kuluttajahintojen kehittyneen.¹ Euroopan komissio kokoaa kyselyn tulokset yhteen ja laskee niiden vastausten painotetun osuuden, joissa kuluttajahintojen arvioidaan nousseen, ja niiden vastausten painotetun osuuden, joissa kuluttajahintojen arvioidaan laskeneen tai pysyneen suunnilleen ennallaan, sekä näiden välisen erotuksen (prosenttiyksikköinä). Näin ollen indikaattori esitetään ns. saldotilastona, ja siitä saadaan kvalitatiivista tietoa inflaatiokäsitysten muutoksen suunnasta.²

Inflaatiokäsityksen (Euroopan komission kyselyyn perustuvan saldotilaston mukaan), YKHIn kokonaisindeksin ja ”käteismenojen” indeksin vertailua

(saldoluvut prosentteina, vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Euroopan komissio, Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Kyselyssä vastaajia pyydetään arvioimaan kuluttajahintojen kehitystä 12:na viime kuukautena, mutta siinä ei viitata mihinkään tiettyyn hintaindeksiin. YKHIn sisältyvät tiedot lähes 100:n eri hyödykeryhmän hinnoista, jotka on painotettu siten, että ne suunnilleen kuvaavat yksityisen kulutuksen rakennetta viime vuosina. Vaikka on loogista olettaa, että kyselyn keskivertovastaaja ei kerää eikä käsittele samaa tietomäärää kuin tilastolaitokset, euroalueen kuluttajien inflaatiokäsitysten ja YKHIn kokonaisindeksin kehityksen välillä on aiemmin kuitenkin ollut kiinteä ja suhteellisen suoraviivainen suhde. Tämä suhde muuttui selvästi vuonna 2002, kun eurosetelit ja -kolikot otettiin käyttöön (ks. oheinen kuvio).

1 Koko kysely koostuu 15 kysymyksestä. Inflaatiokäsitystä koskeva kyselyn kysymys ja sen kuusi vastausvaihtoehtoa ovat seuraavat: "Miten arvioitte kuluttajahintojen kehittyneen 12 viime kuukautena?": 1) nousseet paljon, 2) nousseet maltillisesti, 3) nousseet hieman, 4) pysyneet jokseenkin ennallaan, 5) laskeneet tai 6) ei osaa sanoa. Tämä on kysymyksen tämänhetkinen muoto; vastausvaihtoehdot olivat käytössä ensimmäisen kerran toukokuussa 2003. Aiemmin tiedusteltiin elinkustannusten eikä kuluttajahintojen kehitystä.

2 Kun S_i (jossa $i = 1, 2, 3, 4$ ja 5) kuvaa niiden kuluttajien osuutta, jotka ovat valinneet jonkin viidestä vastausvaihtoehdosta, saldotilasto lasketaan seuraavasti: $(S_1 + \frac{1}{2}S_2) - (\frac{1}{2}S_4 + S_5)$.

Inflaatiokäsitysten muuttumista vuodesta 2002 lähtien mahdollisesti selittävät tekijät

YKHIin sisältyvät niiden kulutustavaroiden hinnat, joita ostetaan lähes päivittäin (esimerkiksi leipä, kahvi baaris-
sa tai ravintolassa), harvinaisemmat kulutusmenot (esimerkiksi auton osto) sekä menot, jotka yleensä hoidetaan
säännöllisesti pankkisiirtoina (esimerkiksi vuokran- ja vakuutusmaksut). Voitaisiin väittää, että kuluttajien inflaa-
tiokäsitykset muodostuvat lähinnä ensimmäisen hyödykeryhmän hintojen perusteella, joita voidaan yleisesti kuva-
ta ”käteismenoiksi” eli päivittäisiksi käyttömenoiksi. Näihin päivittäisiin ”käteismenoihin” käytetty rahan määrä
on yleensä suhteellisen pieni, ja näiden erien osuus todellisten YKHI-painojen perusteella on noin 35–40 % kaikki
erät sisältävästä euroalueen YKHIstä.³ Oheisessa kuviossa kuvataan tällaisen indeksin kehitystä suhteessa YKHIin
kokonaisindeksin kehitykseen ja kuluttajien inflaatiokäsityksiin.

Päivittäisten ”käteismenojen” indeksin vuotuinen nousuvauhti ei korreloi kovinkaan paljon voimakkaammin inflaa-
tiokäsitysten kuin YKHIin kokonaisindeksin kanssa koko otoksessa.⁴ Se, että kuluttajat kokivat inflaation nopeutu-
neen vuoden 2002 alussa, saattaisi osittain selittyä ”käteismenojen” kehitystä kuvaavan inflaation perusteella, sillä
näin laskettu inflaatio nopeutui vuoden 2001 joulukuusta vuoden 2002 tammikuuhun peräti 1,5 prosenttiyksikköä
(2,5 prosentista 4,0 prosenttiin). Kuten kuviosta ilmenee, ”käteismenojen” indeksin jyrkän nousun taustalla oli kui-
tenkin mitä todennäköisemmin se, että vaihtelevien erien, kuten jalostamattomien elintarvikkeiden ja polttoaineiden,
hinnoilla on suhteellisen suuri paino indeksissä. Jotkin muutkin tekijät voisivat selittää sitä, että inflaation koettiin
kiihtyneen koko vuoden 2002 aikana. Ensimmäkin kansallisten valuuttojen ja euron välisten kurssien likimääräiset
muunnot ovat saattaneet aiheuttaa sen, että joissakin maissa kuluttajat ovat kokeneet hintojen nousu suuremmiksi
kuin ne ovat todellisuudessa olleet.⁵ Toiseksi se, että käteiseuron käyttöönoton yhteydessä hintakehitystä seurattiin
laajasti tiedotusvälineissä ja että Eurostat ja kansalliset tilastoviranomaiset olivat tilastoineet joidenkin hyödykkeiden
huomattavia hinnannousuja tammikuusta 2002 lähtien, ovat ehkä saaneet kuluttajat reagoimaan entistä herkemmin
(mahdollisesti ylireagoimaan) havaittuihin hinnannousuihin. Kuluttajien inflaatiokäsityksiin ovat saattaneet vaikut-
taa myös joidenkin sellaisten erien hintakehitys, jotka eivät sisälly YKHIin mutta joita kommentoidaan laajasti tie-
dostusvälineissä ja yhteiskunnassa yleensä; näitä ovat esimerkiksi asuntojen hinnat. Se, että kuluttajien käsityksen
mukaan inflaatio on viime aikoina hidastunut, samalla kun päivittäisten ”käteismenojen” indeksin vuotuinen nousu-
vauhti on kiihtynyt, viittaa myös siihen, että kuluttajien inflaatiokäsityksiin vaikuttavat muutkin tekijät.

Vaikka kulttuurillisilla ja maakohtaisilla eroilla mitä todennäköisimmin on ollut oma merkityksensä siihen, miten
kuluttajat ovat inflaation kokeneet, kuluttajien inflaatiokäsitysten kehitys on ollut samansuuntaista useimmissa
euroalueen maissa. Itse asiassa tammikuusta 2002 lähtien kaikissa maissa ajankohta, jonka kuluttajat nimesivät
kokemansa perusteella nopeimman inflaation ajaksi, on melko tarkasti osunut samaan ajankohtaan, jolloin inflaa-
tio on todellisuudessa ollut nopeinta. Kun tarkastellaan euroseteleiden ja -kolikoiden käyttöönoton jälkeistä
aikaa, toteutunut inflaatiovauhti on yleensä ollut nopeimmillaan ennen kuin kuluttajat ovat arvioineet näin käy-
neen. Näyttää myös siltä, että maissa, joissa toteutunut inflaatiovauhti saavutti huippunsa suhteellisen aikaisin,
myös kuluttajat kokivat inflaation kiihtyneen huippunsa aiemmin kuin muissa maissa.

Kuluttajien käsitysten mukaan inflaatio hidastui tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mutta hidastumisen
arvioitiin tasoittuneen kesäkuukausien aikana mahdollisesti sen vuoksi, että kaikkein useimmin ostettujen erien,
erityisesti jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian, hinnat nousivat. Tästä huolimatta kuluttajien odotetaan
arvioivan, että inflaatio hidastuu uudelleen, ja inflaatiokäsitysten odotetaan vastaavan entistä paremmin YKHIin
kokonaisindeksin kehitystä sitä mukaa kuin päivittäisten ”käteismenojen” indeksin kehitys tasoittuu ja eurosetelei-
den ja -kolikoiden käyttöönottoon liittyvien tilapäisten tekijöiden vaikutus häviää kokonaan.

3 Nämä ”käteismenot” sisältävät ei-kestävät kulutustavarat ja päivittäiset kulutustavarat ja -palvelut eli elintarvikkeet, juomat, tupakan, ei-kestävät kotitaloustavarat, kuljetuspalvelut, polttoaineet, postipalvelut, hotelli-, ravintola-, kahvila- ja kampaamo-
palvelut.

4 Maakohtaisilla eroilla voi olla huomattava merkitys, mikä tulisi ottaa huomioon. Esimerkiksi jokseenkin samanlainen, Espan-
jan keskuspankin laskema indeksi (johon sisältyvät elintarvikkeet, energia, paikalliset kuljetuspalvelut, sanomalehdet ja
aikakauslehdet, baari-, kahvila- ja ravintolapalvelut sekä kulttuuriin ja urheiluun liittyvät vapaa-ajan palvelut) näyttää
vastaavan yllättävän hyvin inflaatio-odotusten kehitystä Espanjassa koko vuonna 2002 (ks. Banco de España, Annual Report
2002, Recuadro IV.4).

5 Joissakin maissa, kuten Saksassa, Espanjassa ja Alankomaissa, nämä vaikutukset näyttävät olleen merkittävämpiä kuin muissa
maissa. (ks. ”La conversione approssimata dei prezzi in euro nelle valute nazionali e l’inflazione percepita dai consumatori”,
julkaistu raportissa ”Rapporto trimestrale ISAE”, tammikuu 2003, s. 118–120.

Tuottajahintojen nousupaineet pysyivät edelleen maltillisina heinäkuussa

Kuten edellisessä Kuukausikatsauksessa todettiin, tuottajahintojen nousupaineet pysyivät edelleen maltillisina, sillä teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen muutosvauhti pysyi heinäkuussa 2003 ennallaan eli 1,4 prosentissa.

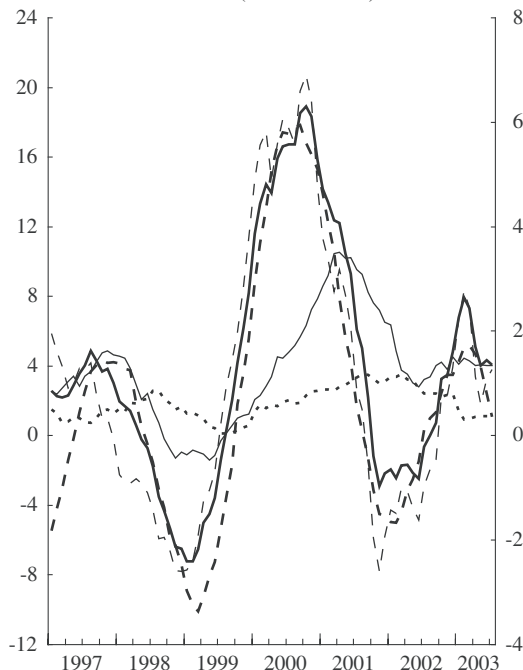
Tuottajahintojen muutosvauhdissa eivät näy erien toisiaan kompensoivat muutokset (ks. kuvio 14). Energian hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui 3,6 prosenttiin heinäkuussa. Tämä johtui siitä, että öljyn euromääräinen hinta nousi heinäkuussa, kun taas välituotteiden hintojen vuotuinen nousuvauhti hidastui 0,4 prosenttiyksikköä eli 0,4 prosenttiin ja pääomahyödykkeiden hintojen vuotuinen nousuvauhti hidastui 0,1 prosenttiyksikköä eli 0,3 prosenttiin. Kulutusta-

Kuvio 14.

Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltyinä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

- Energia (vasen asteikko)
- Teollisuus pl. rakentaminen (oikea asteikko)
- - Välituotteet (oikea asteikko)
- · · · Pääomahyödykkeet (oikea asteikko)
- Kulutustavarat (oikea asteikko)

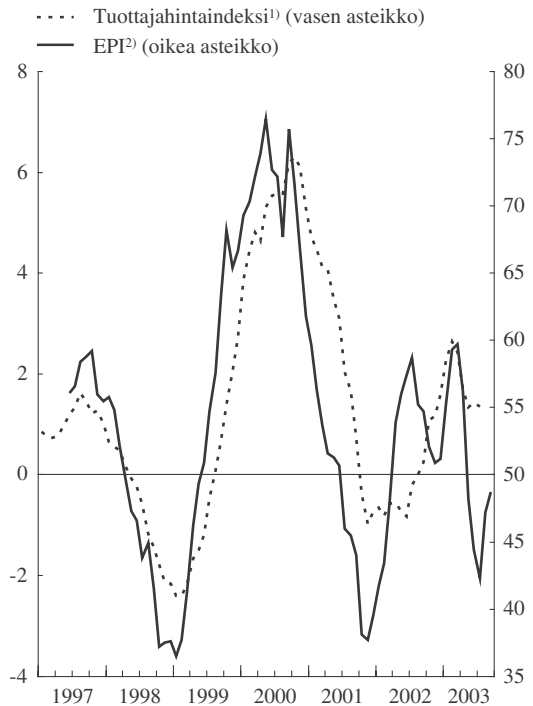
Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Kuvio 15.

Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

- 1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.
- 2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun. Indeksillä ei sisällä Kreikan tietoja vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta.

varoiden hintojen vuotuinen muutosvauhti pysyi kolmatta kuukautta peräkkäin ennallaan eli 1,3 prosentissa.

Ostopäälliköiden kyselyyn perustuvan euroalueen tehdasteollisuuden hintaindeksin (Eurozone Price Index, EPI) indeksiluku nousi elokuun 46,9:stä 48,7:ään syyskuussa 2003. Indeksiluku nousi toista kuukautta peräkkäin laskettaen sitä ennen neljänä peräkkäisenä kuukautena (ks. kuvio 15). Se oli kuitenkin yhä nollakasvua ennakoivan kynnyksarvon eli 50 pisteen alapuolella. Tämä viittaa siihen, että teollisuuden tuotantopanosten hinnat ovat laskeneet edelleen viime kuukausina, joskin aiempaa hitaammin, mikä vaikuttanee koko teollisuuden tuottajahintoihin. Tuotantopanosten keskimääräisten hintojen hidas lasku johtui todennäköisesti ko-

honneista tuontihhinnoista, jotka olivat seurausta euron heikkenemisestä ja öljyn dollarimääräisen hinnan noususta kesäkuukausina.

Palkkojen nousu hidastui hieman vuoden 2003 toisella neljänneksellä

Sopimuspalkkojen vuotuinen nousuvauhti hidastui vuoden 2003 toisella neljänneksellä 2,4 prosenttiin oltuaan 2,7 prosenttia ensimmäisellä neljänneksellä (ks. kuvio 16). Tämä johtuu pääasiassa väliaikaisten toimenpiteiden vaikutuksista Saksassa, jossa kertaluonteiset maksut tämän vuoden alussa nopeuttivat sopimuspalkkojen nousuvauhtia ensimmäisellä neljänneksellä ja jossa palkkojen merkittävä nousu vuoden 2002 toisella neljänneksellä hidasti sopimuspalkkojen vuotuista nousuvauhtia vuoden 2003

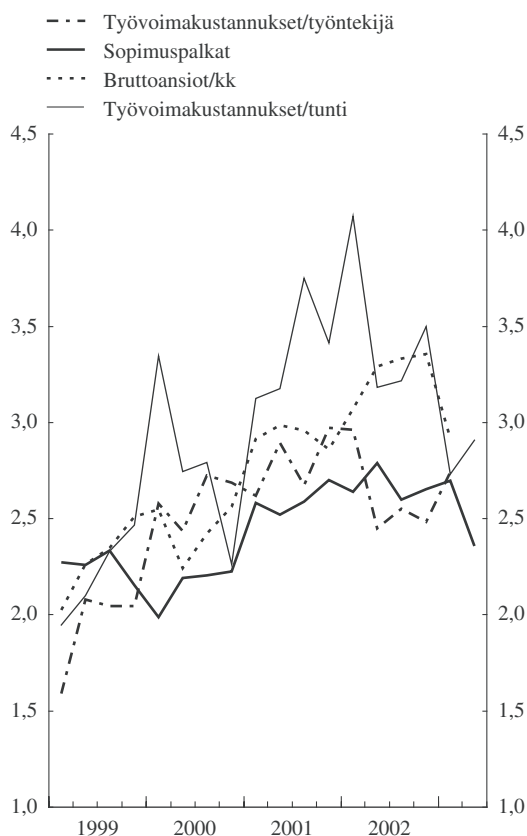
toisella neljänneksellä. Kun nämä tekijät otetaan huomioon, sopimuspalkkojen nousuvauhti euroalueella oli jokseenkin vakaa vuoden 2003 ensimmäisellä puoliskolla.

Maakohtaiset tiedot viittaavat siihen, että työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui 0,1–0,2 prosenttiyksikköä vuoden 2003 toisella neljänneksellä oltuaan 2,7 % vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Tämä tukee käsitystä, että kasvuvauhdin nopeutuminen ensimmäisellä neljänneksellä johtui lähinnä tilapäisistä tekijöistä. Kasvuvauhdin nopeutuminen ei siten viittaa siihen, että palkkojen nousupaineet olisivat lisääntyneet vuoden 2003 alussa. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että tuoreimmat käytettävissä olevat tiedot vahvistavat aiempaa arviota, jonka mukaan työvoimakustannusten kasvu tasaantui vuonna 2002 ja on pysynyt jokseenkin vakaana siitä lähtien.

Kuvio 16.

Euroalueen työvoimakustannusindikaattoreita

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot ja EKP:n laskelmat.

Tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen kasvuvauhti sitä vastoin nopeutui euroalueen yrityssectorilla (ilman maataloutta) 2,9 % vuoden 2003 toisella neljänneksellä nopeuduttuaan 2,7 % ensimmäisellä neljänneksellä. Tätä hienoista kasvuvauhdin nopeutumista ei tulisi kuitenkaan liioitella, kun otetaan huomioon kyseisen indikaattorin huomattava vaihtelu. Pidemmän aikavälin tarkastelu osoittaa, että tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten keskimääräinen kasvuvauhti on hidastunut (noin 0,6 prosenttiyksikköä) vuoden 2003 alkupuoliskolla vuosien 2001 ja 2002 keskimääräisistä kasvuvauhdeista, mikä vastaa paremmin muiden työvoimakustannuksia kuvaavien indikaattorien antamaa kuvaa, jonka mukaan palkkojen nousu on hidastunut hieman (ks. taulukko 2).

Yksikkötyökustannusten kasvuvauhti nopeutui vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä 0,4 prosenttiyksikköä eli 1,9 prosenttiin hidastuttuaan huomattavasti vuonna 2002. Kasvuvauhdin nopeutuminen johtuu työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten kasvuvauhdin nopeutumisesta ja työn tuottavuuden kasvun suhdanneluonteisesta hiipumisesta. Yksikkötyökustannusten vuotuinen kasvuvauhti oli ensimmäisellä neljänneksellä kuitenkin selkeästi hitaampi kuin vuosina 2001 ja 2002 keskimäärin.

YKHI-inflaation odotetaan vaihtelevan edelleen 2 prosentin tuntumassa loppuvuonna 2003

YKHI-inflaatio vaihdellee edelleen 2 prosentin tuntumassa loppuvuoden ajan. Kuten syyskuun Kuukausikatsauksessa todettiin, useat tekijät saattavat aiheuttaa YKHI-inflaation lyhytaikaista vaihtelua. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi tämänkesäisistä epäsuotuisista sääoloista johtuva

hintojen nousu, hiljattain julkistetut veronkorotukset eräissä maissa ja öljyn hinnan vaihtelu. Kokonaiskuva inflaatiovauhdista on kuitenkin muuttumaton.

Vuonna 2004 vuotuinen inflaatiovauhti hidastuu alle 2 prosenttiin ja vakiintuu tämän jälkeen hintavakauden mukaiseksi. Tämä odotus perustuu oletukseen, että palkkakehitys on maltillista talouden elyessä asteittain.

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

Taloukasvu pysähtyi vuoden 2003 alkupuoliskolla

Euroalueen kansantalouksien tilinpitoa koskevan Eurostatin ensimmäisen arvion mukaan euroalueen BKT:n määrä väheni vuoden 2003 toisella neljänneksellä 0,1 % edellisestä neljänneksestä. Samalla edellisen neljänneksen vuosineljänneksen kasvuvauhtia tarkistettiin 0,1

prosenttiyksikköä aiemmin arvioitua pienemmäksi; se osoittaa nollakasvua (ks. taulukko 3). Toista vuosineljännestä koskeva arvio jää näin ollen hieman elokuun puolivälissä julkistettua alustavaa arviota pienemmäksi (sen mukaan kasvu oli edelliseen neljännekseen verrattuna nolla), mutta kokonaiskuva pysähtyneestä taloukasvusta vuoden 2003 alkupuoliskolla pysyy muuttumattomana.

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosimuutos ¹⁾								Neljännesvuosimuutos ²⁾				
	2000	2001	2002	2002 II	2002 III	2002 IV	2003 I	2003 II	2002 II	2002 III	2002 IV	2003 I	2003 II
Bruttokansantuotteen määrä	3,5	1,6	0,8	0,9	0,9	1,1	0,8	0,2	0,5	0,2	0,1	0,0	-0,1
<i>josta:</i>													
Kotimainen kysyntä	2,9	1,0	0,2	-0,1	0,4	0,8	1,3	1,2	0,3	0,2	0,3	0,5	0,1
Yksityinen kulutus	2,7	1,8	0,4	0,1	0,2	0,7	1,5	1,2	0,4	0,3	0,3	0,5	0,1
Julkinen kulutus	2,0	2,3	2,8	3,2	3,1	2,1	1,8	1,7	0,8	0,5	0,2	0,3	0,7
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	5,0	-0,2	-2,7	-3,4	-2,5	-1,8	-2,2	-1,2	-1,3	0,1	0,2	-1,2	-0,4
Varastojen muutos ³⁾	-0,1	-0,5	0,0	-0,1	0,2	0,3	0,6	0,4	0,2	-0,1	0,0	0,4	0,0
Nettovienti ⁴⁾	0,6	0,6	0,7	1,0	0,6	0,3	-0,5	-0,9	0,2	0,0	-0,2	-0,5	-0,2
<i>josta tavarat</i>	12,6	3,2	1,5	1,5	3,2	3,7	2,5	-0,6	2,6	1,5	-0,4	-1,2	-0,5
Tuonti ⁴⁾	12,6	3,1	1,5	0,8	3,3	4,6	2,6	,	2,1	2,0	-0,2	-1,4	,
<i>josta tavarat</i>	11,3	1,6	-0,3	-1,3	1,8	3,0	4,2	1,8	2,3	1,5	0,2	0,1	0,0
<i>josta tavarat</i>	11,4	0,9	-0,4	-2,1	2,1	3,8	4,9	,	2,1	2,0	0,7	0,1	,
Reaalinen arvonlisäys, brutto:													
Maa- ja kalatalous	-0,7	-1,5	-0,4	0,2	-0,5	-1,6	0,7	0,5	-0,3	0,5	0,0	0,6	-0,5
Teollisuus	3,7	0,5	0,5	0,7	0,8	1,3	0,3	-0,9	0,4	0,2	-0,3	0,0	-0,7
Palvelut	4,0	2,5	1,4	1,5	1,4	1,5	1,2	0,7	0,6	0,2	0,3	0,1	0,2

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

1) Vuosimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

2) Neljännesvuosimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.

4) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksutasetiedot eivät ole täysin verrannollisia.

BKT:n kasvun hienoinen hidastuminen vuoden 2003 ensimmäiseltä vuosineljännekseltä toiselle johtui kotimaisen kysynnän ja nettoviennin vastakkaisista kehityssuuntauksista, joiden vaikutukset kasvuun kumosivat suureksi osaksi toisensa. Kotimaisen kysynnän kasvuvaikeus väheni 0,4 prosenttiyksikköä 0,1 prosenttiin samalla, kun nettoviennin vaikutus kasvoi 0,3 prosenttiyksikköä, mutta jäi edelleen 0,2 % negatiiviseksi.

Kotimaisen kysynnän eristä varastojen muutosten vaikutus kasvuun pieneni 0,4 prosenttiyksikköä eli nolnaan. Tämä vastasi aiempia odotuksia siitä, että varastomuutosten epätavallisen suurta kasvuvaikeudesta ensimmäisellä vuosineljänneksellä korjattaisiin joko pienemmäksi tai se tasoittuisi toisella neljänneksellä. Kotimaisen loppukysynnän osuus (laskettuna ilman varastojen muutoksia) jäi kokonaisuutena ennalleen, kun julkisen kulutuksen kasvun nopeutuminen ja kiinteän pääoman muodostuksen mallistuva hidastuminen tasoittivat yksityisen kulutuksen kasvun heikkenemisen vaikutuksia. Yksityisen kulutuksen kasvun hidastuminen vastasi vuoden alkupuoliskon geopolittisten ja taloudellisten epävarmuustekijöiden mukaisia odotuksia. Nettoviennin negatiivisen vaikutuksen pieneneminen ensimmäisestä vuosineljänneksestä johtuu siitä, että tuonnin kasvu hidastui

hieman ja viennin kasvu hidastui sitä vähemmän. Vaikka viennin kasvu pysyi negatiivisena, se vastaa aiempia odotuksia, joiden mukaan ulkomaisen kysynnän elpymisen vuoksi lisääntyneen euroalueen ulkopuolisen viennin myönteiset vaikutukset alkaisivat näkyä toiselta vuosineljännekseltä eteenpäin. Kokonaisvienti (sekä euroalueen sisällä että sen ulkopuolelle) hidastui edelleen, mikä johtuu lähinnä heikon kotimaisen kysynnän kielteisestä vaikutuksesta euroalueen sisäiseen kauppaan.

Teollisuustuotannon kasvu todennäköisesti kiihtyi vuoden 2003 kolmannella neljänneksellä

Eurostatin mukaan euroalueen ilman rakentamista laskettu teollisuustuotanto kasvoi heinäkuussa 1,0 % edellisestä kuukaudesta (ks. taulukko 4), kun sen kasvu oli kesäkuussa nolla (tarkistettu -0,1 prosentista suuremmaksi). Heinäkuinen kasvu johtui suurimmaksi osaksi tuotannon voimakkaasta kasvusta Saksassa. Sen syyinä olivat osittain kausitekijät. Selviä merkkejä yleisestä ja vahvasta kasvusuuntauksesta ei ole vielä näkyvissä.

Ilman rakentamista ja energiantuotantoa lasketun teollisuustuotannon kasvu heinäkuussa joh-

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2001	2002	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
			Touko	Kesä	Heinä	Touko	Kesä	Heinä	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
				Kuukausimuutos			3 kk:n liukuva keskiarvo						
Koko teollisuus													
pl. rakentaminen	0,5	-0,5	-1,2	-1,4	0,7	-1,0	0,0	1,0	0,2	0,2	-0,2	-0,5	-0,5
<i>pääaloittain:</i>													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto	0,3	-0,8	-1,4	-1,7	0,4	-1,0	-0,1	1,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,6	-0,6
Väli tuotteet	-0,5	0,4	-1,1	-0,5	0,0	-1,3	0,4	0,6	0,3	-0,1	0,0	-0,6	-0,6
Pääomahyödykkeet	1,6	-2,0	-0,6	-3,8	1,7	-0,7	-1,1	2,2	-0,2	-0,2	-0,6	-0,7	-0,6
Kulutustavarat	0,6	-0,5	-2,7	-1,1	0,9	-1,8	0,7	1,0	-0,3	0,0	-0,2	-0,3	-0,5
Kestävät	-1,7	-5,5	-6,9	-6,9	-4,5	-2,2	0,5	1,5	-1,5	-1,8	-1,9	-2,2	-1,7
Ei-kestävät	1,0	0,5	-2,0	0,0	1,9	-1,7	0,8	1,0	-0,1	0,3	0,1	0,0	-0,3
Energiantuotanto	1,7	1,0	1,0	2,0	1,4	-0,6	2,2	-0,1	2,8	2,8	-0,8	-0,5	-0,1
Tehdasteollisuus	0,4	-0,7	-1,2	-1,7	0,6	-0,9	-0,1	1,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,6	-0,5

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

tui teollisuuden kolmen päätoimialan positiivisesta kehityksestä kuukausitasolla. Pääomahyödykkeitä ja kestokulutustavaroita tuottavien toimialojen kasvua nopeuttava vaikutus oli erityisen voimakas. Pääomahyödykkeitä tuottavan teollisuuden tuotanto kasvoi viimeksi kuluneen vuoden aikana nopeimmin, mikä vastaa kohenuneita investointinäkymiä. Vaikka kasvu kolmen kuukauden jaksolla vuoden 2003 toukokuusta heinäkuuhun oli edelleen kaikilla teollisuuden toimialoilla negatiivinen verrattuna ajanjaksoon helmikuusta huhtikuuhun 2003, tämä johtuu pääasiassa kasvun voimakkaasta hidastumisesta toukokuussa. Elokuusta alkaen elpyminen alkaa todennäköisesti näkyä myös kolmen kuukauden kasvuluvuissa.

Kyselytiedot ennakoivat teollisuuden tilanteen paranemista

Yrityksiä koskevan Euroopan komission suhdannekyselyn mukaan teollisuuden luottamus vahvistui jonkin verran elokuussa ja syyskuussa 2003 (ks. taulukko 5). Tilanteen paraneminen elokuussa ja syyskuussa johtui tuotanto-odotusten sekä varastojen kokoa koskevien arvioiden merkittävästä kohenemisestä, kun taas arviot nykyisestä tilauskannasta olivat enimmäkseen ennallaan. Teollisuuden päätoimialoilla luottamus parani yleisesti. Vuoden 2003 kolmannelle neljännekselle teollisuuden luottamusindikaattori enteili myönteisempää kehitystä, kun suuntaus oli ollut vuoden kahdella ensimmäisellä neljänneksellä päinvastainen.

Ostopäälliköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI) antaa kehityksestä samankaltaisen kuvan (ks. kuvio 17). PMI nousi syyskuussa jo kolmantena kuukautena peräkkäin ja osoitti tehdasteollisuuden tuotannon kasvua ensimmäistä kertaa maaliskuun 2003 jälkeen. Vuoden 2003 koko kolmannelle neljännekselle PMI nousi huomattavasti laskettuaan jyrkästi edellisellä neljänneksellä. PMI:n osaindekseistä sekä uusien tilausten määrää että tuotannon muutoksia kuvaavat komponentit kasvoivat voimakkaasti syyskuussa jo kolmatta kuukautta peräkkäin. Vuosineljänneksellä molempien komponenttien kehitys vastaa käsitystä, jonka mukaan tehdasteollisuuden tuotannon kasvu on todennä-

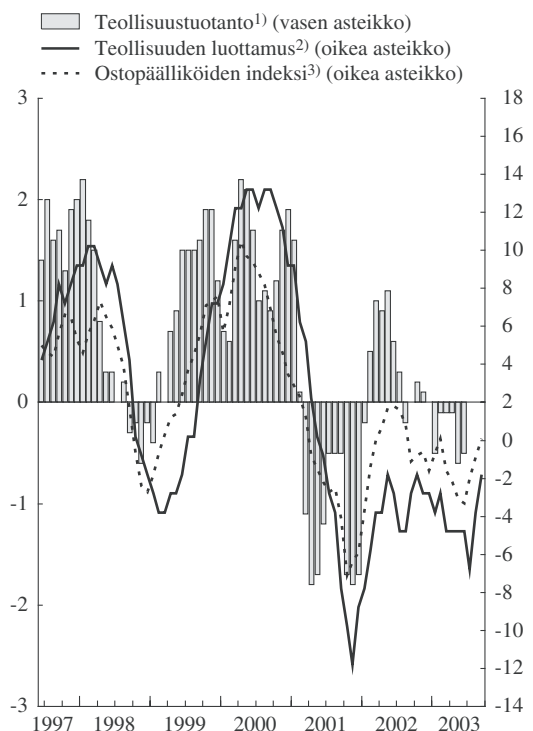
köisesti muodostunut jälleen positiiviseksi. Osettujen tuotteiden varastojen määrä pieneni hieman syyskuussa ja pysyi suurin piirtein ennallaan koko kolmannelle neljännekselle, mikä viittaa kustannuksiaan mahdollisesti edelleen karsivien tehdasteollisuusyritysten raaka-ainestoisten vähenemiseen entisestään.

Käytettävissä olevat kyselytiedot ulottuvat syyskuuhun. Niiden mukaan teollisuuden tilanteen paraneminen on jatkunut kesän aikana, ja toisen vuosineljänneksen laskun jälkeen teollisuustuotannon kasvu näyttää kiihtyneen kolmannelle neljännekselle. Myös palvelusektoria koskevat kyselytiedot kohenivat syyskuussa, joten vuoden 2003 keväällä alkanut elpyminen jatkui.

Kuvio 17.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäälliköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

- 1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden jakson muutos edellisestä kolmen kuukauden jaksosta; kausivaihtelusta puhdistettuja ja työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.
- 2) Saldoluvut prosentteina; poikkeamat keskiarvosta tammikuusta 1985 lähtien.
- 3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymiseen.

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002 IV	2003 I	2003 II	2003 III	2003 Huhti	2003 Touko	2003 Kesä	2003 Heinä	2003 Elo	2003 Syys
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	2,5	-3,0	-1,5	-0,1	-0,5	-0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,2	0,4	0,4
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	12	6	0	-3	-8	-8	-6	-8	-9	-8	-7	-6	-6
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	12	-2	-4	-3	-4	-5	-4	-5	-5	-5	-7	-4	-2
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	16	10	2	-1	1	0	-1	1	0	-1	1	-2	-2
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	5	0	-9	-8	-10	-8	-6	-10	-6	-7	-5	-7	-5
Palvelualojen luottamusindikaattori ²⁾	11	-4	-18	-23	-25	-21	-14	-22	-21	-20	-16	-13	-12
Suhdanneindikaattori ³⁾	1,4	-0,2	-0,5	-0,3	-0,4	-0,6	-0,6	-0,5	-0,6	-0,6	-0,9	-0,5	-0,4
Kapasiteetin käyttöaste, %	84,5	82,9	81,4	81,5	81,1	80,7	.	80,8	-	-	80,6	-	-

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

1) Prosenttimuutos edellisestä kaudesta.

2) Saldoluvut prosenttiyksikköinä. Palvelualojen luottamusindikaattorin tiedot on laskettu poikkeamina huhtikuusta 1995 alkaen lasketusta keskiarvosta, vähittäiskaupan luottamusindikaattorin tiedot poikkeamina heinäkuusta 1986 alkaen lasketusta keskiarvosta ja muiden luottamusindikaattorien tiedot poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.

3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

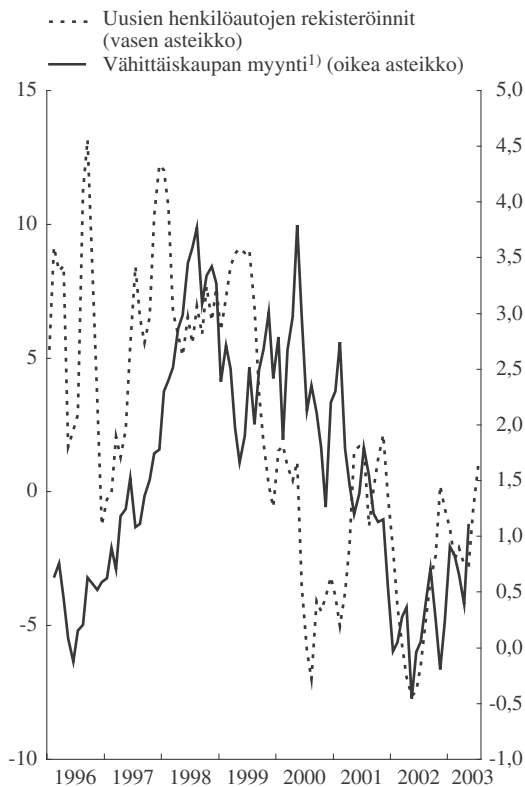
Viimeaikaisten tietojen mukaan kotitalouksien kulutus kasvoi maltillisesti vuoden 2003 kolmannella neljänneksellä

Kyselytiedot ja muut lyhyen aikavälin kulutusta kuvaavat indikaattorit viittaavat siihen, että kotitalouksien kulutuksen kasvun elpyminen jäi vuoden 2003 kolmannella neljänneksellä vähäiseksi. Vähittäiskaupan myyntiluvut kasvoivat hieman kesäkuussa 2003. Kuukausitasolla myynti kasvoi 0,1 %, kun se oli toukokuussa 2003 hidastunut 0,9 %. Touko- ja kesäkuun kehitys kumosi kuitenkin huhtikuun voimakkaan kasvun vain osittain. Vuosineljänneksellä vähittäismyyntimäärien kasvu pysyi näin ollen vuoden 2003 toisella neljänneksellä 0,1 prosenttia positiivisena, vaikka kasvu hidastuikin huomattavasti edellisen neljänneksen 0,7 prosentista. Merkkejä kulutuskysynnän selvästä kasvusta euroalueen eri maissa ei ollut heinäkuuhun mennessä näkyvissä. Tämä merkinnee sitä, että vähittäiskaupan osuus yksityisen kulutuksen kasvusta jää vuoden 2003 kolmannen neljänneksen alussa vähäiseksi. Uusien autojen rekisteröintien määrä väheni elokuussa hieman eli edelliskuukauteen verrattuna 0,3 %, kun se oli lisääntynyt heinäkuussa hieman ja kesäkuussa voimakkaasti. Kolmen kuukauden liukuvalla keskiarvolla tarkasteltuna uusien autojen rekisteröintien määrä lisääntyi vähitellen huhtikuusta alkaen ja oli kesäkuusta elokuuhun 4,0 % suu-

Kuvio 18.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuvia keskiarvoja, työpäivien määrällä korjattuja tietoja)

Lähteet: Eurostat ja ACEA European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

remppi kuin jaksolla maaliskuusta toukokuuhun. Henkilöautojen rekisteröintien ja myynnin vuotuinen kasvu on ollut nousujohteista vuoden 2002 puolivälistä (ks. kuvio 18).

Euroopan komission kyselyyn perustuva kuluttajien luottamusindikaattori pysyi syyskuussa ennallaan noustuaan edellisten neljän kuukauden aikana hieman. Kuluttajien yleinen luottamus koheni kolmannella vuosineljänneksellä jonkin verran vuoden alkupuoliskoon verrattuna. Kuluttajien luottamuksen osatekijöistä kotitalouksien taloudellista kokonaistilannetta koskevat odotukset kasvoivat sekä elo- että syyskuussa. Työllisyytilannetta koskevat odotukset sen sijaan pysyivät jokseenkin muuttumattomina. Muista kuluttajien luottamusta kuvaavista indikaattoreista kotitalouksien omaa taloustilannetta koskevat odotukset pysyivät ennallaan, mutta säästämistä koskevat odotukset vähenivät hieman syyskuussa, vaikka ne olivat kasvaneet elokuussa. Vähittäiskaupan alalla luottamus kasvoi syyskuussa vaihdeltuaan jonkin verran edellisinä kuukausina. Vuoden 2003 koko kolmatta neljänestä ajatellen luottamus kuitenkin parani saman verran kuin edellisellä neljänneksellä.

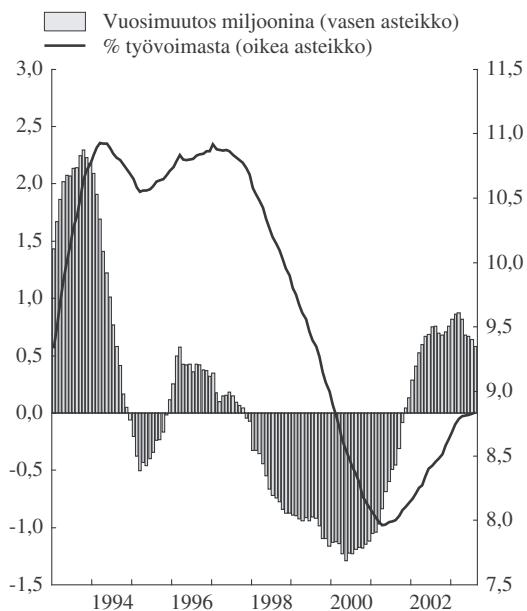
Työmarkkinat heikot vuoden 2003 kolmannella neljänneksellä

Elokuussa euroalueen standardoitu työttömyysaste oli 8,8 %, eli se oli pysynyt ennallaan heinäkuusta (ks. taulukko 6). Kesä- ja heinäkuun tietojen tarkistaminen pessimistisemmiksi viittaa siihen, että euroalueen työttömyys on pysynyt vakaana tämän vuoden maaliskuusta lähtien kaikissa työttömien ikäryhmissä. Työttömien määrä kasvoi elokuussa noin 11 000:lla eli sa-

Kuvio 19.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

moin kuin kesä- ja heinäkuussa. Kaiken kaikkiaan työttömien määrä on kasvanut huomattavasti hitaammin toukokuusta 2003 verrattuna keskimääräiseen kuukausittaiseen kasvuun toukokuusta 2001 lähtien, jolloin työttömien määrä alkoi nousta (ks. kuvio 19). Toukokuun 2003 jälkeinen kehitys johtuu kuitenkin suurelta osin maakohtaisista erityistekijöistä, jotka eivät loppuvuonna ehkä enää vaikuta huomattavan suositusti työmarkkinoihin.

Työllisyyden neljännesvuosikasvu pysyi vuoden 2003 toisella neljänneksellä kutakuinkin ennallaan kolmen aiemman neljänneksen tasolla eli nollassa vaimeasta talouskasvusta ja työttömien määrän kasvusta huolimatta (ks. taulukko 7).

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002	2002	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
				III	IV	I	II	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo
Yhteensä	8,5	8,0	8,4	8,5	8,6	8,7	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	16,6	15,7	16,2	16,2	16,5	16,8	16,8	16,9	16,9	16,8	16,8	16,8	16,8
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	7,4	7,0	7,4	7,4	7,6	7,7	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8

Lähde: Eurostat.

Huom. ILO:n suosituksen mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuonna 2002 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 22,2 %.

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002	2002	2002	2003	2003	2002	2002	2002	2003	2003
				II	III	IV	I	II	II	III	IV	I	II
				Neljännesvuosimuutokset ¹⁾									
Koko kansantalous	2,2	1,4	0,4	0,5	0,3	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>josta:</i>													
Maa- ja kalatalous	-1,6	-0,8	-2,0	-2,0	-1,9	-1,9	-2,3	-2,3	-0,4	-0,7	-0,4	-0,8	-0,5
Teollisuus	0,9	0,4	-1,2	-1,1	-1,3	-1,6	-1,6	-1,6	-0,3	-0,4	-0,5	-0,3	-0,3
pl. rakentaminen	0,5	0,3	-1,3	-1,2	-1,3	-1,7	-1,8	-2,0	-0,3	-0,4	-0,6	-0,5	-0,5
Rakentaminen	1,9	0,4	-1,1	-0,9	-1,3	-1,3	-1,1	-0,4	-0,3	-0,5	-0,2	0,0	0,3
Palvelut	3,0	1,9	1,2	1,3	1,1	0,9	0,7	0,7	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
Kauppa ja kuljetus	3,1	1,6	0,5	0,6	0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,0
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut	5,8	3,9	2,3	2,6	2,1	2,0	1,6	1,2	0,7	0,2	0,5	0,1	0,3
Julkishallinto	1,6	1,3	1,3	1,3	1,4	1,2	1,1	1,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

Kehityksessä oli sektorikohtaisia eroja: teollisuuden työllisyys supistui jälleen huomattavasti vuoden toisella neljänneksellä, mutta rakentamisessa työllisyys kasvoi 0,3 % ja palvelualalla 0,2 %.

Euroopan komission ja ostopäälliköiden kyselyjen mukaan työmarkkinoiden kehitys syyskuuhun 2003 asti viittaa siihen, että tehdasteollisuuden työllisyys supistui edelleen kolmannella neljänneksellä. Elokuuhun ulottuvan ostopäälliköiden kyselyn ja syyskuuhun ulottuvan Euroopan komission kyselyn mukaan palvelualan työllisyys näyttää paranevan, vaikka molemmat indikaattorit vastaavatkin palvelualan kolmannen neljänneksen vaimeaa työllisyyden kasvua.

Lisää merkkejä talouden orastavasta elpymisestä vuoden 2003 toisella puoliskolla

Euroalueen BKT:n määrän kasvu oli lähes py-sähdyksissä tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Tuoreimmat tiedot kuitenkin viittaavat talouskasvun maltilliseen piristymiseen vuoden toisella puoliskolla. Erityisesti on nähtävissä merkkejä siitä, että talouden kasvu olisi lujittunut hieman kolmannella neljänneksellä. Myös syyskuuhun ulottuvat luottamusindikaattorit viittaavat siihen, että talousodotukset ovat kohenemassa. Käytettävissä olevien ennusteiden mukaan talouden kohenemisen odotetaan vahvistuvan vuoden 2004 aikana.

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Euro vahvistui jälleen syyskuussa

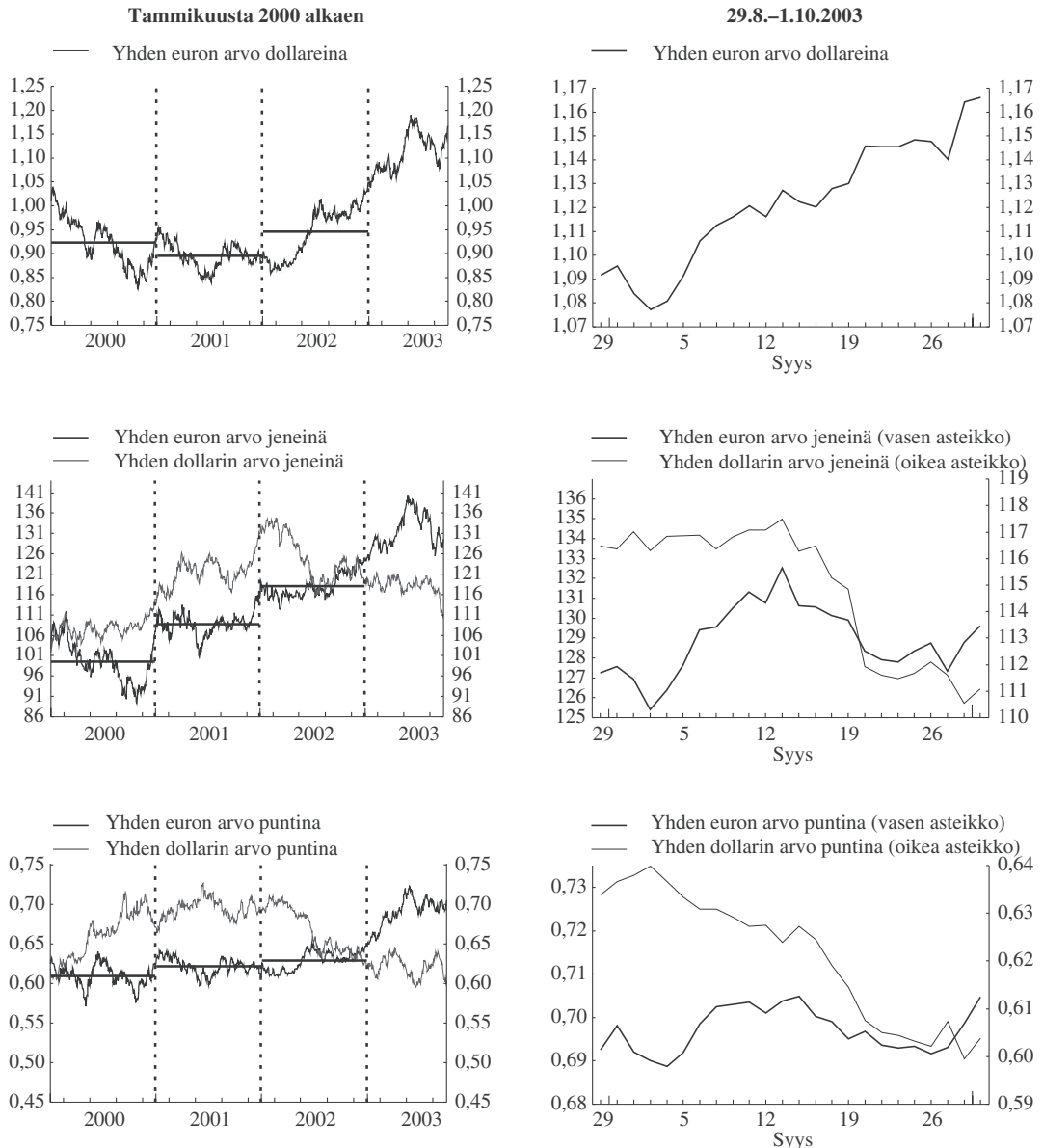
Elokuussa heikentynyt euron nimellinen efektiivinen kurssi vahvistui selvästi syyskuun alkupuolella ja pysyi tämän jälkeen jokseenkin vakana. Tarkastelujakson lopussa euro vahvistui jälleen. Kuukauden ensimmäisellä puoliskolla euro vahvistui Yhdysvaltain dollariin ja Japanin

jeniiin nähden Yhdysvalloissa julkistettujen taloustietojen ja Japanin valuuttapolitiikkaa koskevien markkinaodotusten takia (ks. kuvio 20). Sittemmin Japanin jeni vahvistui kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden, ja Yhdysvaltain dollari heikkeni Dubaissa pidetyn G7-kokouksen jälkeen, kun kokouksessa todettiin, että valuuttakurssien olisi suotavaa olla joustavampia, jotta

Kuvio 20.

Valuuttakurssikehitys

(päivähavaintoja)

Lähde: EKP.

Huom. Kummassakin palstassa mittakaava on vertailukelpoinen. Vaakasuorat viivat kuvaavat vuosikeskiarvoja.

ne voisivat edistää rahoitusjärjestelmän sujuvaa ja laaja-alaista sopeutumista markkinamekanismeihin.

Euron vahvistuminen Yhdysvaltain dollariin nähdessä syyskuussa johtui erityisesti Yhdysvalloissa julkistetuista työmarkkinatilastoista, joiden vuoksi markkinaosapuolet tarkistivat käsityksiään Yhdysvaltojen elpymisnäköyksiä hieman aiempaa varovaisemmiksi. Näköyksiin muutos johti myös Yhdysvaltain pitkien joukkolainojen tuottojen heikkenemiseen, joka tasoitti viime kuukausina syntyneen pitkien korkojen positiivisen eron Yhdysvaltojen ja euroalueen välillä. Yhdysvaltain dollari heikkeni voimakkaasti myös Japanin jeniin nähdessä syyskuun jälkimmäisellä puoliskolla, ja dollarin jenikurssi oli tarkastelujakson lopussa noin 111 eli lähellä alinta arvoaan sitten joulukuun 2000. Lokakuun 1. päivänä euron dollarikurssi oli 1,17 eli 6,8 % vahvempi kuin elokuun 2003 lopussa ja 23,4 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

Suhteessa Japanin jeniin euron elokuussa alkanut heikkeneminen päättyi, kun jeni ja dollarin välinen kurssi pysyi jokseenkin vakaana (ks. kuvio 20). Syyskuun alkupuoliskolla Japanin jeniin kohdistuneet nousupaineet – ne liittyivät Japanin talouden elpymisen aiempaa suotuisampiin näköyksiin sekä pääoman jatkuvaan virtaamiseen maan osakemarkkinoille – kompensoituivat Japanin viranomaisten valuuttakurssipolitiikkaa koskevien markkinaodotusten takia. Sittemmin jeni vahvistui yleisesti 20. syyskuuta pidetyn G7-kokouksen jälkeen. Lokakuun 1. päivänä euron jenikurssi oli 129,6 eli 1,9 % vahvempi kuin elokuun 2003 lopussa ja 9,8 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

Syyskuussa euro pysyi suhteellisen vakaana suhteessa Englannin puntaan, joka vahvistui Yhdysvaltain dollariin nähdessä saman jakson aikana (ks. kuvio 20). Punnan suhteellinen vahvistuminen johtui julkistetuista suotuisista taloustiedoista sekä viranomaisten kannanotoista, jotka tukivat markkinoiden odotuksia Ison-Britannian talouden elpymisestä. Tarkastelujakson loppua kohti euro vahvistui Englannin puntaan nähdessä, ja 1. lokakuuta euron puntakurssi oli 0,70 eli 1,7 % vahvempi kuin elokuun lopussa ja 12,1 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

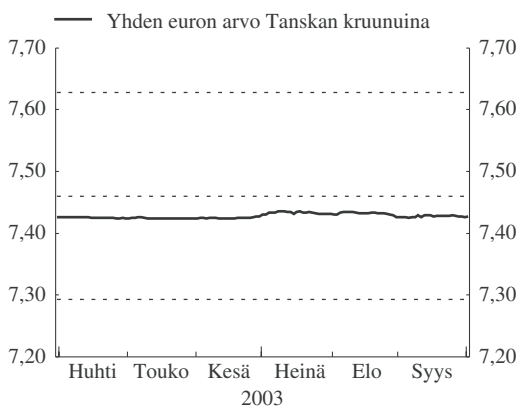
Muista EU-valuutoista Tanskan kruunu vaihteli edelleen hyvin kapean vaihteluvälin sisällä lähellä eurokeskuskurssiaan (ks. kuvio 21). Ruotsin kruunu vahvistui jonkin verran euroon nähden ennen 14. syyskuuta pidettyä kansanäänestystä. Se, että ruotsalaiset äänestäjät kieltäytyivät euroalueen jäsenyydestä, vaikutti valuuttakurssien kehitykseen verrattain maltillisesti, koska tulos oli yhdenmukainen ennen vaaleja tehtyjen kyselyjen kanssa. Äänestyksen lopputuloksena Ruotsin kruunu hieman heikkeni väliaikaisesti euroon nähden. Pian tämän jälkeen kruunu elpyi voimakkaasti, mutta nousu vaimeni jälleen kuun loppua kohti. Lokakuun 1. päivänä euron kurssi suhteessa Ruotsin kruunuun oli 1,6 % heikompi kuin elokuun lopussa. Muista eurooppalaisista valuutoista euro pysyi tarkastelujakson aikana jokseenkin ennallaan Sveitsin frangiin ja Norjan kruunuun nähden.

Lokakuun 1. päivään mennessä euron nimellinen efektiivinen kurssi suhteessa euroalueen 12 merkittävimmän kauppakumppanin valuuttaan oli vahvistunut 3,0 % elokuun lopun tasostaan ja oli 12,9 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin (ks. kuvio 22). Euron efektiivinen vahvistuminen johtuu lähinnä sen vahvistumisesta Yhdysvaltain dollariin nähden sekä vähäisemmässä määrin sen vahvistumisesta moniin Aasian valuuttoihin ja Englannin puntaan nähden, mitä tasoitti vain osittain se, että euro heikkeni Ruotsin kruunuun nähden.

Kuvio 21.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssä

(päivähavaintoja)

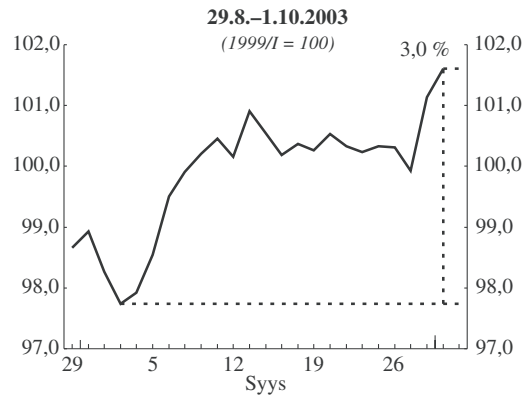
Lähde: EKP.

Huom. Vaakasuorat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskuskurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25$ %).

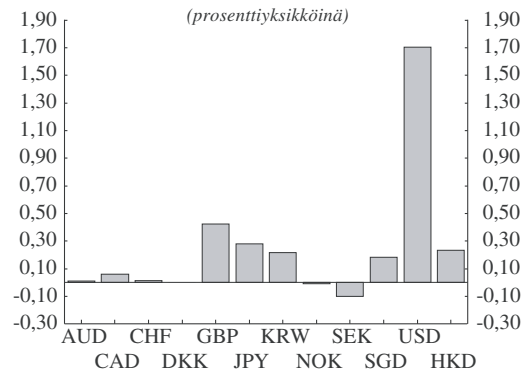
Kuvio 22.

Euron efektiivinen valuuttakurssi ja sen jakauma¹⁾

(päivähavaintoja)

Valuuttakurssimuutosten vaikutus efektiivisen valuuttakurssi-indeksiin²⁾

Lähde: EKP.

- 1) Indeksien nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppaniin nähden.
- 2) Muutosten laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

Kausivaihtelusta puhdistettu vaihtotase tasapainossa heinäkuussa 2003

Kausivaihtelusta puhdistettu euroalueen vaihtotase oli tasapainossa heinäkuussa 2003. Tämä johtui sekä tavara- ja palvelutaseen ylijäämästä (10,9 miljardia euroa) että tuontitaseen ylijäämästä (0,8 miljardia euroa), joita tasoittivat tuotannon tekijäkorvausten ja tulonsiirtojen taseen alijäämät (ks. taulukko 8).

Kesäkuuhun 2003 verrattuna kausivaihtelusta puhdistettu euroalueen vaihtotase supistui heinäkuussa 2,1 miljardia euroa (ks. taulukko 8). Tämä johtui siitä, että tavara- ja palvelutaseen ylijäämän kasvu (1,9 miljardia euroa) ei riittänyt kompensoimaan tulonsiirtojen taseen alijäämää (0,9 miljardia euroa) ja palvelutaseen alijäämää (3,0 miljardia euroa). Palvelutase pysyi samaan aikaan jokseenkin ennallaan.

Pidemmällä tarkasteluvälillä 12 kuukauden kumulatiivisen vaihtotaseen ylijäämä, joka oli huipussaan vuoden 2002 loppupuolella, supistui edelleen heinäkuussa (ks. kuvio 23). Yksi vaihtotaseen ylijäämän jatkuvaan supistumiseen myötävaikuttanut tekijä oli kauppataseen ylijäämän supistuminen, joka aiheutui siitä, että vienti supistui ja tuonti pysyi käytännössä ennallaan. Tavara- ja palvelutaseen ylijäämän supistuminen, joka aiheutui siitä, että vienti supistui ja tuonti pysyi käytännössä ennallaan. Tavara- ja palvelutaseen ylijäämän supistuminen, joka aiheutui siitä, että vienti supistui ja tuonti pysyi käytännössä ennallaan.

Taulukko 8.

Euroalueen vaihtotase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2003	2003	2003	2003	2003	2003	12 kuukauden summia; päättymisajankohta	
	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	2002 Heinä	2003 Heinä
Vaihtotase	3,0	2,1	-1,0	2,8	2,1	-0,0	33,1	43,3
Tavarat	10,3	5,5	9,8	9,5	9,0	10,9	117,8	118,4
Vienti	87,9	83,2	87,3	86,4	83,2	85,8	1042,1	1045,3
Tuonti	77,6	77,7	77,5	76,9	74,2	74,8	924,3	926,9
Palvelut	1,8	2,6	0,6	0,5	1,0	0,8	2,0	17,8
Vienti	27,8	28,5	26,9	25,6	25,9	26,5	327,6	329,9
Tuonti	26,0	25,9	26,3	25,1	24,8	25,7	325,6	312,1
Tuotannon tekijäkorvaukset	-4,8	-2,2	-6,6	-2,7	-4,4	-5,3	-36,9	-43,7
Tulonsiirrot	-4,3	-3,8	-4,8	-4,6	-3,5	-6,5	-49,8	-49,2

Lähde: EKP.

Huom. Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Yksityiskohtaisia taulukoita euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

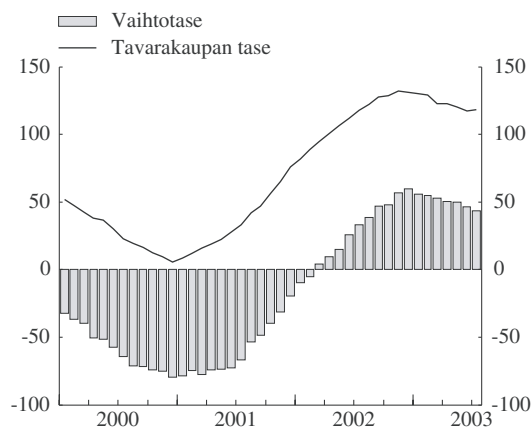
sesta (ks. kuvio 24) ja myös hintakehityksestä, joka heijasti maailmanmarkkinoiden heikkoa kysyntää sekä euron vahvistumista vuoden 2002 toisesta neljänneksestä vuoden 2003 toiselle neljännekselle. Tavaroiden tuonnin arvon pysyminen jokseenkin ennallaan johtui pääasiassa kotimaisen kysynnän vaimeudesta. Palvelujen viennin arvon voimakas väheneminen huhtikuusta 2003 alkaen näyttää johtuneen euron vahvistumisesta sekä heikosta ulkomaisesta kysynnästä, joka kärsi entisestään Irakin sodan ja sars-epidemian vaikutuksista. Samaan aikaan myös palvelujen tuonti väheni, joskaan ei yhtä selvästi kuin niiden vienti.

Ulkomaankaupan määrien viimeaikainen kehitys puolestaan viittaa siihen, että euron vahvistuminen on johtanut jossain määrin euroalueen sisäisen tuonnin korvautumiseen tuonnilla euroalueen ulkopuolelta jälkimmäisen suhteellisen hinnan alenemisen ansiosta. Kuviossa 24 esitetään euroalueen sisäisen tuonnin määrän viimeaikainen kehitys verrattuna euroalueen ulkopuolelta tulevaan tuontiin ja sinne suuntautuvaan vientiin. Yleisesti ottaen euroalueen sisäisen tuonnin määrän vaihtelu on suhteellisen samanlaista kuin euroalueen ulkopuolelta peräisin olevan tuonnin vaihtelu, koska euroalueen kotimainen kysyntä vaikuttaa suuresti molempiin. Sitä vastoin euroalueen ulkopuolelle suun-

Kuvio 23.

Euroalueen vaihtotase ja tavarakaupan tase

(mrd. euroa, kuukausihavainnot, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, taseet 12 kuukauden summia)

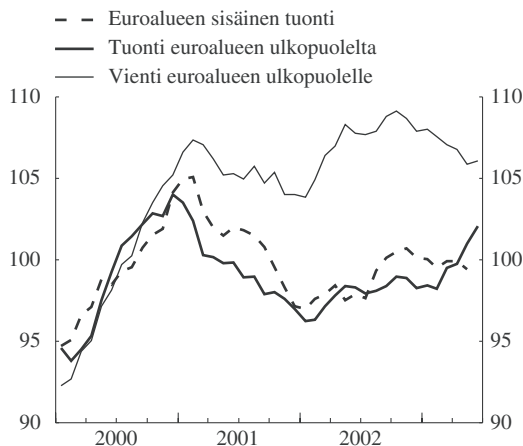

Lähde: EKP.

Kuvio 24.

Euroalueen kaupankäynti alueen sisällä ja ulkopuolisten maiden kanssa: määrän tarkastelu¹⁾

(2000 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähteet: Eurostat sekä Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

1) Tuoreimmat havainnot kaupankäynnistä euroalueen ulkopuolisten maiden kanssa ovat kesäkuulta 2003 ja alueen sisäisestä kaupasta toukokuulta 2003. Molemmat perustuvat osaksi arvioihin.

tautuvan viennin kehitys on jokseenkin erilaista osittain siksi, että sitä määrää ulkomainen kysyntä. Viime kuukausina euroalueen sisäinen tuonti on kuitenkin vähentynyt, mikä mahdollisesti osittain johtuu edellä mainitusta substitutiivaikutuksesta. Sitä vastoin tuonnin määrä euroalueen ulkopuolelta on euroalueen kysynnän heikkoudesta huolimatta kasvanut vuoden 2003 alusta saakka. Tämä viittaa siihen, että euron vahvistuminen on odotetusti parantanut tuontitavaroiden hintakilpailukykyä euroalueen tuotteita vastaan.

Voimakasta joukkolainoihin liittyvää pääoman nettovientiä heinäkuussa

Pääomaa vietiin euroalueelta heinäkuussa suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina nettomääräisesti yhteensä 38,9 miljardin euron arvosta, mikä johtui lähinnä joukkolainoihin liittyvästä nettoviennistä (ks. taulukko 9).

Arvopaperisijoituksiin heinäkuussa liittynyt huomattava nettovienti (35,3 miljardia euroa)

Taulukko 9.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2003	2003	2003	2003	2003	2003	12 kuukauden summia; päättymisajankohta	
	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	2002 Heinä	2003 Heinä
Vaihtotase	3,5	4,0	-8,6	0,4	2,8	1,2	31,9	39,2
Tavarat	9,1	6,2	7,4	8,3	10,9	15,3	117,0	117,0
Palvelut	0,1	1,5	0,8	2,0	2,9	2,2	2,0	17,2
Tuotannon tekijäkorvaukset	-2,6	-0,6	-10,5	-4,3	-4,3	-10,2	-38,0	-45,8
Tulonsiirrot	-3,1	-3,0	-6,3	-5,6	-6,7	-6,1	-49,1	-49,2
Pääomansiirrot	-0,9	0,8	0,1	0,4	2,3	0,8	9,2	9,9
Rahoitustase	-25,8	7,9	7,8	-29,8	-21,1	-6,0	-103,3	-166,4
Suorat sijoitukset	3,2	-7,7	-20,2	-0,2	24,0	-3,6	-37,2	-9,3
Ulkomaille	-6,8	-17,1	-22,8	-0,7	14,9	-7,5	-184,1	-104,7
Euroalueelle	10,0	9,4	2,6	0,5	9,1	3,9	146,9	95,4
Arvopaperisijoitukset	-12,0	17,6	9,3	8,0	12,9	-35,3	115,0	58,9
Osakkeet	2,5	-3,4	7,1	-15,0	4,9	5,2	105,3	42,1
Saamiset	0,3	7,4	-3,0	-5,8	-14,6	-8,1	-68,1	-9,9
Velat	2,2	-10,8	10,2	-9,2	19,6	13,3	173,4	52,1
Velkapaperit	-14,4	21,0	2,1	23,0	8,0	-40,6	9,6	16,8
Saamiset	-23,9	-14,8	-9,1	-20,6	-30,4	-22,6	-172,0	-188,6
Velat	9,5	35,8	11,2	43,6	38,4	-17,9	181,6	205,4
Lisätieto:								
Suorat sijoitukset ja arvo-								
paperisijoitukset yhteensä	-8,8	9,9	-10,9	7,7	37,0	-38,9	77,8	49,6
Johdannaiset	0,6	0,2	-4,6	0,6	-0,4	-2,8	-19,1	-12,9
Muut sijoitukset	-22,9	-7,2	22,9	-39,6	-58,5	34,1	-168,8	-216,1
Valuuttavaranto	5,3	5,0	0,5	1,4	0,8	1,6	6,8	12,9
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	23,2	-12,7	0,7	29,1	16,0	4,1	62,1	117,3

Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä. Valuuttavarannossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavarannon lisäystä ja positiivinen luku sen vähennystä. Yksityiskohtaisia taulukoita euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

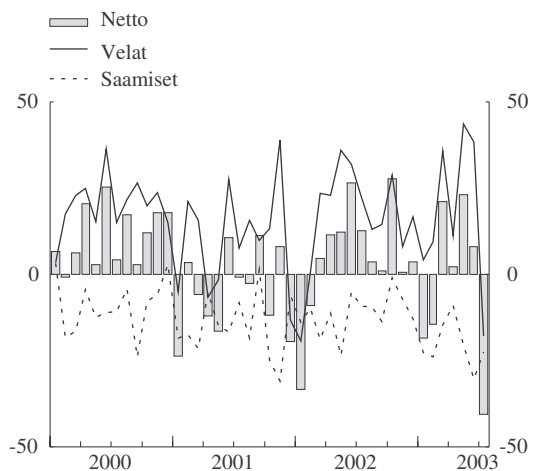
johtui joukkolainoihin liittyneestä nettoviennistä (44,7 miljardia euroa). Tällainen kehitys kuvastaa tilanteen muuttumista osittain päinvastaiseksi kuin edellisinä kuukausina, jolloin nettotuonti oli merkittävää. Erityisesti euroalueen ulkopuolisten aikaisempi taipumus ostaa huomattavasti euroalueella liikkeeseen laskettuja joukkolainoja muuttui (ks. kuvio 25). Näihin rahoitustaseen muutoksiin heinäkuussa ovat saattaneet vaikuttaa osaltaan tuottojen kehitys ja sijoitussalkkujen painotuksen muuttaminen euroalueen joukkolainojen suurten ostojen jälkeen.

Sitä vastoin osakesijoituksiin ja rahamarkkina-instrumentteihin kirjattiin pieni nettotuonti jokseenkin vastaavasti kuin edellisinäkin kuukausina. Suorien sijoitusten taseen alijäämä oli heinäkuussa 3,6 miljardia euroa.

Kuvio 25.

Sijoitukset velkapaperiin euroalueen maksutaseessa

(mrd. euroa, kuukausihavaintoja)

Lähde: EKP.

Euroalueen rahoitusjärjestelmien viimeikainen kehitys

Rahoitusjärjestelmät ovat keskuspankkien kannalta erittäin tärkeitä, koska ne vaikuttavat keskuspankkien toimintaan pankkijärjestelmässä ja rahoitusmarkkinoilla. Lokakuussa 2002 EKP julkaisi raportin ”Report on financial structures”, jossa se kuvaa jokaisen euroalueen maan sekä koko euroalueen rahoitusmarkkinoiden keskeisiä piirteitä. Tämän artikkelin tarkoituksena on päivittää ja täydentää tuon raportin sisältämiä tietoja. Artikkelissa keskitytään siihen, millä tavoin rahavirrat kanavoituvat rahoituksen välittäjien tai suoraan rahoitusmarkkinoiden kautta.

Rahoituksen välitys siirtyi pankkien ulkopuolelle (arvopaperistuminen) samaan aikaan kun osakkeiden hinnat nousivat huomattavasti 1990-luvun lopussa, euro otettiin käyttöön, uudet rahoitusinstrumentit lisääntyivät voimakkaasti sekä eläkesäästäminen kasvoi. Osakemarkkinoiden korjausliike ja rahoitusmarkkinoiden erilaiset häiriöt vuoden 2000 puolivälistä lähtien ovat hieman hillinneet arvopaperistumista. Rahoituksen välitystä harjoittavien laitosten (pl. pankit) merkitys, yritysten joukkolainamarkkinoiden synty sekä osakemarkkinoiden konsolidaatio ja innovaatiot ovat kuitenkin syventäneet rahoitusmarkkinoita ja laajentaneet rahoitusjärjestelmää, mikä mahdollistaa pääoman paremman kohdentumisen euroalueella.

I Johdanto

Keskuspankkien toiminta perustuu pankkijärjestelmään ja rahoitusmarkkinoihin. Näin ollen ne tarvitsevat perusteellista tietoa rahoitusjärjestelmän toiminnasta, esim. siitä, mikä on pankkien rooli järjestelmässä, sekä rahoitusjärjestelmien rakenteiden kehitykseen vaikuttavista tekijöistä. Lokakuussa 2002 EKP julkaisi raportin ”Report on financial structures”, jossa kuvataan koko euroalueen ja kunkin euroalueen valtion rahoitusmarkkinoita ja analysoidaan rahoitusjärjestelmän toimintaa. Tämän artikkelin tavoitteena on päivittää ja täydentää tuon raportin tietoja. Päähuomio on siinä, mikä on rahoituksen välittäjien ja muiden kuin rahoituslaitosten välittämien instrumenttien (eli rahoitusmarkkinoiden) merkitys euroalueen rahoitusjärjestelmässä.

On vaikeaa tehdä selkeä ero rahoituslaitosten välittämän ja muiden kuin rahoituslaitosten välittämän rahoituksen välillä. Rahoituksen välityksen roolin korostamiseksi ”rahoituslaitosten välittämä rahoitus” tarkoittaa tässä artikkelissa rahalaitosten (lähinnä luottolaitosten ja rahamarkkinarahastojen), vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen sekä muiden rahoituksen välittäjien (lähinnä sijoitusrahastojen) hallussa olevia instrumentteja. Sitä vastoin ”muiden kuin rahoituslaitosten välittämä” rahoitus koostuu osakkeiden ja muun oman pääoman ehtoisen rahoituksen sekä muiden arvopapereiden kuin osak-

keiden (lähinnä joukkovelkakirjalainojen) suorista omistuksista.¹

Euroalueen rahoitusjärjestelmä jakaantuu kutakuinkin tasapuolisesti rahoituslaitosten välittämisiin ja muiden kuin rahoituslaitosten välittämiin instrumentteihin. Vuoden 2001 lopussa euroalueella sijaitsevien rahoituslaitosten välittämän rahoituksen arvo vastasi 254:ää prosenttia BKT:stä. Muiden kuin rahoituslaitosten välittämän rahoituksen arvo nousi noin 285 prosenttiin BKT:stä ja oli siten 53 % kaikesta euroalueella sijaitsevien rahoituslaitosten välittämästä rahoituksesta.² Rahoituslaitoksia lukuun ottamatta euroalueen ei-rahoitussektorin hallussa olevat rahoituslaitosten välittämät rahoitusinstrumentit vastasivat vuoden 2001 lopussa 162:ta prosenttia BKT:stä (52 % kaikista omistuksista) ja muiden kuin rahoituslaitosten välittämät instrumentit 147:tä prosenttia BKT:stä (48 % kaikista omistuksista).

1 Tarkempi kuvaus rahoitusinstrumenttien jaosta rahoituslaitosten välittämään ja muiden kuin rahoituslaitosten välittämään rahoitukseen on EKP:n raportissa ”Report on financial structures”, lokakuu 2002.

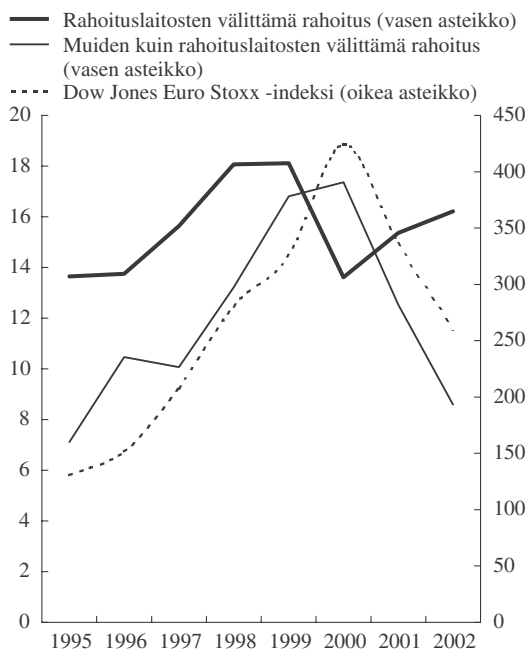
2 Tässä artikkelissa taloussektorien rahoitusinstrumenttien omistukset ja hankinnat perustuvat EKP:n keräämiin rahoitustilinpöytä-tietoihin. Tätä kirjoitettaessa transaktiotiedot olivat saatavilla vuosilta 1995–2002, mutta kantatiedot vain vuosilta 1995–2001.

Euroopan rahoitusjärjestelmien kehitys muuttui oleellisesti 1990-luvun puolivälissä, jolloin rahoituksen välitys alkoi kanavoitua pois pankkisektorilta (arvopaperistuminen). Vuonna 1995 euroalueella sijaitsevien hallussa olevat rahoitusinstrumentit olivat lähinnä rahoituslaitosten välittämiä instrumentteja (noin 53 % kaikista instrumenteista). Sen jälkeen euroalueen rahoitusjärjestelmä on yhä enemmän siirtynyt käyttämään muiden kuin rahoituslaitosten välittämiä instrumentteja. Havainnon varmistavat transaktiotiedot, jotka osoittavat, että euroalueella sijaitsevien muiden kuin rahoituslaitosten välittämien rahoitusinstrumenttien nettohankinnat kasvoivat huomattavasti vuosina 1995–2000 (ks. kuvio 1). Näyttää siltä, että suuri syy rahoituksen välityksen siirtymiseen pankkisektorin ulkopuolelle oli osakkeiden hintojen voimakas nousu tuona aikana, sillä se kannusti sijoittamaan suhteellisen riskipitoisiin instrumentteihin. Siksi ei olekaan yllättävää, että tämä suuntaus taittui vuosina 2001 ja 2002, jolloin sijoittajat alkoivat

Kuvio 1.

Euroalueella sijaitsevien hallussa olevien rahoitusinstrumenttien jakautuminen ja Dow Jones Euro Stoxx -indeksi

(% BKT:stä; indeksi pisteinä)

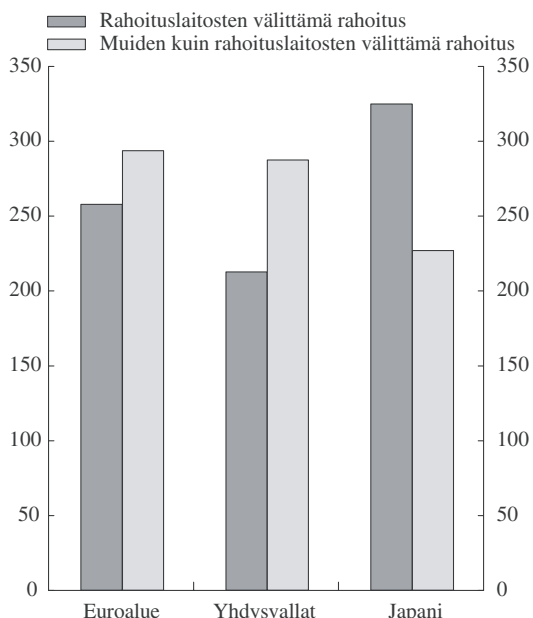
Lähteet: EKP ja Reuters.

Huom. Muiden kuin rahoituslaitosten välittämä rahoitus ei sisällä johdannaisia.

Kuvio 2

Rahoitusinstrumenttien jakautuminen euroalueella, Yhdysvalloissa ja Japanissa

(% BKT:stä, vuoden 2001 lopussa)

Lähteet: EKP, Yhdysvaltojen keskuspankki ja Japanin keskuspankki.

siirtää varojaan turvallisempiin kohteisiin, kuten pankkitalletuksiin ja rahamarkkinarahastoihin. Syy tähän oli osakkeiden hintojen korjaantuminen ja rahoitusmarkkinoiden levottomuus tuona aikana.

Rahoituslaitosten välittämien ja muiden kuin rahoituslaitosten välittämien rahoitusinstrumenttien jakautumisen perusteella euroalueen rahoitusjärjestelmä sijoittuu Yhdysvaltojen ja Japanin väliin. Yhdysvaltojen rahoitusjärjestelmä on pitkälti markkinaperusteinen, kun taas Japanissa rahoituksen välittäjillä – etenkin pankeilla – on keskeinen merkitys (ks. kuvio 2). Tässä kokonaisvertailussa on kuitenkin muitakin tärkeitä eroja. Esimerkiksi euroalueella melko suuri osa osakkeista on listaamattomia, mikä kertoo siitä, että useimmat euroalueen yritykset ovat pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Lisäksi sekä euroalueella että Japanissa useimmat rahoituslaitosten välittämät rahoitusinstrumentit ovat rahalaitosten hallussa, kun taas Yhdysvalloissa eläkerahastot ovat tärkeimpiä rahoituksen välittäjiä instrumenttien kannan arvon perusteella tarkasteltuna.

Tämän artikkelin loppuosa jakautuu seuraavasti: Osassa 2 esitellään rahoituslaitosten välittämät rahoitusinstrumentit rahoituksen välittäjän mukaan sekä kuvataan yksityiskohtaisesti kolmen keskeisen välittäjäryhmän kehitystä. Nämä ryhmät ovat rahalaitokset, vakuutusyhtiöt ja eläke-

rahastot sekä muut rahoituksen välittäjät. Osassa 3 esitellään muut kuin rahoituslaitosten välittämät rahoitusinstrumentit ja käydään läpi joukkovelkakirjalaina- ja osakemarkkinoiden, rakenteellinen kehitys. Päätelmät esitellään osassa 4.

2 Rahoituksen välittäjät

Rahoituksen välittäjät ovat merkittäviä toimijoita euroalueen rahoitusjärjestelmässä paitsi siksi, että yritykset sijoittavat niihin huomattavia määriä varoja (162 % BKT:stä vuoden 2001 lopussa), myös siksi, että ne toimivat hyvin laajasti rahoitusmarkkinoilla. Yritysten finanssisijoitukset rahalaitoksiin ovat tärkein rahoituslaitosten välittämä rahoituksen muoto euroalueella. Vuoden 2001 lopun kantatietojen mukaan yleisön rahalaitoksiin tekemien finanssisijoitusten arvo oli 82 % BKT:stä. Vastaavasti vakuutusyhtiöihin ja eläkerahastoihin tehtyjen finanssisijoitusten arvo oli 51 % BKT:stä ja muihin rahoituksen välittäjiin tehtyjen finanssisijoitusten arvo 28 % BKT:stä (ks. taulukko 1)

Vuosina 1998–2002 keskimäärin yleisö kuitenkin kanavoi rahalaitosten sijasta enemmän varoja muihin rahoituksen välittäjiin kuin pankkeihin (eli vakuutusyhtiöihin, eläkerahastoihin ja muihin rahoituksen välittäjiin). Tuona ajanjaksona yleisön tekemät sijoitukset muiden rahoituksen välittäjien rahoitusinstrumentteihin (lähinnä rahasto-osuuksiin) olivat vuosittain keskimäärin noin 2,8 % BKT:stä. Vakuutusteknisen vastuuvelan lisäys oli samana ajanjaksona keskimäärin 3,7 % BKT:stä. Yhteenlaskettuna (6,5 % BKT:stä) nämä vastasivat yli kaksinkertaisesti rahalaitoksiin kanavoitujen varojen määrää, joka oli 3,0 % BKT:stä. Vakuutusyhtiöihin ja eläkerahastoihin virtasi runsaasti varoja vuosina 1995–2002.

Taulukko 1.

Rahoituslaitosten välittämät rahoitusinstrumentit (hankinnat ja omistukset) sektoreittain

(prosentteina BKT:stä)

	Rahalaitokset					Muut rahoituksen välittäjät					Vakuutusyhtiöt ja eläkerahastot				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
Transaktioita vuodessa															
Kotitaloudet	1,6	1,9	1,0	2,3	3,3	4,6	2,6	1,5	1,1	0,8	3,6	4,1	3,8	3,5	3,3
Yritykset	1,0	0,4	1,0	1,3	0,3	0,5	0,4	0,1	0,8	1,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1
Julkishallinto	0,2	0,5	0,7	-0,7	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituslaitokset	4,5	5,8	2,2	5,1	5,5	2,2	2,2	2,7	1,9	1,5	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Yhteensä	7,2	8,5	5,0	7,9	9,2	7,3	5,3	4,6	3,9	3,5	3,7	4,3	3,9	3,7	3,4
Kanta vuoden lopussa															
Kotitaloudet	63,5	63,3	61,4	61,6	.	21,5	25,0	24,3	22,7	.	43,8	47,4	49,0	49,9	.
Yritykset	13,7	13,6	14,1	14,9	.	4,1	4,6	4,4	4,3	.	1,3	1,4	1,4	1,4	.
Julkishallinto	6,2	6,4	6,8	5,9	.	0,4	0,7	0,8	0,9	.	0,1	0,0	0,0	0,0	.
Rahoituslaitokset	69,3	74,3	72,9	75,6	.	10,1	13,5	15,6	15,7	.	1,2	1,3	1,3	1,3	.
Yhteensä	152,7	157,6	155,1	158,0	.	36,1	43,7	45,1	43,6	.	46,3	50,1	51,7	52,7	.

Lähde: EKP.

Tämä johtui lähinnä väestön ikääntymiseen liittyneestä yksityisen säästämisen kasvusta. Sijoitukset muihin rahoituksen välittäjiin olivat merkittäviä vuosina 1997–1999, mutta ne ovat vähentyneet viime vuosina (ks. kuvio 3). Vähentymistä voidaan pitää tilanteen normalisoitumisenä, koska aiempina vuosina varojen kanavoituminen muihin rahoituksen välittäjiin oli ollut voimakasta. Lisäksi osakkeiden hintojen noustessa ja joidenkin euroalueen maiden yksityistäessä valtion yhtiöitä monet sijoittajat saattoivat vuosina 1998–2000 tehdä yhä enemmän suoria osakesijoituksia sijoitusrahastosijoitusten asemesta.

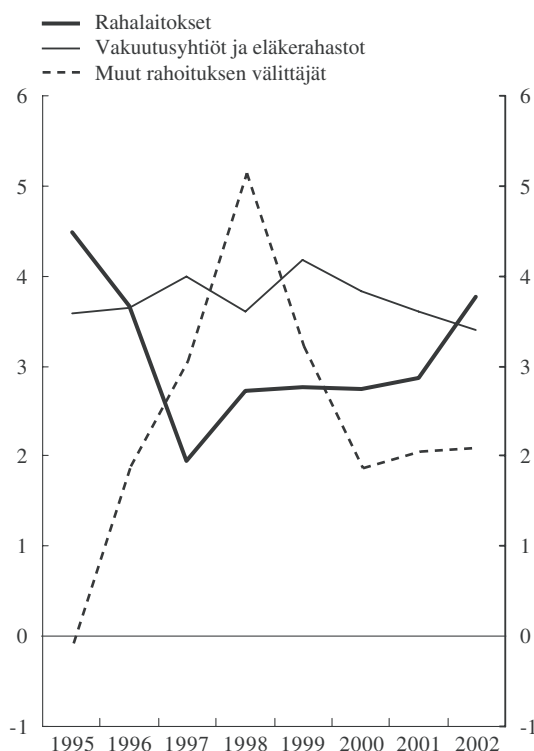
Rahalaitosten merkityksen heikkenemiseen viime vuosina muihin välittäjiin tai rahoitusinstrumentteihin nähden saattaa olla useita syitä. Joissain maissa verotuksen muutokset ovat muuttaneet säästämiskäytäntöjä. Kaiken kaikkiaan alhaiset korot ja hidas inflaatio ovat saaneet mo-

net sijoittajat etsimään sijoituskohteita, joiden tuotto on parempi kuin perinteisten pankkitalletusten. Sekä rahalaitokset että muut rahoituksen välittäjät ovatkin vastanneet sijoittajien tarpeeseen ja tarjonneet vaihtoehtoisia instrumentteja, minkä vuoksi kilpailu samoja palveluja tarjoavien kesken on kiristynyt. Lisäksi demografiset muutokset ovat saaneet sijoittajat sijoittamaan pitkäaikaisiin rahoitusinstrumentteihin, kuten eläkerahastoihin. Osakkeiden hintojen laskun ja riskien karttamisen lisääntyminen kansainvälisillä markkinoilla (etenkin 11.9.2001 tehtyjen terrori-iskujen jälkeen) ovat kuitenkin saaneet monet sijoittajat siirtämään varojaan takaisin turvallisempiin instrumentteihin, kuten pankkitalletuksiin ja rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksiin. Näin ollen rahalaitosten välittämien rahoitusinstrumenttien määrä oli vuosina 2001 ja 2002 suurempi kuin aiempina vuosina. Se oli silti hieman pienempi kuin muiden rahoituksen välittäjien kuin pankkien välittämien rahoitusinstrumenttien määrä.

Kuvio 3

Rahoituslaitosten välittämä rahoitus euroalueen yrityksille ja kotitalouksille

(% BKT:stä)

Lähde: EKP.

Rahalaitokset

Rahalaitosten lukumäärä on supistunut tasaisesti kahden viime vuosikymmenen ajan. Vuoden 1998 lopussa euroalueen rahalaitosten lukumäärä oli 9 844 (pl. keskuspankit). Vuoden 2002 loppuun mennessä lukumäärä oli laskenut 8 531:een. Kun rahalaitosten kokonaismäärä, johon lasketaan kuuluvaksi luottolaitokset ja rahamarkkinarahastot, supistui vuosina 1998–2002, rahamarkkinarahastojen lukumäärä puolestaan kasvoi samana ajanjaksona huomattavasti (7 %) ja oli 1 620. Rahamarkkinarahastot ovat kuitenkin keskittyneet harvoihin maihin, kuten Ranskaan ja Luxemburgiin, ja kaiken kaikkiaan niiden osuus koko rahalaitossektorista on hyvin pieni (rahalaitosten kaikilla saatavilla mitattuna).

Rahalaitossektorin kehitys kertoo pankkisektorin jatkuvasta keskittymisestä, ja vuoteen 2000 asti se ilmeni (lähinnä) pienten luottolaitosten alueellisina ja kansallisina fuusioina. Maasta toiseen tehdyt fuusiot ovat olleet euroalueella melko harvinaisia, ja ne ovat koskeneet lähinnä isoja instituutioita, jotka ovat laajentuneet alueellisesti esim. Benelux-maissa ja Pohjois-

toimii euroalueen laajuisesti ja etupäässä tukku-pankkitoiminnassa. Vähittäispankkitoiminta on yhä pääasiassa alueellista tai kansallista, vaikka uudet tekniikat, kuten Internet-pankkitoiminta, saattavat myöhemmin mahdollistaa sen laajentumisen maasta toiseen. Keskittyminen on hidastunut jonkin verran viime aikoina. Tämä johdetaan lähinnä osakemarkkinoiden heikkenemisestä, minkä vuoksi fuusioita ja yritysostoja on ollut aiempaa vaikeampi rahoittaa, koska osakepääoman liikkeeseenlasku on ollut kalliimpaa. Keskittymisen hidastuminen on ilmennyt etenkin (maasta toiseen tehtyjen) suurten pankkien fuusioiden vähenemisenä, kun taas fuusioita on tehty lähinnä kotimaassa pienten ja keskisuurten pankkien kesken.³

Perinteiset pankkipalvelut, kuten lainojen myöntäminen ja talletusten vastaanotto, kattavat yhä suurimman osan rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta. Vuoden 2002 loppuun mennessä lainojen osuus rahalaitosten kaikista saamisista oli 70 % (49 %, jos mukaan ei lasketa euroalueen pankkien välisiä lainoja). Talletusten osuus rahalaitosten kaikista veloista oli yli 65 % (45 %, jos mukaan ei lasketa euroalueen pankkien välistä rahoitusta). Kuitenkin vuosina 1998–2002 euroalueella sijaitseville muille kuin rahalaitoksille myönnettyjen lainojen osuus kaikista saamisista supistui lähes 4 %. Samaan aikaan euroalueella sijaitsevilta muilta kuin rahalaitoksilta vastaanotettujen talletusten osuus kaikista rahalaitosten veloista supistui yli 8 %. Tämä kehitys näyttää jossain määrin heijastavan sitä, että pankkitoiminnan painopiste on entistä enemmän arvopaperistumisessa (ks. kehikko 1). Vastaavaa puolella rahalaitokset olivat kasvattaneet hallussa olevien arvopapereiden (mukaan lukien joukkovelkakirjalainat, osakkeet ja rahamarkkinapaperit) osuuden 23 prosenttiin kaikista saatavista vuoden 2002 loppuun mennessä, eli osuus oli kasvanut lähes 9 % vuodesta 1998. Vastattavaa puolella rahalaitokset yhä enemmän rahoittavat toimintaansa perinteisten talletusten ohella laskemalla liikkeeseen arvopapereita.

Lisäksi rahalaitosten yhteenlaskettu tase kertoo vain pankkien ja muiden luottolaitosten taseessa olevista tapahtumista. Se ei kerro taseen ulkopuolisista tapahtumista, kuten johdannaiskaupasta, taloudellisista takuista ja lainavelvoitteista

(esim. sitoumuksista likviditeetin tarjoamisesta ja arvopaperiemissioiden järjestelyjen merkintä-sitoumuksista), jotka ovat viime vuosikymmeninä tulleet yhä tärkeämmiksi. Kaiken kaikkiaan aiempien vuosikymmenten tekninen kehitys sekä rahoitusmarkkinoiden sääntelyn purkaminen ja uudistaminen ovat samaan aikaan sekä laajentaneet pankkitoimintaa että johtaneet entistä kehittyneempiin riskienmuuttamis- ja hallintateknikoihin. Tämä näkyy myös siinä, että pankkien korkotuotot ovat vähitellen supistuneet samassa suhteessa kuin muut tuotot ovat vähentyneet.⁴ Pankkitoiminta on siis muuttunut monella tavalla, mutta rahalaitokset ovat yhä keskeisiä toimijoita euroalueen rahoitusjärjestelmässä.

Vakuutusyhtiöt ja eläkerahastot

Koska vakuutusyhtiö- ja eläkerahastosäästäminen on säästämismuoto vanhuuden varaksi, vakuutusyhtiöt ja eläkerahastot sijoittavat lähinnä pitkäaikaisiin rahoitusinstrumentteihin, kuten osakkeisiin ja pitkäaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin. Vuoden 2002 lopussa velkapapereiden osuus vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen kaikista sijoituksista oli 38 % ja listattujen osakkeiden 35 %. Vaikka arvopapereiden osuus vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen kaikista saamisista on pysynyt viiden viime vuoden ajan jokseenkin ennallaan noin 70–75 prosentissa, osakkeiden ja velkapapereiden keskinäinen suhde on muuttunut huomattavasti. Osakemarkkinoiden nopean kasvun aikana 1990-luvun lopussa ja vuoden 2000 alussa osakeomistusten arvo nousi huomattavasti, ja listattujen osakkeiden osuus kaikista saamisista oli suurimmillaan 41 % vuoden 2000 lopussa. Sitä vastoin velkapapereiden osuus oli vain 33 %. Osakemarkkinoiden korjausliike vuosina 2001 ja 2002 muutti tilanteen päinvastaiseksi: listattujen osakkeiden ja sijoitusrahasto-osuuksien yhteenlaskettu arvo vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen yhteenlasketusta taseesta laski huomattavasti, kun taas velkapapereiden osuus oli vuoden 2002 loppuun mennessä palannut vuoden 1998 tasolle. Useimmat

3 Ks. esim. "Structural analysis of the EU banking sector", EKP, marraskuu 2002.

4 Ks. esim. "EU banks' income structure", EKP, huhtikuu 2000.

näistä muutoksista johtuivat arvostusmuutosten vaikutuksista ja kuvastivat vain vähän tehtyjä transaktioita.

Vastattavaa-puolella niin kutsutut vakuutustekniset vastuuvelat, joita vakuutusyhtiöiden on lain mukaan kartutettava vakuutus sopimuksen voimassaoloajan tulevien vaateiden varalta, kattavat suuren osan vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen varainhankinnasta. Lisäksi osakkeiden hintojen jyrkkä lasku ja muut vakuutusyhtiöitä kahden viime vuoden aikana kohdanneet ongelmat ovat johtaneet siihen, että vakuutusyhtiöiden osakkeiden arvo on laskenut huomattavasti. Vuoden 1998 lopussa listattujen vakuutusyhtiöiden osakkeiden osuus kaikista veloista oli 11 %, kun se vuoden 2002 lopussa oli supistunut 3 prosenttiin.

Useissa euroalueen maissa lakisääteisillä eläkejärjestelmillä on perinteisesti ollut johtava asema kotitalouksien säästämässä vanhuuden varaksi, mutta viime vuosien demografinen kehitys on kannustanut kotitalouksia ottamaan täydentäviä (yksilöllisiä) eläkevakuutuksia. Kotitaloudet ovatkin yhä enemmän siirtäneet pitkäaikaisia säästöjään vakuutusyhtiöihin ja eläkerahastoihin. Tämän sektorin merkitys vaihtelee kuitenkin huomattavasti euroalueella. Syynä ovat mm. pakollisen vanhuuseläkesäästämisen maakohtaiset erityistekijät, sosiaaliturvajärjestelmät ja vapaaehtoisten eläkevakuutusten verokohtelu.⁵

Muut rahoituksen välittäjät

Viime vuosikymmenen aikana muiden rahoituksen välittäjien (lähinnä sijoitusrahastot) merkitys euroalueen rahoitusjärjestelmässä on tullut

yhä tärkeämmäksi sekä finanssisijoitusten kartuttajina että rahoitusmarkkinoille sijoittavina toimijoina. Muiden rahoituksen välittäjien saatavien koostumus on muuttunut kahden viime vuoden aikana lähinnä osakkeiden hintojen laskun ja joukkolainojen hintojen nousun vuoksi. Muiden rahoituksen välittäjien sijoitukset osakkeisiin ja muuhun oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen supistuivat vuoden 2000 lopun 43 prosentista vuoden 2002 lopun 30 prosenttiin. Samaan aikaan sijoitukset muihin arvopapereihin kuin osakkeisiin kasvoivat noin 39 prosentista 47 prosenttiin. Lisäksi sijoitukset kiinteistörahastoihin ja muihin rahastoihin ovat kasvaneet. Kasvu johtui kiinteistöjen hintojen nousun jatkumisesta joissakin Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa sekä voimistuvasta halusta hajauttaa sijoitukset sisältämään vaihtoehtoisia instrumentteja tilanteessa, jossa pääomamarkkinat olivat hyvin epävakaita.

Muiden rahoituksen välittäjien merkitys vaihtelee yhä huomattavasti euroalueen maiden välillä. Vuoden 2002 lopussa niiden toiminta Saksassa, Ranskassa ja Luxemburgissa yhteensä oli 72 %.⁶ Muiden rahoituksen välittäjien koko suhteutettuna BKT:hen oli euroalueen keskiarvoa suurempi myös Belgiassa, Italiassa ja Itävallassa.

5 Ks. ”Report on financial structures”, EKP, lokakuu, 2002, s. 26.

6 EKP:n viralliset tilastotiedot muista rahoituksen välittäjistä eivät sisällä Irlannin tietoja. Vaihtoehtoisten lähteiden mukaan sijoitusrahastojen merkitys Irlannissa on suuri (vrt. ”Report on financial structures”).

3 Markkinat

Muiden kuin rahoituslaitosten välittämä euroalueella olevien rahoitusvarallisuus oli vuoden 2001 lopussa 285 % BKT:stä (ks taulukko 2). Tästä noin 60 % oli osakkeita ja muuta oman pääoman ehtoista rahoitusvarallisuutta, ja loput 40 % olivat muita arvopapereita (lähinnä velkapapereita). Vuoden 2001 lopussa noin 39 % osakkeista ja muusta oman pääoman ehtoisesta rahoitusvarallisuudesta oli yritysten hallussa, mikä ilmentää osakkeiden ristiinomistuksen sekä pörssin ulkopuolisten osakkeiden tärkeyttä euroalueella. Samaan aikaan 74 % muista arvopapeista kuin osakkeista oli rahoituslaitosten hallussa.

Osakkeet muodostivat suurimman osan muiden euroalueella olevien kuin rahoitussektorin vuosina 1998–2000 tekemistä finanssisijoituksista. Tuolloin niiden vuotuiset osakehankinnat olivat keskimäärin noin 4,6 % BKT:stä. Nämä olivat pääasiassa yritysten tekemiä sijoituksia. Samaan aikaan muita arvopapereita hankittiin 1,5 %:n arvosta suhteessa BKT:hen.

Vuosina 1998–2000 rahoituslaitokset olivat tärkein sijoittajaryhmä arvopaperimarkkinoilla –

ne tekivät yhteensä 63 % kaikista vuoden 2000 arvopaperisijoituksista.

Koska osakkeiden hinnat laskivat vuosina 2001 ja 2002, osakesijoitusten arvo oli tuolloin alhaisempi kuin edellisinä vuosina. Siten vuodesta 1995 alkanut nouseva trendi muuttui. Sitä vastoin muihin arvopapereihin kuin osakkeisiin tehdyt sijoitukset lisääntyivät ripeästi vuonna 2001, ja niiden kasvu vakaantui osakesijoitusten tasolle vuonna 2002. Etenkin vuoden 2001 jälkipuolelta alkaen rahoituslaitokset vaikuttavat muuttaneen sijoitussalkkujensa painotusta osakkeista turvallisempien varallisuuserien hyväksi. Yritysten osakesijoitusten supistuminen kuvastaa myös vaimeaa fuusio- ja yritysostotoimintaa vuonna tuona aikana.

Velkapaperimarkkinat

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta on kasvanut merkittävästi. Euromääräisten velkapapereiden kokonaiskanta on vuosina 1998–2000 kasvanut keskimäärin

Taulukko 2.

Rahoitussektorin välittämät instrumentit (hankinnat ja omistukset) sektoreittain jaoteltuna

(prosentteina BKT:stä)

	Osakkeet ja muu oma pääoma					Muut arvopaperit kuin osakkeet				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
Transaktioita vuodessa										
Kotitaloudet	0,4	0,6	0,3	0,9	-0,9	-2,0	0,6	0,7	1,2	1,0
Yritykset	2,7	4,5	6,8	3,5	2,6	-0,3	4,5	1,5	1,5	0,3
Julkisyhteisöt	-0,6	-0,7	-0,2	0,0	-0,3	0,1	-0,7	0,1	0,1	0,1
Rahoituslaitokset	4,5	5,3	6,3	4,9	2,2	14,3	5,3	9,5	12,3	2,6
Yhteensä	7,0	9,7	13,2	9,3	3,7	12,1	9,7	11,9	15,1	4,0
Kanta vuoden lopussa										
Kotitaloudet	44,4	56,1	51,8	41,8	.	20,0	18,4	18,8	19,1	.
Yritykset	52,7	69,2	73,9	67,2	.	4,5	6,0	7,2	8,5	.
Julkisyhteisöt	9,6	10,8	9,5	8,5	.	1,9	2,0	2,0	2,1	.
Rahoituslaitokset	44,2	61,4	62,6	54,6	.	79,7	80,2	79,5	82,9	.
Yhteensä	150,8	197,4	197,8	172,2	.	106,1	106,5	107,6	112,6	.

Lähde: EKP.

6 % vuodessa. Kasvuvauhti on kuitenkin vaihdellut sen mukaan, mikä on liikkeeseenlaskijan sektori. Valtioiden liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta kasvoi vuosina 1998–2000 budjettien vakauttamisen vuoksi vain 4 % vuodessa. Samaan aikaan yritysten liikkeeseenlaskutoiminta on kiihtynyt, ja muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta on kasvanut noin 17 prosentin vuotuisella vauhdilla. Vuosina 2001 ja 2002 joukkolainojen liikkeeseenlaskun kehitys muuttui muutamasta edellisestä vuodesta. Yksityisen sektorin liikkeeseenlaskutoiminta hidastui yleisesti hieman, kun taas julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskutoiminta kiihtyi, mikä heijasti näiden sektoreiden erilaisia rahoitustarpeita vaimean talouskasvun aikana.

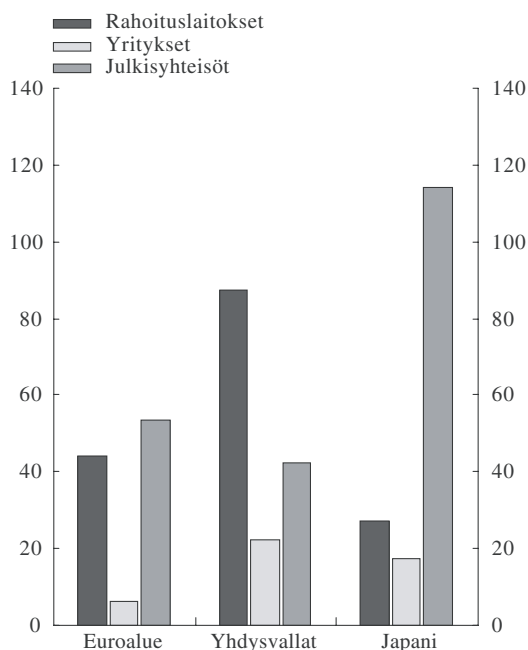
Liikkeessä olevien velkapapereiden kanta on euroalueella suhteellisesti pienempi kuin muissa

keskeisissä kehittyneissä talouksissa. Liikkeessä olevien velkapapereiden koko kanta suhteessa BKT:hen vuoden 2002 lopussa oli euroalueella noin 105 %, Yhdysvalloissa 154 % ja Japanissa 160 %. Yhteenlaskettujen arvojen peittoon jää kuitenkin huomattavia sektorikohtaisia eroja. Sekä euroalueella että Japanissa suurin osa liikkeessä olevien velkapapereiden kannasta on valtion velkaa. Vuoden 2002 lopussa oli Japanin valtion velkapapereita noin 72 % liikkeessä olevien velkapapereiden koko kannasta, kun euroalueella vastaava osuus oli 51 %. Sitä vastoin Yhdysvalloissa tärkeimpiä velkapapereiden liikkeeseenlaskijoita ovat rahoituslaitokset sekä koko yksityinen sektori (rahoituslaitokset ja yritykset). Niiden osuus liikkeessä olevien velkapapereiden koko kannasta oli 72 % vuoden 2002 lopussa (ks. kuvio 4). Lisäksi euroalueella suurin osa yritysten lainaamisesta on lainoja, kun Yhdysvalloissa niillä täytetään vain noin puolet yritysten rahoitustarpeista.⁷ Siten euroalueen yritysten joukkolainamarkkinoilla näyttäisi olevan vielä varaa kehittyä.

Kuvio 4.

Kansallisen valuutan määräisten, kotimaisten tahojen liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta euroalueella, Yhdysvalloissa ja Japanissa

(prosentteina BKT:stä; vuoden 2002 lopussa)

Lähteet: EKP ja Kansainvälinen järjestelypankki.

Yritysten joukkolainamarkkinoiden kehityssuuntia

Vuonna 2001 muut kuin rahalaitokset (yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset) laskivat nettomääräisesti liikkeeseen enemmän joukkolainoja kuin pankit (ks. kuvio 5). Näin ollen liikkeeseenlaskutoiminta oli muuttunut huomattavasti lähimenneisyydestä, koska vuoden 2000 loppuun asti euroalueen rahalaitokset olivat olleet tärkein yritysten joukkolainojen liikkeeseenlaskija euroalueella.

Näyttää siltä, että talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen käynnistyminen on johtanut siihen, että joukkolainojen liikkeeseenlaskusta on tullut yrityksille (mukaan lukien rahoituslaitokset ja muut yritykset) selvästi entistä tärkeämpi rahoituksen lähde. Tämä lisääntyminen johtui kuitenkin osaltaan myös tilapäisistä tekijöistä, ku-

⁷ Ks. B. N. Carnegie-Brown and M. King, "Development of the European bond markets" teoksessa "The transformation of the European financial system", EKP:n toinen keskuspankkikonferenssi, lokakuu 2002.

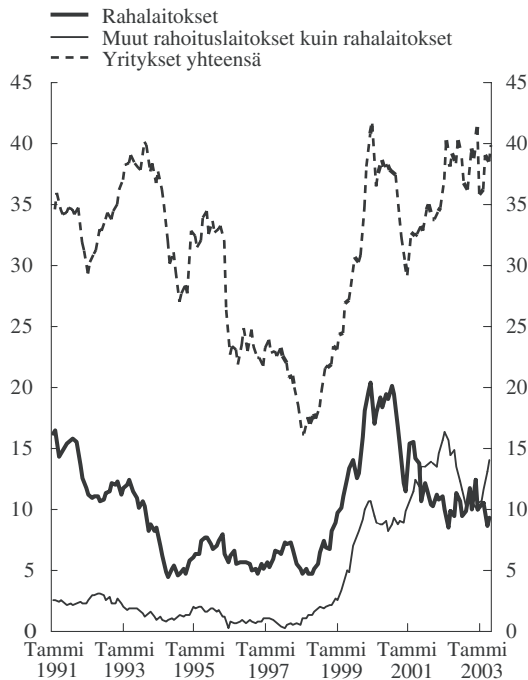
ten yritysten rakennejärjestelyistä ja siihen liittyvästä fuusio- ja yritystostotoiminnasta sekä televiestintäalan vapauttamisesta. Jälkimmäisten tekijöiden vaikutus näyttää vähentyneen jonkin verran vuonna 2001. Yksityisellä sektorilla velkapapereiden liikkeeseenlasku kasvoi edelleen vuonna 2002, joskin aiempaa hitaammin. Tämäkin johtui rahoitustarpeiden vähenemisestä, koska taloudellinen toimeliaisuus oli vaimeaa.

Viime vuosina muiden kuin rahalaitosten joukossa tärkein liikkeeseenlaskija ovat olleet muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset. Vuosina 1998–2002 muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan keskimääräinen vuotuinen kasvuvauhti oli noin 34 %, ja rahoitussektorin ulkopuolisilla yrityksillä se oli 12 %. Liikkeeseenlaskutoiminnan voimakas kasvu muiden kuin rahalaitosten parissa näyttää heijastavan osittain yritysten siirtymistä suorasta liikkeeseenlaskusta epäsuoraan, erityisiä rahoituksenvälitysyhtiöitä (*special finance vehicles*) hyödyntävään liikkeeseenlaskuun (ks. kehikko 1).

Kuvio 5.

Yritysten joukkolainojen nettomääräinen liikkeeseenlasku euroalueella liikkeeseenlaskijoittain jaoteltuna

(Miljoonaa euroa, 12 kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähde: EKP.

Kehikko 1.

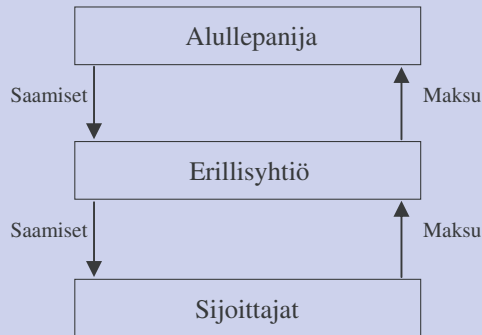
Arvopaperistaminen ja erityisten rahoituksenvälitysyhtiöiden toiminta

Eräs velkapapereiden liikkeeseenlaskuun tärkeimmistä kehityssuunnista viime vuosina on ollut se, että muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten velkapapereiden määrä on kasvanut voimakkaasti. Tähän liikkeeseenlaskijoiden ryhmään kuuluvat vakuutusyhtiöt, eläkerahastot ja muut rahoituksenvälittäjät, mutta suurin osa arvopapereista on laskettu liikkeeseen erityisten rahoituksenvälitysyhtiöiden kautta. Nämä ovat rahoitustoimintaa harjoittavia laitoksia, joiden päätehtävänä on kerätä rahaa kolmannelle osapuolelle, kuten yritykselle, luottolaitokselle tai sijoitusrahastolle muulle rahoituslaitokselle kuin vakuutuslaitokselle ja eläkerahastolle. Tällaisen rahoituksenvälitysyhtiön laillinen omistaja voi olla se yhtiö, jolle se hankkii varoja, tai se voi olla vapaa kaikista pääomasidoksista siihen nähden ja olla perustettu vain tietyn rahoitustransaktion helpottamista varten. Jälkimmäisessä tapauksessa sitä kutsutaan erillisyhtiöksi (*special purpose vehicle*). Erillisyhtiöillä on yksi ainoa tehtävä eli varojen kanavointi lainanantajilta lainanottajille. Se ei saa osallistua muihin toimintaan kuin siihen transaktioon, jota varten se perustettiin, ja se suojaaa sijoittajaa saatavien alkupe- räisen omistajan (alullepanija) mahdollista konkurssia vastaan.

Euroalueella tällaisia rahoituksenvälitysyhtiöitä on aivan viime aikoihin asti ollut vain muutamassa maassa, erityisesti Alankomaissa, jossa niiden toiminta käynnistyi 1970-luvun lopussa. Alkuvaiheessa useimmat näistä yhtiöistä olivat ulkomaisten suuryritysten perustamia, ja niiden toiminta oli vain varojen keruuta ja lainaamista tai investointia konsernin sisällä. Ne olivat pelkkiä holdingyhtiöitä tai lisenssi-, patenti- tai kuvaoikeuksia hallinnoivia yhtiöitä. Kun yksinomaan ulkomaista varainhankinta- ja sijoitustoimintaa harjoittavia rahoitusyhtiöitä koskevaa valuuttasäännöstelyä helpotettiin, nämä erityiset rahoituslaitokset pystyivät keräämään varoja myös ulkomaisilta ja samaan konserniin kuulumattomilta sijoittajilta.

1 Ks. *De Nederlandsche Bank, Statistical Bulletin, Maaliskuu 2000.*

Kuvio A:
Omaisuuksivakuudellisen arvopaperin synty

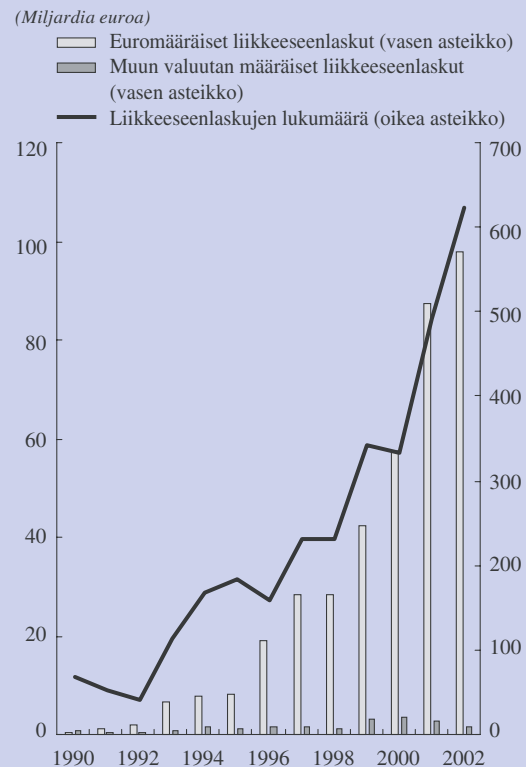
joissakin tapauksissa säätiö, jonka edunsaajia ovat sen arvopapereita hankkineet sijoittajat) laskee liikkeesen jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita, joita kutsutaan tavallisesti omaisuusvakuudellisiksi arvopapereiksi (asset-backed securities, ABS) (ks. kaavio jäljempänä). Yleensä varat on siirrettävä alullepanijalta erillisyhtiölle siten, että kauppaa voidaan pitää ”todellisenä myyntinä” (true sale). Tämä on tarpeen varojen turvaamiseksi alullepanijan konkurssi- tai maksukyvyttömyystilanteessa, jotta erillisyhtiö voidaan katsoa ”täysin alullepanijasta riippumattomaksi” (bankruptcy remote).

Varainhankintamuotona arvopaperistaminen tarjoaa alullepanijalle monia etuja. Ensinnäkin erillisyhtiö voi yleensä hankkia edullisempaa rahoitusta kuin alullepanija, koska sille annetaan yleensä korkeampi luottokelpoisuusluokitus. Koska omaisuuserät on erotettu alullepanijana toimivan yrityksen luottorisistä, sijoittajien kyseiselle yritykselle lainaamisesta vaatima preemio on yleensä pienempi kuin perinteisillä pankki- ja velkapääomamarkkinoilla. Sen mukaan, mikä on transaktion ja siihen liittyvien varojen luonne, omaisuuseristä koostuvaa poolia voi luottokelpoisuuden parantamiseksi olla syytä täydentää yhden- tai useammanlaisella luotto- tai likviditeettikijärjestelyllä. Nämä voivat olla peräisin sisäisistä lähteistä tai palkkiota vastaan ulkopuoliselta osapuolelta. Toiseksi sellaiset laitokset, joiden luottokelpoisuusluokitus on alhainen tai joilla sellaista ei ole, voivat arvopaperistamisen avulla saattaa itsensä institutionaalisten sijoittajien, kuten pankkien, vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen, ulottuville. Institutionaaliset sijoittajat sijoittavat usein ainoastaan korkealuokkaisiin joukkolainoihin. Kolmanneksi arvopaperistamista voi taseen ulkopuolisen rahoituksen keinona käyttää keventämään yrityksen velkaantumista siten, että myydään saatavia ja käytetään tuotot esimerkiksi kalliimman pitkäaikaisen velan takaisinmaksuun.

Erityiset rahoituksenvälitysyhtiöt harrastivat liikkeesenlaskutoimintaa kiihkaasti 1990-luvun lopul-

Sittemmin erityisten rahoituksenvälitysyhtiöiden toiminta on liittynyt arvopaperistettujen instrumenttien markkinoiden kehitykseen. Arvopaperistamisessa käytetään osittain hyväksi erillisyhtiöitä. Termillä ”arvopaperistaminen” tarkoitetaan ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien muuntamista jälkimarkkinakelpoisiksi arvopapereiksi. Sellaiset saatavat kuin kiinnelainat, jotka ovat perinteisesti kuuluneet pankkien lainasalkkuihin, voidaan niputtaa arvopapereiksi ja myydä sijoittajille. Tässä yhteydessä arvopaperistaminen tarkoittaa sitä, että alullepanija myy rahoitussaataviaan erilliselle oikeushenkilölle eli erillisyhtiölle. Kaupan rahoittamiseksi erillisyhtiö (tai

Kuvio B.
Erityisten rahoituksenvälitysyhtiöiden liikkeesenlaskutoiminta¹⁾: arvo ja lukumäärä

Lähde: Bondware Dealogic.

1) Erityisiä rahoituksenvälitysyhtiöitä ovat ”SPV” (erillisyhtiö), ”finance vehicle” sekä ”private finance company”, siten kuin Bondware Dealogic on määritellyt.

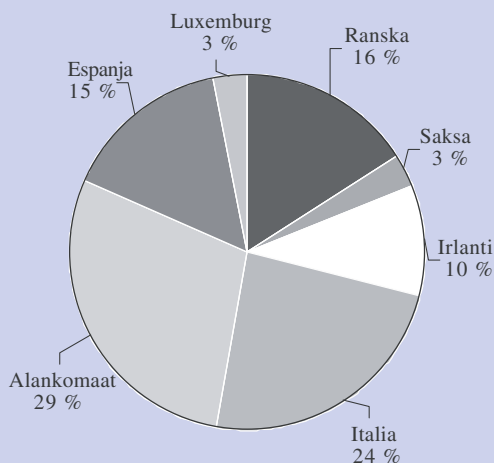
la, kun euro otettiin käyttöön. Suurin osa euroalueen maissa sijaitsevien rahoituslaitosten liikkeeseen laskemista arvopapereista on euromääräisiä. Erityisten rahoituksenvälitysyhtiöiden toimintaa vilkastuttivat lisäksi sekä lukumäärällä että arvolla mitattuna monissa euroalueen maissa tehdyt sääntelymuutokset (ks. kuvio B).

Erityiset rahoituksenvälitysyhtiöt on yleensä perustettu sellaisille lainkäyttöalueille, jotka suhtautuvat suotuisasti niiden erillisyyteen alullepanijaan nähden konkurssitilanteessa ja joilla sijoittajien suoja on kehittynyttä ja verokohtelu edullista. Euroalueella erityiset rahoituksenvälitysyhtiöt on perinteisesti perustettu usein Alankomaihin. Vuosina 1990–2002 tällaisten yhtiöiden liikkeeseenlaskuista arvolla mitattuna 40 % tapahtui Alankomaissa. Muita tavallisia erityisten rahoituksenvälitysyhtiöiden (etenkin erillisyhtiöt) kotipaikkana käytettyjä lainkäyttöalueita ovat Irlanti, Italia ja Luxemburg. Lisäksi arvopaperistamisessa käytettäviä yksiköitä on perustettu alullepanijan kanssa samalle lainkäyttöalueelle Espanjassa, Ranskassa ja Italiassa (ks. kuvio C).

Kuvio C:

Erityisten rahoituksenvälitysyhtiöiden¹⁾ liikkeeseenlaskutoiminta liikkeeseenlaskijan kotimaan mukaan jaoteltuna

(Prosenttia emissioiden kokonaisarvosta; vuoden 2002 lopussa)

Lähde: Bondware Dealogic.

1) Erityisiä rahoituksenvälitysyhtiöitä ovat "SPV" (erillisyhtiö), "finance vehicle" sekä "private finance company", siten kuin Bondware Dealogic on määritellyt.

Julkisen sektorin velkapaperimarkkinoiden kehityssuuntia

Velkapaperimarkkinoista suurin osa on julkishallinnon liikkeeseen laskemia velkapapereita. Niiden kanta kasvoi hitaasti vuosina 1998–2000 ja oli vuoden 2002 lopussa 54 % BKT:stä. 1990-luvulla julkishallinnon liikkeeseen laskemien lyhyiden papereiden osuus valtion kokonaisvelasta supistui jatkuvasti. Pitkät korot ovat olleet huomattavasti alhaisempia kuin talous- ja rahaliiton kolmatta vaihetta edeltäneinä vuosina ja hintakehitys vakaata, mikä on luonut euroalueen hallituksille kannustimen pidentää velkojensa keskimääräistä maturiteettia ja siten hyödyntää tuottokäyrän loivuus. Sopeutumisprosessi on saattanut päättyä 1990-luvun lopussa, koska valtion lyhyiden velkapapereiden liikkeeseenlasku lisääntyi jälleen vuosina 2001 ja 2002. Tämä johtui osittain taloudellisen toimeliaisuuden heikkenemisestä sekä siitä seuranneesta julkisen velkarahoitustarpeen kasvusta sekä lyhyiden lai-

nojen tuottojen vähäisyydestä johtuneista hyödyistä budjetissa.

Julkishallinnon velkarahoitus on muuttunut suuresti muutaman viimeksi kuluneen vuoden aikana. Yhteisen rahan käyttöönotto lisäsi eri maiden velkapapereiden välistä kilpailua sekä paransi läpinäkyvyyttä ja likviditeettiä sekä ensi-että jälkimarkkinoilla. Samaan aikaan sääntelymuutoksilla helpotettiin tietynlaisten institutionaalisten sijoittajien ulkomaisia sijoituksia koskevia rajoituksia, joten ne saattoivat hajauttaa salkkunsu ulkomaille. Valuuttakurssiriskin katoaminen euroalueella vähensi huomattavasti sijoittajien taipumusta pitäytyä kotimarkkinoillaan. Esimerkiksi euroalueella kotimaisten sijoittajien osuus valtion koko velasta laski vuonna 1998 olleesta 73 prosentista 63 prosenttiin vuonna 2002. Talous- ja rahaliiton kolmatta vaihetta edeltäneisiin vuosiin verrattuna yksittäisten liikkeeseen laskettavien lainojen suuruus on yleisesti kasvanut, koska hallitukset haluavat lainoil-

leen likvidit jälkimarkkinat monissa kauppapai-koissa. Elektronisten kaupankäyntijärjestelmien käyttö jälkimarkkinoilla on lisännyt sekä tehokkuutta että likviditeettiä vähentämällä yleisesti liikkeeseenlaskijoiden rahoituskustannuksia.

Velanhoidossa on tapahtunut useita tärkeitä innovaatioita. Euroalueen velanhoidosta vastaavat tahot ovat alkaneet käyttää entistä enemmän koronvaihtosopimuksia, joiden avulla he voivat hoitaa vastuitaan aktiivisemmin vaikuttamatta markkinoilla liikkeeseen laskettaviin määriin. Hallitusten tulo mukaan swapmarkkinoille on vaikuttanut niiden tekemien operaatioiden suuruuden takia vaikuttanut markkinoihin ja on usein luonut ylärajan swapkorkojen tuottoerolle valtionlainaan nähden.⁸ Toinen tärkeä innovaatio on ollut indeksisidonnaisten joukkolainojen liikkeeseenlasku. Aloitteen teki Ranskan valtiovarainministeriö, joka alkoi lokakuussa 2001 laskea liikkeeseen euroalueen ilman tupakkaa laskettuun YKHLin sidottuja joukkolainoja. Kreikan hallitus noudatti sen esimerkkiä maaliskuussa 2003 ja Italian hallitus syyskuussa 2003. Nämä rahoitusvälineet ovat erityisen kiinnostavia vakuutusyhtiöille ja eläkerahastoille, koska kyseisillä rahoituksen välittäjillä on yleensä pitkäaikaisia vastuita, jotka on sidottu nimelliseen hintakehitykseen. Ranskan valtiovarainministeriön mukaan vakuutusyhtiöt ja eläkerahastot itse asiassa ostivatkin noin 18 % Ranskan indeksisidonnaisista joukkolainoista, jotka olivat kaupankäynnin kohteena niiden ensimmäisen liikkeeseenlaskun yhteydessä.

Yhä useammat paikallis- ja aluehallinnon edustajat ovat laskeneet liikkeeseen joukkolainoja ra-

hoitustarpeidensa täyttämiseksi ja laajemman sijoittajakunnan tavoittamiseksi. Tällaiseen kehitykseen vaikuttivat osaltaan myös sääntelylliset muutokset sekä budjetin epäsuotuisa kehitys ja siitä seurannut näiden julkishallinnon yksikköjen lainaustarpeen kasvu. Vaikka paikallis- ja aluehallinnon velkapapereiden liikkeeseenlasku on viime vuosina lisääntynyt voimakkaasti, sen merkitys on vähäinen – vuoden 2002 lopussa vain noin 4 % euroalueella liikkeeseen laskettujen julkishallinnon joukkolainojen koko kannasta – ja on rajoittunut vain muutamiin maihin.

Osakemarkkinat

Euroalueella noteerattujen osakkeiden kannan kehitys on myötäillyt yleisesti osakkeiden hintojen nousuja ja laskuja. Muiden kuin rahoitussektorin omistamien liikkeessä olevien noteerattujen osakkeiden kanta oli vuoden 2001 lopussa 64 % BKT:stä, ja se laski vuoden 2002 loppuun mennessä 49 prosenttiin BKT:stä. Muiden kuin rahoitussektorin omistamien osakkeiden kanta kasvoi jatkuvasti vuosina 1995–2000, kun osakkeiden hintakehitys oli suotuisaa. Vuonna 2001 kehityssuunta kuitenkin muuttui, ja laskeva trendi jatkui läpi vuoden 2002, ja osakkeiden hinnat heikentyivät kolmatta vuotta peräkkäin. Osakkeiden hintojen pitkän laskun vuoksi noteerattuihin osakkeisiin tehdyt sijoitukset vähenivät huomattavasti, kun taas sijoitusrahasto-osuuksiin tehdyt sijoitukset pysyivät lähes ennallaan.

⁸ Ks. E. Remolona and P. D. Wooldridge, *BIS Quarterly Review*, Maaliskuu 2003.

Taulukko 3.

Euroalueen osakemarkkinoiden piirteitä ja aktiivisuus

	1998	1999	2000	2001	2002
Noteerattujen julkisten yhtiöiden määrä	3 870	-	5 103	5 910	5 787
Hiljan listattujen yhtiöiden määrä	635	937	929	820	590
Kotimaisten noteerattujen osakkeiden markkina-arvo (miljardia euroa)	3 625	5 430	5 646	4 942	3 324
Kotimaisten noteerattujen osakkeiden markkina-arvo (prosenttia BKT:stä)	61	88	87	72	47
Kotimaisten yhtiöiden osakeanneista saamien tulojen bruttoarvo (miljardia euroa)	120	186	277	144	73
Konsentraatio (kymmenen suurimman yhtiön prosentuaalinen osuus koko pörssin markkina-arvosta)	62	68	67	62	59

Lähteet: EKP (Report on financial structures), World Federation of Exchanges ja CNMV.

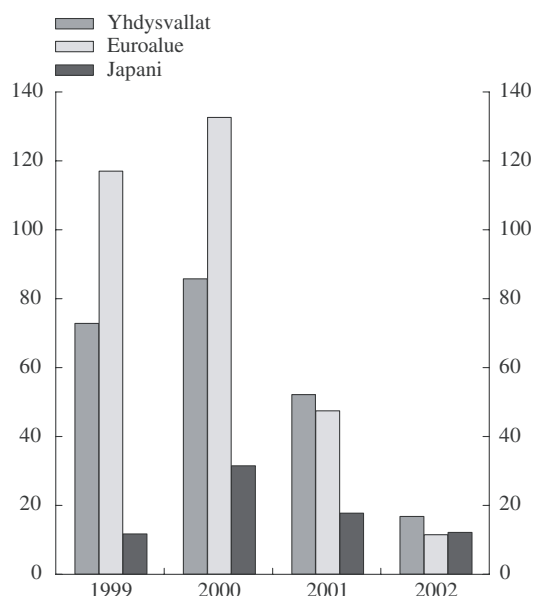
Euroalueen pörssien markkina-arvo oli vuoden 2002 lopussa 47 % BKT:stä (ks. taulukko 3), kun se oli vuoden 1999 kurssihuipun aikaan 88 % BKT:stä. Osuuden supistuminen johtuu pääasiassa osakkeiden hintojen laskusta, mutta myös siitä, että yrityksiä on poistunut pörssien listoilta. Vuoden 2001 puolivälistä vuoden 2002 loppuun noteerattujen yritysten määrä väheni 12 %.

Osakkeiden hintojen kehityksestä vuosina 2001 ja 2002 seurasi se, että osakerahoituksesta tuli euroalueen yrityksille kallis vaihtoehto. Sekä uusmerkintäännot että listautumisannot vähenivät. Vuonna 2001 uusi pääoma, jonka kotimaiset yritykset saivat laskemalla liikkeeseen osakkeita säännellyissä pörsseissä, oli osapuulleen puolet siitä, mitä se oli vuonna 2000, ja summa supistui edelleen vuonna 2002. Myös euroalueella tahtuneiden listautumisantien lukumäärä sekä arvo vuosina 2001 ja 2002 olivat huomattavasti edellisvuotisia vähäisemmät.⁹ Kehitys oli samankaltaista myös muilla keskeisimmillä osakemarkkinoilla Yhdysvalloissa ja Japanissa (ks. kuvio 6).

Kuvio 6.

Listautumisantien arvo euroalueella, Yhdysvalloissa ja Japanissa

(Miljardia euroa)

Lähde: Bondware Dealogic.

Aiempiä vähäisemmät mahdollisuudet kerätä pääomaa osakemarkkinoilta heikensivät huomattavasti rahoitusmahdollisuuksia ns. uutta taloutta edustavissa yrityksissä, joilla ei yleensä ole asetta lainalle riittävää vakuutta. Vuoden 2000 lopussa kukoistaneet rinnakkaiset, pienemmille yrityksille tarkoitetut osakemarkkinat (lähinnä NM eli new markets -listat, joita luotiin vuosina 1996–2000 teknologyyhtiöiden tai markkina-arvoltaan pienten yhtiöiden osakkeiden välittämiseen) vaimenivat huomattavasti. Tällaisten rinnakkaismarkkinoiden markkina-arvo oli vuoden 2000 lopussa noin 3 % BKT:stä, mistä se laski 78 % vuoden 2002 loppuun mennessä. Tuona aikana näistä pörsseistä ei käytännössä kerätty lainkaan uutta pääomaa. Saksan Neuer Markt itse asiassa lakkautettiin vuoden 2003 alussa.

1990-luvun alun jälkeen useat kehityssuunnat ovat jättäneet jälkensä pörssien toimintaan. Perinteisten markkinapaikkojen rinnalle on syntynyt vaihtoehtoisia, verkkopohjaisia kaupankäyntijärjestelmiä (kuten Internet), joiden etuna on muun muassa pienemmät kaupankäyntikulut sekä mahdollisuus tehdä kauppaa ulkomaisissa pörsseissä. Vaikka pörssien erikoistuminen ja segmentoituminen ovat jatkuneet yhteisen rahan käyttöönoton jälkeen, aivan viimeaikainen kehitys viittaa konsolidaation syventymiseen luultavasti kilpailun kiristymisen vuoksi.

Rahoitusmarkkinoiden ja markkinaoperaatioiden globalisoituminen on johtanut tärkeisiin muutoksiin myös clearing- ja selvitystoimialalla. Euroalueen selvitysjärjestelmät ovat yhdistyneet jossain määrin. Tällä hetkellä Euroopassa on kuitenkin edelleen käytössä useita eri järjestelmiä. Nykyisessä rakenteessa näyttää edelleen olevan varaa yhdyttyä ja yhtenäistyä, mikä voisi tuottaa loppukäyttäjille huomattavia säästöjä (ks. myös artikkeli ”Euroalueen rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen” tässä Kuukausikatsauksessa).

⁹ Ks. kehikko ”Osakeantien viimeaikainen kehitys euroalueella” maaliskuun 2003 Kuukausikatsauksen sivulla 21.

4 Päätelmät

Euroalueen rahoitusjärjestelmä on kehittynyt järjestelmä, jossa rahoituslaitosten välittämät instrumentit ja muiden välittämät, markkinaperusteiset instrumentit ovat jokseenkin yhtä tärkeitä. Näin ollen se on välimuoto markkina-suuntautuneemmasta Yhdysvaltain rahoitusjärjestelmästä ja pankkipainotteisemmasta Japanin rahoitusjärjestelmästä. 1990-luvun lopussa järjestelmässä alettiin painottaa vähemmän perinteistä pankkien kautta lainoina ja talletuksina tapahtuvaa välitystä. Sijoittajien ohjatessa entistä enemmän varoja pitkäaikaisiin säästämistuotteisiin sekä suoriin arvopaperiomistuksiin, syntyi uudenlaisia tapoja välittää rahoitusta. Osakkeiden hintojen nousu 1990-luvun lopussa vaikutti euroalueen rahoitusjärjestelmään huomattavasti vahvistamalla yleisiä kehityssuuntia, kuten kotitalouksien ja yritysten osakeomistusten kasvua. Samaan aikaan yritysten joukkolai-

namarkkinat kukoistivat monien tilapäisten tekijöiden tukemana. Joukkolainamarkkinoiden kehitys jatkuu edelleen, kun yritykset hyödyntävät mahdollisuutta laskea lainapapereita liikkeeseen koko euroalueen laajuisesti. Lisäksi yhteisen rahan käyttöönotto käynnisti euroalueen rahoitusmarkkinoiden konsolidoitumisen. Vaikka osakkeiden hintojen taantuminen ja rahoitusmarkkinoiden yleinen ailahtelu ovat hidastaneet pitkän aikavälin trendiä, suunta on selvästi kohti kehittyneempää rahoitusjärjestelmää euroalueella. Muiden rahoituksen välittäjien kuin pankkien kasvu, merkittävien yritysten joukkolainamarkkinoiden synty sekä osake-markkinoiden konsolidaatio ja innovaatiot ovat yhdessä syventäneet rahoitusmarkkinoita ja laajentaneet rahoitusjärjestelmää, mikä mahdollistaa pääoman paremman kohdentumisen euroalueella.

Euroalueen rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen

Tässä artikkelissa luodaan yleiskatsaus Euroopan tukkurahoitusmarkkinoiden parhaillaan käynnissä olevaan integraatioprosessiin ja selvitetään EKP:n osuutta tässä prosessissa. Yhdentyneet rahoitusmarkkinat voidaan määritellä tilanteeksi, jossa mitkään tekijät eivät saata talouden toimijoita erityisesti sijainnin perusteella eriarvoiseen asemaan sen suhteen, miten ne voivat hankkia pääomaa ja tehdä pääomasijoituksia. Rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen saavuttaminen merkitsee sitä, että laajoilla markkinoilla markkinaosapuolten käytössä olevien verkottumis- ja skaalaetujen ja yhteistuotannon etujen optimaalisen hyödyntämisen esteet poistuvat ja että kaikkia markkinaosapuolia ja palvelujen tarjoajia sitovat yhteiset säännöt, käytännöt ja standardit. Integraation edistäminen edellyttää, että markkinavoimat, koordinointiongelmien ratkaisemiseen tarvittava markkinaosapuolten yhteistoiminta ja viranomaisten toimenpiteet ovat tehokkaassa vuorovaikutuksessa keskenään. Arvio euroalueen markkinoiden yhdentymisen nykytilasta erityisesti kvantitatiivisten indikaattorien perusteella osoittaa, että markkinat ovat heterogeeniset ja että integraatio on toteutunut vain muutamilla markkinasegmenteillä. Näillä segmenteillä on standardinmukaiset tuotteet, samanlaiset säännöt ja käytännöt sekä yhteinen infrastruktuuri. Integraation eteneminen edellyttää EU:n ja kansallisten viranomaisten vahvaa sitoutumista. EKP katsoo myös, että viranomaisten tulisi edistää yksityisen sektorin yhteistoimintaa EU:n tasolla rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä haittaavien koordinointiongelmien ratkaisemiseksi. EKP tukee useita tällaisia aloitteita, ja se aikoo toimivaltansa puitteissa toimia näin vastaisuudessakin muiden mahdollisten aloitteiden suhteen.

I Johdanto

Tavaroiden ja palvelujen sekä työvoiman ja pääoman yhteismarkkinoiden luominen on EU:n perustavoite ja osa sen olemassaolon tarkoitusta. Vuoden 1957 Rooman sopimuksen ensimmäisen tavoitemäärittelyn jälkeen tätä tavoitetta on viety eteenpäin hyväksymällä vuonna 1985 yhteismarkkinaohjelma ja sen rahoitusmarkkinoita koskeva osuus vapauttamalla myöhemmin pääomanliikkeet kokonaisuudessaan. Euron käyttöönotto on antanut voimakkaan sysäyksen yhdentyneiden rahoitusmarkkinoiden syntymiselle poistamalla tärkeimmän esteen rahoituspalvelujen tarjoamiselle maasta toiseen. Samalla euro on lisännyt tietoisuutta aidosti integroituneiden rahoitusmarkkinoiden muiden esteiden olemassaolosta ja tarpeesta poistaa tällaiset esteet. Euroopan komissio on vastannut haasteeseen hyväksymällä keväällä 1999 rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman (Financial Services Action Plan, FSAP) lukuisista lainsäädännöllisistä ja muista toimenpiteistä, joilla pyritään toteuttamaan tukkurahoituspalvelujen yhteismarkkinat, avoimet ja turvalliset vähittäismarkkinat sekä kehittyneet sääntelyn ja valvonnan periaatteet. Se, että EU:n poliittiset viranomaiset katsovat rahoitusmarkkinoiden integraation ensisijaisen tärkeäksi tehtäväksi, tuli korostetusti esiin valtion- ja hallitusten päämiehistä koostuvan Eurooppa-neuvoston kokouksissa Lissabonissa (maaliskuu 2000) ja Tukholmassa

(maaliskuu 2001). Eurooppa-neuvosto edellytti rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman täysimääräistä täytäntöönpanoa vuoteen 2005 mennessä siten, että kaikki osapuolet pyrkivät kaikin tavoin saavuttamaan yhdentyneet arvopaperimarkkinat vuoden 2003 loppuun mennessä toteuttamalla ensisijaisesti suunnitelman mukaista arvopaperimarkkinalainsäädäntöä. Samanaikaisesti on syntynyt lukuisia muita sekä julkisen että yksityisen sektorin aloitteita, jotka kaikki tähtäävät rahoitusmarkkinoiden integraation loppuun saattamiseen.

Tässä artikkelissa luodaan yleiskatsaus Euroopan tukkurahoitusmarkkinoiden integraatioprosessin nykytilaan. Osassa 2 määritellään rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen käsite EU:n ja euroalueen näkökulmasta. Osassa 3 tarkastellaan kolmea rahoitusmarkkinoiden integraatiota eteenpäin vievää tekijää ja arvioidaan prosessiin osallistuvien eri osapuolten roolia erityisesti julkisen ja yksityisen sektorin kannalta toisiaan täydentävinä vaikuttajina. Osassa 4 käsitellään varsinkin Euroopan keskuspankin mielenkiintoa Euroopan rahoitusmarkkinoiden täydelliseen integraatioon ja sen asemaa tässä yhteydessä. Osassa 5 tehdään tilannekatsaus markkinoiden yhdentymisen nykyvaiheesta ja tuodaan esiin joitakin ajankohittaisia aloitteita ja haasteita, jotka ovat kuvaavia koko integraatioprosessille.

2 Rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen määrittely eurooppalaisissa yhteyksissä

Yhdentyneet rahoitusmarkkinat voidaan määrittellä tilanteeksi, jossa mitkään tekijät eivät saata talouden toimijoita erityisesti sijainnin perusteella eriarvoiseen asemaan sen suhteen, miten ne voivat hankkia pääomaa ja tehdä pääomasijoituksia.

Rahoitusmarkkinoiden integraation, kuten koko yhteismarkkinapolitiikan, perustavoitteena on edistää Euroopan talouden käytössä olevien resurssien entistä tehokkaampaa jakaantumista ja hyödyntämistä. Rahoitusmarkkinoiden integraatio on sen vuoksi viime kädessä ymmärrettävä täksi kriteeriksi, ja sitä on arvioitava suhteessa tähän kriteeriin. Tarkemmin sanottuna rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen vaikuttaa merkittäväällä tavalla niihin tehtäviin, joita rahoitusmarkkinoille kuuluu, kuten resurssien jakaantumiseen ajallisesti ja paikallisesti, tietojen ja kannustimien tuottamiseen, kykyyn hallita riskejä ja yhdistää resursseja, sekä maksu- ja arvopaperitransaktioiden selvitykseen ja toimitukseen. Näiden tehtävien hoitamiseksi markkinoilla on olemassa merkittäviä verkottumisetuja ja mahdollisuuksia huomattaviin skaalaetuihin ja yhteistuotannon etuihin. Integraation edistämisen tarkoituksena on näiden etujen hyödyntäminen. Markkinoiden yhdentymisen odotetaan erityisesti hyödyttävän yrityssektoria ja lisäävän kilpailua ja innovaatioita Eurooppa-neuvoston Lissabonin kokouksen päätelmien mukaisesti.

Integraatiolla voi olla myös haittavaikutuksia, jos markkinoiden liiallinen yhdistyminen ja keskittyminen alkavat vähentää markkinoiden kilpailullisuutta tai riskien hajauttamisesta saatavaa hyötyä. Integraation optimaalinen taso saavutetaan silloin, kun integraation lisäämisestä yli tämän optimaalisen tason aiheutuvat edellä mainitut haitat ylittävät siitä saatavat hyödyt.

Kuten A. Lamfalussy mainitsee Committee of Wise Men -nimisen asiantuntijatyöryhmän ensimmäisessä raportissa Euroopan arvopaperimarkkinoiden sääntelystä (marraskuu 2000), avointen eurooppalaisten rahoituspalvelu- ja pääomamarkkinoiden perustaminen on euron looginen ja välttämätön täydentävä osatekijä.

Edellytyksenä sille, että saavutetaan ne edut, joita EU:n rahoitusmarkkinoiden yhdentymiseltä odotetaan, on se, että poistetaan EU:n eri jäsenvaltioiden eroista johtuvat tarpeettomat esteet, jotka jatkuvasti aiheuttavat markkinoiden segmentoitumista. Näitä ovat muun muassa jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien erilaisuus, sovellettavan lainsäädännön kirjavuus, verotus ja kulttuurierot.

EU:n näkökulmasta rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen määritelmä liittyy olennaisesti myös sovellettaisiin rajoihin. Sikäli kuin rahoitusmarkkinoiden integraatiolla pyritään saavuttamaan rahoituspalvelujen yhteismarkkinat, integraation maantieteellisen laajuuden tulisi viime kädessä kattaa koko EU. Tämä on erityisen tärkeää laajennetun, vuodesta 2004 lukien kymmenen uutta jäsenvaltiota käsittävän EU:n kannalta. Koska uusia jäsenvaltioita koskee poikkeus ja koska ne eivät ota euroa käyttöön heti liittymisensä jälkeen, niiden oikeus omaan rahapolitiikkaan säilyy. Yhteisten rahoitusmarkkinoiden maantieteellinen laajeneminen lisää kuitenkin näiden markkinoiden taloudellisia hyötyjä, ja kuten komissio painotti viimeisessä rahoituspalvelujen toimintasuunnitelmaa koskevassa kesäkuun 2003 seurantaraportissaan, kaikkien etujen mukaista on, että nämä uudet markkinat liitetään joustavasti EU:n sääntelyjärjestelmään.

Samalla on todettava, että minkä tahansa rahoitusjärjestelmän ehkä tärkein määräävä piirre – itse asiassa se yhteenliittävä osatekijä, joka oikeuttaa sanan ”järjestelmä” käytön tarkoitettaessa koko rahoitussektoria – on järjestelmää tukeva valuutta. Näin ollen on tilanteita, joissa rahoitusjärjestelmän integraation luonnollinen raja on joko euroalue, kun paikallisuus on olennaista (ts. vähittäismarkkinat), tai euromääräiset rahoitusmarkkinat (ts. tukkumarkkinat). Siihen saakka kunnes kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat ottaneet euron käyttöön, arvion siitä tarkoituksenmukaisesta tasosta, jonka integraation kullakin markkinasegmentillä tulisi saavuttaa, tulisi perustua tapauskohtaiseen analyysiin perustamissopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti.

3 Kolme integraatiota eteenpäin vievää tekijää

Euroopan rahoitusmarkkinoiden integraatioprosessia kuvattaessa painopiste on usein erityisesti viranomaisten toimenpiteissä etenkin lainsäädännön ja sääntelyn kautta. Huomion kohdistaminen viranomaisiin on oikeutettua siinä mielessä, että rahoitussektorille tarvitaan kattava EU:n laajuinen lainsäädäntö, jossa määritellään yhteismarkkinoiden tosiasialliset vapaudet ja yhteisen sääntelyn tavoitteet periaatepohjaisina sääntöinä. Tällöin ei kuitenkaan pitäisi jättää ottamatta huomioon, että kun rahoitusjärjestelmän lainsäädäntö ja sääntely luovat välttämättömät edellytykset rahoitusmarkkinoiden yhdentymiselle ja kehitykselle, myös markkinaosapuolet omalta osaltaan vaikuttavat yhteismarkkinoiden luomiseen ja kehittämiseen hyödyntämällä sekä yksin että yhdessä yhteismarkkinoiden tarjoamia tilaisuuksia. Julkisen ja yksityisen sektorin toisiaan täydentäviä rooleja tässä prosessissa voidaan eksplisiittisesti kuvata arvioimalla erikseen kolmea markkinoiden integraatiosta hyötyvää ryhmää ja vastavasti kolmea markkinoiden integraatiota edistävää tekijää. Ensinnäkin kukin markkinaosapuoli voi yksityisesti odottaa hyötyvänsä integraatiosta esimerkiksi mahdollisuuksina voittaa markkinaosuutta kilpailijoilta tai tuomalla markkinoille entistä laajempaa rahoitustuotevalikoiman tai hyödyntämällä tätä valikoimaa tarvitsematta toimia yli rajojen. Näin yhdentymisen voi edetä markkinavoimien vaikutuksesta. Toiseksi yhdentymisen hyödyttää koko markkinaosapuolten yhteisöä esimerkiksi parantamalla markkinoiden syvyyttä ja likvidiyyttä, ja sen vuoksi yhdentymistä tulisi edistää rahoitussektorin yhteistoiminnan avulla. Lopuksi integraatio hyödyttää koko taloutta erityisesti ulkoisvaikutuksineen rahoitussektorilta ei-rahoitussektorille, ja näin ollen viranomaisten toimenpiteet voivat edistää integraatiota. Käytännössä integraation optimaalisen tason saavuttaminen edellyttää tehokasta vuorovaikutusta 1) markkinavoimien, 2) rahoitussektorin yhteistoiminnan ja 3) viranomaisten toimenpiteiden ja siten myös eri osapuolten välillä.

Markkinavoimat

Vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti

rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä edistävät ensinnäkin markkinavoimat. Kuten edellä mainittiin, rahoitusmarkkinoiden integraatiosta hyötyvät ensiksi ja pääasiallisesti markkinoiden käyttäjät. Ne hyötyvät suoraan rahoituksen välityksen kustannusten pienenemisestä, jonka kilpailun lisääntyminen saa aikaan. Ne hyötyvät myös entistä laajemmasta rahoitusinstrumenttien valikoimasta ja aiempaa paremmista mahdollisuuksista hajauttaa salkkuja. Rahoituspalvelujen tuottajat voivat myös hyötyä potentiaalisista skaalaeduista ja yhteistuotannon eduista, joita suuremmat markkinat tarjoavat.

Koska yksittäiset markkinaosapuolet ovat ensisijaisia hyötyjiä rahoitusmarkkinoiden integraatiosta ja kun oletetaan, että niiden kannustimet ovat tarkoituksenmukaiset, markkinavoimien toiminnan tulisi johtaa tehottomuuksien eli tässä tapauksessa markkinoiden segmentoitumisen eliminointumiseen. Esimerkkinä markkinavoimien aikaansaamasta osittaisesta integraatiosta mainittakoon valtion velkapaperien liikkeeseenlaskukäytäntöjen lähentyminen kohti ”parhaaksi” koettua käytäntöä, kun valtion velkaa hoitavat tahot huomasivat olevansa eräänlaisessa kilpailutilanteessa pyrkiessään houkuttelemaan kysyntää entistä yhtenäisemmästä sijoittajajoukosta.

Markkinavoimien toiminnasta johtuva integraatio ilmenee myös keskittymisenä, josta on lukuisia esimerkkejä. Erityisesti fuusioita on tapahtunut markkinoiden infrastruktuurien alueella, kuten pörssien, clearingyhteisöjen ja arvopapereiden toimitusjärjestelmien kesken. Tällaista keskittymistä tukevat etenkin pyrkimykset hyödyntää laajemmilla markkinoilla mahdollisesti saatavilla olevia skaalaetuja ja yhteistuotannon etuja. Tässä yhteydessä on korostettava, että markkinavoimat voivat edistää integraatiota tehokkaasti vain, jos lainsäädännöllä tai sääntelyllä ei estetä rahoituspalvelujen tarjoajien kansainvälistä yhdentymiskehitystä, yritysvalvontajärjestelmien markkinoiden syntymistä tai samanlaisten rahoitustuotteiden yleistä saatavuutta koko alueella. Tämä on välttämätön edellytys, jos yleiseurooppalaisten rahoituspalvelujen tarjoajien halutaan vakiinnuttavan asemansa kaikilla rahoituksen alueilla.

Yhteistoiminta

On kuitenkin tilanteita, joissa markkinavoimat yksistään eivät riitä poistamaan tehottomuuksia. Koordinointiongelmia syntyy, kun markkinaosapuolten kannustimet eivät ole tarkoituksenmukaisia. Tällöin markkinavoimat eivät ehkä pysty viemään rahoitusmarkkinoiden integraatiota eteenpäin tai kohti optimaalista tulosta. Siksi yhteistoiminta on välttämätöntä koko markkinaosapuoliyhteisön kannalta optimaalisen tuloksen saavuttamiseksi.

Tarve täydentää ja voimistaa vapaasti toimivia markkinoita yhteistoiminnalla johtuu todennäköisesti rahoitusjärjestelmän verkottumisetujen merkityksestä. Mitä useammat osapuolet käyttävät tiettyjä markkinoita, sitä enemmän ne hyödyttävät käyttäjiä. Näitä etuja ovat muun muassa markkinoiden syvyyden ja likvidiuden paraneminen, transaktiokustannusten pieneminen ja entistä helpommat ja tehokkaammat riskienhallinnan mahdollisuudet. Tätä taustaa vasten markkinaosapuolten koordinoitulla toiminnalla voidaan saavuttaa muutoin saavuttamattomia hyötyjä rahoitusinstrumenttien teknisiä ominaisuuksia koskevien sopimusten, yhteisten käytäntöjen ja tapojen määrittelyn tai viiteindeksien käyttöönoton myötä.

Merkittävien verkottumisetujen olemassaolo voi kuitenkin paradoksaalisesti hidastaa Euroopan rahoitusjärjestelmän integraatioprosessia. Merkittäviin verkottumisetuihin liittyvät usein korkeat siirtokustannukset eli kustannukset siirtymisestä yksistä organisaatioista, käytännöistä, tavoista, säännöistä ja infrastruktuureista toisiin. Euroopan kansalliset markkinat ovat kehittyneet vuosikymmenien aikana omine koordinoituine järjestelmineen ja omine sisäisine verkottumisetuineen. Kansallisten markkinoiden osapuolille siirtyminen yleiseurooppalaisille markkinoille merkitsee ainakin lyhyellä aikavälillä kustannuksia, jotka saattavat hidastaa eurooppalaisen järjestelmän muuttumista kansallisten järjestelmien rakennelmasta aidosti integroituneeksi järjestelmäksi, ellei siirtymisen pitkän aikavälin hyötyjä ymmärretä hyvin.

Tehokas ja markkinaehtoinen integraatio edellyttää uusia koordinoituja järjestelyjä, joilla pyri-

tään sekä alentamaan siirtokustannuksia että maksimoimaan tätä kautta luotavien laajempien markkinoiden verkottumisedut. Tämä puolestaan edellyttää, että rahoitusjärjestelmän kaikilla segmenteillä on olemassa foorumit, erityisesti Euroopan laajuiset sektorikohtaiset yhteenliittymät, joiden avulla koordinointi voidaan toteuttaa.

Silloin kun yhteistoimintaa on markkinoiden laajuisesti ollut, siitä on käytännössä saatu merkittäviä etuja. Markkinasopimukset vaikuttavat osaltaan markkinakäytäntöjen yhdenmukaistamiseen EU:ssa. Vuonna 1998 useiden markkinaorganisaatioiden tukemalla markkinasopimusten sarjalla luotiin pohjaa tukumarkkinoiden integraation toteutumiselle yhteisen rahan käyttöönoton yhteydessä. Tähän kuuluivat muun muassa markkinoiden perusviitekoroon eli euriboriin sovellettavat säännöt (euribor, euro interbank offered rate: korko, jolla parhaiksi luokitellut pankit tarjoavat toisilleen määräaikaistalletuksia euromääräisillä pankkien välisillä markkinoilla klo 11.00 Keski-Euroopan aikaa). Vastaavanlainen aloite mahdollisti toisen pankkien välisten vakuudettomien yön yli -talletusten perusviitekoron eli eonian (euro overnight index average) muodostamisen. Hiljattain markkinasopimuksella on sovittu myös uudesta viiteindeksistä eureposta. Tämä on korko, jolla parhaiksi luokitellut pankit tarjoavat toisilleen euromääräistä vakuudellista luottoa.

Viranomaisten toimenpiteet

Vaikka rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen hyödyttää ensisijaisesti markkinaosapuolten yhteisöä, sen vaikutukset ulottuvat paljon laajemmalle. Yhdentymisen voi erityisesti parantaa sen alueen rahoitusmarkkinakehitystä, jolla yhdentymistä tapahtuu, ja tällä tavoin luoda lisää kestävästä kasvusta inflaatiota kiihdyttämättä. Rahoitusmarkkinakehityksen ja talouskasvun välisen kausaalisen yhteyden olemassaolo on osoitettu sekä teoreettisissa että empiirisissä tutkimuksissa. Rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen voi parantaa rahoitusmarkkinakehitystä muun muassa helpottamalla innovaatioita, jos laajempien markkinoiden aikaansaamat skaalaedut mahdollistavat sen, että innovaatioihin liittyvät investointikustannukset saadaan takaisin aiem-

paa helpommin. Yleisemmin tarkasteltuna integraatio avaa uusia mahdollisuuksia riskien jakamiseen alueittain. Viimeaikaisten empiiristen tutkimustulosten mukaan tämä voi lisätä tuotannon erikoistumista, mikä on itsessään potentiaalista kasvua lisäävä tekijä.

Rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen voi muuttaa rahoitusjärjestelmään ja muuhun talouteen kohdistuvien riskien luonnetta. Sitä mukaa kuin rahoitusmarkkinoiden integraatio etenee, se johtanee rakenteellisiin muutoksiin, jotka saattavat merkitä (erityisesti järjestelmän laajusten) riskien uudelleen jakautumista ja häiriöiden leviämiskanavien muuttumista. Viranomaisten ja erityisesti EU-maiden keskuspankkien ja valvontaviranomaisten on siksi luotava mekanismit, jotka mahdollistavat kehityksen seurannan ja analysoinnin systeemiriskien muutosten ymmärtämisen lisäämiseksi. Tätä tarkoitusta varten Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) pankkivalvontakomitea on kehittänyt makrovakausanalyysin, joka keskittyy erityisesti pankkisektorin vakauteen. Makrovakautta koskevat sisäiset raportit laaditaan säännöllisesti kahdesti vuodessa, samoin kuin erityisraportit olennaisista kysymyksistä (kuten pankkien likviditeetti-profiilien ja likviditeetin hallinnan kehitys). Monet näistä raporteista on julkistettu.

Rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen laajat vaikutukset koko talouteen mahdollisesti oikeuttavat viranomaiset osallistumaan rahoitusmarkkinakehityksen tukemiseen kohti optimaalista tulosta eli tilanteissa, joissa julkishyödykettä ei voida tuottaa yksityisesti tai joissa markkinat tai koordinointi eivät toimi. Molemmissa tapauksissa eivät markkinavoimat yksin eikä yksityisen sektorin yhteistoiminta riitä tuottamaan integraation toivottua tasoa.

Tässä yhteydessä viranomaisten toimenpiteet voivat olla monimuotoisia. Niillä voidaan käynnistää yhteistoiminta tai helpottaa sitä koordinaatio-ongelmien ratkaisemiseksi (esimerkiksi EKP:n neutraali asema eoniakoron määräämisessä palveluna pankkisektorille). Ne voivat olla suoraa osallistumista, kuten esimerkiksi TARGETin (EKPJ:n hoitama EU:n laajuinen suurten maksujen järjestelmä) kehittäminen. TARGET muun muassa mahdollisti pankkien välisen rahamarkkinoiden täyden yhdentymisen talous- ja rahaliiton (EMU) kolmannen vaiheen alkaessa.

Viranomaistoiminnan yksinomaisin ja tärkein vastuu liittyy kuitenkin edelleen sellaisen taroituksenmukaisen lainsäädäntö- ja sääntelyjärjestelmän perustamiseen, jolla pystytään tehokkaasti varmistamaan vakaus ja yhteismarkkinoiden vapaus. Tätä tehtävää ei voida aliarvioida, sillä rahoitusmarkkinat ja -palvelut ovat varsin pitkälle säädeltyjä toimintoja, ja markkinavoimat ja markkinaosapuolten yhteistoiminta voivat onnistua ainoastaan silloin, kun lainsäädännöllä ja sääntelyllä on ensin luotu tarvittava pohja ei ainoastaan poistamalla esteitä mutta myös laatimalla yhteisiä periaatesääntöjä. Johdannossa kuvattu Euroopan komission rahoituspalvelujen toimintasuunnitelma on toistaiseksi sen lainsäädäntö- ja sääntelyjärjestelmän perusosatekijä, jolla pyritään luomaan yhteistukkumarkkinat ja avoimet ja turvalliset vähittäismarkkinat. Koska suurin osa rahoituspalvelujen toimintasuunnitelmaan sisältyvistä toimenpiteistä on nyt hyväksytty tai todennäköisesti hyväksytään pian, painopiste on vähitellen siirtymässä toimenpiteiden täydelliseen, yhdenmukaiseen toteutukseen ja täytäntöönpanoon ja vaikutusten seurantaan.

4 EKP:n mielenkiinto täysin integroituneeseen eurooppalaiseen rahoitusjärjestelmään

EKP:n mielenkiinnon syyt

Euroopan rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen on politiikkatavoite ja poliittisesti ensisijainen asia, kuten Eurooppa-neuvosto on useaan otteeseen korostanut. EKP:n mielenkiintoa rahoitusmarkkinoiden integraatioon ja sen tukea integraatiota edistäville aloitteille voidaan siten tulkita perustamissopimuksen artiklan 105 määräyksen valossa. Siinä todetaan, että EKPJ tukee yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä tämän kuitenkin rajoittamatta hintatason vakauden tavoitetta.

EKP tuntee myös erityistä mielenkiintoa Euroopan rahoitusjärjestelmän yhdentymisen vahvistamiseen. Tehokkaasti toimivalla ja pitkälle integroituneella rahoitusjärjestelmällä on keskeinen asema rahapolitiikan joustavassa ja tehokkaassa välityksessä koko euroalueelle. Vaikka tämä arvio soveltuu rahoitusjärjestelmän kaikkiin segmentteihin, sillä on erityistä merkitystä sellaisten markkinasegmenttien kannalta, jotka kaikkein suorimmin liittyvät rahapolitiikan toteutukseen, eli etenkin pankkivarantojen markkinoiden (vakuudettomat pankkien väliset rahamarkkinat) kannalta.

Rahapolitiikan operationaalisessa toteutuksessa yhä pidemmälle integroituneet rahoitusmarkkinat voivat hyödyttää EKP:tä myös muulla tavoin. Eurojärjestelmä myöntää luottoa vastapuolilleen riittävää vakuutta vastaan. Nykyisen vakuuskäytännön mukaan vakuuskelpoiset arvopaperit jaetaan kahteen luokkaan eli ykkös- ja kakkoslistan arvopapereiksi, ja kakkoslista koostuu monentyyppisistä arvopapereista, jotka täyttävät kansalliset kelpoisuusvaatimukset. Koska vakuuspolitiikan avoimuus ja vastapuolten yhtäläiset toimintaedellytykset on pyrittävä varmistamaan, eurojärjestelmä tutkii parhailaan, voitaisiinko tätä arvopaperien kirjoa vähentää ja miten se tulisi tehdä ja missä olosuhteissa nämä kaksi listaa voitaisiin yhdistää yhdeksi ainoaksi listaksi. Hankkeen onnistuminen riippuu varsin paljon siitä, miten arvopaperi- ja vakuutustoiminnassa kansallisten lakien ja/tai käytäntöjen yhdenmukaistaminen etenee.

Syynä EKP:n mielenkiintoon rahoitusmarkkinoiden integraatiota kohtaan on myös maksujärjestelmien moitteettoman toiminnan edistäminen. Tätä tehtävää helpottaa osaltaan rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen erityisesti infrastruktuurin suhteen.

EKP:n mielenkiinto rahoitusmarkkinoiden yhdentymiseen johtuu lisäksi siitä, että yhdentymisen liittyy rahoitusjärjestelmän vakauteen. Keskuspankeilla on luontaista kiinnostusta tähän alueeseen, ja niiden asema on vahvistettu perustamissopimuksen artiklan 105 kohdassa 5, jossa muun muassa todetaan, että EKPJ myötävaikuttaa luottolaitosten toiminnan vakauden valvontaan ja rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvän toimivaltaiten viranomaisten politiikan moitteettomaan harjoittamiseen. Korkea integraatioaste vaikuttaa rahoitusjärjestelmän vakauteen, sillä laajempi ja monipuolisempi rahoitusjärjestelmä pystyy paremmin sulattamaan talouden häiriöt kuin yksittäisten maiden rahoitusjärjestelmät. Toisaalta pitkälle viety integraatio saattaa myös lisätä maasta toiseen leviävien häiriöiden riskiä.

EKP:n osallistuminen rahoitusmarkkinoiden integraatioon

EKP:n mielenkiinnon alueista ja syistä johtuu, että sen tuki rahoitusmarkkinoiden yhdentymiselle ei ole ainoastaan *passiivista* vaan myös *aktiivista*. Tämä tuki ilmenee 1) suorana toimintana, 2) myötävaikuttamisena yhteistoimintaan ja 3) vaikuttamisena siihen, että tietoisuus integraation tarpeesta ja keinoista sen saavuttamiseksi lisääntyy, ja se näkyy lukuisissa aloitteissa, joista jäljempänä on joitakin esimerkkejä. EKP toimii suoraan välittömän toimivaltansa alueilla ja perustehtäviä hoitaessaan. Tähän kuuluu TARGETin perustaminen, joka – kuten jo mainittiin – vaikutti osaltaan vakuudettomien rahamarkkinoiden integroitumiseen.

EKP:llä on erityinen institutionaalinen asema, koska se on sekä viranomaisen yleiseurooppalaisine toiminta-alueineen että markkinaosa-

puoli, ja sillä on näin ollen hyvät mahdollisuudet täydentää ja tukea muiden osapuolten toimintaa rahoitusmarkkinoiden integraation edistämiseksi. Tässä yhteydessä EKP:lle perustamissopimuksessa annettu neuvoa-antava rooli on erityisen huomionarvoinen, sillä EKP:n kanta voi osaltaan vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden integraatioon erityisesti sääntelyn ja lainsäädännön näkökulmasta. Perustamissopimuksen artiklan 105 kohdan 4 mukaan EKP:tä on kuultava sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla ehdotuksista yhteisön säädöksiksi ja suunnitelmista lainsäädännöksi; jälkimmäisessä tapauksessa EKP:tä kuulevat kansalliset viranomaiset. Lisäksi EKP voi toimivaltaansa kuuluvilla aloilla antaa lausuntoja asianomaisille yhteisön toimielimille tai laitoksille tai kansallisille viranomaisille. Luottolaitosten toiminnan vakauden valvonnan alueella (EKP:n perussäännön artikla 25) EKP voi antaa lausuntoja neuvostolle, komissiolle ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, ja nämä voivat kuulla sitä yhteisön sellaisen lainsäädännön soveltamisalasta ja soveltamisesta, joka koskee luottolaitosten toiminnan vakauden valvontaa ja rahoitusjärjestelmän vakautta. Joissakin kohdin perustamissopimus tai perussääntö määrää nimenomaisesti yhdenmukaistamiseen ja/tai integraatioon liittyvästä tehtävästä, kuten perussäännön artikla 5.3, jossa todetaan, että EKP:n tehtävänä on tarvittaessa edistää tilastotietojen keräämistä, laatimista ja jakamista koskevien sääntöjen ja niiden käytäntöjen yhdenmukaistamista sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla.

EKP:n toiminta kanavoituu myös sillä tavalla, että se osallistuu lukuisiin EU:n komiteoihin, joiden tehtäviin kuuluu edistää rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Esimerkkinä tästä on talous- ja rahoituskomitea (Economic and Financial Committee, EFC) ja sen valtion joukkolainojen ja velkasitoumuksien EU:ssa käsittelevä työryhmä (ns. Brouhns Group). EKP osallistuu tarkkailijana hiljattain perustettuun rahoituspalvelujen komiteaan (Financial Services Committee, FSC), jonka edeltäjä oli rahoituspalvelujen työryhmä (Financial Services Policy Group). Uuden institutionaalisen rakenteensa perusteella rahoituspalvelujen komitea antaa lausuntoja EU:n neuvostolle ja Euroopan komissiolle lukuisista rahoitusmarkkinoista koskevista kysymyksistä, jotka voivat olla sekä sisäisiä (esim.

yhteismarkkinat, mukaan lukien rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman toteuttaminen) että ulkoisia (esim. Maailman kauppajärjestö World Trade Organisation). EKP:llä on tiiviit yhteistyösuhteet Euroopan arvopaperimarkkinoiden valvojien komiteaan (Committee of European Securities Regulators, CESR), jonka kanssa se on perustanut yhteistyöryhmän käsittelemään molemmipuolisesti kiinnostavia asioita arvopapereiden selvitys- ja toimitusjärjestelmien alueella.¹ Vakuutussektoria lukuun ottamatta EKP tulee osallistumaan myös uusiin eurooppalaisiin sääntely- ja valvontakomiteoihin, jotka perustetaan lähitulevaisuudessa eri rahoitussektoreille (ks. osa 5).

Esimerkkinä viranomaisten toimenpiteistä, joihin EKP osallistuu, on EKP:n ja Euroopan arvopaperimarkkinoiden valvojien komitean viimeaikainen työ arvopapereiden selvitys- ja toimitusjärjestelmien standardien luomiseksi. Työn yhtenä tavoitteena on edistää ja ylläpitää eurooppalaisten markkinoiden integraatiota laatimalla yksi ainoa standardikokoelma, joka toimii selkeänä ja rationaalisena sääntelyjärjestelmänä eikä aiheuta tarpeettomia kustannuksia markkinaosapuolille. Tarkemmin sanottuna jotkin standardit ja erityisesti ne, jotka liittyvät arvopapereiden selvitysaikatauluihin, järjestelmien pääsykriteereihin ja tehokkuuteen, nimenomaisesti edellyttävät yhdenmukaistamista EU:n tasolla. Kuten Giovannini Groupin toisessa raportissa EU:n selvitys- ja toimitusjärjestelystä (Giovannini Report, huhtikuu 2003) on todettu, selvitysaikataulujen yhdenmukaistaminen on tärkeä osatekijä entistä integroituneempien repomarkkinoiden aikaansaamiseksi. Tällainen yhdenmukaistaminen on kuitenkin kallista, koska se saattaa vaatia nykyisten markkinakäytäntöjen merkittävää uudelleenarviointia. EKP ja Euroopan arvopaperimarkkinoiden valvojien komitea pyrkivät yhteistyössä tehostamaan tutkimusta yhdenmukaistamisen tarkoituksenmukaisen tason löytämiseksi.

EKP toimii paitsi yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa myös yksityisen sektorin kumppanina tukeakseen sen yhteistoimintaa. Eoniakoron kehittämisessä EKP:n tehtävänä oli helpottaa

¹ Ks. http://www.ecb.int/publ/cons/cesr2003/ecbcesr_announce.pdf

yhteistoimintaa, kuten aiemmin mainittiin. Markkinaosapuolia edustavien yhdistysten pyynnöstä ja puolesta EKP kerää tiedot, joista indeksi johdetaan, ja laskee viitekoron päivittäin. Toinen esimerkki EKP:n mukanaolosta yksityisen sektorin aloitteiden tukemiseksi koskee työtä, jota ryhmä markkinaosapuolia tällä hetkellä tekee ACI:n (Financial Market Association) alaisuudessa EU:n laajuisten, eri tavoin toimivien lyhytaikaisten arvopaperien markkinoiden tehokkaan yhdentymisen saavuttamiseksi. Tämän aloitteen toteutumiseen ovat panoksellaan vaikuttaneet liikkeenlaskijat, sijoittajat, välittäjät ja infrastruktuurien toimittajat kaikkialta EU:sta, ja sen tarkoituksena on määritellä koko alueella lyhytaikaisiin arvopapereihin sovellettavat yhteiset sopimukset ja markkinakäytännöt ja luoda siten näiden arvopaperien tosiasialliset yhteismarkkinat. EKP toimii tässä aloitteessa yhteistoiminnan helpottamiseen tähtäävässä roolissa, kuten eoniakoron kehittämisen yhteydessäkin. Yksityisen sektorin osapuolten pyynnöstä ja puolesta EKP:llä oli päävastuu markkinoiden laajuisesta konsultaatiosta, joka koski erityisesti keinoja lisätä tämän markkinasegmentin yhdentymistä.² EKP:tä saatetaan pyytää hoitamaan joitakin tehtäviä, kuten keräämään tilastoja, näiden markkinoiden joustavan toiminnan tukemiseksi.

EKP:n tukemiin yksityisen sektorin aloitteisiin kuuluu myös European Financial Markets Lawyers Groupin (EFMLG) perustaminen. Ryhmä on vuodesta 1999 alkaen kokoontunut EKP:n toimiloissa Frankfurtissa.³ Tämän ryhmän jäsenet valitaan henkilökohtaisen kokemuksen perusteella niiden EU:ssa sijaitsevien luottolaitosten lakimiehistä, jotka toimivat aktiivisimmin Euroopan rahoitusmarkkinoilla. Koska ryhmä on joutunut toteamaan, että euron käyttöönotosta huolimatta Euroopan rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä yhä haittaa yhteisen lainsäädännön ja yhdenmukaisten sopimuskäytäntöjen puuttuminen, se pyrkii edistämään aloitteita, jotka tukevat rahoitusmarkkinoiden toimintaa koskevien lakien ja käytäntöjen yhdenmukaistamista. Toistaiseksi on tarkasteltu muun muassa vakuuksien (pantit ja omistusjärjestelyjen siirrot) maiden väliseen käyttöön liittyviä lainsäädännöllisiä esteitä, joita on käsitelty EU:n tasolla rahoitusvakuusjärjestelyjä koskevassa EU:n direktiivissä, lyhytaikaisten velkapaperien markkinoiden

yhdentymisen lainsäädännöllisiä esteitä (yhteistyössä ACI:n kanssa, ks. edellä) ja arvo-osuuksiin liittyviä oikeuksia koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista tiettyjen rahoitusinstrumenttien suhteen EU:ssa.

Yksi tärkeä markkinaehtoinen aloite sopimusaineiston yhdenmukaistamiseksi on European Banking Federationin tammikuussa 2001 markkinoille tuoma yleissopimus rahoitustransaktioista.⁴ Yleissopimus on laadittu englannin, ranskan, saksan, italian, espanjan ja portugalilaisilla kielillä, ja siihen sovelletaan sopimuspuolten valitseman maan lakia. Tämän monikielisen, moneen lainsäädäntöön ja moneen tuotteeseen sopivan yleissopimuksen tavoitteena on yhdistää yhdeksi ainoaksi yleissopimukseksi ne erilaiset yleissopimukset, joita euroalueella käytetään takaisinosto- ja arvopaperilainastransaktioiden ja lähitulevaisuudessa myös valuuttatransaktioiden ja vakiomuotoisten johdannaistransaktioiden dokumentointiin. EKP itse käyttää tätä yleissopimusta omissa repotransaktioissaan kaikkien EU:n alueella ja Sveitsissä sijaitsevien vastapuolten kanssa.

Foorumit, joilla EKP toimii yhteistyössä kolmansien osapuolten kanssa lisätäkseen tietoisuutta rahoitusmarkkinoiden integraatioon liittyvistä kysymyksistä ja erityisesti sen vaikutuksista, ulottuvat myös akateemiselle sektorille. Yhteistyössä akateemisten tahojen kanssa EKP on perustanut pääomamarkkinoita ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä Euroopassa analysoivan tutkimusverkoston (Capital Markets and Financial Integration in Europe). Tutkimusverkoston tarkoituksena on kannustaa politiikkapainotteista tutkimusta, joka pyrkii osaltaan edistämään Euroopan rahoitusjärjestelmän nykyisen ja tulevan integraation ja rakenteen ymmärtämistä.⁵ Tämän verkoston kautta ja saattamalla sen tutkimustulokset yleisön käyttöön EKP pyrkii tuottamaan vahvaa teoreettista ja empiiristä tukea aloitteille, jotka saattavat myöhemmin tulla hyväksytyiksi yksityisellä tai julkisella sektorilla markkinoiden integraation edistämiseksi.

2 Ks. <http://www.ecb.int/pub/cons/aci/>

3 Ks. <http://www.efmlg.org/>

4 Ks. http://www.fbe.be/downloads/EMA_3.pdf

5 Ks. <http://www.eu-financial-system.org>

5 Yhdentymisen nykytila ja jatkuvat haasteet

Rahoitusmarkkinoiden integraation indikaattorit

Integraation nykytilan toteamiseksi ja edellyttäen, että tuotteiden ja palvelujen vertailukelpoisuus voidaan varmistaa jäsenvaltioiden kesken, on periaatteessa välttämätöntä arvioida, missä määrin maantieteelliset näkökohdat vaikuttavat rahoitusinstrumenttien hintaan ja markkinaosapuolten käyttäytymiseen. Tämä voidaan tehdä muun muassa testaamalla, pitääkö ns. yhden hinnan laki paikkaansa eli onko samanlaisilla rahoitusinstrumenteilla, jotka tuottavat saman riski-/tuottoprofiilin, sama hinta riippumatta niiden liikkeeseenlasku-, transaktio-, toimitus- ja säilytyspaikasta. Indikaattorit siitä, missä määrin markkinaosapuolet osallistuvat maasta toiseen suuntautuvaan toimintaan, antavat joitakin viitteitä myös markkinoiden integraation asteesta. Kun maantieteellisiä rajoitteita ei ole, erityisen kotipaikkasuuntautumisen eli paikallisesti liikkeeseen laskettujen instrumenttien suosimisen muiden alueiden instrumenttien kustannuksella ei teoriassa pitäisi vaikuttaa sijoittajiin.

Näitä indikaattoreita joudutaan kuitenkin täydentämään yleisarviolla rahoitusjärjestelmän integraatioasteesta eli arviolla siitä, voidaanko markkinoiden erilaisuutta selittää erilaisilla taloudellisilla tarpeilla, joita ne palvelevat, ja edistävätkö markkinat pääoman tehokkainta jakautumista ja käyttöä.

Euroopan rahoitusmarkkinoiden integraatio-prosessin tiiviin seurannan varmistamiseksi Euroopan komissio on parhaillaan kehittämässä kattavaa indikaattorivalikoimaa kuvaamaan korkojen lähentymistä, maasta toiseen suuntautuvan toiminnan laajuutta, kustannustehokkuutta ja kilpailun voimakkuutta. Tämän hankkeen avulla voitaneen tunnistaa erityisesti integraatio-prosessin tekniset, lainsäädännölliset ja sääntelyyn liittyvät pullonkaulat ja luoda jonkinlainen pohja EU:n laajuisten toimenpiteiden priorisoinniseksi. Kehikossa I esitetään muutamia rahoitusmarkkinoiden integraatiota kuvaavia kvantitatiivisia indikaattoreita, jotka on kehitetty EKP:ssä ja joita sovelletaan euroalueen raha-, joukkolaina- ja osakemarkkinoihin.

Kehikko I.

Euroalueen rahoitusmarkkinoiden integraation mittaaminen

Vahvin osoitus tietyn maantieteellisen alueen rahoitusmarkkinoiden yhdentymisestä on, että yhden hinnan laki pätee tämän alueen rahoitusmarkkinoilla. Yhden hinnan laki merkitsee, että riskiltään samanlaisten arvopaperien odotetun tuoton tulisi olla sama riippumatta siitä, mikä on joko arvopaperien liikkeeseenlaskijan tai haltijan sijaintipaikka tai identiteetti. Euroalueen rahoitusmarkkinoiden täydellinen integraatio merkitsisi silloin, että vertailukelpoisilla, euroalueen kaikissa maissa saatavilla olevilla ja samanlaisen kassavirran tuottavilla arvopapereilla on sama hinta kaikissa alueen maissa. Joillakin markkinoilla, kuten rahamarkkinoilla ja valtion joukkolainamarkkinoilla, arvopaperit ovat usein riittävän vertailukelpoiset ja mitattuja hinnanoeroja voidaan pitää suoraan integraatioasteen indikaattoreina. Toisinaan, kuten osakemarkkinoiden tapauksessa, eri markkinoilta on käytännössä erittäin vaikea löytää arvopapereita, joiden kassavirrat ja riskit olisivat riittävän samanlaiset, jotta niiden perusteella voitaisiin tehdä yksinkertaisia hintavertailuja integraation mittaamiseksi. Näissä tapauksissa integraatiota joudutaan mittaamaan arvioimalla euroalueelle yhteisten tekijöiden (eli ns. systemaattisten riskien) merkitystä arvopaperien hinnoittelussa suhteessa idiosynkraattisiin tekijöihin (erityisesti maakohtaisiin tekijöihin). Tässä kehikossa esitetään joitakin rahoitusmarkkinoiden integraation mittareita, jotka perustuvat yhden hinnan lakiin ja joita sovelletaan euroalueen raha-, joukkolaina- ja osakemarkkinoihin.¹

¹ Lisätietoja näistä mittareista ja vaihtoehtoisiin integraatiomittareihin ja muihin markkinasegmentteihin perustuvista tutkimustuloksista saadaan EKP:n Occasional Paper -sarjan tulevassa julkaisussa "Measuring financial integration in the euro area", Baele et al.

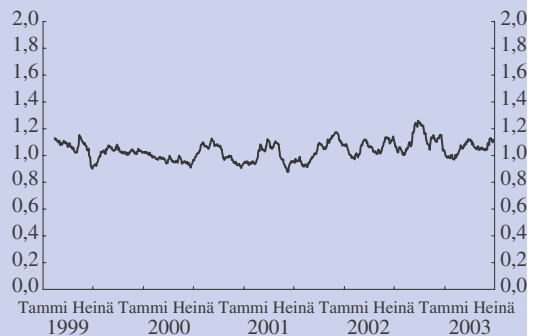
Ensimmäisessä tapauksessa maan sisäisiä hinnaneroja mitataan suoraan suhteessa maiden välisiin hinnaneroihin. Kuviossa A tätä kuvataan rahamarkkinoiden ja erityisesti euromääräisten vakuudettomien yön yli -markkinoiden perusteella. Nämä markkinat kiinnostavat EKP:tä varsinkin sen vuoksi, että niillä on erityistä merkitystä rahapolitiikan toteuttamisen kannalta. Lisäksi koko euroalueen koroista saadaan näin erittäin yksityiskohtaista tietoa, koska eoniakoron laskenta perustuu eoniapaneeliin kuuluvien yksittäisten pankkien päivittäin ilmoittamiin korkoihin, jotka on painotettu luottojen määrällä. Kuvion käyrästä ilmenevät euroalueen eri maissa sijaitsevien eoniapaneeliin kuuluvien pankkien yön yli -korkojen keskimääräiset erot suhteessa samassa euroalueen maassa sijaitsevien eoniapaneeliin kuuluvien pankkien yön yli -korkojen keskimääräisiin eroihin. Kun tehdään se uskottava oletus, että kansalliset rahamarkkinat ovat täysin integroituneet, erittäin lähellä 1:tä oleva suhdeluku osoittaa, että myös euromääräiset yön yli -markkinat ovat täysin integroituneet. Mitä suurempi 1:tä suhdeluku on, sitä vähemmän markkinat ovat integroituneet. Koska kuvion A käyrä on vuoden 1999 alkupuolelta lähtien vaihdellut melko kapeassa välissä 1:n ympärillä, se osoittaa selvästi, että euromääräiset vakuudettomat yön yli -markkinat ovat olleet varsin pitkälle integroituneet EMUn kolmannen vaiheen alusta lukien.

Tässä kehikossa tarkasteltavat kaksi muuta integraation mittaria ovat luonteeltaan epäsuorempia siten, että koko euroalueen yhteisten tekijöiden suhteellisen merkityksen arvioidaan osoittavan integraatiota. Nämä mittarit perustuvat siihen, että jos kansainvälisille investoinneille ei ole esteitä, sijoittajat voivat suojautua paikallisilta häiriöiltä hajauttamalla sijoituksiaan eri maihin. Näin ollen nämä häiriöt eivät olisi systemaattisten riskien lähteenä. Täysin integroituneilla rahoitusmarkkinoilla samanlaisista arvopapereista saatujen tuottojen tulisi olla yhtä suuret kaikissa maissa ja ainoastaan kaikille yhteisten tekijöiden tulisi vaikuttaa niihin.

Kuviossa B esitetään yksi näistä mittareista sovellettuna valtion joukkolainamarkkinoihin euroalueella. Kuvion käyrä on johdettu regressioista, joilla estimoidaan, missä määrin valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot euroalueen maissa reagoivat alueen yhteiseen tekijään eli tämän maturiteetin normituottoon. Ajatuksena on, että normituottoon sisältyvät kaikki alueen hinnanmuodostuksen kannalta olennaiset yhteiset tekijät. Jos tietyn euroalueen maan regressiokertoimen estimaatti on lähellä 1:tä, maan valtion joukkolainamarkkinat ovat integroituneet hyvin euroalueen markkinoihin. Mitä pienempi 1:tä kerroin on, sitä heikommin joukkolainamarkkinat

Kuvio A. Yön yli -markkinoiden yhdentyminen euroalueella: keskimääräiset ”maiden väliset” korkoerot suhteessa keskimääräisiin ”maan sisäisiin” korkoeroihin

(30 päivän liukuva keskiarvo)

Lähteet: European Banking Federation (EBF) ja EKP.
Huom. Poikkeamat on laskettu korkoerojen absoluuttisina arvoina eri maissa sijaitsevien pankkien (”maiden väliset”) tai samassa maassa sijaitsevien pankkien (”maan sisäiset”) korkojen kaikista mahdollisista yhdistelmistä.

Kuvio B. Valtion joukkolainamarkkinoiden yhdentyminen euroalueella: kunkin maan 10 vuoden joukkolainojen tuottojen muutokset suhteessa euroalueen laajuisen normituoton muutoksiin keskimääräisenä ”maiden välisenä” poikkeamana arvosta 1

(18 kuukauden juokseva estimaatti)

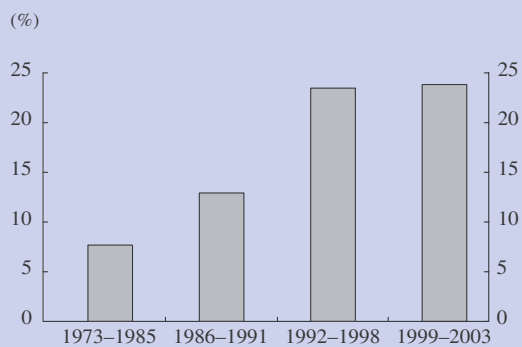
Lähde: EKP.
Huom. Kuviossa esitetään regressiokertoimen keskimääräinen etäisyys arvosta 1; kerroin mittaa, miten paikallisten joukkolainojen tuottojen muutokset reagoivat euroalueen laajuisen joukkolainatuoton muutoksiin (viitelainana on käytetty Saksan valtion 10 vuoden joukkolainoja).

ovat integroituneet. Kuvion B käyrä on laskettu kaikista euroalueen maista kerrointen 1:stä poikkeavien arvojen keskiarvona siten, että lähempänä nolaa oleva arvo osoittaa vahvempaa integraatiota ja lähempänä 1:tä oleva arvo heikompa integraatiota. Käyrän profiili viittaa siihen, että euron käyttöönottoa vuonna 1999 seurasi valtion 10 vuoden joukkolainamarkkinoiden yhdentymisen huomattava lisääntyminen euroalueella (integraatioindikaattori laskee vuoden 1998 noin 0,7:stä suunnilleen 0,1:een vuonna 2000 ja pysyy tällä tasolla myöhemminkin). Joukkolainamarkkinoiden integraation nykytaso on kuitenkin heikompi kuin rahamarkkinoiden, sillä indikaattori ei ole vielä laskenut pysyvästi alle 0,1:n. Näin ollen valtion joukkolainamarkkinoiden täydelliselle yhdentymiselle näyttää yhä olevan joitakin esteitä. Lisäksi 1990-luvun puolivälissä oli jo ajanjakso, jolloin valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot olivat euroalueella lähellä euroalueen laajuista normituottoa, joskaan eivät niin lähellä kuin euron käyttöönoton jälkeen.

Kuviossa C esitetään vielä yhden epäsuoran, euroalueen osakemarkkinoihin sovelletun mittarin tuottamat tulokset. Kuvion pylväät kuvaavat euroalueen maiden keskimääräisiä varianssisuhdelukuja, jotka mittaavat sitä osaa osaketuoton paikallisesta vaihtelusta, joka johtuu pelkästään euroalueen häiriöistä. Suhdeluvuissa, jotka on estimoitu käyttämällä ajan kuluessa tapahtuvan varianssin vaihtelun salivaa lähestymistapaa, euroalueen yhteiset häiriöt on erotettu muualta maailmasta peräisin tulevista häiriöistä, joiden vastineena on käytetty Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden häiriöitä. Mitä suurempi euroalueen häiriöiden varianssisuhdeluku on, sitä integroituneemmat osakemarkkinat ovat. Raja-arvo on 100 %. Kaiken kaikkiaan kuvion tulokset viittaavat siihen, että euroalueen osakemarkkinoiden integraatio on edistynyt merkittävästi sitten 1970-luvun. Euroalueen keskimääräinen varianssisuhdeluku on suurentunut noin 8 prosentista vuosina 1973–1986 lähes 25 prosenttiin euron käyttöönoton jälkeisenä aikana, vaikka aivan viimeksi kuluneena ajanjaksona eli vuodesta 1999 vuoteen 2003 suhdeluvun keskimääräinen kasvu on ollut marginaalista. Vaikka varianssisuhdeluku onkin yleisesti suurentunut viime vuosikymmeninä, se ei keskimäärin ole 25:tä prosenttia suurempi. Tämä voidaan puolestaan tulkita osoitukseksi siitä, että toistaiseksi saavutettu osakemarkkinoiden integraatiotaso ei ole erityisen korkea. Vaikka tässä kehikossa esitellyt kolme mittaria eivät ole suoraan verrattavissa keskenään, näyttää siltä, että osakemarkkinat ovat tässä esitetyistä kolmista markkinoista ehkä kaikista vähiten integroituneet.

Kuvio C.

Osakemarkkinoiden yhdentymisen euroalueella: pelkästään euroalueen häiriöistä johtuvien osakekurssien muutosten keskimääräinen osuus (%)

Lähteet: Datastream ja EKP.

Huom. Kuviossa ilmenee niiden euroalueen laajuisten tekijöiden (ilman Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden heilahtelujen vaikutusta) suhteellinen merkitys, jotka selittävät kunkin euroalueen maan osakemarkkinaindeksin varianssia ("varianssisuhdeluku") laskettuna keskimäärin maittain neljältä eri ajanjaksolta. Yksittäiset maakohtaiset varianssit ja euroalueen ja Yhdysvaltojen varianssit on estimoitu GARCH-mallin avulla.

Tukkupääomamarkkinasegmenttien heterogeenisuus

Edellä mainittujen kvantitatiivisten mittareiden perusteella voidaan esittää arvio, että lähes viisi vuotta euron käyttöönoton jälkeen Euroopan tukkupääomamarkkinoiden eri segmenttien integraatiotaso on yhä heterogeeninen. Yhdentymisen näyttää edenneen sekä muita nopeammin että syvemmin niillä markkinasegmenteillä,

joilla tuotteet on määritelty markkinoiden laajuisesti, joilla transaktioihin sovellettavat säännöt ja markkinaosapuolten noudattamat käytännöt on yhdenmukaistettu koko alueen kattavasti ja joilla on yhteinen infrastruktuuri. Aiemmin mainittujen vakuudettomien pankkien välisten rahamarkkinoiden lisäksi esimerkkinä täysin integroituneesta markkinasegmentistä voidaan mainita myös yön yli -korkoswapmarkkinat, joilla tuotteen määrittely (käyttämällä eo-

niaa viitekorkkona) on täysin standardisoitu. Johdannaismarkkinoiden, joihin kuuluvat sekä rahamarkkinoiden futuurisopimukset että valtion joukkolainafutuurit, voidaan myös sanoa olevan täysin integroituneet siinä mielessä, että kaikki markkinaosapuolet käyttävät samoja standardituotteita ja samaa markkinainfrastruktuuria ja noudattavat samoja markkinasääntöjä.

Integraatio on toteutunut huomattavasti nopeammin markkinoilla, joilla infrastruktuuri erityisesti esimerkiksi arvopaperien selvityksessä ja toimituksessa, on pysynyt segmentoituneena. Tämä koskee esimerkiksi vakuudellisia rahamarkkinoita (repo-markkinat), joilla on yhä esteitä täydellisen yhdentymisen toteutumiselle huolimatta markkinaosapuolten yhteisistä ponnisteluista yhdenmukaistaa tuotteiden määrittelyä.

Suunnilleen samanlainen arvio voidaan tehdä markkinasegmenteistä, joilla markkinoiden määrittelyä ei ole täysin yhdenmukaistettu. Esimerkkejä näistä ovat joukkolainamarkkinat yleensä ja valtion joukkolainamarkkinasegmentti erityisesti. Ranskan ja Kreikan valtion liikkeeseen laskemien euromääräisten inflaatioidonnaisten joukkolainojen teknisten piirteiden lähentyminen viittaa kuitenkin siihen, että tämä on yksi markkinasegmentti, jolla yhdentymisen näyttää olevan toteutumassa tuotteita yhdenmukaistamalla.

Sekä korkeatuottoisten velkapaperien että omaisuusvakuudellisten arvopaperien markkinat, joilla molemmilla saattaa olla keskeinen asema sikäli, että ne mahdollistavat riskien hajauttamisen koko alueella, ovat edelleen epäyhteensäiset ja suhteellisen kehittymättömät. Tämä johtuu osittain siitä, että tuotteita ei ole yhdenmukaistettu, mikä sinänsä muun muassa kuvastaa kansallisen konkurssilainsäädännön eroja.

Esimerkkinä epätäydellisesti integroituneista markkinoista ovat myös lyhytaikaisten arvopaperien markkinat, joilla yhdenmukaisten tuoteminaisuuksien puuttuminen aiheuttaa markkinoiden segmentoitumista. Tässä yhteydessä on huomionarvoista, että näiden markkinoiden osapuolet pyrkivät parantamaan tuotteiden standardisointia ja helpottamaan integraatiota osassa 4 kuvatus, lyhytaikaisia arvopapereita koskevan aloitteen avulla.

Nykyiset haasteet

Heinäkuun 15. päivänä 2003 Ecofin-neuvosto esitti rahoituspalvelujen komitealle (Financial Services Committee, FSC) pyynnön arvioida rahoitusmarkkinoiden integraation yleistä edistymistä ja sen taloudellisia hyötyjä erityisesti rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman ja sen seurannan näkökulmasta, tutkia niitä avainalueita, joilla rahoitusmarkkinoiden integraation lisääminen voisi tuottaa merkittäviä taloudellisia etuja EU:lle, ja esittää näkemyksensä ensisijaisesti kehitettävistä alueista aidosti integroituneiden EU:n laajuisten rahoituspalvelumarkkinoiden luomiseksi. Rahoituspalvelujen komitea raportoi työstään kevään 2004 aikana valmistellakseen EU:n neuvoston poliittista keskustelua niistä alueista, joilla ensisijaisesti tarvitaan lisätoimenpiteitä. Toimivaltansa sallimissa rajoissa EKP aikoo edelleen osaltaan vaikuttaa täysimääräisesti rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman jälkeisen strategian valmisteluun. Rahoitusmarkkinoiden yhdentymiseen liittyvistä välittömistä ja tämänhetkisistä haasteista erityisen tärkeitä ovat kysymykset, jotka koskevat rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin yhdenmukaistamista ja rahoitussektoriin sovellettavia EU:n sääntely- ja valvontajärjestelyjä. Myös verotusjärjestelmien eroista johtuvat vääristymät ovat edelleen tärkeitä asiakohtia.

Kun otetaan huomioon se keskeinen asema, joka yhteisen infrastruktuurin perustamisella näyttää olevan pääomamarkkinoiden integraatioprosessissa, Giovannini Groupin parhaillaan käynnissä olevaa työtä on korostettava siinä mielessä, että se todennäköisesti edistää merkittävästi arvopaperimarkkinoiden yhdentymistä. Giovannini Group on rahoitussektorin asiantuntijoista koostuva ryhmä, jossa myös EKP:n edustajat ovat aktiivisesti mukana. Ryhmän puheenjohtajana on Alberto Giovannini, ja ryhmä toimii Euroopan komission neuvonantajana. Se on tutkinut niiden esteiden luonnetta, joita vielä on EU:ssa jäljellä, jotta arvopaperien selvitys- ja toimitusjärjestelyjen yhdentymisen olisi täydellistä, ja keinoja näiden esteiden poistamiseksi. Ryhmä on tunnistanut 15 tekijää, jotka ovat arvopaperien selvitys- ja toimitusjärjestelyjen tehokkaan yhdentymisen esteenä. Näistä kaksi liittyy verotukseen ja kolme oikeusvarmuuteen.

Paljon kertoo kuitenkin se, että peräti kymmenen estettä liittyy teknisiin vaatimuksiin ja/tai markkinakäytäntöihin eli kysymyksiin, jotka markkinaosapuolet voivat mahdollisesti itse ratkaista koordinoitulla yhteistoiminnalla, toisinaan julkisen sektorin tuella tai jakamalla vastuuta julkisen sektorin kanssa. Lisäksi ryhmä on ehdottanut kunkin esteen poistamiseen erityistoimenpiteitä, ja silloin, kun koordinaatiota tarvitaan, osoittanut instituution, joka voisi toimia koordinaattorina.

Parhailtaan on käynnissä rahoitussektorin sääntelyä, valvontaa ja vakautta koskevien EU:n järjestelyjen kattava uudelleenarviointi. Uudelleenarvioinnin käynnisti alun perin ns. Lamfalussyn komitean raportti (Lamfalussy Committee, 2001) Euroopan arvopaperimarkkinoiden sääntelystä, ja sen odotetaan osaltaan edistävän EU:n institutionaalisen rahoitusjärjestelmäarkkitehtuurin yhdentymistä. Committee of Wise Men -asiantuntijatyöryhmä antoi lukuisia suosituksia Euroopan arvopaperimarkkinoiden sääntely- ja valvontajärjestelmän toiminnan nopeuden ja tehokkuuden lisäämiseksi. Olemassa olevien rakenteiden perinpohjainen tarkistaminen katsottiin välttämättömäksi nykyaikaisten rahoitusmarkkinoiden haasteisiin vastaamiseksi. Lisäksi vuoden 2002 lopussa kahden talous- ja rahoituskomitean asiaa koskevan raportin suositusten ja kuulemispyynnön perusteella Ecofin-neuvosto päätti laajentaa Committee of Wise Men -asiantuntijatyöryhmän lähestymistapaa eli

6 Päätelmät

Kun otetaan huomioon ne huomattavat edut, joita Euroopan rahoitusmarkkinoiden yhdistymisellä voidaan saavuttaa koko taloudessa, nykytilanne, jossa monien markkinasegmenttien yhdistyminen on yhä riittämätöntä, edellyttää kaikilta osapuolilta jatkuvaa sitoutumista tämän prosessin tukemiseen, kunnes se on viety päätökseen. EKP itse aikoo osaltaan vaikuttaa aktiivisesti Euroopan rahoitusmarkkinoiden integraation tukemiseen toimivaltansa puitteissa. On myös välttämätöntä, että EU:n muut viranomaiset ovat edelleenkin vahvasti sitoutuneet integraatioprosessin edistämiseen. Tämä koskee erityisesti kansallisten viranomaisten horjumaton-

soveltaa arvopaperisektorin sääntelyprosessin osa-alueita koko rahoitussektoriin. Keskeisenä tulevaisuuden haasteena on saada tämä uusi rahoitusjärjestelmäarkkitehtuuri (joka käsittää rahoitussektorin sääntelystä ja valvonnasta vastuussa olevien verkoston) toimimaan nopeasti, tehokkaasti ja joustavasti. Kuten instituutioiden välinen seurantaryhmä Inter-Institutional Monitoring Group totesi ensimmäisessä väliraportissaan toukokuulta 2003, Lamfalussyn lähestymistavan onnistuminen riippuu siitä, kyetäänkö sen avulla tuottamaan tason 1 lainsäädäntöä, joka ei ole liian yksityiskohtaista.⁶ Lisäksi tason 2 lainsäädännöstä ei saisi tulla jo olemassa olevien yksityiskohtaisten sääntöjen sekoitusta. Ensimmäisten kokemusten perusteella tason 1 lainsäädäntö näyttää menevän pidemmälle kuin Lamfalussyn lähestymistavan ”peruseriaatteilla” tarkoitetaan. Samanaikaisesti jäsenvaltioissa on viime vuosina saatettu voimaan rahoitussektoria koskevaa kansallista lainsäädäntöä, joka ei sisällä yhä vielä tuoreeseen Lamfalussyn lähestymistapaan ja joka rahoituspalvelujen suhteen on entistä monimuotoisempaa.

Rahoitusmarkkinoiden yhdistymisen lisäämiseksi edistymistä tarvitaan myös verotuksessa, josta yhä aiheutuu huomattavia vääristymiä EU:n sisällä. Tämän alueen kriittisintä osaa eli säästötulojen verotusta on käsitelty kesäkuussa 2003 hyväksytyssä direktiivissä.

ta sitoutumista sellaisen lainsäädäntö- ja sääntelyjärjestelmän toteuttamiseen, jolla pystytään saavuttamaan yhteismarkkinoiden vapaus ja rahoitusjärjestelmän vakaus samalla kun tunnus-

6 Lamfalussyn lähestymistapa on nelitasoinen prosessi arvopaperimarkkinoiden sääntelyä koskevan lainsäädännön hyväksymiseksi. Taso 1 käsittää peruseriaatteet eli direktiivit tai asetukset, joista päätetään normaalissa EU:n lainsäädäntömenettelyssä. Tasaan 2 kuuluu tason 1 peruseriaatteista johtuvien yksityiskohtaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Taso 3 käsittää EU:n arvopaperimarkkinoiden sääntelystä vastaavien yhteistyön ja verkottamisen lisäämisen sen varmistamiseksi, että tasojen 1 ja 2 lainsäädäntö saatetaan voimaan yhdenmukaisesti ja samanlaisena. Osaan 4 kuuluu lakien täytäntöönpanon tehostaminen – erityisesti Euroopan komission toimenpitein yhteisön oikeuden täytäntöön panemiseksi – jäsenvaltioiden, niiden sääntelyviranomaisten ja yksityisen sektorin tehostetun yhteistyön tukemana.

tetaan, että sekä vapaus osallistua markkinoille että markkinoiden vakaus ovat yleisen edun mukaisia Euroopan tasolla.

Viranomaisten toimenpiteiden lisäksi näyttää siltä, että markkinaosapuolten yhteistoiminta tehokkaasti toteutettuna voi ainutkertaisella tavalla edistää ei ainoastaan integraatiota sinänsä vaan myös lähentymistä kohti parhaita markkinastandardeja. Koko rahoitussektori saattaa hyötyä siitä, että entistä systemaattisemmin tut-

kitaan tilanteita, joissa markkinaosapuolten yhteistoiminta mahdollisesti osaltaan edistää rahoituspalvelujen markkinoiden integraation kehittymistä. Tässä yhteydessä EKP on useissa tilaisuuksissa, joista tässä on mainittu vain muutamia, pyrkinyt helpottamaan tällaista yksityisen sektorin yhteistoimintaa rahoitusmarkkinoiden integraatiota haittaavien koordinoitongelmien ratkaisemiseksi. Onkin ilmeistä, että myös vastaisuudessa tehtävät muut aloitteet saavat EKP:n tuen ja kannatuksen.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
I	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous ja sijoitusrahastot	
	2.1 Euroalueen yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.3 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.4 Rahalaitosten lainat, erittely (lainan saajan ja maturiteetin mukaan)	20*
	2.5 Talletukset rahalaitoksissa, erittely (vastapuolen ja vaateen mukaan)	23*
	2.6 Rahalaitosten hallussa olevat arvopaperit, erittely	26*
	2.7 Joidenkin rahalaitostaseen erien arvostusmuutokset	27*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain	28*
	2.9 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase	30*
	2.10 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppin mukaan	31*
	2.11 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan	33*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	34*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	35*
	3.3 Osakeindeksit	36*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	37*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	38*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	40*
	3.7 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopaperin kuin osakkeiden vuosikasvuvauhdit	46*
	3.8 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	48*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	50*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	51*
5	Euroalueen reaalityt	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	52*
	5.2 Muita keskeisiä reaalityttilastoja	54*
	5.3 Euroopan komission suhdannekyselyt	55*
	5.4 Työmarkkinat	56*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	58*
	6.2 Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoituksen käyttö ja hankinta	62*
	6.3 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	64*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	65*
	7.2 Velka	66*
	7.3 Velan muutos	67*

¹ Katso EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) pitkän aikavälin tilastoja sekä yksityiskohtaisia tilastoja.

8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
8.1	Maksutase	68*
8.2	Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	69*
8.3	Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	70*
8.4	Maksutase: suorat sijoitukset	71*
8.5	Maksutase: arvopaperisijoitukset	72*
8.6	Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	73*
8.7	Euroalueen maksutaseen rahataloudellinen esitys	75*
8.8	Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	76*
9	Euroalueen ulkomaankauppa	78*
10	Valuuttakurssit	80*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	82*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
12.1	Taloudellinen kehitys	83*
12.2	Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	84*
	Teknisiä huomautuksia	85*
	Yleistä	89*

Taulukkomerkintöjen selityksiä

”.” Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.

”-” Tiedot eivät ole vielä saatavissa.

”..” Nolla tai merkityksetön.

”miljardia” 10⁹

^(p) Ennakkotieto.

kp. Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen taloustilastoista

(vuotuinen prosentimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1), 2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt) ¹⁾	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
	1	2	3	3 kk:n liukuva keskiarvo				
2001	3,6	4,2	5,4	-	7,8	27,7	4,26	5,03
2002	7,3	6,5	7,2	-	5,3	21,7	3,32	4,92
2002 IV	8,8	6,7	7,0	-	4,8	15,6	3,11	4,54
2003 I	10,3	7,1	7,6	-	4,9	16,7	2,69	4,16
II	11,4	8,2	8,4	-	4,6	20,2	2,37	3,96
III	.	.	.	-	.	.	2,14	4,16
2003 huhti	11,2	8,0	8,7	8,4	4,7	20,1	2,54	4,23
touko	11,4	8,5	8,5	8,5	4,6	20,2	2,41	3,92
kesä	11,4	8,4	8,4	8,5	4,5	22,0	2,15	3,72
heinä	11,6	8,5	8,6	8,4	4,9	21,6	2,13	4,06
elo	11,8	8,5	8,2	.	5,0	.	2,14	4,20
syys	2,15	4,23

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuustuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
	9	10	11	12	13	14	15	16
2001	2,3	2,2	3,4	1,6	0,5	82,9	1,4	8,0
2002	2,3	0,0	3,5	0,8	-0,5	81,4	0,4	8,4
2002 IV	2,3	1,3	3,5	1,1	1,2	81,5	0,1	8,6
2003 I	2,3	2,4	2,7	0,8	1,2	81,1	0,0	8,7
II	1,9	1,5	2,9	0,2	-0,6	80,7	0,0	8,8
III
2003 huhti	2,1	1,7	-	-	0,9	80,8	-	8,8
touko	1,8	1,3	-	-	-1,2	-	-	8,8
kesä	1,9	1,4	-	-	-1,4	-	-	8,8
heinä	1,9	1,4	-	-	0,7	80,6	-	8,8
elo	2,1	.	-	-	.	-	-	8,8
syys	2,1	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssit

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1999/I = 100)		Yhden euron arvo dollareina
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
2001	-9,8	75,5	-102,8	64,7	392,7	91,0	87,7	0,896
2002	71,2	131,1	-33,6	108,4	366,1	95,6	91,7	0,946
2002 IV	25,1	34,6	3,6	36,2	366,1	99,4	94,9	0,999
2003 I	4,7	17,3	-7,7	2,8	339,1	104,1	99,2	1,073
II	-2,7	26,6	3,6	30,2	326,1	107,9	102,9	1,137
III	106,9	101,9	1,125
2003 huhti	-8,5	7,4	-20,2	9,3	332,4	105,2	100,4	1,085
touko	0,8	8,3	-0,2	8,0	323,1	109,1	104,0	1,158
kesä	5,1	10,9	24,0	12,9	326,1	109,3	104,4	1,166
heinä	2,0	15,3	-3,6	-35,3	328,9	107,8	102,8	1,137
elo	346,8	106,6	101,6	1,114
syys	106,4	101,2	1,122

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.

2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahasto-osuuksia ja enintään kahden vuoden velkaperiteita.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko I.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja	Valuutta-	Valuutta-	Euromääräiset	Euromääräiset	Perus-	Pitempi-	Käänteiset	
		kultasaamiset	määräiset	määräiset	saamiset	luotot				rahoitus-
		1	saamiset	saamiset	euroalueen	euroalueen	operaatiot	rahoitus-	operaatiot	
			euroalueen	euroalueelta	luottolaitoksilta	rahoitus-		operaatiot		
			ulkopuolelta			sektorille				
			2	3	4	5	6	7	8	
2003	touko	2.	122 274	214 456	16 721	4 597	207 989	163 001	44 979	0
		9.	122 274	214 120	17 116	4 821	211 999	166 992	44 979	0
		16.	122 274	215 054	16 946	4 493	218 054	173 001	44 979	0
		23.	122 274	216 212	17 234	3 656	238 095	192 998	44 979	0
		30.	122 246	214 154	17 283	3 384	247 352	202 001	44 988	0
	kesä	6.	122 245	213 549	16 428	3 487	223 508	178 372	44 988	0
		13.	122 245	214 814	15 494	3 322	246 854	201 372	44 988	0
		20.	122 244	211 995	16 793	3 446	237 979	191 001	44 988	0
		27.	122 244	212 918	17 133	3 411	257 883	212 000	45 000	0
	heinä	4.	119 980	206 413	15 586	3 963	251 103	205 999	45 000	0
		11.	119 980	208 438	14 968	3 641	245 051	200 000	45 000	0
		18.	119 980	205 363	15 799	4 420	244 057	198 999	45 000	0
		25.	119 947	204 022	15 209	4 388	277 751	232 002	45 000	0
	elo	1.	119 993	203 971	15 194	4 265	252 077	207 000	44 995	0
		8.	119 993	203 221	15 241	4 417	262 070	217 000	44 995	0
		15.	119 993	202 993	14 651	4 377	250 023	205 000	44 995	0
		22.	119 785	202 243	14 849	4 847	251 678	204 998	44 995	0
		29.	119 785	203 484	15 186	4 554	264 053	219 000	44 994	0
	syys	5.	119 785	201 457	15 218	4 449	260 028	215 000	44 994	0
		12.	119 785	202 580	14 568	4 541	253 037	207 999	44 994	0
		19.	119 779	199 598	16 374	4 452	263 034	218 002	44 994	0
		26.	119 722	202 375	14 800	4 579	276 082	231 001	45 000	0

2. Vastattavaa

		Liikkeessä	Euromääräiset					Muut	Liikkeeseen		
			olevat	velat	RTGS-tilit	Talletus-	Määrä-			Käänteiset	Vakuuksien
		setelit	euroalueen	(ml.	mahdol-	aikais-	hieno-	muutos-	velat euro-	sijoitus-	
		1	luotto-	vähimmäis-	lisuus	talletukset	säättö-	pyyntöihin	alueen luotto-	todistukset	
			laitoksille	varanto-			operaatiot	liittyvät	laitoksille		
				talletukset)				talletukset			
			2	3	4	5	6	7	8	9	
2003	touko	2.	367 432	122 600	122 512	87	0	0	1	15	2 029
		9.	368 111	129 360	129 284	75	0	0	1	15	2 029
		16.	366 888	128 610	128 532	77	0	0	1	15	2 029
		23.	365 344	126 340	121 748	741	3 850	0	1	15	2 029
		30.	371 002	134 948	134 842	105	0	0	1	15	2 029
	kesä	6.	376 039	112 718	112 667	50	0	0	1	15	2 029
		13.	376 498	139 059	139 000	59	0	0	0	15	2 029
		20.	375 979	134 360	134 098	262	0	0	0	15	2 029
		27.	377 232	130 970	130 891	61	0	0	18	31	2 029
	heinä	4.	383 664	133 314	133 183	109	0	0	22	31	2 029
		11.	386 242	130 912	130 866	24	0	0	22	31	2 029
		18.	386 913	133 797	133 735	43	0	0	19	31	2 029
		25.	386 347	142 560	142 502	34	0	0	24	31	2 029
	elo	1.	392 088	125 977	125 904	70	0	0	3	31	2 029
		8.	395 055	134 631	134 608	19	0	0	4	31	2 029
		15.	395 013	129 178	129 166	8	0	0	4	31	2 029
		22.	390 047	136 245	134 996	1 240	0	0	9	51	2 029
		29.	390 447	131 016	131 001	6	0	0	9	51	2 029
	syys	5.	393 914	133 418	133 333	75	0	0	10	51	2 029
		12.	393 631	131 334	131 310	22	0	0	2	51	2 029
		19.	392 056	129 143	128 660	481	0	0	2	51	2 029
		26.	391 457	135 669	135 655	14	0	0	0	75	2 029

Lähde: EKP.

Käännteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luotolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä			
9	10	11	12	13	14	15	16			
0	1	8	111	40 295	44 273	109 631	760 351	2003	touko	2.
0	0	28	195	40 543	44 274	109 789	765 135			9.
0	53	21	197	40 996	44 270	109 580	771 868			16.
0	90	28	158	42 348	44 266	109 647	793 894			23.
0	313	50	330	42 294	44 260	110 128	801 435			30.
0	99	49	225	43 067	44 261	110 286	777 056		kesä	6.
0	415	79	347	43 381	44 261	110 952	801 670			13.
0	1 922	68	287	43 811	44 261	110 891	791 707			20.
0	796	87	244	44 146	44 262	111 327	813 568			27.
0	16	88	253	44 099	43 781	116 929	802 107		heinä	4.
0	7	44	259	44 476	43 781	117 402	797 996			11.
0	10	48	327	44 530	43 782	117 016	795 274			18.
0	702	47	289	46 632	43 782	116 455	828 475			25.
0	25	57	212	46 937	43 782	116 511	802 942		elo	1.
0	14	61	235	47 092	43 788	116 526	812 583			8.
0	16	12	236	47 182	43 762	115 175	798 392			15.
0	1 671	14	318	47 908	43 763	114 823	800 214			22.
0	25	34	346	48 499	43 763	115 140	814 810			29.
0	7	27	357	49 344	43 763	115 100	809 501		syys	5.
0	9	35	301	50 047	43 763	115 736	804 358			12.
0	8	30	288	50 444	43 783	115 822	813 574			19.
0	49	32	348	51 164	43 783	116 386	829 239			26.

Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä			
10	11	12	13	14	15	16	17	18			
40 143	9 506	1 048	12 990	6 168	65 853	67 910	64 657	760 351	2003	touko	2.
37 661	8 904	1 032	13 626	6 168	65 634	67 910	64 685	765 135			9.
46 332	8 803	1 029	13 644	6 168	65 729	67 910	64 711	771 868			16.
69 296	9 551	987	16 002	6 168	65 231	67 910	65 021	793 894			23.
65 536	8 815	1 049	14 022	6 168	64 918	67 910	65 023	801 435			30.
58 912	8 966	961	13 725	6 168	64 606	67 910	65 007	777 056		kesä	6.
55 148	9 020	959	15 216	6 168	64 640	67 910	65 008	801 670			13.
48 390	10 583	952	14 626	6 168	65 686	67 910	65 009	791 707			20.
72 975	8 738	1 002	16 047	6 168	65 455	67 910	65 011	813 568			27.
57 937	8 810	916	16 418	5 997	65 784	62 226	64 981	802 107		heinä	4.
52 121	8 696	911	17 859	5 997	65 990	62 226	64 982	797 996			11.
45 723	8 880	882	16 745	5 997	67 068	62 226	64 983	795 274			18.
70 574	9 317	874	16 629	5 997	66 906	62 226	64 985	828 475			25.
56 814	9 076	888	16 250	5 997	66 580	62 226	64 986	802 942		elo	1.
55 558	9 032	846	15 781	5 997	66 410	62 226	64 987	812 583			8.
48 668	9 409	835	14 812	5 997	65 205	62 226	64 989	798 392			15.
48 778	9 319	836	14 927	5 997	64 768	62 226	64 991	800 214			22.
66 934	9 419	835	16 539	5 997	64 325	62 226	64 992	814 810			29.
57 005	9 659	805	15 029	5 997	64 375	62 226	64 993	809 501		syys	5.
54 235	9 597	820	14 953	5 997	64 491	62 226	64 994	804 358			12.
67 696	9 285	794	13 816	5 997	65 483	62 226	64 998	813 574			19.
76 112	9 329	760	15 420	5 997	65 165	62 226	65 000	829 239			26.

Taulukko 1.2

EKP:n keskeiset korot

(korro vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto		
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos	
	Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Korko	Korko				
	1	2	3	4	5	6	7	
1999 tammi	1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
	4. ²⁾	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
	huhti 9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
marras 5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50	
2000 helmi	4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
	maalis 17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
	huhti 28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
	kesä 9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
	28. ³⁾	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
	syys 1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
loka 6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25	
2001 touko	11.	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
	elo 31.	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
	syys 18.	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
	marras 9.	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50
2002 joul	6.	1,75	-0,50	-	2,75	-0,50	3,75	-0,50
2003 maal	7.	1,50	-0,25	-	2,50	-0,25	3,50	-0,25
	kesä 6.	1,00	-0,50	-	2,00	-0,50	3,00	-0,50

Lähde: EKP.

- Päiväys viittaa talletuskoroon ja maksuvalmiusluoton korkoon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivästä lähtien seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita. Syyskuun 18. päivänä 2001 tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä.
- EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regiimiin.
- EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko 1.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät^{1), 2)}

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisista korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot³⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää	
			Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ⁴⁾	Painotettu keskikorko		
1	2	3	4	5	6	7		
2003 touko	7.	120 843	76 000	-	2,50	2,53	2,54	14
	7.	67 356	53 000	-	2,50	2,53	2,54	7
	14.	145 595	97 000	-	2,50	2,53	2,54	14
	21.	157 067	96 000	-	2,50	2,57	2,58	14
	28.	184 856	106 000	-	2,50	2,59	2,61	12
kesä	4.	72 372	72 372	-	2,50	2,50	2,50	14
	7.	145 751	129 000	-	2,00	2,09	2,11	16
	18.	111 215	62 000	-	2,00	2,12	2,12	14
heinä	25.	166 404	150 000	-	2,00	2,10	2,12	14
	2.	111 698	56 000	-	2,00	2,10	2,11	14
loka	9.	130 689	101 000	-	2,00	2,08	2,10	14
	9.	67 965	43 000	-	2,00	2,09	2,10	7
	16.	147 621	98 000	-	2,00	2,08	2,09	14
	23.	141 573	134 000	-	2,00	2,06	2,08	14
	30.	114 569	73 000	-	2,00	2,06	2,07	14
elo	6.	174 505	144 000	-	2,00	2,05	2,06	14
	13.	118 015	61 000	-	2,00	2,05	2,06	14
	20.	192 891	144 000	-	2,00	2,06	2,06	14
	27.	121 927	75 000	-	2,00	2,08	2,08	14
syys	3.	185 556	140 000	-	2,00	2,07	2,08	14
	10.	125 756	68 000	-	2,00	2,07	2,08	14
	17.	177 865	150 000	-	2,00	2,07	2,08	14
loka	24.	109 738	81 000	-	2,00	2,06	2,07	14
	1.	164 023	123 000	-	2,00	2,05	2,06	14

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Marginaalikorko ⁴⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	
2001 loka 25.	42 308	20 000	-	3,50	3,52	98
marras 29.	49 135	20 000	-	3,32	3,34	91
joulu 21.	38 178	20 000	-	3,29	3,31	97
2002 tammi 31.	44 547	20 000	-	3,31	3,33	84
helmi 28.	47 001	20 000	-	3,32	3,33	91
maalis 28.	39 976	20 000	-	3,40	3,42	91
huhti 25.	40 580	20 000	-	3,35	3,36	91
touko 30.	37 602	20 000	-	3,45	3,47	91
kesä 27.	27 670	20 000	-	3,38	3,41	91
heinä 25.	28 791	15 000	-	3,35	3,37	98
elo 29.	33 527	15 000	-	3,33	3,34	91
syys 26.	25 728	15 000	-	3,23	3,26	88
loka 31.	27 820	15 000	-	3,22	3,24	91
marras 28.	38 644	15 000	-	3,02	3,04	91
joulu 23.	42 305	15 000	-	2,93	2,95	94
2003 tammi 30.	31 716	15 000	-	2,78	2,80	90
helmi 27.	24 863	15 000	-	2,48	2,51	91
maalis 27.	33 367	15 000	-	2,49	2,51	91
huhti 30.	35 096	15 000	-	2,50	2,51	92
touko 29.	30 218	15 000	-	2,25	2,27	91
kesä 26.	28 694	15 000	-	2,11	2,12	91
heinä 31.	25 416	15 000	-	2,08	2,10	91
elo 28.	35 940	15 000	-	2,12	2,13	91
syys 25.	28 436	15 000	-	2,10	2,12	84

3. Muut huutokauppina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ⁴⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7	8	
2000 tammi 5. ⁵⁾	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	-	3,00	3,00	7
kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	-	4,26	4,28	1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,75	4,77	4,79	7
syys 12.	Käänteisoperaatio	69 281	69 281	4,25	-	-	-	1
13.	Käänteisoperaatio	40 495	40 495	4,25	-	-	-	1
marras 28.	Käänteisoperaatio	73 096	53 000	-	3,25	3,28	3,29	7
2002 tammi 4.	Käänteisoperaatio	57 644	25 000	-	3,25	3,30	3,32	3
10.	Käänteisoperaatio	59 377	40 000	-	3,25	3,28	3,30	1
joulu 18.	Käänteisoperaatio	28 480	10 000	-	2,75	2,80	2,82	6
2003 touko 23.	Määräaikaistalletusten kerääminen	3 850	3 850	2,50	-	-	-	3

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakkeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) Huhtikuusta 2002 alkaen yhden viikon pituiset perusrahoitusoperaation kanssa vakiohuutokauppina toteutetut operaatiot (split tender operations) on luokiteltu perusrahoitusoperaatioiksi. Lisätietoja tätä aiemista operaatioista taulukosta 1.3.3.
- 3) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 4) Likviditeettiä lisäävissä (vähentävissä) operaatioissa marginaalikorko tarkoittaa alinta (korkeinta) korkoa, jolla tarjoukset hyväksyttiin.
- 5) Operaatioissa tarjousten yläraja oli asetettu 3,00 prosentiksi.

Taulukko 1.4

Vähimmäisvarantotilastot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit ³⁾	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2002 elo	10 952,0	6 010,3	401,5	1 359,7	703,2	2 477,2
syys	11 054,3	6 055,4	405,0	1 373,5	747,6	2 472,7
loka	11 113,6	6 052,0	414,2	1 379,1	790,5	2 477,8
marras	11 207,0	6 142,9	426,9	1 365,2	784,2	2 487,7
joulu	11 116,8	6 139,9	409,2	1 381,9	725,5	2 460,3
2003 tammi	11 100,8	6 048,5	426,0	1 385,7	773,9	2 466,7
helmi	11 214,2	6 092,6	434,0	1 396,4	808,2	2 483,0
maalis	11 229,9	6 117,2	427,4	1 404,1	782,7	2 498,5
huhti	11 312,6	6 154,9	431,4	1 406,9	815,2	2 504,2
touko	11 340,5	6 182,9	423,1	1 401,2	815,9	2 517,3
kesä	11 381,7	6 217,9	415,4	1 421,4	781,0	2 545,9
heinä	11 394,7	6 176,0	417,8	1 430,0	800,8	2 570,1
elo ^(p)	11 406,0	6 183,5	404,1	1 441,0	787,7	2 589,6

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kunkin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.
- 3) Sisältää rahamarkkinapaperit. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko ⁶⁾ , %
	1	2	3	4	5
2002 loka	127,7	128,2	0,5	0,0	3,28
marras	128,7	129,2	0,5	0,0	3,28
joulu	128,8	129,4	0,7	0,0	3,06
2003 tammi	130,9	131,4	0,6	0,0	2,87
helmi	130,4	131,0	0,6	0,0	2,78
maalis	128,9	129,5	0,6	0,0	2,67
huhti	130,0	130,5	0,5	0,0	2,53
touko	130,3	130,8	0,5	0,0	2,54
kesä	131,2	131,7	0,5	0,0	2,34
heinä	131,6	132,0	0,5	0,0	2,09
elo	132,1	132,7	0,6	0,0	2,06
syys	131,3	131,8	0,5	0,0	2,07
loka ^(p)	131,2

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päättyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen könttösummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittäiset varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko 1.3).

Taulukko 1.5

Pankkijärjestelmän likviditeettiasema¹⁾

(miljardia euroa; jakson päivittäisten arvojen keskiarvoja)

Pitoajanjakso päätyy	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luotto- laitosten sekkiti- tilit ⁴⁾	Perusraha (keskus- pankki- rahat) ⁵⁾													
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot					Talletus- mahdol- lisuus	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit euro- järjestel- mässä	Muut tekijät (netto) ³⁾															
	Eurojär- jestelmä kulta- ja valuutta- saamiset (netto)	Perus- rahoitus- operaatiot	Pitempi- aikaiset- rahoitus- operaatiot	Maksu- valmius- luotto	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾								1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2002																									
elo	360,0	139,2	55,2	0,1	0,0	0,1	0,0	322,8	50,9	50,8	129,9	452,8													
syys	362,3	140,9	50,8	0,1	0,0	0,2	0,0	323,6	49,1	51,7	129,6	453,4													
loka	370,0	146,1	45,3	0,1	0,0	0,1	0,0	329,2	45,6	58,2	128,3	457,6													
marras	372,1	147,5	45,0	0,1	0,0	0,1	0,0	334,0	42,8	58,6	129,3	463,4													
joulu	371,5	168,1	45,0	1,1	2,0	0,2	0,0	350,7	51,7	55,5	129,5	480,5													
2003																									
tammi	360,9	176,3	45,0	0,5	0,0	0,3	0,0	353,9	43,7	53,3	131,6	485,8													
helmi	356,4	168,6	45,0	0,3	0,0	0,3	0,0	340,7	50,2	48,0	131,1	472,2													
maalis	352,5	179,5	45,0	0,2	0,0	0,1	0,0	347,8	59,1	40,6	129,6	477,5													
huhti	337,4	179,4	45,0	0,1	0,0	0,2	0,0	358,5	52,1	20,5	130,6	489,3													
touko	333,1	177,1	45,0	0,4	0,0	0,2	0,1	366,2	42,6	15,5	130,9	497,3													
kesä	331,3	194,7	45,0	0,4	0,0	0,3	0,2	373,2	52,6	13,2	131,9	505,3													
heinä	320,4	204,7	45,0	0,4	0,0	0,3	0,0	382,7	52,4	2,9	132,2	515,2													
elo	315,8	213,4	45,0	0,2	0,0	0,1	0,0	391,6	51,5	-1,6	132,8	524,6													
syys ⁶⁾	315,0	214,0	45,0	0,1	0,0	0,6	0,0	391,7	54,4	-4,4	132,0	524,2													

Lähde: EKP.

- 1) Pankkijärjestelmän likviditeettiasema määritellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien sekkitili-saldojen yhteissummana. Summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta.
- 2) Ei sisällä kansallisten keskuspankkien EMUn toisen vaiheen aikana liikkeeseen laskemia velkasitoumuksia.
- 3) Eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muut erät.
- 4) Likviditeettiä lisäävien (erät 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (erät 6–10) erotus.
- 5) Talletusmahdollisuuden (erä 6), liikkeessä olevien setelien (erä 8) ja sekkitilien (erä 11) summa.

2 Euroalueen rahatalous ja sijoitusrahastot

Taulukko 2.1

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

	Eurojärjestelmä												Yhteensä
	Lainat euro-alueelle	Rahalaitoksille ¹⁾	Julkis-yhteisöille	Muille	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvo-paperit kuin osakkeet	Rahalaitosten	Julkis-yhteisöjen	Muiden	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2001	412,7	386,4	25,7	0,6	107,0	3,8	101,8	1,3	13,8	399,0	11,9	54,3	998,6
2002	416,2	391,3	24,2	0,6	94,5	7,6	86,0	0,8	13,2	374,8	11,9	132,3	1 042,8
2003 I	411,8	387,0	24,1	0,6	105,4	9,5	95,1	0,8	12,5	350,2	11,9	123,6	1 015,4
2003 huhti	369,6	344,9	24,1	0,6	107,7	9,6	97,3	0,8	13,0	341,5	12,0	128,3	972,1
2003 touko	444,7	420,0	24,0	0,7	113,1	10,4	101,6	1,0	12,2	334,0	11,9	131,0	1 046,9
2003 kesä	469,3	445,0	23,7	0,6	114,2	10,0	103,1	1,1	12,4	335,2	12,0	131,5	1 074,6
2003 heinä	437,3	412,9	23,7	0,7	115,3	9,6	104,6	1,1	12,5	337,9	12,2	133,4	1 048,5
2003 elo ^(p)	437,4	413,0	23,7	0,7	117,4	10,0	106,4	1,0	12,5	354,1	12,2	130,1	1 063,7

2. Velat: kannat

	Eurojärjestelmä										Yhteensä
	Liikkeessä-oleva raha	Talletukset euro-alueelta	Rahalaitosten ¹⁾	Valtion	Muiden julkis-yhteisöjen/muiden	Liikkeeseen lasketut velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ¹⁾	Muut velat		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	285,9	391,9	342,4	35,1	14,4	4,6	209,8	35,6	70,8	998,6	
2002	392,9	328,4	283,3	29,5	15,6	3,6	165,9	32,9	119,1	1 042,8	
2003 I	365,4	345,8	279,0	50,7	16,2	2,7	149,5	28,7	123,3	1 015,4	
2003 huhti	378,7	292,1	233,2	42,0	16,9	2,7	144,9	27,7	126,1	972,1	
2003 touko	384,1	361,9	297,6	45,9	18,4	2,7	142,1	28,1	127,9	1 046,9	
2003 kesä	391,4	379,4	307,9	52,6	18,9	2,6	143,1	29,8	128,3	1 074,6	
2003 heinä	403,5	334,4	266,1	52,3	16,0	2,6	145,2	31,7	131,1	1 048,5	
2003 elo ^(p)	404,1	335,8	270,3	49,7	15,8	2,6	157,9	32,7	130,6	1 063,7	

Lähde: EKP.

1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positiolla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.

Taulukko 2.1 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

3. Saamiset: kannat

	Rahalaitokset pl. eurojärjestelmä													Yhteensä
	Lainat euro-alueelle	Rahalaitoksille ¹⁾	Julkisyhteisöille	Muille	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Rahalaitosten	Julkisyhteisöjen	Muiden	Rahamarkkinarahastosuudet	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2001	11 134,7	3 794,0	822,0	6 518,7	2 535,9	1 122,9	1 077,4	335,6	38,5	810,8	2 408,8	168,1	1 129,5	18 226,3
2002	11 613,3	4 019,8	812,6	6 780,9	2 671,2	1 170,0	1 135,0	366,2	62,4	827,6	2 465,5	167,6	1 051,8	18 859,3
2003 I	11 735,0	4 076,3	804,8	6 853,9	2 830,2	1 234,3	1 210,0	385,9	66,8	818,3	2 545,0	160,8	1 029,7	19 185,9
2003 huhti	11 798,5	4 109,0	799,2	6 890,3	2 852,5	1 223,0	1 226,2	403,4	69,6	837,2	2 564,8	158,8	1 038,0	19 319,4
2003 touko	11 891,9	4 190,8	794,8	6 906,3	2 896,5	1 233,8	1 256,6	406,1	70,7	854,1	2 544,4	159,4	1 073,1	19 490,1
2003 kesä	11 881,8	4 143,4	795,8	6 942,6	2 887,3	1 243,1	1 238,6	405,6	68,9	849,3	2 625,2	158,3	1 054,6	19 525,4
2003 heinä	11 863,5	4 099,1	801,8	6 962,5	2 913,3	1 260,6	1 250,4	402,3	68,9	883,3	2 605,5	158,7	1 007,5	19 500,7
2003 elo ^(p)	11 904,9	4 132,5	796,0	6 976,4	2 906,4	1 259,2	1 242,3	404,9	70,0	886,8	2 576,2	158,7	1 009,6	19 512,6

4. Velat: kannat

	Rahalaitokset pl. eurojärjestelmä										Yhteensä
	Liikkeessä-oleva raha	Talletukset euro-alueelta	Rahalaitosten	Valtion	Muiden julkisyhteisöjen/muiden	Rahamarkkinarahastosuudet ¹⁾	Liikkeeseen lasketut velkapaperit ¹⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat	Muut velat	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	0,0	9 696,6	3 829,6	103,9	5 763,1	436,5	2 882,9	1 041,9	2 687,4	1 480,9	18 226,3
2002	0,0	10 198,9	4 136,5	106,9	5 955,6	532,9	2 992,7	1 108,8	2 594,3	1 431,7	18 859,3
2003 I	0,0	10 319,0	4 198,7	125,5	5 994,7	617,6	3 045,6	1 115,8	2 665,4	1 422,6	19 185,9
2003 huhti	0,0	10 350,2	4 200,8	117,8	6 031,6	632,6	3 064,4	1 116,9	2 687,9	1 467,5	19 319,4
2003 touko	0,0	10 517,3	4 310,1	124,2	6 082,9	641,9	3 062,5	1 120,5	2 625,4	1 522,6	19 490,1
2003 kesä	0,0	10 545,9	4 303,4	147,3	6 095,1	640,0	3 082,8	1 128,8	2 640,4	1 487,4	19 525,4
2003 heinä	0,0	10 501,3	4 257,4	121,2	6 122,7	653,9	3 115,8	1 137,4	2 648,7	1 443,6	19 500,7
2003 elo ^(p)	0,0	10 515,0	4 273,9	113,4	6 127,8	657,1	3 127,8	1 140,0	2 645,7	1 427,0	19 512,6

Lähde: EKP.

1) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään ”ulkomaiset velat”.

Taulukko 2.2

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

							Ulkomaiset saamiset ¹⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä	
	Lainat euro-alueelle	Julkis-yhteisöille	Muulle	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvo-paperit kuin osakkeet	Julkis-yhteisöjen	Muiden					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	7 367,0	847,7	6 519,3	1 516,1	1 179,2	336,9	568,1	2 807,8	180,0	1 137,6	13 576,7
2002	7 618,3	836,8	6 781,5	1 588,0	1 221,0	367,0	572,7	2 840,3	179,5	1 132,2	13 931,0
2003 I	7 683,4	828,9	6 854,6	1 691,8	1 305,1	386,7	565,3	2 895,2	172,7	1 115,1	14 123,6
2003 huhti	7 714,3	823,3	6 891,0	1 727,7	1 323,5	404,2	584,2	2 906,3	170,8	1 123,8	14 227,1
touko	7 725,8	818,9	6 906,9	1 765,2	1 358,2	407,1	596,2	2 878,4	171,3	1 163,8	14 300,7
kesä	7 762,8	819,5	6 943,2	1 748,4	1 341,7	406,7	590,3	2 960,4	170,4	1 145,7	14 377,9
heinä	7 788,8	825,5	6 963,2	1 758,4	1 355,0	403,4	615,5	2 943,3	170,9	1 098,8	14 375,6
elo ^(p)	7 796,7	819,7	6 977,0	1 754,7	1 348,7	406,0	619,4	2 930,3	170,9	1 098,2	14 370,2

2. Velat: kannat

										Yhteensä
	Liik-keessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkis-yhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Raha-markkina-rahasto-osuudet ²⁾	Liikkee-seen lasketut velka-paperit ²⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulko-maiset velat ¹⁾	Muut velat	Raha-laitosten väliset velat, netto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	239,7	139,0	5 777,6	398,0	1 760,8	995,2	2 723,0	1 551,8	-8,5	13 576,7
2002	341,2	136,4	5 971,1	470,6	1 818,6	1 006,5	2 627,2	1 550,8	8,7	13 931,0
2003 I	327,2	176,2	6 010,9	550,8	1 804,5	999,8	2 694,1	1 545,8	14,3	14 123,6
2003 huhti	336,3	159,7	6 048,5	563,0	1 834,5	995,8	2 715,5	1 593,6	-19,8	14 227,1
touko	343,8	170,1	6 101,4	571,1	1 821,0	992,6	2 653,4	1 650,5	-3,1	14 300,7
kesä	351,0	200,0	6 114,1	571,2	1 832,2	1 000,5	2 670,2	1 615,8	22,9	14 377,9
heinä	361,5	173,5	6 138,7	584,9	1 848,2	1 002,2	2 680,5	1 574,7	11,5	14 375,6
elo ^(p)	362,7	163,1	6 143,6	587,0	1 861,3	1 017,9	2 678,4	1 557,6	-1,3	14 370,2

Lähde: EKP.

- 1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positiolla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.
- 2) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään "ulkomaiset velat".

Taulukko 2.2 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, transaktiot jakson aikana)

3. Saamiset: virrat¹⁾

							Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä	
	Lainat euro-alueelle	Julkis-yhteisöille	Muille	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvo-paperit kuin osakkeet	Julkis-yhteisöjen	Muiden					Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	364,2	-7,6	371,8	71,5	8,5	62,9	29,8	330,5	8,1	100,6	904,6
2002	297,3	-9,8	307,1	75,9	45,7	30,2	5,4	246,0	-1,3	-20,6	602,8
2003 I	87,0	-0,3	87,3	63,2	46,5	16,6	-0,9	91,4	-3,6	-17,0	220,6
2003 huhti	38,6	-5,4	44,0	33,4	21,0	12,4	15,4	39,8	-1,9	4,8	130,0
2003 touko	24,3	-4,0	28,3	33,9	30,7	3,2	11,1	41,8	0,5	39,2	150,8
2003 kesä	33,2	0,5	32,8	-15,6	-14,6	-1,0	-7,7	41,0	-0,8	-15,3	34,9
2003 heinä	27,0	7,4	19,5	7,3	9,6	-2,2	-0,5	-33,6	0,4	-49,6	-48,9
2003 elo ^(p)	1,0	-6,1	7,2	-3,7	-5,5	1,8	2,7	-71,1	0,0	-2,0	-73,1

4. Velat: virrat¹⁾

									Yhteensä	
	Liik-keessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkis-yhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Raha-markkina-rahasto-osuudet ³⁾	Liikkee-seen lasketut velka-paperit ³⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulko-maiset velat ²⁾	Muut velat		Raha-laitosten väliset velat, netto
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	-116,4	-26,9	385,4	90,9	107,6	79,3	338,4	79,9	-33,5	904,6
2002	101,4	-5,8	223,2	70,1	105,3	36,8	76,0	-35,0	30,6	602,8
2003 I	7,7	32,8	48,9	35,7	24,9	1,9	59,4	-4,3	13,6	220,6
2003 huhti	9,1	-16,5	41,1	11,8	30,0	0,1	44,5	43,2	-33,5	130,0
2003 touko	7,4	10,4	61,2	8,8	2,4	-6,6	0,6	52,2	14,4	150,8
2003 kesä	7,3	29,9	7,9	-0,7	2,7	9,3	-20,4	-27,6	26,4	34,9
2003 heinä	11,1	-26,5	-9,9	9,5	14,8	9,5	6,9	-57,0	-7,4	-48,9
2003 elo ^(p)	1,2	-10,4	-0,7	2,0	2,2	7,6	-39,8	-22,6	-12,5	-73,1

Lähde: EKP.

- 1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.
- 2) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positiolla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.
- 3) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään "ulkomaiset velat".

Taulukko 2.3

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät (kausivaihtelusta puhdistamattomat)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

1. Kannat

	M3					Pitkäaikaiset rahoitusvelat	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella		Ulkomaiset netto-saamiset
	M2			M3-M2	Yhteensä			Lainat		
	M1	M2-M1	Yhteensä							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	2 207,9	2 459,8	4 667,7	762,4	5 430,2	3 893,8	2 026,9	7 424,4	6 519,3	84,7
2002	2 425,5	2 539,1	4 964,6	825,1	5 789,7	3 991,5	2 057,8	7 721,2	6 781,5	213,1
2003 I	2 396,9	2 588,4	4 985,3	874,2	5 859,5	4 010,7	2 134,0	7 806,6	6 854,6	201,1
2003 huhti	2 425,7	2 605,5	5 031,2	917,4	5 948,7	4 006,0	2 146,8	7 879,4	6 891,0	190,8
2003 touko	2 458,0	2 627,9	5 085,9	907,5	5 993,4	4 012,0	2 177,0	7 910,2	6 906,9	225,0
2003 kesä	2 501,1	2 606,5	5 107,6	882,4	5 990,0	4 042,0	2 161,3	7 940,2	6 943,2	290,1
2003 heinä	2 483,8	2 619,4	5 103,2	894,7	5 997,9	4 070,3	2 180,5	7 982,1	6 963,2	262,9
2003 elo ⁴⁾	2 468,3	2 632,9	5 101,2	894,9	5 996,1	4 107,2	2 168,4	8 002,4	6 977,0	251,9

2. Virrat²⁾

	M3					Pitkäaikaiset rahoitusvelat	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella		Ulkomaiset netto-saamiset
	M2			M3-M2	Yhteensä			Lainat		
	M1	M2-M1	Yhteensä							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	106,8	162,2	269,1	114,0	383,0	176,5	0,9	464,6	371,8	-7,9
2002	215,1	89,3	304,3	66,7	371,1	186,5	35,9	342,7	307,1	170,0
2003 I	-4,6	51,5	46,9	37,8	84,6	38,3	46,2	103,0	87,3	32,0
2003 huhti	30,1	18,9	48,9	38,6	87,5	4,1	15,6	71,7	44,0	-4,7
2003 touko	35,3	26,5	61,8	-7,9	53,9	18,4	26,7	42,6	28,3	41,1
2003 kesä	54,5	-23,7	30,8	-25,3	5,5	21,6	-14,1	24,1	32,8	61,4
2003 heinä	-15,6	12,5	-3,1	8,8	5,8	32,7	17,0	16,8	19,5	-40,5
2003 elo ⁴⁾	-17,6	11,3	-6,4	0,0	-6,4	16,8	-11,6	11,6	7,2	-31,3

3. Suhteelliset muutosnopeudet³⁾

	M3					Pitkäaikaiset rahoitusvelat	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella		Ulkomaiset netto-saamiset ⁴⁾
	M2			M3-M2	Yhteensä			Lainat		
	M1	M2-M1	Yhteensä							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	5,1	7,1	6,1	17,7	7,6	4,7	0,0	6,7	6,0	-7,9
2002	9,8	3,6	6,5	8,8	6,8	4,8	1,8	4,6	4,7	170,0
2003 I	11,6	4,6	7,8	8,1	7,9	4,3	1,8	4,7	4,7	229,2
2003 huhti	10,9	5,4	8,0	12,4	8,6	4,5	3,5	5,1	4,7	227,4
2003 touko	11,8	5,9	8,7	8,6	8,7	4,3	4,4	5,2	4,7	229,6
2003 kesä	11,3	5,5	8,3	8,3	8,3	5,0	3,7	5,1	4,5	249,9
2003 heinä	11,7	5,7	8,6	9,1	8,6	5,2	4,7	5,5	4,9	207,9
2003 elo ⁴⁾	12,3	5,4	8,6	6,3	8,3	5,3	4,8	5,6	5,0	162,5

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallinnon yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle. M1 on liikkeessä olevan rahan ja yön yli -talletusten summa. M2 on M1:n, enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletusten summa. M3 on M2:n, reposopimusten, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien ja enintään 2 vuoden velkapaperien summa.
- 2) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.
- 4) 12 kuukausittaisen virran summa mainitun ajanjakson lopussa.

Taulukko 2.3 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät (kausivaihtelusta puhdistamattomat)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

4. Kannat

	Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit	Yli 2 vuoden velka- paperit	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Oma pääoma ja varaukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	239,7	1 968,2	1 088,8	1 371,0	218,5	398,0	145,9	1 613,6	115,8	1 169,1	995,2
2002	341,2	2 084,4	1 075,5	1 463,5	226,9	470,6	127,7	1 689,7	105,8	1 189,6	1 006,5
2003 I	327,2	2 069,7	1 073,2	1 515,2	224,0	550,8	99,4	1 704,2	100,9	1 205,9	999,8
2003 huhti	336,3	2 089,4	1 081,9	1 523,7	230,5	563,0	124,0	1 709,7	98,3	1 202,2	995,8
touko	343,8	2 114,2	1 096,9	1 531,0	231,4	571,1	105,0	1 714,2	96,9	1 208,4	992,6
kesä	351,0	2 150,1	1 060,5	1 546,0	215,0	571,2	96,3	1 734,2	95,4	1 212,0	1 000,5
heinä	361,5	2 122,3	1 063,6	1 555,7	219,9	584,9	89,8	1 756,5	93,3	1 218,3	1 002,2
elo ^(p)	362,7	2 105,6	1 069,6	1 563,3	218,7	587,0	89,2	1 770,5	91,7	1 227,1	1 017,9

5. Virrat²⁾

	Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit	Yli 2 vuoden velka- paperit	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Oma pääoma ja varaukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	-116,4	223,2	64,3	98,0	25,2	90,9	-2,1	110,2	-10,8	-2,2	79,3
2002	101,4	113,6	-2,8	92,0	9,6	70,1	-13,0	118,4	-10,0	41,4	36,8
2003 I	7,7	-12,3	-0,3	51,8	5,8	35,7	-3,7	28,9	-4,9	12,3	1,9
2003 huhti	9,1	21,0	10,2	8,7	6,4	11,8	20,3	9,8	-2,6	-3,2	0,1
touko	7,4	27,9	18,8	7,7	1,0	8,8	-17,7	19,1	-1,3	7,3	-6,6
kesä	7,3	47,3	-38,5	14,7	-16,4	-0,7	-8,2	10,9	-1,6	2,9	9,3
heinä	11,1	-26,6	2,8	9,7	4,3	9,5	-5,0	19,8	-2,1	5,4	9,5
elo ^(p)	1,2	-18,8	3,8	7,4	-1,3	2,0	-0,7	3,1	-1,6	7,7	7,6

6. Suhteelliset muutosnopeudet³⁾

	Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit	Yli 2 vuoden velka- paperit	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Oma pääoma ja varaukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	-32,7	12,8	6,3	7,7	13,0	29,1	-1,5	7,2	-8,5	-0,2	8,7
2002	42,3	5,8	-0,3	6,7	4,4	17,6	-9,3	7,4	-8,7	3,6	3,7
2003 I	37,6	8,2	-0,4	8,5	1,8	16,4	-11,3	6,7	-8,2	3,9	2,3
2003 huhti	37,4	7,4	0,0	9,6	5,4	16,8	9,6	7,2	-8,9	3,6	2,8
touko	34,2	8,7	0,7	10,0	2,8	17,5	-12,4	7,1	-9,2	3,9	1,8
kesä	31,4	8,5	-0,9	10,5	-2,0	19,4	-14,9	7,2	-10,5	3,9	4,5
heinä	30,6	9,0	-1,1	11,0	0,3	18,1	-13,7	7,5	-12,5	4,2	4,5
elo ^(p)	29,0	9,8	-1,9	11,0	-3,5	15,4	-15,1	7,5	-14,1	4,7	4,3

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallinnon yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle. M1 on liikkeessä olevan rahan ja yön yli -talletusten summa. M2 on M1:n, enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletusten summa. M3 on M2:n, reposopimusten, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien ja enintään 2 vuoden velkapaperien summa.
- 2) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.3 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät (kausivaihtelusta puhdistetut)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

7. Kannat

	M3					Pitkäaikaiset rahoitusvelat	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Lainat	Ulkomaiset netto-saamiset
	M2			M3-M2	Yhteensä					
	M1	M2-M1	Yhteensä							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	2 151,7	2 450,4	4 602,2	789,2	5 391,3	3 897,3	2 041,0	7 425,5	6 514,7	48,8
2002	2 367,1	2 531,7	4 898,8	853,7	5 752,5	3 994,7	2 073,3	7 724,2	6 780,9	176,5
2003 I	2 407,6	2 576,9	4 984,6	856,5	5 841,1	4 003,2	2 120,9	7 786,9	6 847,0	228,3
2003 huhti	2 426,5	2 593,3	5 019,8	899,2	5 919,0	4 007,1	2 137,3	7 845,9	6 871,4	237,9
touko	2 445,1	2 609,7	5 054,9	885,9	5 940,8	4 014,6	2 159,2	7 873,6	6 893,4	266,8
kesä	2 449,9	2 619,7	5 069,7	887,2	5 956,9	4 033,0	2 144,1	7 909,0	6 912,5	290,9
heinä	2 476,4	2 630,1	5 106,5	903,5	6 009,9	4 067,2	2 182,4	7 978,8	6 953,5	266,2
elo ^(p)	2 503,8	2 632,1	5 136,0	894,1	6 030,1	4 113,2	2 183,2	8 034,8	7 004,9	245,4

8. Virrat²⁾

	M3					Pitkäaikaiset rahoitusvelat	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Lainat	Ulkomaiset netto-saamiset
	M2			M3-M2	Yhteensä					
	M1	M2-M1	Yhteensä							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	109,7	165,4	275,0	118,3	393,4	176,3	2,5	465,7	376,1	-9,5
2002	213,0	91,2	304,2	68,6	372,8	186,1	37,7	344,7	311,1	169,3
2003 I	64,6	47,4	112,1	-8,5	103,6	27,5	17,2	80,3	80,4	95,9
2003 huhti	20,1	18,1	38,2	38,1	76,3	12,8	19,2	58,0	31,9	15,2
touko	21,7	20,6	42,3	-11,5	30,8	19,9	18,4	39,5	34,3	35,9
kesä	16,0	7,7	23,7	1,1	24,8	10,0	-13,5	29,5	15,5	20,3
heinä	28,1	10,0	38,1	12,8	50,9	38,6	36,0	44,4	40,6	-38,0
elo ^(p)	25,3	-0,3	25,1	-9,5	15,6	25,9	1,3	47,3	44,8	-41,0

9. Suhteelliset muutosnopeudet³⁾

	M3					Pitkäaikaiset rahoitusvelat	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Lainat	Ulkomaiset netto-saamiset ⁴⁾	
	M2			M3-M2	Yhteensä						
	M1	M2-M1	Yhteensä								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
2001	5,4	7,2	6,4	17,5	7,9	-	4,7	0,1	6,7	6,1	-9,5
2002	9,9	3,7	6,6	8,7	6,9	-	4,8	1,8	4,7	4,8	169,3
2003 I	11,8	4,7	8,0	8,0	8,0	-	4,3	1,8	4,8	4,7	229,6
2003 huhti	11,2	5,2	8,0	12,4	8,7	8,4	4,6	3,4	5,1	4,7	227,7
touko	11,4	5,9	8,5	8,7	8,5	8,5	4,3	4,3	5,2	4,6	228,9
kesä	11,4	5,6	8,4	8,5	8,4	8,5	5,0	3,6	5,1	4,5	250,6
heinä	11,6	5,8	8,5	9,1	8,6	8,4	5,2	4,6	5,5	4,9	210,4
elo ^(p)	11,8	5,5	8,5	6,3	8,2	.	5,3	4,8	5,5	5,0	162,7

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallinnon yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle. M1 on liikkeessä olevan rahan ja yön yli -talletusten summa. M2 on M1:n, enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletusten summa. M3 on M2:n, reposopimusten, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien ja enintään 2 vuoden velkapaperien summa.
- 2) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.
- 4) 12 kuukausittaisen virran summa mainitun ajanjakson lopussa.

Taulukko 2.3 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät (kausivaihtelusta puhdistetut)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

10. Kannat

	Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit	Yli 2 vuoden velka- paperit	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Oma pääoma ja varaukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	233,4	1 918,3	1 090,1	1 360,3	231,4	411,9	145,9	1 621,4	113,7	1 166,8	995,3
2002	333,0	2 034,1	1 079,5	1 452,1	240,1	485,9	127,7	1 697,3	103,8	1 187,2	1 006,4
2003 I	331,9	2 075,7	1 072,1	1 504,9	209,9	547,2	99,4	1 703,0	100,3	1 201,8	998,0
2003 huhti	338,0	2 088,5	1 076,5	1 516,8	221,4	553,8	124,0	1 708,5	98,9	1 201,4	998,2
touko	342,0	2 103,1	1 081,3	1 528,4	219,0	561,8	105,0	1 711,6	97,9	1 206,2	998,8
kesä	347,1	2 102,8	1 074,4	1 545,3	218,8	572,1	96,3	1 730,6	96,4	1 210,0	996,0
heinä	355,2	2 121,2	1 067,4	1 562,6	226,8	586,8	89,8	1 754,6	94,2	1 219,4	998,9
elo ^(p)	359,6	2 144,2	1 057,8	1 574,3	223,2	581,8	89,2	1 773,8	92,3	1 227,9	1 019,2

11. Virrat²⁾

	Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit	Yli 2 vuoden velka- paperit	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Oma pääoma ja varaukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	-112,5	222,1	69,4	96,0	26,8	93,7	-2,1	110,0	-10,6	-2,4	79,3
2002	99,6	113,4	-0,1	91,3	9,9	71,7	-13,0	118,1	-9,9	41,2	36,7
2003 I	20,9	43,7	-5,5	53,0	-21,6	16,8	-3,7	20,1	-3,5	10,7	0,2
2003 huhti	6,1	14,1	6,0	12,0	11,7	6,2	20,3	9,8	-1,4	0,0	4,3
touko	4,0	17,7	8,6	12,0	-2,4	8,6	-17,7	17,6	-1,0	6,0	-2,8
kesä	5,0	10,9	-9,0	16,7	-0,2	9,6	-8,2	10,0	-1,6	3,1	-1,5
heinä	8,7	19,5	-7,3	17,3	7,4	10,4	-5,0	21,5	-2,2	8,5	10,8
elo ^(p)	4,4	20,9	-11,7	11,4	-3,7	-5,1	-0,7	8,3	-1,9	7,4	12,3

12. Suhteelliset muutosnopeudet³⁾

	Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit	Yli 2 vuoden velka- paperit	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Oma pääoma ja varaukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	-32,4	13,1	6,8	7,6	12,5	28,9	-1,5	7,2	-8,5	-0,2	8,7
2002	42,7	5,9	0,0	6,7	4,3	17,3	-9,3	7,3	-8,7	3,6	3,7
2003 I	39,7	8,1	0,0	8,4	1,1	16,4	-11,3	6,7	-8,1	3,8	2,3
2003 huhti	37,4	7,7	-0,4	9,7	5,3	16,9	9,6	7,2	-8,9	3,6	2,8
touko	34,3	8,3	0,8	9,8	2,5	17,7	-12,4	7,1	-9,2	3,9	1,8
kesä	31,9	8,5	-0,5	10,4	-1,4	19,5	-14,9	7,2	-10,5	3,8	4,6
heinä	30,3	8,9	-1,1	11,0	0,7	18,2	-13,7	7,5	-12,5	4,2	4,5
elo ^(p)	28,8	9,3	-1,9	11,2	-2,9	15,4	-15,1	7,6	-14,2	4,7	4,3

Lähde: EKP.

1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallinnon yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle. M1 on liikkeessä olevan rahan ja yön yli -talletusten summa. M2 on M1:n, enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletusten summa. M3 on M2:n, reposopimusten, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien ja enintään 2 vuoden velkapaperien summa.

2) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

3) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.4

Rahalaitosten lainat, erittely¹⁾ (lainan saajan ja maturiteetin mukaan)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

1. Lainat rahoituslaitoksille ja yrityksille: kannat

	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot		Muut rahoituslaitokset ²⁾		Yritykset			
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8
2001	34,9	24,8	434,4	276,0	1 019,0	489,8	1 394,5	2 903,3
2002	33,0	19,7	453,9	288,0	980,8	514,3	1 477,2	2 972,3
2003 I	42,4	30,0	470,2	301,0	991,3	512,7	1 487,3	2 991,2
2003 huhti	46,3	33,5	480,7	308,1	992,2	513,4	1 494,5	3 000,1
2003 touko	46,2	33,3	484,4	309,7	983,7	509,8	1 502,0	2 995,4
2003 kesä	44,6	31,2	477,8	304,1	994,9	510,7	1 509,4	3 015,0
2003 heinä	48,7	32,8	471,4	292,5	982,2	516,4	1 515,1	3 013,7
2003 elo ⁴⁾	44,0	28,3	470,3	291,8	976,0	522,0	1 523,6	3 021,7

2. Lainat rahoituslaitoksille ja yrityksille: virrat³⁾

	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot		Muut rahoituslaitokset ²⁾		Yritykset			
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8
2001	3,6	3,0	46,4	27,7	18,4	55,6	93,6	167,7
2002	-4,4	-5,3	25,5	18,2	-25,9	31,0	97,5	102,6
2003 I	11,3	10,3	9,1	5,1	13,2	2,3	16,3	31,9
2003 huhti	4,0	3,6	11,7	7,9	2,4	1,4	9,6	13,4
2003 touko	0,0	-0,1	6,6	3,5	-5,7	-2,8	10,9	2,3
2003 kesä	-1,6	-2,2	-7,7	-6,6	10,8	0,0	6,4	17,2
2003 heinä	4,0	1,6	-7,1	-12,1	-12,3	5,5	5,5	-1,3
2003 elo ⁴⁾	-4,7	-4,6	-3,1	-1,9	-7,5	5,0	6,8	4,3

3. Lainat rahoituslaitoksille ja yrityksille: suhteelliset muutosnopeudet⁴⁾

	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot		Muut rahoituslaitokset ²⁾		Yritykset			
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8
2001	11,3	13,6	11,8	11,0	2,0	12,8	7,2	6,2
2002	-11,1	-21,2	5,9	6,6	-2,6	6,3	7,0	3,5
2003 I	7,2	5,3	1,9	-2,2	-1,0	5,8	6,6	3,8
2003 II ⁴⁾	4,2	2,5	3,8	-0,1	-0,1	2,7	6,5	3,6

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.

2) Sisältää mm. sijoitusrahastot.

3) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

4) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat, erittely¹⁾ (lainan saajan ja maturiteetin mukaan)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

4. Lainat kotitalouksille: kannat

	Kotitaloude ²⁾												Yhteensä
	Kulutusluotot				Asuntoluotot				Muu luotonanto				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2001	102,5	170,4	224,2	497,1	22,7	61,0	1 937,0	2 020,6	152,8	105,3	370,3	628,3	3 146,1
2002	104,3	178,2	237,0	519,5	25,8	66,5	2 085,8	2 178,0	155,0	99,8	369,4	624,3	3 321,8
2003 I	110,6	176,1	208,1	494,8	16,2	68,4	2 124,0	2 208,5	146,2	94,9	405,7	646,8	3 350,1
2003 huhti	110,0	177,7	206,9	494,6	15,9	68,7	2 134,1	2 218,7	145,5	95,3	409,1	649,9	3 363,2
touko	109,5	179,3	206,0	494,8	16,1	68,8	2 149,9	2 234,9	143,7	94,8	412,1	650,6	3 380,3
kesä	114,0	179,4	209,7	503,0	16,6	68,7	2 165,8	2 251,2	145,1	94,6	411,4	651,1	3 405,2
heinä	112,0	180,5	211,8	504,3	16,3	69,5	2 187,8	2 273,6	140,8	95,2	414,8	650,9	3 428,7
elo ³⁾	108,2	178,3	202,6	489,1	16,5	69,9	2 202,3	2 288,6	140,7	96,3	425,7	662,7	3 440,3

5. Lainat kotitalouksille: virrat³⁾

	Kotitaloude ²⁾												Yhteensä
	Kulutusluotot				Asuntoluotot				Muu luotonanto				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2001	-0,4	3,1	12,5	15,2	0,3	-1,8	132,1	130,7	-2,0	3,0	8,8	9,8	155,7
2002	5,2	4,0	11,7	20,9	3,1	3,9	147,4	154,4	-0,6	2,4	7,8	9,5	184,8
2003 I	6,3	-3,5	-8,0	-5,3	-9,5	2,0	38,3	30,8	-6,5	-2,3	18,4	9,6	35,1
2003 huhti	0,3	1,9	-0,2	2,1	-0,3	0,4	10,7	10,8	-1,2	0,3	2,9	2,0	14,9
touko	-0,6	1,6	-0,2	0,8	0,3	0,2	16,7	17,2	-1,6	-0,1	3,0	1,4	19,4
kesä	1,7	1,5	2,3	5,6	0,4	-0,8	18,3	17,8	4,2	-1,1	-1,6	1,5	24,9
heinä	-2,0	1,5	3,1	2,6	-0,3	0,8	21,5	22,1	-3,7	0,2	2,6	-0,9	23,7
elo ³⁾	-0,7	-1,0	-1,1	-2,8	0,2	0,3	13,9	14,5	-3,4	-0,3	2,8	-0,9	10,8

6. Lainat kotitalouksille: suhteelliset muutosnopeudet⁴⁾

	Kotitaloude ²⁾												Yhteensä
	Kulutusluotot				Asuntoluotot				Muu luotonanto				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2001	-0,6	1,9	5,9	3,1	1,5	-2,8	7,3	6,9	-1,3	2,9	2,4	1,6	5,2
2002	5,0	2,3	5,2	4,2	13,7	6,4	7,6	7,6	-0,4	2,3	2,1	1,5	5,9
2003 I	16,2	-0,4	0,6	3,3	-29,4	10,2	7,5	7,1	-3,5	0,1	7,6	3,6	5,8
II ³⁾	14,3	2,1	-0,1	3,5	-29,4	9,8	7,4	7,0	-7,0	-3,4	7,6	2,1	5,5

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.

2) Sisältää mm. sijoitusrahastot.

3) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

4) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat, erittely¹⁾ (lainan saajan ja maturiteetin mukaan)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

7. Lainat julkisyhteisöille ja euroalueen ulkopuolisille: kannat

	Julkisyhteisöt				Yhteensä	Lainat euroalueen ulkopuolella				Yhteensä
	Valtio	Muut julkisyhteisöt				Pankit ²⁾	Muut kuin pankit			
		Osavaltio-hallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahasot			Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	146,0	298,3	362,9	14,8	822,0	1 095,6	69,9	538,8	608,7	1 704,3
2002	132,3	277,7	382,8	19,7	812,6	1 146,2	64,6	519,3	583,9	1 730,1
2003 I	134,3	267,2	379,0	23,9	804,8	1 173,0	59,0	535,0	594,0	1 767,0
II ^(p)	127,7	263,5	379,3	24,7	795,8	1 239,6	59,5	534,5	594,0	1 833,6

8. Lainat julkisyhteisöille ja euroalueen ulkopuolisille: virrat³⁾

	Julkisyhteisöt				Yhteensä	Lainat euroalueen ulkopuolella				Yhteensä
	Valtio	Muut julkisyhteisöt				Pankit ²⁾	Muut kuin pankit			
		Osavaltio-hallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahasot			Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	-18,3	1,1	9,9	1,3	-6,2	139,7	4,3	80,2	84,5	224,2
2002	-12,2	-21,1	19,9	4,9	-8,3	134,4	-1,2	35,6	34,4	168,8
2003 I	0,6	-10,2	4,8	4,1	-0,2	43,8	-5,5	28,5	23,0	66,8
II ^(p)	-6,1	-3,7	0,2	0,9	-8,6	90,5	0,6	15,4	16,0	106,5

9. Lainat julkisyhteisöille ja euroalueen ulkopuolisille: suhteelliset muutosnopeudet⁴⁾

	Julkisyhteisöt				Yhteensä	Lainat euroalueen ulkopuolella				Yhteensä
	Valtio	Muut julkisyhteisöt				Pankit ²⁾	Muut kuin pankit			
		Osavaltio-hallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahasot			Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	-11,2	0,4	2,8	9,7	-0,8	14,8	6,2	17,8	16,2	15,4
2002	-8,4	-7,1	5,5	33,2	-1,0	12,8	-1,9	6,7	5,7	10,3
2003 I	-13,9	-9,2	7,1	60,2	-1,6	20,6	-13,9	9,9	7,1	15,6
II ^(p)	-8,3	-6,3	5,8	37,4	-0,1	23,9	-7,9	9,7	7,7	18,1

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.

2) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

3) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

4) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.5

Talletukset rahalaitoksissa, erittely¹⁾ (vastapuolen ja vaateen mukaan)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

1. Muiden rahoituslaitosten talletukset: kannat

	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ²⁾				
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irtisanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Yön yli 6	Määrä- aikaiset 7	Irtisanomis- ehtoiset 8	Repot 9	Yhteensä 10
2001	48,0	427,5	3,4	16,4	495,4	156,5	217,3	5,2	85,3	464,5
2002	55,9	445,6	3,5	17,9	522,8	152,6	237,3	6,6	97,1	493,6
2003 I	59,6	454,0	3,7	18,2	535,5	165,3	251,1	8,2	99,6	524,3
2003 huhti	55,8	457,2	3,3	21,1	537,4	164,5	259,2	8,8	103,9	536,3
touko	56,0	458,4	3,2	22,4	539,9	173,9	269,2	9,4	102,7	555,1
kesä	62,2	450,3	3,0	22,3	537,7	176,6	259,3	9,6	98,0	543,5
heinä	53,7	458,1	3,1	20,8	535,7	167,3	256,2	9,6	104,8	537,9
elo ³⁾	49,6	463,2	3,2	19,0	535,0	163,7	257,6	9,0	106,5	536,7

2. Muiden rahoituslaitosten talletukset: virrat³⁾

	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ²⁾				
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irtisanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Yön yli 6	Määrä- aikaiset 7	Irtisanomis- ehtoiset 8	Repot 9	Yhteensä 10
2001	7,6	9,0	0,3	-1,1	15,8	3,6	1,8	0,6	10,3	16,2
2002	7,9	18,0	0,1	1,4	27,3	-4,7	18,8	-0,2	12,8	26,6
2003 I	3,9	7,8	0,2	0,4	12,2	13,4	14,0	1,7	11,0	40,1
2003 huhti	-3,8	2,9	-0,3	2,9	1,8	-0,4	8,7	0,6	4,2	13,2
touko	0,3	1,6	0,1	1,3	3,3	10,5	11,5	0,6	-1,2	21,5
kesä	6,1	-8,3	-0,2	-0,1	-2,5	2,0	-10,7	0,2	-4,6	-13,1
heinä	-8,5	7,6	0,2	-1,5	-2,3	-9,4	-3,2	0,0	6,1	-6,5
elo ³⁾	-4,2	4,9	0,1	-2,0	-1,2	-4,8	0,3	-0,7	1,7	-3,4

3. Muiden rahoituslaitosten talletukset: suhteelliset muutosnopeudet⁴⁾

	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ²⁾				
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irtisanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Yön yli 6	Määrä- aikaiset 7	Irtisanomis- ehtoiset 8	Repot 9	Yhteensä 10
2001	18,7	2,2	8,6	-5,1	3,3	2,3	0,6	13,6	14,0	3,7
2002	16,4	4,2	1,9	8,5	5,5	-3,0	8,8	-9,0	14,9	5,7
2003 I	36,3	4,7	-8,0	2,7	7,3	5,5	10,3	-0,2	17,8	10,1
II ³⁾	29,1	3,9	-10,7	17,4	6,7	9,1	13,8	78,3	16,4	13,5

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.

2) Sisältää mm. sijoitusrahastot.

3) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

4) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa, erittely¹⁾ (vastapuolen ja vaateen mukaan)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

4. Yrityksien ja kotitalouksien talletukset: kannat

	Yritykset					Kotitaloudet ²⁾				
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irtisanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Yön yli 6	Määrä- aikaiset 7	Irtisanomis- ehtoiset 8	Repot 9	Yhteensä 10
2001	575,3	335,2	27,5	36,2	974,2	1 042,4	1 194,6	1 365,7	76,6	3 679,3
2002	595,4	329,0	30,5	34,7	989,6	1 116,7	1 180,8	1 435,9	74,7	3 808,0
2003 I	560,1	333,1	34,4	32,4	960,0	1 124,7	1 167,6	1 473,5	70,6	3 836,4
2003 huhti	567,8	334,3	34,8	32,0	968,9	1 138,5	1 162,6	1 479,0	70,1	3 850,2
touko	574,2	343,0	35,6	34,2	987,0	1 147,1	1 158,5	1 482,1	68,6	3 856,3
kesä	593,4	340,4	36,7	29,9	1 000,3	1 164,6	1 149,3	1 493,9	61,6	3 869,4
heinä	583,7	346,8	36,8	28,6	996,0	1 200,0	1 148,9	1 500,6	62,2	3 911,7
elo ^(p)	580,3	357,5	37,4	29,5	1 004,6	1 198,9	1 147,8	1 505,7	60,8	3 913,2

5. Yrityksien ja kotitalouksien talletukset: virrat³⁾

	Yritykset					Kotitaloudet ²⁾				
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irtisanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Yön yli 6	Määrä- aikaiset 7	Irtisanomis- ehtoiset 8	Repot 9	Yhteensä 10
2001	69,6	10,3	2,6	7,4	89,9	132,8	45,3	73,5	7,0	258,5
2002	28,8	22,3	4,1	-1,3	53,9	63,8	-9,3	69,8	-1,9	122,3
2003 I	-34,3	5,1	4,0	-2,3	-27,5	8,6	-15,8	37,8	-4,1	26,4
2003 huhti	8,3	2,3	0,4	-0,4	10,5	14,0	-4,5	5,5	-0,4	14,6
touko	7,7	10,4	0,5	2,3	21,0	9,0	-2,7	3,3	-1,6	8,0
kesä	18,4	-3,6	1,1	-4,4	11,5	17,3	-10,0	11,7	-6,9	12,1
heinä	-10,5	6,4	0,1	-1,2	-5,3	3,9	-1,4	6,7	0,6	9,8
elo ^(p)	-4,1	9,6	0,5	1,0	7,1	-1,4	-2,1	5,0	-1,4	0,1

6. Yrityksien ja kotitalouksien talletukset: suhteelliset muutosnopeudet⁴⁾

	Yritykset					Kotitaloudet ²⁾				
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irtisanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Yön yli 6	Määrä- aikaiset 7	Irtisanomis- ehtoiset 8	Repot 9	Yhteensä 10
2001	13,6	3,3	10,3	25,8	10,1	14,6	4,0	5,7	12,9	7,6
2002	5,1	6,8	14,8	-3,5	5,6	6,1	-0,8	5,1	-2,5	3,3
2003 I	8,0	5,5	29,5	-3,2	7,2	7,4	-1,3	6,7	-12,5	3,9
II ^(p)	7,9	7,0	36,0	-17,9	7,4	7,4	-2,3	8,1	-19,9	4,0

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.

2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

4) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa, erittely¹⁾ (vastapuolen ja vaateen mukaan)

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

7. Julkisyhteisöjen ja euroalueen ulkopuolisten talletukset: kannat

	Julkisyhteisöt					Euroalueen ulkopuoliset				
	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Pankit ²⁾	Muut kuin pankit			Yhteensä
		Osavaltiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot			Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	103,9	29,9	68,9	50,9	253,6	1 696,9	94,1	609,1	703,2	2 400,1
2002	106,9	31,6	69,2	40,7	248,4	1 585,3	97,4	588,7	686,0	2 271,3
2003 I	125,5	32,0	65,5	41,0	264,0	1 587,9	97,8	606,3	704,2	2 292,0
II ³⁾	147,3	34,2	65,2	44,8	291,4	1 579,3	94,7	599,0	693,7	2 273,1

8. Julkisyhteisöjen ja euroalueen ulkopuolisten talletukset: velat³⁾

	Julkisyhteisöt					Euroalueen ulkopuoliset				
	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Pankit ²⁾	Muut kuin pankit			Yhteensä
		Osavaltiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot			Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	-14,1	-0,8	-0,2	2,6	-12,5	130,6	10,2	93,6	103,9	234,5
2002	-0,2	1,8	0,3	-10,3	-8,3	-4,9	3,6	31,9	35,5	30,6
2003 I	11,6	0,4	-3,7	0,4	8,7	30,1	0,5	30,7	31,1	61,3
II ³⁾	21,8	2,2	-0,3	3,7	27,4	26,2	-3,2	5,8	2,7	28,9

9. Julkisyhteisöjen ja euroalueen ulkopuolisten talletukset: suhteelliset muutosnopeudet⁴⁾

	Julkisyhteisöt					Euroalueen ulkopuoliset				
	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Pankit ²⁾	Muut kuin pankit			Yhteensä
		Osavaltiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot			Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	-12,0	-2,6	-0,3	5,3	-4,8	8,7	12,2	18,5	17,6	11,1
2002	-0,2	5,9	0,5	-20,2	-3,3	-0,2	3,9	5,2	5,1	1,3
2003 I	13,0	3,7	2,1	-16,9	3,1	1,4	-0,1	7,0	6,0	2,8
II ³⁾	29,6	0,4	-0,7	-2,5	12,2	4,4	-0,5	5,7	4,9	4,6

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.

2) Termillä pankki tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

3) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

4) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.6

Rahalaitosten hallussa olevat arvopaperit, erittely¹⁾

(kannat miljardeina euroina ja kasvuvauhdit vuotuisina prosenttimuutoksina; kannat ja kasvuvauhdit jakson lopussa, virrat koko jakson ajalta)

1. Kannat

	Muut arvopaperit kuin osakkeet						Osakkeet ja muut osuudet					
	Rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Muut euroalueella		Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset	Rahalaitokset	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset
	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2001	1 068,7	54,2	1 059,8	17,6	319,8	15,8	2 535,9	541,0	251,9	559,0	810,8	161,6
2002	1 121,8	48,2	1 119,4	15,5	349,5	16,7	2 671,2	556,6	263,3	564,3	827,6	177,3
2003 I	1 172,9	61,4	1 192,3	17,7	366,9	19,0	2 830,2	595,8	260,4	557,9	818,3	181,0
2003 huhti	1 165,9	57,1	1 209,0	17,2	385,4	17,9	2 852,5	599,8	260,9	576,3	837,2	182,0
2003 touko	1 178,4	55,5	1 240,7	15,9	386,9	19,1	2 896,5	592,1	265,6	588,5	854,1	178,7
2003 kesä	1 183,6	59,5	1 222,5	16,1	387,2	18,4	2 887,3	615,5	267,0	582,3	849,3	174,7
2003 heinä	1 200,3	60,3	1 233,7	16,7	383,0	19,3	2 913,3	625,4	275,9	607,5	883,3	178,9
2003 elo ^(p)	1 200,0	59,2	1 225,3	17,0	385,3	19,6	2 906,4	636,3	275,5	611,4	886,8	183,1

2. Virrat²⁾

	Muut arvopaperit kuin osakkeet						Osakkeet ja muut osuudet					
	Rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Muut euroalueella		Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset	Rahalaitokset	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset
	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2001	82,4	-4,1	13,1	-4,9	63,0	-0,1	149,5	108,9	10,3	29,6	40,0	17,0
2002	47,7	-0,9	41,0	-0,8	27,3	3,2	117,6	57,1	13,6	4,7	18,3	18,7
2003 I	41,9	4,0	36,2	1,5	16,4	0,2	100,2	31,4	-1,8	-0,5	-2,3	2,9
2003 huhti	-1,1	-3,5	18,6	-0,1	13,0	-0,6	26,3	7,6	-0,6	15,4	14,8	0,3
2003 touko	13,5	0,4	28,0	-0,4	1,1	2,2	44,8	8,1	4,6	11,1	15,7	-3,4
2003 kesä	5,4	2,7	-16,4	-0,2	0,3	-1,3	-9,6	11,9	0,9	-7,9	-6,9	-4,5
2003 heinä	15,0	0,5	6,6	0,4	-3,1	0,8	20,4	7,5	5,6	-0,6	5,0	3,0
2003 elo ^(p)	0,0	-2,6	-7,1	-0,4	2,3	-0,4	-8,3	-1,1	-0,3	2,6	2,4	3,6

3. Suhteelliset muutosnopeudet³⁾

	Muut arvopaperit kuin osakkeet						Osakkeet ja muut osuudet					
	Rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Muut euroalueella		Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset	Rahalaitokset	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset
	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2001	8,2	-7,1	1,2	-23,4	25,0	-0,4	6,3	25,4	4,2	5,7	5,2	12,0
2002	4,5	-2,5	3,9	-4,3	8,5	21,9	4,6	10,8	5,4	0,9	2,3	11,6
2003 I	4,2	-3,4	3,2	7,5	9,9	25,4	4,5	11,9	1,4	2,1	1,9	5,0
2003 huhti	3,2	-10,0	4,7	5,9	15,5	9,7	5,1	13,8	-1,6	3,7	2,0	6,8
2003 touko	3,9	-10,1	6,1	7,7	14,8	22,1	6,0	13,4	0,0	5,5	3,7	2,3
2003 kesä	4,3	-9,4	4,9	7,2	15,4	16,2	5,7	16,4	0,0	5,1	3,4	-0,5
2003 heinä	5,8	-8,2	5,7	7,0	14,8	23,0	6,6	15,9	4,2	7,3	6,3	1,2
2003 elo ^(p)	6,4	-11,9	5,5	5,0	16,6	20,2	6,9	14,4	4,6	5,9	5,5	4,4

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää.

2) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

3) Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia -osassa.

Taulukko 2.7

Joidenkin rahalaitostaseen erien arvostusmuutokset¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton)

1. Kotitalouslainojen luottotappiot/arvonalehnykset

	Kotitaloudet ²⁾											
	Kulutusluotot				Asuntoluotot				Muu luotonanto			
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2001	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0
2002	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0	-	-	-	-1,0
2003 I	-0,6	-0,1	-0,5	-1,2	-0,1	0,0	-1,0	-1,1	-1,2	-0,1	-1,3	-2,6
2003 huhti	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,3	-0,4
2003 touko	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,3	-0,4
2003 kesä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,3	-0,4
2003 heinä	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,3	-0,4	-0,1	0,0	-0,3	-0,4
2003 elo ^(p)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,3

2. Yrityslainojen ja euroalueen ulkopuolisten lainojen luottotappiot/arvonalehnykset

	Yritykset				Euroalueen ulkopuoliset		
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7
2001	-0,8	-5,4	-4,4	-10,6	-	-	-0,4
2002	-1,8	-2,7	-4,7	-9,2	-	-	-6,7
2003 I	-4,1	-0,6	-2,5	-7,2	0,0	-0,1	-0,1
2003 huhti	-0,3	0,0	-0,5	-0,8	0,0	0,0	0,0
2003 touko	-0,5	0,0	-0,3	-0,8	0,0	0,0	0,0
2003 kesä	-0,3	0,0	-0,2	-0,6	-0,3	0,0	-0,3
2003 heinä	-0,1	-0,1	-0,5	-0,6	0,0	0,0	0,0
2003 elo ^(p)	0,0	-0,1	-0,3	-0,4	0,0	-0,1	0,0

3. Rahalaitosten hallussa olevien arvopapereiden arvostusmuutokset

	Muut arvopaperit kuin osakkeet							Osakkeet ja osuudet				
	Rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Muut euroalueella		Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset	Rahoitus- laitokset	Muut kuin rahoitus- laitokset	Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset
	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2001	-0,6	0,2	9,8	0,1	5,9	0,1	15,6	-1,5	1,1	7,6	8,7	-1,3
2002	9,8	0,6	11,0	-0,1	5,1	0,2	26,8	4,4	-4,7	0,8	-3,9	-2,7
2003 I	-1,8	-0,1	10,2	0,0	-1,4	0,2	7,1	-1,0	-1,1	-7,2	-8,4	0,9
2003 huhti	-0,4	0,0	-1,7	-0,1	-0,1	-0,2	-2,4	0,4	0,9	3,1	4,0	0,5
2003 touko	-0,4	-0,1	3,7	-0,1	0,4	0,0	3,5	-0,1	0,1	1,1	1,2	0,1
2003 kesä	-0,4	0,0	-1,8	0,0	0,0	0,0	-2,1	0,7	0,5	1,7	2,1	0,5
2003 heinä	0,5	0,0	-0,8	0,0	0,0	-0,1	-0,4	0,3	4,5	-1,2	3,3	0,7
2003 elo ^(p)	-0,3	0,2	-1,3	0,0	0,0	0,0	-1,3	0,4	-0,1	1,3	1,1	0,6

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää.

2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

Taulukko 2.8**Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾***(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)***1. Talletukset euroalueelta: kannat**

	Rahalaitokset							Muut kuin rahalaitokset						
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro				
				USD	JPY	CHF	GBP				USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001	3 829,6	3 359,2	470,3	305,8	33,5	67,2	37,2	5 867,1	5 666,6	200,4	127,0	23,9	10,5	19,6
2002	4 136,5	3 731,6	404,8	252,1	33,2	60,3	28,5	6 062,4	5 885,2	177,3	108,7	20,1	11,3	18,5
2003 I	4 198,7	3 800,3	398,4	254,0	28,3	61,5	33,5	6 120,3	5 942,1	178,1	107,8	21,2	10,4	20,1
II ^(p)	4 303,4	3 912,9	390,5	246,3	26,2	61,5	35,0	6 242,1	6 056,1	185,9	112,5	21,2	10,8	21,5

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta: kannat

	Pankit ³⁾							Muut kuin pankit						
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro				
				USD	JPY	CHF	GBP				USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001	1 696,9	619,9	1 077,0	788,9	48,5	75,3	1 077,0	703,2	307,0	396,2	288,0	16,8	18,1	56,0
2002	1 585,3	692,0	893,2	621,3	33,5	68,8	893,2	686,0	331,3	354,7	240,3	15,5	13,2	67,3
2003 I	1 587,9	731,2	856,6	584,1	34,0	69,6	856,6	704,2	364,3	339,8	225,6	17,6	13,7	62,5
II ^(p)	1 579,3	722,7	856,6	585,6	32,3	66,6	856,6	693,7	362,7	331,0	221,6	15,9	13,0	60,4

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velkapaperit: kannat

	Velkapaperit						
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro				
				USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	
2001	3 030,2	2 579,5	450,4	247,6	65,2	42,8	67,5
2002	3 138,8	2 680,9	457,5	241,0	55,8	50,8	72,7
2003 I	3 197,1	2 724,7	471,9	259,9	50,9	50,3	72,8
II ^(p)	3 228,4	2 763,9	463,9	260,0	46,5	51,5	70,1

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää.

2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

4. Lainat euroalueelle: kannat

	Rahalaitokset							Muut kuin rahalaitokset						
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro				
				USD	JPY	CHF	GBP				USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001	3 794,0	-	-	-	-	-	-	7 340,7	6 999,5	341,2	181,6	47,8	77,5	26,6
2002	4 019,8	-	-	-	-	-	-	7 593,5	7 303,1	290,4	133,7	40,3	83,3	24,4
2003 I	4 076,3	-	-	-	-	-	-	7 658,7	7 367,8	290,9	135,1	36,6	85,8	24,9
II ³⁾	4 143,4	-	-	-	-	-	-	7 738,4	7 455,5	282,9	134,1	28,4	87,9	24,3

5. Lainat euroalueen ulkopuolelle: kannat

	Pankit ³⁾							Muut kuin pankit						
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro				
				USD	JPY	CHF	GBP				USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001	1 095,6	451,9	643,7	415,7	44,1	37,1	91,7	608,7	201,3	407,3	315,7	11,5	25,6	36,9
2002	1 146,2	553,9	592,3	371,7	51,3	30,4	103,8	583,9	211,4	372,5	278,1	13,6	27,4	32,9
2003 I	1 173,0	593,2	579,7	359,2	50,3	31,6	101,4	594,0	226,9	367,2	277,1	11,4	27,1	33,5
II ³⁾	1 239,6	630,5	609,1	381,2	59,0	31,8	97,0	594,0	233,9	360,1	274,1	9,1	25,0	34,1

6. Euroalueen rahalaitosten halussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet (euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat): kannat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat							Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat						
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro				
				USD	JPY	CHF	GBP				USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001	1 122,9	1 068,7	54,2	37,2	9,0	1,8	15,2	1 413,0	1 379,6	33,4	17,8	10,6	1,1	2,3
2002	1 170,0	1 121,8	48,2	24,8	6,7	1,9	22,9	1 501,2	1 468,9	32,2	14,3	9,8	1,5	5,3
2003 I	1 234,3	1 172,9	61,4	20,8	7,9	2,8	11,9	1 595,9	1 559,2	36,7	20,4	10,2	1,0	3,9
II ³⁾	1 243,1	1 183,6	59,5	21,0	6,9	3,2	12,8	1 644,2	1 609,7	34,5	18,5	9,8	1,1	4,0

7. Euroalueen rahalaitosten halussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat): kannat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ³⁾							Muut kuin pankkien liikkeeseen laskemat						
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut valuutat kuin euro				
				USD	JPY	CHF	GBP				USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001	233,0	80,1	152,9	115,6	4,2	2,7	23,8	308,0	127,4	180,7	136,0	18,2	2,6	14,5
2002	239,6	88,4	151,1	109,1	4,1	1,4	31,7	317,1	131,6	185,4	133,1	18,4	2,9	17,6
2003 I	256,6	102,1	154,5	93,0	9,4	8,6	30,7	339,2	146,7	192,5	123,7	30,8	2,5	19,9
II ³⁾	259,9	110,1	149,8	88,8	9,0	6,3	35,4	355,3	156,9	198,4	126,9	33,3	2,7	21,4

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää.

2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.9

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2001	III	242,4	1 293,9	62,6	1 231,4	1 053,9	192,4	105,0	90,4	2 977,9
	IV	244,6	1 309,9	63,5	1 246,5	1 219,1	209,6	108,9	98,7	3 190,8
2002	I	253,6	1 308,7	70,7	1 238,0	1 263,3	224,6	111,0	98,0	3 259,2
	II	242,8	1 312,6	75,4	1 237,1	1 056,1	215,2	108,0	99,8	3 034,4
	III	236,7	1 337,4	74,3	1 263,0	844,8	203,4	121,0	103,2	2 846,5
	IV	242,0	1 335,3	72,2	1 263,2	853,2	203,1	123,7	106,4	2 863,7
2003	I ^(p)	216,9	1 331,6	70,7	1 260,9	767,0	205,4	120,0	108,5	2 749,3

2. Velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	41,5	2 858,8	77,6	2 977,9
	IV	41,1	3 075,6	74,1	3 190,8
2002	I	42,6	3 137,7	78,8	3 259,2
	II	39,1	2 919,8	75,5	3 034,4
	III	38,9	2 732,3	75,3	2 846,5
	IV	40,2	2 746,6	76,9	2 863,7
2003	I ^(p)	41,0	2 629,8	78,5	2 749,3

3. Varat/velat yhteensä rahasto- ja sijoittajatyypin mukaan

		Rahastot rahastotyypin mukaan				Rahastot sijoittajatyypin mukaan		Yhteensä	
		Osake rahastot	Pitkän ja keskipitkän koron rahastot	Yhdistelmärahastot	Kiinteistörahastot	Muut rahastot	Yleisölle tarjottavat rahastot	Rajoitetulle sijoittajajoukolle tarjottavat rahastot	8
		1	2	3	4	5	6	7	
2001	III	738,2	1 019,1	756,0	127,0	337,7	2 241,8	736,1	2 977,9
	IV	839,6	1 031,7	810,3	134,0	375,2	2 408,1	782,7	3 190,8
2002	I	862,4	1 039,3	820,3	142,3	394,8	2 464,2	794,9	3 259,2
	II	728,7	1 037,0	762,6	139,2	366,9	2 262,4	772,0	3 034,4
	III	585,2	1 063,2	699,9	145,6	352,6	2 092,3	754,2	2 846,5
	IV	593,9	1 068,2	701,6	150,8	349,2	2 090,9	772,9	2 863,7
2003	I ^(p)	525,7	1 054,2	675,3	157,3	336,8	1 978,9	770,4	2 749,3

Lähde: EKP.

1) Muut kuin rahamarkkinarahastot. Irlannin tiedot eivät sisälly euroalueen tietoihin. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

Taulukko 2.10**Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppin mukaan***(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)***1. Osakerahastojen saamiset**

		Talletukset				Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto- osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4				
2001	III	41,2	30,6	4,2	26,4	636,1	16,7	13,6	738,2
	IV	39,5	29,0	3,0	26,1	735,2	19,4	16,5	839,6
2002	I	39,3	28,7	2,9	25,8	759,1	20,6	14,7	862,4
	II	34,0	27,4	4,0	23,4	630,0	22,2	15,0	728,7
	III	29,0	26,5	3,7	22,8	496,5	19,1	14,1	585,2
	IV	26,6	28,2	3,4	24,9	506,0	18,4	14,7	593,9
2003	I ^(p)	24,5	30,4	3,0	27,4	438,4	16,4	16,0	525,7

2. Osakerahastojen velat

		Talletukset ja lainat			Rahasto- osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3			
2001	III		4,1		727,9	6,1	738,2
	IV		2,6		831,4	5,6	839,6
2002	I		3,5		852,7	6,1	862,4
	II		4,4		718,7	5,6	728,7
	III		4,1		576,0	5,1	585,2
	IV		3,9		586,3	3,6	593,9
2003	I ^(p)		3,8		517,4	4,5	525,7

3. Pitkän ja keskipitkän koron rahastojen saamiset

		Talletukset				Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto- osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4				
2001	III	74,9	865,5	32,2	833,3	34,3	12,7	31,6	1 019,1
	IV	73,2	875,5	33,2	842,3	38,5	11,2	33,4	1 031,7
2002	I	77,9	874,0	37,3	836,7	42,9	11,5	33,0	1 039,3
	II	75,9	882,2	38,5	843,8	33,2	10,8	34,9	1 037,0
	III	78,3	902,1	37,2	865,0	32,6	11,6	38,5	1 063,2
	IV	83,9	902,8	36,5	866,3	31,9	12,3	37,2	1 068,2
2003	I ^(p)	77,5	899,7	35,8	863,9	26,6	18,6	31,7	1 054,2

4. Pitkän ja keskipitkän koron rahastojen velat

		Talletukset ja lainat			Rahasto- osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3			
2001	III		8,1		991,2	19,8	1 019,1
	IV		8,4		1 007,3	16,0	1 031,7
2002	I		8,5		1 013,2	17,7	1 039,3
	II		7,9		1 011,5	17,6	1 037,0
	III		7,0		1 039,2	17,0	1 063,2
	IV		7,7		1 044,0	16,5	1 068,2
2003	I ^(p)		8,9		1 030,5	14,7	1 054,2

Lähde: EKP.

Taulukko 2.10 (jatkoa)

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyypin mukaan

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

5. Yhdistelmärahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2001	III	55,2	290,4	16,4	274,0	297,5	85,7	2,5	24,8	756,0
	IV	56,9	286,5	17,0	269,5	347,5	92,7	2,4	24,3	810,3
2002	I	52,6	283,8	18,1	265,7	357,0	100,3	2,3	24,4	820,3
	II	54,2	286,9	20,6	266,3	298,8	94,6	2,1	26,0	762,6
	III	53,0	291,7	21,3	270,4	234,3	88,1	5,2	27,7	699,9
	IV	53,9	295,6	21,2	274,4	233,0	87,7	3,4	28,0	701,6
2003	I ^(p)	50,4	301,2	21,8	279,5	210,0	83,7	0,7	29,4	675,3

6. Yhdistelmärahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	3,3	734,4	18,3	756,0
	IV	2,9	790,9	16,5	810,3
2002	I	2,9	799,4	18,0	820,3
	II	3,1	741,3	18,2	762,6
	III	3,5	676,9	19,5	699,9
	IV	3,0	677,2	21,5	701,6
2003	I ^(p)	2,9	650,0	22,5	675,3

7. Kiinteistörahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2001	III	9,8	7,6	0,5	7,1	0,9	1,5	102,3	4,9	127,0
	IV	8,6	10,7	0,5	10,1	1,0	2,0	106,1	5,7	134,0
2002	I	11,5	12,9	0,6	12,3	1,1	2,1	108,3	6,4	142,3
	II	13,5	9,8	0,6	9,2	0,9	3,9	105,1	6,0	139,2
	III	13,3	10,7	0,6	10,1	0,8	5,1	109,5	6,2	145,6
	IV	10,9	9,5	0,5	8,9	0,7	7,0	115,8	6,9	150,8
2003	I ^(p)	14,7	8,3	0,6	7,7	0,7	8,6	118,4	6,6	157,3

8. Kiinteistörahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	24,8	97,9	4,4	127,0
	IV	25,9	103,3	4,8	134,0
2002	I	26,7	110,7	4,9	142,3
	II	22,3	112,1	4,8	139,2
	III	22,9	117,7	5,0	145,6
	IV	24,6	120,9	5,4	150,8
2003	I ^(p)	24,0	127,9	5,4	157,3

Lähde: EKP.

Taulukko 2.11**Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan***(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)***1. Yleisölle tarjottavien rahastojen saamiset**

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7
2001	III	196,4	912,1	820,2	151,6	96,4	65,1	2 241,8
	IV	201,0	928,7	949,2	167,0	99,1	63,2	2 408,1
2002	I	213,3	921,8	984,8	176,8	100,6	66,9	2 464,2
	II	199,2	915,7	818,4	166,7	96,1	66,3	2 262,4
	III	187,9	917,6	654,4	156,0	107,9	68,5	2 092,3
	IV	190,8	905,1	663,2	153,1	109,0	69,6	2 090,9
2003	I ^(p)	165,5	882,5	599,8	155,0	104,6	71,5	1 978,9

2. Yleisölle tarjottavien rahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	37,4	2 137,4	67,0	2 241,8
	IV	36,4	2 312,9	58,8	2 408,1
2002	I	38,1	2 360,2	65,9	2 464,2
	II	34,0	2 166,0	62,4	2 262,4
	III	33,0	1 997,8	61,5	2 092,3
	IV	33,7	1 995,4	61,7	2 090,9
2003	I ^(p)	34,6	1 881,4	63,0	1 978,9

3. Rajoitetulle sijoittajajoukolla tarjottavien rahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7
2001	III	46,0	381,8	233,7	40,7	8,6	25,3	736,1
	IV	43,6	381,2	270,0	42,6	9,8	35,6	782,7
2002	I	40,3	386,9	278,4	47,8	10,3	31,2	794,9
	II	43,6	396,9	237,7	48,5	11,9	33,5	772,0
	III	48,8	419,8	190,3	47,5	13,1	34,7	754,2
	IV	51,2	430,3	190,0	49,9	14,7	36,8	772,9
2003	I ^(p)	51,4	449,1	167,1	50,3	15,4	37,0	770,4

4. Rajoitetulle sijoittajajoukolla tarjottavien rahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	4,2	721,4	10,5	736,1
	IV	4,6	762,8	15,3	782,7
2002	I	4,5	777,5	12,9	794,9
	II	5,1	753,8	13,1	772,0
	III	5,9	734,5	13,8	754,2
	IV	6,5	751,2	15,2	772,9
2003	I ^(p)	6,5	748,4	15,5	770,4

Lähde: EKP.

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

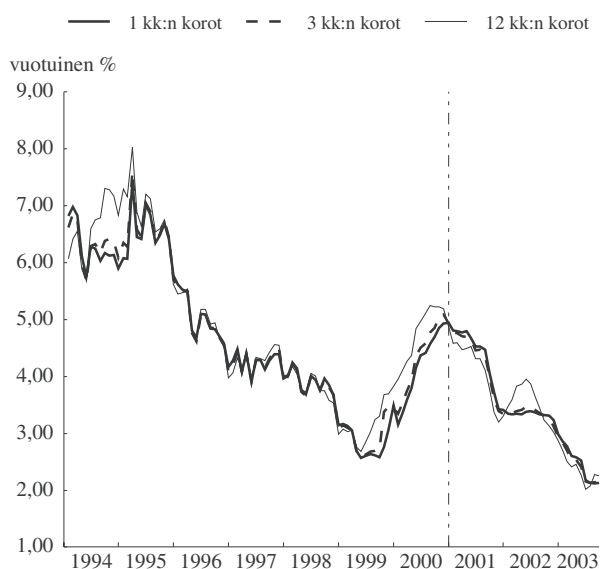
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli -talletukset ^{2,3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁶⁾	3 kk:n talletukset ⁷⁾
	1	2	3	4	5	6	7
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,39	4,33	4,26	4,16	4,09	3,78	0,15
2002	3,29	3,30	3,32	3,35	3,49	1,80	0,08
2002 syys	3,32	3,32	3,31	3,27	3,24	1,80	0,07
loka	3,30	3,31	3,26	3,17	3,13	1,78	0,07
marras	3,30	3,23	3,12	3,04	3,02	1,46	0,07
joulu	3,09	2,98	2,94	2,89	2,87	1,41	0,06
2003 tammi	2,79	2,86	2,83	2,76	2,71	1,37	0,06
helmi	2,76	2,77	2,69	2,58	2,50	1,34	0,06
maalis	2,75	2,60	2,53	2,45	2,41	1,29	0,06
huhti	2,56	2,58	2,53	2,47	2,45	1,30	0,06
touko	2,56	2,52	2,40	2,32	2,26	1,28	0,06
kesä	2,21	2,18	2,15	2,08	2,01	1,12	0,06
heinä	2,08	2,13	2,13	2,09	2,08	1,11	0,05
elo	2,10	2,12	2,14	2,17	2,28	1,14	0,05
syys	2,02	2,13	2,15	2,18	2,26	1,14	0,05
2003 syys 5.	2,08	2,14	2,16	2,20	2,34	1,14	0,05
12.	2,08	2,13	2,15	2,20	2,30	1,14	0,06
19.	1,93	2,12	2,15	2,18	2,24	1,14	0,05
26.	2,06	2,11	2,13	2,14	2,17	1,14	0,05

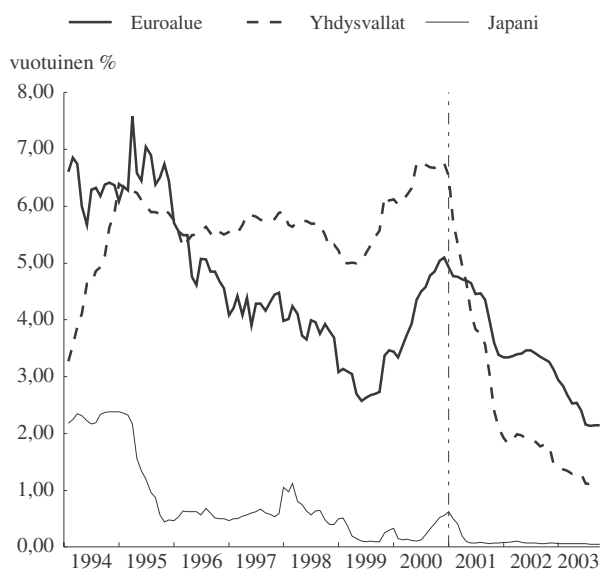
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuositiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eontakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvot.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja sitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

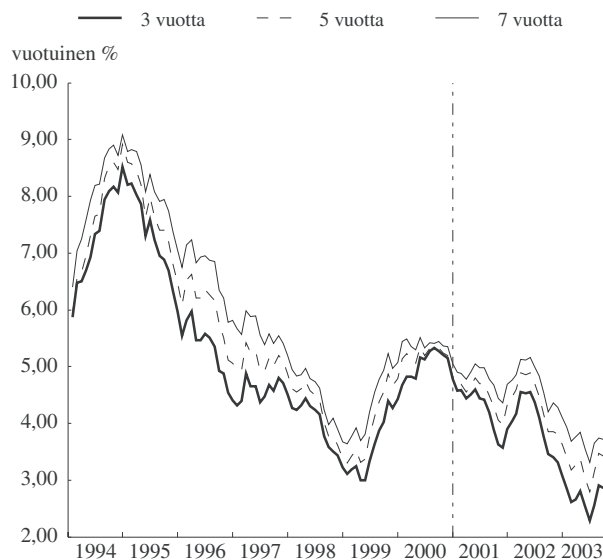
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani	
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7	
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30	
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75	
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	4,11	4,23	4,49	4,79	5,03	5,01	1,34	
2002	3,68	3,94	4,35	4,70	4,92	4,60	1,27	
2002	syys	3,19	3,46	3,85	4,20	4,52	3,88	1,16
	loka	3,13	3,41	3,86	4,36	4,62	3,91	1,09
	marras	3,04	3,31	3,81	4,28	4,59	4,04	0,99
	joulu	2,84	3,08	3,63	4,10	4,41	4,03	0,97
2003	tammi	2,64	2,85	3,40	3,93	4,27	4,02	0,84
	helmi	2,45	2,61	3,18	3,68	4,06	3,90	0,83
	maalis	2,50	2,66	3,26	3,76	4,13	3,79	0,74
	huhti	2,59	2,81	3,38	3,85	4,23	3,94	0,66
	touko	2,31	2,53	3,02	3,54	3,92	3,56	0,57
	kesä	2,08	2,29	2,79	3,32	3,72	3,32	0,56
	heinä	2,30	2,56	3,15	3,65	4,06	3,93	0,99
	elo	2,63	2,91	3,47	3,74	4,20	4,44	1,15
	syys	2,53	2,87	3,42	3,72	4,23	4,29	1,45
2003	syys	5.	2,65	2,98	3,59	4,35	4,43	1,44
	12.	2,51	2,86	3,38	3,69	4,17	4,21	1,53
	19.	2,48	2,83	3,37	3,66	4,19	4,18	1,39
	26.	2,34	2,65	3,20	3,54	4,07	4,04	1,40

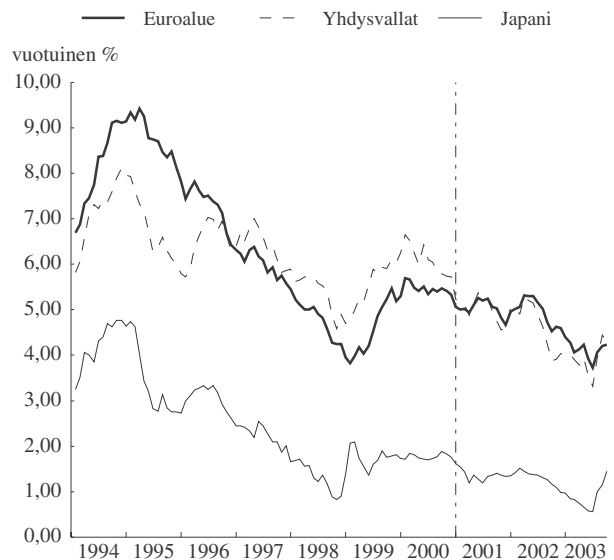
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

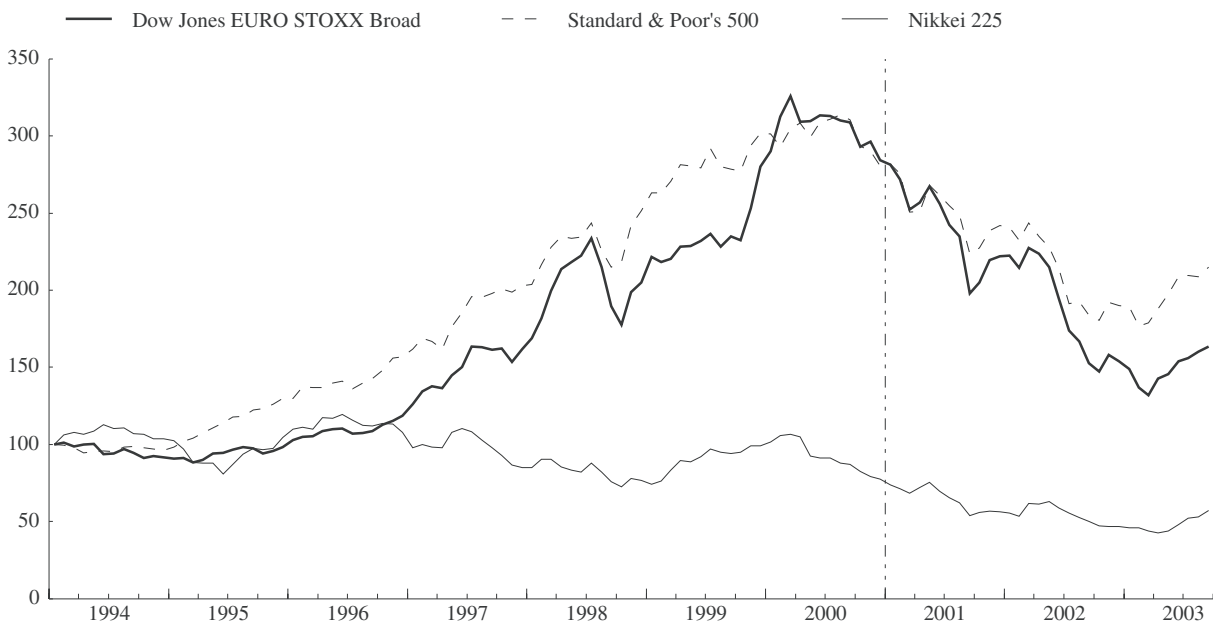
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat Standard & Poor's 500 -indeksi	Japani Nikkei 225 -indeksi	
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit												
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sylki- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4	
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9	
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	336,3	4 049,4	296,0	228,2	303,3	341,4	321,6	310,0	530,5	309,6	541,2	540,1	1 193,8	12 114,8	
2002	259,9	3 023,4	267,5	175,0	266,5	308,9	243,3	252,4	345,1	255,5	349,2	411,8	995,4	10 119,3	
2002	syys	211,8	2 450,2	227,2	140,6	241,2	274,0	193,1	215,3	229,0	221,2	283,1	337,0	870,1	9 354,8
	loka	204,0	2 384,7	214,4	135,3	236,5	272,1	177,8	193,6	235,8	209,6	286,8	345,4	854,6	8 781,1
	marras	219,5	2 559,0	224,2	145,4	234,8	272,4	197,0	208,8	289,6	215,2	324,5	347,1	910,1	8 699,6
	joulu	213,6	2 475,1	225,3	139,4	226,5	268,8	194,2	205,2	270,4	207,3	322,5	324,4	899,1	8 674,8
2003	tammi	206,3	2 377,4	213,0	130,9	220,2	262,4	186,5	198,5	250,2	210,0	330,0	313,8	896,0	8 567,4
	helmi	189,8	2 170,9	185,8	121,5	196,5	245,1	172,2	186,0	226,5	198,1	309,4	274,3	836,6	8 535,8
	maalis	183,0	2 086,5	176,1	115,4	188,4	241,1	164,5	181,2	228,2	185,6	292,8	275,2	846,6	8 171,0
	huhti	197,9	2 278,2	193,4	122,5	203,9	250,0	181,0	192,0	251,6	201,0	324,8	288,7	889,6	7 895,7
	touko	202,0	2 303,0	196,4	124,9	202,3	249,6	187,4	198,5	258,2	208,3	324,9	304,2	935,8	8 122,1
	kesä	213,5	2 443,3	205,0	133,0	206,5	266,1	201,2	207,4	271,5	216,7	340,7	318,9	988,0	8 895,7
	heinä	216,1	2 459,8	218,8	138,1	205,5	260,1	206,1	216,0	274,2	214,6	340,9	306,8	992,6	9 669,8
	elo	222,3	2 524,1	227,2	144,6	211,9	268,6	211,6	227,0	281,7	217,0	352,4	293,2	989,5	9 884,6
	syys	226,8	2 553,3	229,5	151,2	221,4	269,0	212,1	232,0	302,1	216,6	349,6	313,2	1 018,9	10 644,8
2003	syys 5.	231,8	2 614,8	235,8	156,8	222,2	276,8	215,8	238,6	317,3	220,0	351,2	309,8	1 021,4	10 650,8
	12.	226,2	2 546,8	230,3	149,4	221,4	270,3	211,5	230,6	297,3	216,4	349,9	317,4	1 018,6	10 712,8
	19.	229,5	2 582,5	232,2	152,7	223,9	266,2	216,2	235,3	306,1	217,7	354,4	322,8	1 036,3	10 938,4
	26.	218,5	2 447,9	218,2	143,5	218,6	259,7	204,4	224,2	284,6	210,4	340,9	307,1	996,9	10 318,4

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuosittiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

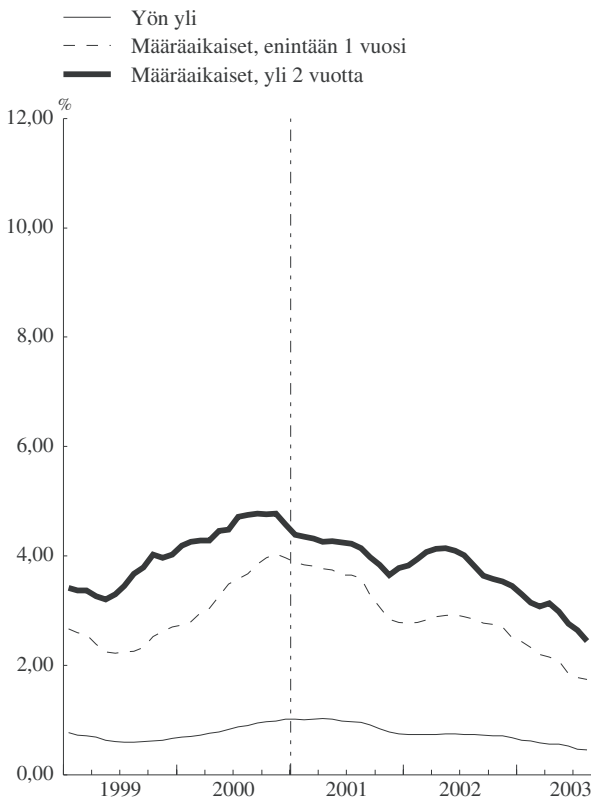
Pankkien luotto- ja talletuskorot

(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

	Yön yli	Talletuskorot					Luottokorot				
		Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet		
		Enintään 1 vuosi	Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Kulutus- luotot	Asunto- luotot	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
2000	0,85	3,45	3,45	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,87	6,34	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	0,94	3,49	3,49	4,12	2,40	3,59	6,83	6,15	10,12	5,97	
2002	0,73	2,80	2,80	3,85	2,13	2,85	6,13	5,71	9,78	5,54	
2002	elo	0,73	2,84	2,85	3,81	2,12	2,94	6,15	5,71	9,79	5,53
	syys	0,73	2,77	2,77	3,64	2,13	2,73	6,12	5,61	9,85	5,38
	loka	0,72	2,74	2,74	3,58	2,11	2,63	6,13	5,54	9,72	5,26
	marras	0,71	2,70	2,69	3,53	2,11	2,55	6,10	5,50	9,70	5,21
	joulu	0,68	2,51	2,51	3,45	2,05	2,41	5,98	5,34	9,58	5,10
2003	tammi	0,63	2,43	2,42	3,30	2,05	2,34	5,87	5,27	9,49	4,91
	helm	0,62	2,32	2,32	3,15	2,02	2,12	5,81	5,18	9,40	4,77
	maal	0,59	2,20	2,19	3,08	1,97	2,05	5,69	5,17	9,29	4,69
	huht	0,56	2,15	2,14	3,14	1,93	2,05	5,57	5,14	9,24	4,70
	touk	0,56	2,08	2,08	2,98	1,91	1,92	5,51	5,01	9,22	4,56
	kesä	0,52	1,85	1,84	2,76	1,83	1,65	5,39	4,86	9,15	4,34
	heinä	0,46	1,78	1,77	2,65	1,77	1,48	5,26	4,70	9,01	4,16
	elo	0,46	1,74	1,74	2,44	1,61	1,43	5,23	4,84	9,06	4,22

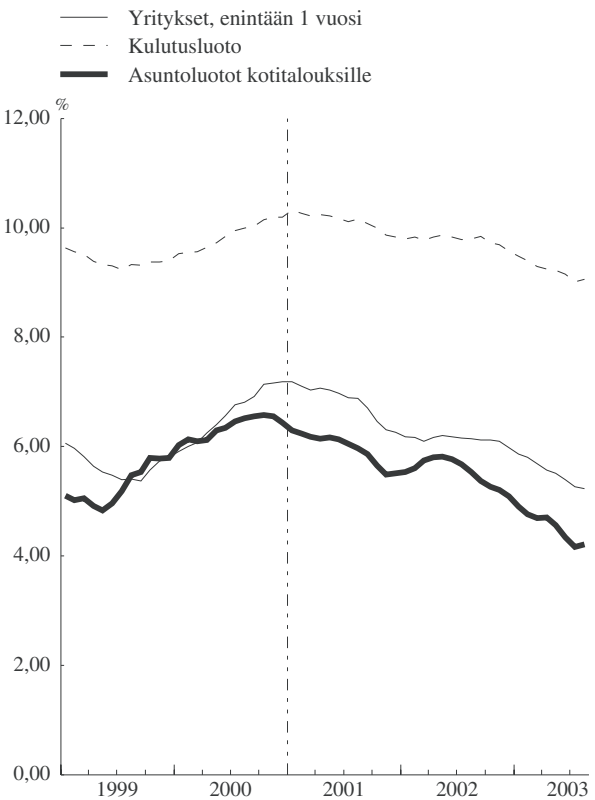
Talletuskorot

(kuukausittain)

Luottokorot

(kuukausittain)

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luottokannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastotiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002 heinä	406,0	392,2	13,8	772,6	382,4	371,4	11,0	685,0	23,6	20,9
2002 elo	384,5	378,1	6,4	775,6	366,2	356,8	9,3	693,1	18,3	21,3
2002 syys	414,9	400,6	14,3	792,7	392,1	381,0	11,0	706,7	22,8	19,6
2002 loka	468,3	456,4	11,9	806,1	441,8	433,3	8,5	715,4	26,5	23,1
2002 marras	435,5	413,0	22,5	830,5	413,5	388,9	24,6	740,2	22,0	24,2
2002 joul	406,1	451,6	-45,5	783,5	386,8	429,9	-43,1	696,0	19,3	21,7
2003 tammi	545,1	487,4	57,7	840,8	518,6	462,7	55,9	751,0	26,5	24,7
2003 helmi	456,3	428,4	27,9	866,0	433,5	408,3	25,2	775,6	22,8	20,1
2003 maal	452,0	440,7	11,3	875,7	433,0	423,1	9,9	785,4	19,0	17,6
2003 huhti	476,7	456,1	20,6	892,4	454,8	431,8	23,1	807,8	21,9	24,3
2003 touko	443,1	435,3	7,8	898,0	415,9	410,7	5,2	812,3	27,2	24,6
2003 kesä	434,6	454,7	-20,1	877,9	412,4	429,2	-16,8	795,2	22,3	25,6
2003 heinä	458,2	460,1	-1,8	876,4	436,4	433,1	3,2	798,2	21,9	26,9

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002 heinä	134,7	114,5	20,2	7 335,2	117,2	104,6	12,6	6 687,4	17,5	9,8
2002 elo	70,8	65,0	5,8	7 338,4	60,9	55,4	5,5	6 692,3	10,0	9,6
2002 syys	141,7	97,3	44,4	7 382,3	122,2	84,6	37,6	6 729,1	19,5	12,7
2002 loka	125,3	92,5	32,8	7 414,4	107,2	81,7	25,5	6 754,9	18,1	10,8
2002 marras	133,0	96,5	36,5	7 448,2	119,3	90,3	29,0	6 783,9	13,7	6,2
2002 joul	148,0	174,7	-26,6	7 402,2	136,4	160,7	-24,3	6 758,4	11,7	13,9
2003 tammi	179,2	134,8	44,4	7 434,3	155,9	125,4	30,5	6 789,5	23,3	9,5
2003 helmi	165,0	112,9	52,1	7 488,6	146,2	104,3	41,9	6 832,1	18,8	8,6
2003 maal	162,4	106,1	56,3	7 540,8	146,6	95,9	50,7	6 883,3	15,8	10,2
2003 huhti	160,7	125,2	35,6	7 567,1	146,0	115,9	30,1	6 913,6	14,7	9,3
2003 touko	174,5	101,0	73,5	7 619,4	160,9	91,5	69,4	6 983,0	13,6	9,5
2003 kesä	170,2	109,0	61,2	7 692,9	154,2	100,1	54,1	7 037,8	15,9	8,8
2003 heinä	182,0	139,4	42,7	7 739,9	161,4	132,8	28,7	7 067,4	20,6	6,6

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002 heinä	540,7	506,7	34,0	8 107,8	499,6	476,0	23,6	7 372,4	41,1	30,7
2002 elo	455,3	443,1	12,2	8 114,0	427,0	412,2	14,8	7 385,4	28,3	30,9
2002 syys	556,6	497,9	58,7	8 174,9	514,2	465,6	48,6	7 435,8	42,3	32,2
2002 loka	593,6	548,9	44,7	8 220,4	549,0	515,0	34,0	7 470,2	44,6	33,9
2002 marras	568,5	509,5	59,0	8 278,7	532,8	479,1	53,7	7 524,1	35,7	30,4
2002 joul	554,1	626,3	-72,1	8 185,7	523,1	590,6	-67,4	7 454,4	31,0	35,7
2003 tammi	724,3	622,3	102,0	8 275,1	674,5	588,1	86,5	7 540,5	49,8	34,2
2003 helmi	621,3	541,3	80,0	8 354,6	579,7	512,6	67,0	7 607,7	41,6	28,7
2003 maal	614,4	546,8	67,6	8 416,5	579,6	519,0	60,6	7 668,6	34,8	27,8
2003 huhti	637,5	581,3	56,2	8 459,5	600,8	547,6	53,2	7 721,4	36,6	33,6
2003 touko	617,6	536,3	81,3	8 517,4	576,8	502,2	74,6	7 795,3	40,8	34,1
2003 kesä	604,8	563,7	41,1	8 570,7	566,6	529,3	37,3	7 833,0	38,2	34,4
2003 heinä	640,3	599,4	40,8	8 616,3	597,8	565,9	31,9	7 865,6	42,5	33,5

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
2,7	87,6	14,7	24,8	-10,1	44,4	397,1	396,2	0,9	729,4	2002	heinä
-3,0	82,6	12,1	11,5	0,6	44,9	378,3	368,4	9,9	738,0		elo
3,3	86,0	31,7	7,7	24,0	68,9	423,8	388,7	35,1	775,6		syys
3,4	90,7	17,1	31,3	-14,2	54,7	458,8	464,5	-5,7	770,1		loka
-2,2	90,4	14,6	16,9	-2,3	52,4	428,0	405,7	22,3	792,5		marras
-2,4	87,5	23,8	10,6	13,2	65,6	410,6	440,5	-29,9	761,6		joulu
1,8	89,8	16,3	34,5	-18,2	47,4	534,9	497,2	37,7	798,4	2003	tammi
2,7	90,4	20,1	14,1	6,0	53,4	453,6	422,5	31,1	829,0		helmi
1,4	90,4	33,3	9,7	23,6	76,9	466,2	432,8	33,5	862,3		maalis
-2,4	84,6	14,6	35,8	-21,1	55,8	469,5	467,5	2,0	863,6		huhti
2,6	85,7	20,9	18,4	2,4	58,2	436,7	429,1	7,7	870,6		touko
-3,3	82,7	38,4	10,6	27,9	86,1	450,8	439,7	11,1	881,3		kesä
-5,1	78,2		heinä

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
7,6	647,8	11,6	8,2	3,4	963,9	128,9	112,9	16,0	7 651,2	2002	heinä
0,4	646,1	7,0	8,1	-1,2	962,7	67,8	63,5	4,3	7 655,0		elo
6,8	653,2	24,3	11,4	12,9	975,6	146,5	96,0	50,5	7 704,7		syys
7,2	659,5	13,2	13,1	0,1	975,8	120,4	94,8	25,6	7 730,7		loka
7,5	664,3	13,6	12,1	1,6	977,4	133,0	102,4	30,6	7 761,3		marras
-2,3	643,8	18,3	10,9	7,4	984,8	154,7	171,6	-16,9	7 743,2		joulu
13,8	644,8	23,8	7,2	16,6	1 001,4	179,7	132,5	47,1	7 790,9	2003	tammi
10,2	656,5	26,5	17,7	8,9	1 010,3	172,7	122,0	50,7	7 842,3		helmi
5,6	657,5	28,7	9,6	19,2	1 029,3	175,3	105,4	69,9	7 912,6		maalis
5,4	653,5	19,4	9,4	10,0	1 039,5	165,4	125,2	40,1	7 953,1		huhti
4,1	636,4	25,7	8,3	17,4	1 056,9	186,6	99,8	86,8	8 039,9		touko
7,1	655,1	30,0	14,9	15,1	1 071,9	184,2	115,1	69,1	8 109,6		kesä
14,0	672,5		heinä

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
10,4	735,4	26,4	33,0	-6,7	1 008,2	526,0	509,0	16,9	8 380,6	2002	heinä
-2,6	728,6	19,1	19,7	-0,6	1 007,6	446,1	431,9	14,2	8 393,0		elo
10,1	739,1	56,0	19,1	37,0	1 044,6	570,3	484,7	85,6	8 480,4		syys
10,6	750,2	30,3	44,3	-14,1	1 030,5	579,3	559,3	19,9	8 500,8		loka
5,3	754,6	28,2	29,0	-0,8	1 029,7	561,0	508,1	52,9	8 553,8		marras
-4,7	731,2	42,1	21,5	20,6	1 050,4	565,2	612,1	-46,8	8 504,8		joulu
15,6	734,6	40,1	41,7	-1,6	1 048,8	714,6	629,8	84,8	8 589,3	2003	tammi
13,0	746,9	46,6	31,8	14,8	1 063,6	626,3	544,5	81,9	8 671,3		helmi
7,0	747,9	62,0	19,2	42,7	1 066,3	641,6	538,2	103,4	8 774,9		maalis
3,0	738,1	34,0	45,1	-11,1	1 095,3	634,8	592,8	42,1	8 816,7		huhti
6,7	722,0	46,5	26,7	19,8	1 115,1	623,3	528,9	94,5	8 910,5		touko
3,8	737,8	68,4	25,5	42,9	1 158,0	635,0	554,8	80,2	8 991,0		kesä
8,9	750,7		heinä

Taulukko 3.6

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

Liikkeessä oleva määrä

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	685,0	269,7	4,1	86,2	321,7	3,4	44,4	18,3	22,8	2,8	
elo	693,1	269,9	4,3	86,7	328,8	3,3	44,9	18,1	23,9	2,6	
syys	706,7	276,6	4,1	87,7	335,7	2,6	68,9	26,8	37,3	4,0	
loka	715,4	284,0	4,2	88,5	335,6	3,0	54,7	20,9	28,1	3,5	
marras	740,2	304,7	4,7	89,9	337,8	3,1	52,4	18,2	28,1	3,7	
joulu	696,0	281,4	4,3	85,3	321,8	3,2	65,6	20,5	37,9	4,6	
2003 tammi	751,0	313,3	4,5	92,6	337,9	2,6	47,4	18,1	26,4	2,4	
helmi	775,6	318,6	5,9	96,0	352,0	3,2	53,4	21,4	28,9	2,5	
maalis	785,4	314,6	6,3	98,5	362,8	3,2	76,9	27,6	44,6	3,3	
huhti	807,8	323,0	5,9	99,1	376,6	3,3	55,8	21,9	30,8	2,1	
touko	812,3	317,9	5,9	101,8	383,2	3,5	58,2	22,9	32,1	2,4	
kesä	795,2	309,1	6,1	95,9	380,7	3,5	86,1	32,1	49,5	3,4	
heinä	798,2	310,2	6,2	95,9	382,1	3,8	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	6 687,4	2 405,5	412,1	379,4	3 331,1	159,2	963,9	246,0	385,2	110,7	
elo	6 692,3	2 404,5	413,4	377,4	3 337,0	160,1	962,7	245,4	384,8	110,8	
syys	6 729,1	2 426,2	412,3	380,1	3 348,7	161,8	975,6	246,2	394,1	109,3	
loka	6 754,9	2 422,3	420,1	379,2	3 367,8	165,5	975,8	247,0	395,7	109,0	
marras	6 783,9	2 419,8	433,3	382,6	3 381,2	167,0	977,4	249,3	398,1	108,4	
joulu	6 758,4	2 405,6	471,7	384,2	3 328,2	168,7	984,8	251,9	402,7	109,5	
2003 tammi	6 789,5	2 401,0	473,3	390,6	3 351,9	172,7	1 001,4	258,0	411,9	111,0	
helmi	6 832,1	2 411,7	482,5	394,7	3 365,0	178,1	1 010,3	264,6	413,9	112,3	
maalis	6 883,3	2 421,5	491,7	403,3	3 385,7	181,1	1 029,3	274,6	417,6	112,2	
huhti	6 913,6	2 429,1	506,8	411,5	3 381,9	184,3	1 039,5	279,5	424,9	112,3	
touko	6 983,0	2 445,0	511,1	423,6	3 416,5	186,8	1 056,9	286,5	431,9	110,7	
kesä	7 037,8	2 457,7	524,8	431,3	3 432,8	191,1	1 071,9	290,0	437,4	113,0	
heinä	7 067,4	2 477,2	539,3	432,2	3 427,0	191,7	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	7 372,4	2 675,2	416,3	465,6	3 652,8	162,6	1 008,2	264,3	407,9	113,5	
elo	7 385,4	2 674,4	417,7	464,0	3 665,8	163,4	1 007,6	263,5	408,7	113,4	
syys	7 435,8	2 702,7	416,4	467,9	3 684,4	164,4	1 044,6	273,0	431,4	113,3	
loka	7 470,2	2 706,3	424,3	467,8	3 703,4	168,5	1 030,5	267,9	423,8	112,5	
marras	7 524,1	2 724,5	438,0	472,6	3 718,9	170,1	1 029,7	267,5	426,2	112,1	
joulu	7 454,4	2 687,0	476,0	469,5	3 650,1	171,9	1 050,4	272,5	440,6	114,1	
2003 tammi	7 540,5	2 714,3	477,8	483,2	3 689,8	175,3	1 048,8	276,1	438,3	113,4	
helmi	7 607,7	2 730,2	488,4	490,7	3 717,0	181,4	1 063,6	286,0	442,8	114,8	
maalis	7 668,6	2 736,1	498,0	501,7	3 748,5	184,3	1 106,3	302,3	462,2	115,5	
huhti	7 721,4	2 752,0	512,7	510,6	3 758,5	187,5	1 095,3	301,5	455,7	114,4	
touko	7 795,3	2 762,9	517,0	525,4	3 799,7	190,3	1 115,1	309,4	464,1	113,1	
kesä	7 833,0	2 766,8	530,9	527,2	3 813,5	194,6	1 158,0	322,0	486,9	116,4	
heinä	7 865,6	2 787,4	545,5	528,2	3 809,2	195,4	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,2	0,0	0,2	729,4	288,0	26,9	89,0	321,8	3,4	0,2	2002	heinä
0,1	0,0	0,1	738,0	288,0	28,2	89,3	329,0	3,4	0,1		elo
0,2	0,0	0,6	775,6	303,3	41,4	91,8	335,9	2,7	0,6		syys
0,1	0,2	1,8	770,1	304,9	32,4	92,1	335,7	3,2	1,8		loka
0,1	0,2	2,0	792,5	322,9	32,9	93,6	337,8	3,3	2,0		marras
0,0	0,2	2,4	761,6	302,0	42,2	89,9	321,9	3,4	2,4		joulu
0,0	0,1	0,4	798,4	331,4	30,9	95,1	338,0	2,7	0,4	2003	tammi
0,0	0,1	0,4	829,0	340,0	34,9	98,4	352,0	3,4	0,4		helmi
0,0	0,2	1,2	862,3	342,2	50,9	101,8	362,8	3,4	1,2		maalis
0,0	0,2	0,8	863,6	344,9	36,7	101,2	376,6	3,4	0,8		huhti
0,0	0,2	0,7	870,6	340,8	38,0	104,2	383,2	3,7	0,7		touko
0,0	0,2	1,0	881,3	341,1	55,5	99,3	380,7	3,7	1,0		kesä
.	heinä

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
93,1	14,6	114,3	7 651,2	2 651,5	797,3	490,1	3 424,2	173,8	114,3	2002	heinä
93,4	14,6	113,6	7 655,0	2 649,9	798,2	488,2	3 430,4	174,7	113,6		elo
94,1	14,7	117,3	7 704,7	2 672,4	806,4	489,4	3 442,8	176,5	117,3		syys
93,6	14,6	115,9	7 730,7	2 669,3	815,7	488,2	3 461,4	180,1	115,9		loka
93,1	14,6	113,8	7 761,3	2 669,1	831,4	491,0	3 474,3	181,6	113,8		marras
92,7	14,3	113,6	7 743,2	2 657,5	874,5	493,8	3 420,9	183,0	113,6		joulu
92,2	14,0	114,4	7 790,9	2 659,0	885,2	501,6	3 444,0	186,7	114,4	2003	tammi
92,7	14,9	111,8	7 842,3	2 676,2	896,4	507,1	3 457,8	193,0	111,8		helmi
92,7	15,4	116,9	7 912,6	2 696,1	909,3	515,5	3 478,4	196,5	116,9		maalis
90,7	15,3	116,8	7 953,1	2 708,6	931,7	523,8	3 472,7	199,6	116,8		huhti
95,3	16,1	116,3	8 039,9	2 731,5	943,1	534,3	3 511,9	202,9	116,3		touko
94,5	16,2	120,8	8 109,6	2 747,7	962,2	544,3	3 527,4	207,3	120,8		kesä
.	heinä

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
93,3	14,7	114,5	8 380,6	2 939,5	824,2	579,1	3 746,1	177,3	114,5	2002	heinä
93,5	14,7	113,7	8 393,0	2 937,9	826,4	577,5	3 759,4	178,1	113,7		elo
94,3	14,7	117,9	8 480,4	2 975,7	847,8	581,2	3 778,7	179,1	117,9		syys
93,7	14,8	117,7	8 500,8	2 974,2	848,1	580,3	3 797,2	183,2	117,7		loka
93,2	14,8	115,9	8 553,8	2 992,0	864,2	584,7	3 812,1	184,9	115,9		marras
92,7	14,5	116,0	8 504,8	2 959,5	916,6	583,6	3 742,8	186,3	116,0		joulu
92,2	14,1	114,8	8 589,3	2 990,4	916,1	596,6	3 782,0	189,4	114,8	2003	tammi
92,8	15,0	112,2	8 671,3	3 016,2	931,3	605,5	3 809,8	196,4	112,2		helmi
92,7	15,5	118,1	8 774,9	3 038,3	960,2	617,3	3 841,2	199,8	118,1		maalis
90,7	15,5	117,5	8 816,7	3 053,5	968,4	625,0	3 849,2	203,0	117,5		huhti
95,4	16,3	117,0	8 910,5	3 072,3	981,1	638,5	3 895,1	206,6	117,0		touko
94,5	16,4	121,8	8 991,0	3 088,8	1 017,8	643,7	3 908,0	211,0	121,8		kesä
.	heinä

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	382,4	260,2	1,8	65,6	52,6	2,2	14,7	5,9	8,2	0,6	
elo	366,2	257,8	1,8	50,9	53,9	1,8	12,1	4,5	6,8	0,6	
syys	392,1	278,4	1,9	56,8	53,0	2,0	31,7	11,1	18,0	2,0	
loka	441,8	319,4	2,2	64,7	53,1	2,3	17,1	5,0	9,0	1,3	
marras	413,5	302,9	2,4	58,2	47,7	2,3	14,6	4,7	8,4	1,2	
joulu	386,8	291,3	2,2	46,4	44,3	2,6	23,8	6,3	15,6	1,3	
2003 tammi	518,6	375,7	2,1	66,0	72,9	1,9	16,3	6,3	9,4	0,3	
helmi	433,5	308,0	2,2	56,7	64,4	2,1	20,1	7,2	11,6	1,0	
maalis	433,0	301,5	2,3	62,9	63,7	2,6	33,3	10,2	20,7	1,4	
huhti	454,8	308,5	1,8	70,9	71,7	1,9	14,6	5,1	9,1	0,2	
touko	415,9	284,7	2,0	66,7	60,4	2,1	20,9	7,5	12,2	1,1	
kesä	412,4	283,8	2,7	64,1	59,7	2,1	38,4	12,7	23,4	1,6	
heinä	436,4	304,9	1,6	64,4	63,1	2,4	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	117,2	38,3	15,1	6,2	48,2	9,4	11,6	2,9	6,9	0,4	
elo	60,9	28,2	4,0	2,2	25,2	1,3	7,0	3,1	2,7	0,3	
syys	122,2	52,4	12,2	4,5	50,4	2,6	24,3	5,2	12,6	0,2	
loka	107,2	39,1	10,8	0,9	52,1	4,4	13,2	4,6	6,7	0,3	
marras	119,3	48,1	16,2	3,5	48,0	3,6	13,6	5,6	6,6	0,8	
joulu	136,4	45,6	44,8	7,9	34,4	3,7	18,3	6,1	8,8	2,2	
2003 tammi	155,9	58,3	6,1	8,9	76,3	6,3	23,8	7,9	12,4	1,7	
helmi	146,2	55,7	13,6	8,6	61,9	6,3	26,5	10,9	6,7	3,5	
maalis	146,6	53,8	15,6	10,4	63,1	3,7	28,7	13,2	8,2	0,6	
huhti	146,0	50,9	18,7	11,0	61,7	3,7	19,4	8,6	8,9	1,0	
touko	160,9	54,1	9,4	16,2	78,0	3,2	25,7	9,8	9,2	0,3	
kesä	154,2	56,3	18,1	12,7	61,4	5,7	30,0	9,3	10,4	2,9	
heinä	161,4	60,2	19,9	7,2	71,3	2,8	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	499,6	298,5	16,9	71,9	100,8	11,6	26,4	8,8	15,1	1,0	
elo	427,0	285,9	5,8	53,1	79,0	3,2	19,1	7,7	9,5	0,9	
syys	514,2	330,8	14,1	61,3	103,5	4,6	56,0	16,3	30,7	2,1	
loka	549,0	358,5	13,0	65,6	105,2	6,7	30,3	9,6	15,8	1,6	
marras	532,8	351,0	18,6	61,6	95,7	5,8	28,2	10,3	15,0	2,0	
joulu	523,1	336,9	46,9	54,3	78,7	6,4	42,1	12,4	24,4	3,5	
2003 tammi	674,5	434,0	8,2	74,9	149,2	8,2	40,1	14,2	21,8	2,1	
helmi	579,7	363,7	15,9	65,3	126,3	8,4	46,6	18,1	18,4	4,5	
maalis	579,6	355,3	17,9	73,3	126,7	6,3	62,0	23,5	28,9	2,0	
huhti	600,8	359,4	20,4	82,0	133,4	5,6	34,0	13,7	18,0	1,2	
touko	576,8	338,8	11,5	82,8	138,4	5,3	46,5	17,3	21,4	1,4	
kesä	566,6	340,1	20,8	76,8	121,2	7,8	68,4	22,0	33,8	4,5	
heinä	597,8	365,1	21,6	71,6	134,4	5,2	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,0	0,0	0,0	397,1	266,1	10,0	66,2	52,6	2,2	0,0	2002	heinä	
0,0	0,0	0,1	378,3	262,3	8,6	51,5	53,9	1,8	0,1		elo	
0,1	0,0	0,5	423,8	289,5	19,9	58,7	53,1	2,0	0,5		syys	
0,0	0,1	1,6	458,8	324,5	11,2	66,0	53,1	2,5	1,6		loka	
0,0	0,0	0,2	428,0	307,6	10,8	59,4	47,7	2,3	0,2		marras	
0,0	0,0	0,5	410,6	297,5	17,8	47,7	44,3	2,7	0,5		joulu	
0,0	0,1	0,1	534,9	382,0	11,5	66,4	72,9	2,0	0,1	2003	tammi	
0,0	0,0	0,2	453,6	315,3	13,9	57,7	64,4	2,1	0,2		helmi	
0,0	0,0	0,9	466,2	311,7	23,0	64,3	63,7	2,6	0,9		maalis	
0,0	0,1	0,2	469,5	313,6	10,9	71,1	71,7	2,0	0,2		huhti	
0,0	0,0	0,1	436,7	292,2	14,2	67,8	60,4	2,1	0,1		touko	
0,0	0,1	0,7	450,8	296,4	26,1	65,7	59,8	2,2	0,7		kesä	
.		heinä	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,9	0,1	0,3	128,9	41,2	22,0	6,7	49,1	9,5	0,3	2002	heinä	
0,3	0,1	0,5	67,8	31,3	6,7	2,5	25,5	1,4	0,5		elo	
0,7	0,2	5,5	146,5	57,6	24,9	4,7	51,1	2,7	5,5		syys	
0,2	0,0	1,3	120,4	43,7	17,5	1,2	52,2	4,4	1,3		loka	
0,0	0,0	0,5	133,0	53,7	22,8	4,3	48,0	3,6	0,5		marras	
0,4	0,0	0,8	154,7	51,7	53,6	10,0	34,8	3,7	0,8		joulu	
0,5	0,0	1,3	179,7	66,2	18,5	10,6	76,8	6,3	1,3	2003	tammi	
3,3	1,0	1,1	172,7	66,6	20,4	12,1	65,2	7,4	1,1		helmi	
0,4	0,6	5,7	175,3	67,0	23,8	11,0	63,5	4,3	5,7		maalis	
0,1	0,0	0,8	165,4	59,6	27,6	12,0	61,8	3,7	0,8		huhti	
5,1	0,8	0,5	186,6	63,8	18,7	16,5	83,2	3,9	0,5		touko	
1,5	0,1	5,7	184,2	65,6	28,5	15,7	62,9	5,7	5,7		kesä	
.		heinä	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
1,0	0,1	0,4	526,0	307,3	32,0	72,9	101,8	11,7	0,4	2002	heinä	
0,3	0,1	0,6	446,1	293,6	15,3	54,0	79,4	3,3	0,6		elo	
0,8	0,2	6,0	570,3	347,0	44,8	63,4	104,2	4,8	6,0		syys	
0,2	0,1	2,9	579,3	368,2	28,7	67,2	105,3	6,9	2,9		loka	
0,0	0,0	0,7	561,0	361,4	33,6	63,7	95,7	5,9	0,7		marras	
0,4	0,0	1,3	565,2	349,2	71,4	57,8	79,1	6,4	1,3		joulu	
0,5	0,1	1,4	714,6	448,2	30,0	77,0	149,7	8,3	1,4	2003	tammi	
3,3	1,0	1,3	626,3	381,8	34,3	69,8	129,7	9,5	1,3		helmi	
0,4	0,6	6,6	641,6	378,7	46,8	75,3	127,2	6,9	6,6		maalis	
0,1	0,1	0,9	634,8	373,2	38,5	83,1	133,5	5,7	0,9		huhti	
5,2	0,8	0,6	623,3	356,1	32,8	84,2	143,6	6,1	0,6		touko	
1,5	0,2	6,4	635,0	362,0	54,6	81,3	122,7	7,9	6,4		kesä	
.		heinä	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	11,0	7,1	0,3	4,1	-0,9	0,3	-10,1	-3,0	-5,2	-1,6	
elo	9,3	1,5	0,2	0,5	7,2	0,0	0,6	-0,2	1,1	-0,2	
syys	11,0	4,1	-0,3	1,1	6,9	-0,7	24,0	8,6	13,5	1,4	
loka	8,5	7,5	0,2	0,8	-0,3	0,3	-14,2	-5,8	-9,1	-0,5	
marras	24,6	20,5	0,5	1,4	2,2	0,1	-2,3	-2,7	0,0	0,2	
joulu	-43,1	-22,2	-0,4	-4,7	-15,9	0,1	13,2	2,3	9,8	0,9	
2003 tammi	55,9	32,8	0,3	7,4	16,1	-0,6	-18,2	-2,5	-11,6	-2,1	
helmi	25,2	5,8	1,4	3,3	14,0	0,6	6,0	3,4	2,6	0,0	
maalis	9,9	-3,8	0,3	2,5	10,9	0,0	23,6	6,2	15,7	0,8	
huhti	23,1	9,1	-0,4	0,6	13,7	0,1	-21,1	-5,7	-13,8	-1,2	
touko	5,2	-4,4	0,0	2,7	6,6	0,3	2,4	0,9	1,3	0,3	
kesä	-16,8	-8,5	0,2	-5,9	-2,5	0,0	27,9	9,2	17,3	1,1	
heinä	3,2	1,4	0,1	0,0	1,5	0,3	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	12,6	-4,6	8,9	2,4	-3,0	8,9	3,4	0,0	4,3	-0,3	
elo	5,5	-0,7	1,2	-1,9	5,9	0,9	-1,2	-0,6	-0,3	0,1	
syys	37,6	22,5	-1,1	2,8	11,7	1,7	12,9	0,8	9,3	-1,5	
loka	25,5	-4,4	7,7	-0,8	19,3	3,7	0,1	0,8	1,5	-0,3	
marras	29,0	0,3	13,2	0,7	13,3	1,5	1,6	2,3	2,4	-0,6	
joulu	-24,3	-14,3	38,5	2,6	-52,9	1,7	7,4	2,6	4,7	1,1	
2003 tammi	30,5	-5,1	1,6	6,4	23,6	4,0	16,6	6,1	9,2	1,4	
helmi	41,9	10,0	9,1	4,1	13,2	5,4	8,9	6,5	2,0	1,4	
maalis	50,7	9,4	9,2	8,6	20,5	2,9	19,2	10,1	3,7	-0,1	
huhti	30,1	7,3	15,2	8,2	-3,8	3,2	10,0	4,8	7,2	0,1	
touko	69,4	15,9	4,3	12,1	34,6	2,5	17,4	7,0	7,1	-1,6	
kesä	54,1	12,0	13,7	7,8	16,3	4,3	15,1	3,4	5,6	2,3	
heinä	28,7	18,5	14,2	1,2	-5,8	0,6	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 heinä	23,6	2,6	9,2	6,5	-3,9	9,2	-6,7	-3,0	-1,0	-1,9	
elo	14,8	0,9	1,4	-1,4	13,0	0,8	-0,6	-0,8	0,8	-0,1	
syys	48,6	26,5	-1,3	3,8	18,6	1,0	37,0	9,4	22,7	-0,1	
loka	34,0	3,1	7,9	0,0	19,1	4,0	-14,1	-5,0	-7,6	-0,8	
marras	53,7	20,8	13,7	2,0	15,5	1,6	-0,8	-0,4	2,4	-0,4	
joulu	-67,4	-36,5	38,2	-2,0	-68,9	1,8	20,6	4,9	14,4	2,0	
2003 tammi	86,5	27,7	1,9	13,8	39,7	3,4	-1,6	3,6	-2,4	-0,7	
helmi	67,0	15,8	10,6	7,4	27,2	6,0	14,8	9,9	4,6	1,4	
maalis	60,6	5,6	9,5	11,1	31,4	2,9	42,7	16,3	19,4	0,7	
huhti	53,2	16,4	14,8	8,8	9,9	3,3	-11,1	-0,9	-6,6	-1,1	
touko	74,6	11,6	4,3	14,7	41,3	2,8	19,8	8,0	8,4	-1,3	
kesä	37,3	3,5	13,8	1,9	13,8	4,2	42,9	12,6	22,9	3,3	
heinä	31,9	19,9	14,4	1,1	-4,4	0,9	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,0	0,0	-0,2	0,9	4,2	-4,9	2,5	-0,9	0,3	-0,2	2002	heinä	
0,0	0,0	-0,1	9,9	1,3	1,3	0,3	7,1	0,0	-0,1		elo	
0,1	0,0	0,5	35,1	12,7	13,2	2,5	6,9	-0,7	0,5		syys	
-0,1	0,1	1,2	-5,7	1,7	-9,0	0,3	-0,3	0,5	1,2		loka	
0,0	0,0	0,2	22,3	17,8	0,5	1,5	2,1	0,1	0,2		marras	
-0,1	0,0	0,3	-29,9	-20,0	9,4	-3,8	-16,0	0,1	0,3		joulu	
0,0	-0,1	-2,0	37,7	30,3	-11,3	5,2	16,1	-0,7	-2,0	2003	tammi	
0,0	0,0	0,0	31,1	9,1	4,0	3,4	14,0	0,7	0,0		helmi	
0,0	0,0	0,8	33,5	2,4	16,0	3,3	10,8	0,0	0,8		maalis	
0,0	0,0	-0,4	2,0	3,4	-14,2	-0,6	13,7	0,1	-0,4		huhti	
0,0	0,0	-0,1	7,7	-3,4	1,3	2,9	6,7	0,3	-0,1		touko	
0,0	0,1	0,3	11,1	0,7	17,5	-4,8	-2,5	0,0	0,3		kesä	
.		heinä	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
-0,1	0,0	-0,5	16,0	-4,6	13,2	2,1	-3,1	8,9	-0,5	2002	heinä	
0,3	0,0	-0,7	4,3	-1,3	0,9	-1,7	6,2	0,9	-0,7		elo	
0,7	0,0	3,7	50,5	23,3	8,2	1,3	12,4	1,7	3,7		syys	
-0,5	-0,1	-1,4	25,6	-3,6	9,2	-1,1	18,8	3,6	-1,4		loka	
-0,5	0,0	-2,0	30,6	2,6	15,6	0,1	12,9	1,5	-2,0		marras	
-0,4	-0,3	-0,3	-16,9	-11,7	43,2	3,7	-53,4	1,4	-0,3		joulu	
-0,5	-0,3	0,7	47,1	1,0	10,8	7,8	23,1	3,7	0,7	2003	tammi	
0,6	0,9	-2,6	50,7	16,6	11,2	5,5	13,7	6,3	-2,6		helmi	
-0,1	0,5	5,1	69,9	19,5	12,9	8,5	20,5	3,4	5,1		maalis	
-1,9	-0,1	-0,1	40,1	12,1	22,3	8,3	-5,7	3,1	-0,1		huhti	
4,6	0,8	-0,5	86,8	23,0	11,4	10,5	39,2	3,3	-0,5		touko	
-0,8	0,1	4,5	69,1	15,5	19,2	10,0	15,5	4,4	4,5		kesä	
.		heinä	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
-0,1	0,0	-0,7	16,9	-0,4	8,2	4,6	-4,0	9,2	-0,7	2002	heinä	
0,3	0,0	-0,8	14,2	0,1	2,2	-1,4	13,3	0,8	-0,8		elo	
0,8	0,0	4,2	85,6	36,0	21,4	3,7	19,3	1,0	4,2		syys	
-0,6	0,1	-0,2	19,9	-2,0	0,3	-0,8	18,5	4,1	-0,2		loka	
-0,5	0,0	-1,8	52,9	20,4	16,0	1,6	15,0	1,6	-1,8		marras	
-0,5	-0,3	0,1	-46,8	-31,6	52,6	0,0	-69,4	1,5	0,1		joulu	
-0,5	-0,4	-1,2	84,8	31,3	-0,5	13,0	39,2	3,1	-1,2	2003	tammi	
0,6	0,9	-2,6	81,9	25,7	15,2	8,9	27,8	7,0	-2,6		helmi	
-0,1	0,5	5,9	103,4	22,0	28,9	11,8	31,3	3,4	5,9		maalis	
-1,9	-0,1	-0,6	42,1	15,5	8,2	7,7	8,0	3,2	-0,6		huhti	
4,6	0,8	-0,6	94,5	19,5	12,7	13,4	45,9	3,5	-0,6		touko	
-0,8	0,1	4,8	80,2	16,1	36,7	5,2	13,0	4,4	4,8		kesä	
.		heinä	

Taulukko 3.7

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopaperien kuin osakkeiden vuosikasvuvauhdit ¹⁾

(prosenttimuutos)

1. Lyhytaikaiset

	Kaikki valuutat yhteensä							
	Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	
	1	Joulukuu 2001 = 100 2						
2002	heinä	5,3	111,3	3,8	-16,4	-14,0	14,6	-3,1
	elo	5,4	112,3	4,8	0,6	-18,0	15,2	-1,3
	syys	7,8	114,3	8,9	0,8	-17,0	16,3	-19,4
	loka	8,9	116,1	10,5	14,9	-18,5	17,9	-0,9
	marras	12,3	119,3	18,6	23,3	-14,6	15,6	-5,3
	joulu	12,7	112,7	14,7	30,4	-10,4	19,3	-14,3
2003	tammi	15,2	121,1	17,6	28,9	-7,2	21,1	-15,2
	helmi	19,3	125,1	22,4	60,3	-1,5	23,0	0,6
	maalis	18,0	126,7	19,4	53,1	2,1	21,4	5,7
	huhti	21,3	129,7	20,9	36,8	7,5	26,1	18,1
	touko	18,9	130,8	17,4	65,5	12,6	21,7	22,5
	kesä	16,9	127,9	15,5	61,5	17,4	17,7	18,7
	heinä	14,6	127,6	11,7	53,7	11,4	18,1	13,7

2. Pitkäaikaiset

	Kaikki valuutat yhteensä							
	Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	
	1	Joulukuu 2001 = 100 2						
2002	heinä	7,1	104,6	6,8	27,4	12,0	3,1	35,9
	elo	6,9	104,7	6,6	26,9	9,2	3,3	33,6
	syys	7,2	105,3	7,1	25,4	12,0	3,6	30,6
	loka	7,1	105,8	6,4	25,0	12,6	3,9	29,4
	marras	6,9	106,3	5,8	25,1	8,2	4,3	28,8
	joulu	5,9	105,9	5,0	24,9	7,1	2,9	29,1
2003	tammi	5,7	106,6	4,8	24,0	7,5	2,7	29,5
	helmi	5,9	107,3	4,4	25,5	7,9	3,0	34,2
	maalis	5,8	108,1	3,8	26,4	9,6	3,0	32,1
	huhti	5,6	108,6	3,8	26,4	10,3	2,4	30,6
	touko	5,7	109,7	3,6	23,2	11,8	3,1	27,5
	kesä	6,0	110,6	3,7	24,8	12,2	3,2	28,4
	heinä	6,3	111,2	4,7	25,7	11,9	3,2	21,9

3. Yhteensä

	Kaikki valuutat yhteensä							
	Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	
	1	Joulukuu 2001 = 100 2						
2002	heinä	6,9	105,2	6,5	26,8	6,6	4,1	34,6
	elo	6,7	105,4	6,4	26,6	3,5	4,3	32,6
	syys	7,3	106,1	7,3	25,2	5,8	4,6	29,1
	loka	7,3	106,7	6,8	24,9	5,8	5,0	28,7
	marras	7,4	107,5	7,2	25,1	3,4	5,2	27,8
	joulu	6,5	106,5	6,1	24,9	3,7	4,1	27,7
2003	tammi	6,6	107,9	6,2	24,0	4,6	4,1	28,3
	helmi	7,2	108,9	6,4	25,8	6,1	4,6	33,3
	maalis	7,0	109,8	5,5	26,6	8,2	4,5	31,4
	huhti	7,1	110,5	5,7	26,4	9,8	4,3	30,4
	touko	7,0	111,6	5,1	23,5	12,0	4,7	27,4
	kesä	7,0	112,1	5,0	25,1	13,0	4,5	28,2
	heinä	7,1	112,7	5,5	26,0	11,8	4,5	21,7

Lähde: EKP.

1) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta lähemmin Teknisiä huomautuksia-osassa.

2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

Euromääräiset ²⁾								
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt		
8	9	10	11	12	13	14		
5,1	111,9	3,6	-18,5	-15,6	14,5	-7,0	2002 heinä	
5,7	113,5	6,1	-1,8	-19,4	15,0	-7,0	2002 elo	
7,7	115,3	9,0	-1,8	-18,1	16,7	-28,9	2002 syys	
7,6	116,6	8,1	12,1	-20,3	18,1	-11,8	2002 loka	
12,3	120,7	20,4	20,6	-15,9	15,9	-14,0	2002 marras	
13,6	113,6	16,6	27,3	-11,4	20,3	-23,4	2002 joul	
16,1	122,8	20,5	26,0	-8,1	21,1	-27,0	2003 tammi	
20,1	126,9	25,7	57,4	-2,7	22,7	-9,0	2003 helmi	
18,5	128,5	21,5	50,3	1,0	21,3	-2,7	2003 maal	
23,3	132,3	26,1	34,1	6,5	26,0	8,9	2003 huhti	
20,5	133,1	20,9	62,2	12,8	21,9	17,6	2003 touko	
18,4	130,4	18,7	62,7	16,8	18,0	14,4	2003 kesä	
17,0	130,9	16,1	54,6	11,2	18,7	11,8	2003 heinä	

Euromääräiset ²⁾								
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt		
8	9	10	11	12	13	14		
6,5	104,3	4,6	34,0	16,1	3,1	37,6	2002 heinä	
6,3	104,4	4,5	33,1	13,2	3,3	34,9	2002 elo	
6,6	104,9	5,2	31,0	14,6	3,4	31,8	2002 syys	
6,4	105,3	4,3	28,8	15,2	3,9	29,4	2002 loka	
6,4	105,8	4,3	29,5	9,8	4,3	28,8	2002 marras	
5,4	105,4	3,5	29,7	8,6	2,8	29,0	2002 joul	
5,1	105,9	3,2	28,9	8,7	2,5	29,1	2003 tammi	
5,3	106,5	2,7	29,9	8,9	2,7	33,8	2003 helmi	
5,2	107,3	2,1	30,5	11,1	2,8	31,5	2003 maal	
5,0	107,8	2,0	31,1	11,7	2,3	29,5	2003 huhti	
5,2	108,9	2,1	27,9	13,2	2,8	26,3	2003 touko	
5,4	109,7	2,0	30,2	14,0	3,0	27,1	2003 kesä	
5,7	110,2	3,0	30,8	13,6	2,9	20,4	2003 heinä	

Euromääräiset ²⁾								
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt		
8	9	10	11	12	13	14		
6,4	104,9	4,5	33,1	8,6	4,1	36,2	2002 heinä	
6,3	105,2	4,7	32,6	5,3	4,2	33,7	2002 elo	
6,7	105,8	5,6	30,5	6,6	4,5	30,0	2002 syys	
6,5	106,3	4,7	28,7	6,3	5,0	28,4	2002 loka	
7,0	107,1	5,8	29,4	3,8	5,3	27,6	2002 marras	
6,1	106,1	4,7	29,7	4,3	4,1	27,4	2002 joul	
6,1	107,4	4,9	28,8	5,0	4,0	27,7	2003 tammi	
6,6	108,3	5,0	30,2	6,4	4,3	32,7	2003 helmi	
6,4	109,2	4,0	30,7	9,0	4,3	30,7	2003 maal	
6,6	109,9	4,3	31,2	10,7	4,3	29,0	2003 huhti	
6,6	111,0	4,0	28,2	13,1	4,5	26,2	2003 touko	
6,6	111,5	3,7	30,5	14,5	4,3	26,9	2003 kesä	
6,7	112,0	4,3	31,0	13,2	4,3	20,2	2003 heinä	

Taulukko 3.8

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; markkina-arvoon)

Liikkeessä oleva määrä

	Yhteensä 1	Rahalaitokset 2	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset 3	Yritykset 4	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2000	heinä	5 835,4	700,3	696,3	4 438,9
	elo	5 948,9	742,1	700,4	4 506,4
	syys	5 640,6	730,3	687,7	4 222,7
	loka	5 667,9	718,9	664,4	4 284,5
	marras	5 466,7	674,4	673,5	4 118,7
	joulu	5 431,7	687,0	675,0	4 069,6
2001	tammi	5 668,5	762,2	706,3	4 200,0
	helmi	5 249,6	710,1	661,6	3 877,9
	maalis	5 029,0	686,3	620,4	3 722,4
	huhti	5 365,9	715,3	643,4	4 007,2
	touko	5 235,2	697,9	627,0	3 910,4
	kesä	4 991,3	676,5	635,1	3 679,7
	heinä	4 959,8	647,0	572,4	3 740,4
	elo	4 648,2	643,2	576,6	3 428,4
	syys	4 054,7	535,7	485,4	3 033,6
	loka	4 278,0	551,5	497,8	3 228,7
	marras	4 523,9	587,5	512,1	3 424,3
	joulu	4 656,4	617,3	511,1	3 528,0
2002	tammi	4 575,1	623,8	518,8	3 432,5
	helmi	4 545,6	622,4	509,8	3 413,4
	maalis	4 748,1	665,3	536,6	3 546,2
	huhti	4 569,8	678,0	517,5	3 374,2
	touko	4 432,0	666,3	484,9	3 280,9
	kesä	4 113,0	614,8	463,4	3 034,8
	heinä	3 709,7	515,6	395,4	2 798,7
	elo	3 519,2	521,7	371,0	2 626,5
	syys	2 978,1	412,6	276,0	2 289,5
	loka	3 250,9	446,9	321,2	2 482,8
	marras	3 434,7	487,3	346,0	2 601,4
	joulu	3 130,5	450,7	283,6	2 396,2
2003	tammi	2 993,8	425,8	261,1	2 306,9
	helmi	2 900,4	425,2	270,8	2 204,4
	maalis	2 772,6	413,0	236,2	2 123,5
	huhti	3 127,5	471,4	291,8	2 364,4
	touko	3 160,8	476,6	291,4	2 392,8
	kesä	3 275,9	506,5	300,6	2 468,8
	heinä	3 386,6	530,2	330,9	2 525,5

Liikkeessä oleva määrä yhteensä

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; markkina-arvoon)

Lähde: EKP.

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	Prosentti- muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	100,0	100,0	59,1	59,1	40,9	40,9	100,0	100,0	59,1	40,9
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,0	2,1	105,3	2,5	107,5	1,5	-	-	-	-
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	108,5	2,3	107,7	2,3	110,2	2,5	-	-	-	-
2002	110,9	2,3	109,5	1,7	113,6	3,1	-	-	-	-
2002 III	111,1	2,1	109,2	1,3	114,5	3,3	111,2	0,4	109,6	114,1
2002 IV	111,7	2,3	110,1	1,8	114,5	3,1	111,7	0,5	110,0	114,8
2003 I	112,5	2,3	110,8	2,0	115,3	2,7	112,6	0,8	111,1	115,4
2003 II	113,2	1,9	111,5	1,5	116,1	2,6	112,8	0,2	111,0	116,1
2002 loka	111,6	2,3	110,1	1,7	114,2	3,1	111,7	0,2	110,1	114,6
2002 marras	111,5	2,3	110,0	1,8	114,2	3,1	111,7	0,0	109,9	114,8
2002 joul	112,0	2,3	110,2	1,9	115,2	3,0	111,9	0,2	110,1	115,1
2003 tammi	111,9	2,1	110,2	1,6	115,0	2,8	112,3	0,3	110,7	115,2
2003 helmi	112,4	2,4	110,6	2,1	115,4	2,7	112,7	0,3	111,1	115,4
2003 maal	113,1	2,4	111,6	2,2	115,6	2,6	112,9	0,2	111,5	115,6
2003 huhti	113,2	2,1	111,6	1,5	116,0	2,9	112,8	-0,1	111,1	115,9
2003 touko	113,1	1,8	111,5	1,4	116,0	2,5	112,7	-0,1	110,8	116,1
2003 kesä	113,2	1,9	111,5	1,6	116,4	2,5	113,0	0,2	111,0	116,4
2003 heinä	113,1	1,9	110,7	1,6	117,1	2,3	113,1	0,1	111,2	116,4
2003 elo	113,3	2,1	110,8	1,7	117,5	2,5	113,4	0,3	111,5	116,9
2003 syys ²⁾	.	2,1

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ³⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ³⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	19,3	11,7	7,6	39,8	31,6	8,2	10,4	6,3	2,9	14,9	6,4
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,7	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,2	1,8	3,0	0,5	13,0	1,5	2,5	-7,1	2,4	2,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	4,5	2,9	7,0	1,2	0,9	2,2	1,8	3,6	-4,1	3,6	2,7
2002	3,1	3,1	3,1	1,0	1,5	-0,6	2,4	3,2	-0,3	4,2	3,4
2002 III	2,3	2,9	1,3	0,8	1,3	-0,7	2,4	3,4	0,0	4,3	3,5
2002 IV	2,2	2,6	1,6	1,6	1,2	2,9	2,5	3,0	-0,2	4,0	3,4
2003 I	1,9	3,1	0,1	2,0	0,7	7,0	2,4	3,2	-0,8	3,0	3,7
2003 II	2,5	3,3	1,5	1,0	0,9	1,5	2,4	3,0	-0,5	2,9	3,5
2002 loka	2,2	2,6	1,7	1,5	1,2	2,6	2,4	3,0	0,1	4,3	3,3
2002 marras	2,3	2,6	1,9	1,5	1,3	2,4	2,5	3,2	-0,4	4,0	3,4
2002 joul	2,1	2,7	1,3	1,7	1,2	3,8	2,5	2,8	-0,5	3,8	3,5
2003 tammi	1,4	2,8	-0,7	1,7	0,6	6,0	2,5	3,3	-0,7	3,2	3,6
2003 helmi	2,0	3,2	0,3	2,2	0,7	7,7	2,4	3,3	-0,9	3,0	3,7
2003 maal	2,2	3,3	0,7	2,2	0,8	7,5	2,4	3,0	-0,7	2,8	3,7
2003 huhti	2,3	3,3	0,9	1,1	0,8	2,2	2,4	3,2	-0,6	3,5	3,6
2003 touko	2,4	3,3	1,1	0,9	0,9	0,6	2,4	2,8	-0,5	2,5	3,5
2003 kesä	2,9	3,2	2,5	1,0	0,8	1,6	2,3	2,9	-0,6	2,7	3,5
2003 heinä	3,0	3,2	2,7	1,0	0,7	2,0	2,4	2,6	-0,5	2,3	3,3
2003 elo	3,1	3,0	3,3	1,0	0,6	2,7	2,3	2,8	-0,4	2,7	3,2
2003 syys

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Viittaa ajanjaksoon 2003.

2) Arvio perustuu Saksasta ja Italiasta (ja mahdollisesti myös muista euroalueen maista) saatuihin alustaviin tietoihin sekä energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.

3) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Teollisuuden tuottajahinnat										Raaka-aineiden maailmanmarkkina-		Öljyn hinta ²⁾ (euroa/ barreli)		
	Teollisuus ilman rakentamista ³⁾										Raken- taminen ⁴⁾	Tehdas- teollisuus		hinnat ¹⁾	
	Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita			Kulutustavarat		Energia	Kokonais- indeksi ilman energiaa						
	2000 = 100		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kokonais- indeksi	Kestävät			Ei- kestävät					
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12	13	14	
1997	96,0	1,1	0,4	0,2	0,3	0,7	0,6	1,2	3,0	1,4	0,8	0,3	10,7	17,0	
1998	95,4	-0,7	0,1	-0,4	0,6	0,7	0,7	0,5	-4,6	0,3	-0,5	-21,9	-14,7	12,0	
1999	95,0	-0,4	-0,6	-1,5	0,2	0,6	0,7	-0,2	0,2	1,3	0,1	14,6	-6,4	17,1	
2000	100,0	5,3	2,5	5,1	0,6	1,4	1,4	1,6	17,3	2,5	4,8	51,9	20,4	31,0	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	102,2	2,2	1,7	1,2	1,0	3,0	1,8	3,1	2,7	2,3	1,2	-8,3	-8,1	27,8	
2002	102,1	0,0	0,5	-0,3	0,9	1,3	1,6	1,3	-1,9	2,7	0,3	-4,1	-0,9	26,5	
2002	III	102,3	0,0	0,6	0,3	0,8	1,2	1,5	1,1	-2,1	2,6	0,4	-4,6	1,1	27,2
	IV	102,6	1,3	1,0	1,0	0,8	1,4	1,3	1,4	2,8	3,1	1,5	12,6	5,6	26,5
2003	I	104,1	2,4	1,2	1,6	0,4	1,4	0,9	1,5	7,5	1,9	2,2	9,1	-3,2	28,4
	II	103,6	1,5	1,0	1,2	0,4	1,3	0,8	1,4	2,8	.	0,8	-13,7	-7,9	22,7
	III	-6,5	-5,8	25,1
2002	syys	102,5	0,2	0,7	0,4	0,8	1,3	1,6	1,3	-1,4	-	0,6	2,1	7,9	28,9
	loka	102,7	1,1	0,9	0,8	0,7	1,4	1,4	1,4	2,3	-	1,3	13,2	10,2	27,9
	marras	102,4	1,2	1,0	1,2	0,8	1,3	1,2	1,3	2,4	-	1,3	9,1	3,9	24,2
	joulu	102,7	1,6	1,1	1,2	0,8	1,5	1,3	1,5	3,9	-	1,8	15,6	2,9	27,1
2003	tammi	103,7	2,3	1,1	1,4	0,5	1,4	1,1	1,4	6,7	-	2,0	15,4	-1,1	28,3
	helmi	104,2	2,6	1,2	1,7	0,3	1,5	1,0	1,6	8,3	-	2,4	15,8	-2,1	29,8
	maalis	104,3	2,4	1,2	1,7	0,3	1,4	0,8	1,5	7,4	-	2,1	-2,2	-6,4	27,2
	huhti	103,8	1,7	1,1	1,6	0,4	1,3	0,7	1,4	3,4	-	1,1	-15,2	-6,2	22,9
	touko	103,5	1,3	1,0	1,3	0,4	1,3	0,7	1,4	1,8	-	0,6	-16,6	-8,0	21,9
	kesä	103,4	1,4	0,9	0,8	0,4	1,3	0,9	1,4	3,3	-	0,7	-8,9	-9,6	23,3
	heinä	103,5	1,4	0,7	0,4	0,4	1,3	1,1	1,4	3,8	-	0,7	-4,4	-7,5	25,0
	elo	-	.	-2,9	-5,2	26,5
	syys	-	.	-11,7	-4,7	23,9

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimainen kysyntä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pää- oman brutto- muodostus	Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾	
	1995 = 100								
	15	16	17	18	19	20	21	22	
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,8	0,7	
1997	103,6	1,5	1,7	2,0	1,3	1,0	1,8	2,6	
1998	105,3	1,7	1,3	1,4	1,2	0,9	-0,1	-1,5	
1999	106,4	1,1	1,2	1,1	1,9	0,8	-0,5	-0,3	
2000	107,9	1,4	2,6	2,2	2,6	2,5	4,7	8,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	110,9	2,4	2,2	2,3	2,5	1,9	1,4	0,7	
2002	113,6	2,4	2,1	2,4	1,8	1,9	-0,7	-1,6	
2001	IV	112,1	2,8	1,8	2,0	2,3	1,5	-0,8	-3,6
2002	I	112,9	2,7	2,4	2,1	2,0	1,9	-0,9	-1,8
	II	113,2	2,2	2,0	2,5	1,7	2,1	-1,2	-2,2
	III	113,9	2,6	2,0	2,5	1,8	1,8	-0,3	-2,2
	IV	114,4	2,1	2,2	2,5	1,8	1,9	-0,2	-0,3
2003	I	115,1	2,0	1,9	2,3	1,9	1,4	0,2	-0,1
	II	115,7	2,2	1,6	1,9	1,6	1,1	0,0	-1,6

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Hamburg Institute of International Economics), sarakkeessa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

1) Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

2) Brent Blend (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

3) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

4) Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.

5) Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.

6) Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat hyödykkeisiin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityalous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1998	5 883,6	5 743,7	3 330,9	1 176,3	1 203,4	33,0	139,9	1 949,1	1 809,2
1999	6 150,4	6 048,8	3 506,5	1 229,4	1 292,0	20,9	101,6	2 051,8	1 950,2
2000	6 453,0	6 385,4	3 681,0	1 287,4	1 390,0	27,0	67,6	2 417,3	2 349,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 842,2	6 726,9	3 921,7	1 370,2	1 441,8	-6,8	115,2	2 560,8	2 445,6
2002	7 065,7	6 883,2	4 032,3	1 433,6	1 430,4	-13,1	182,6	2 581,4	2 398,8
2002 I	1 746,6	1 704,1	994,9	352,7	358,5	-2,0	42,5	629,3	586,9
II	1 760,0	1 715,1	1 004,5	357,2	355,7	-2,3	44,8	644,6	599,8
III	1 775,0	1 725,6	1 012,3	360,5	356,9	-4,2	49,4	654,3	604,9
IV	1 784,3	1 738,3	1 020,5	363,2	359,3	-4,6	45,9	653,1	607,2
2003 I	1 795,3	1 759,1	1 032,6	365,9	355,8	4,8	36,1	646,5	610,4
II	1 803,1	1 763,1	1 035,4	369,3	355,2	3,3	40,0	640,9	601,0

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1998	5 667,3	5 544,7	3 186,2	1 142,2	1 190,8	25,6	122,5	1 939,1	1 816,6
1999	5 826,4	5 738,5	3 299,1	1 164,0	1 260,8	14,7	87,9	2 039,6	1 951,7
2000	6 029,4	5 905,9	3 388,8	1 187,7	1 323,4	6,0	123,5	2 294,7	2 171,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 233,1	6 079,8	3 527,1	1 230,5	1 345,1	-23,0	153,3	2 396,3	2 243,0
2002	6 285,9	6 091,0	3 541,5	1 264,5	1 309,2	-24,3	194,9	2 431,6	2 236,6
2002 I	1 563,9	1 516,8	880,8	313,4	330,2	-7,7	47,1	592,4	545,3
II	1 571,3	1 521,1	884,2	315,7	325,8	-4,6	50,2	608,0	557,8
III	1 574,9	1 524,1	886,9	317,4	326,2	-6,4	50,8	616,9	566,1
IV	1 575,8	1 529,0	889,6	318,1	327,0	-5,7	46,8	614,3	567,5
2003 I	1 576,2	1 537,0	893,8	319,0	323,1	1,1	39,2	607,1	567,9
II	1 575,0	1 538,6	894,5	321,2	321,8	1,1	36,3	604,3	568,0

(vuotuinen prosenttamuutos)

1998	2,9	3,6	3,0	1,4	5,1	-	-	7,4	10,0
1999	2,8	3,5	3,5	1,9	5,9	-	-	5,2	7,4
2000	3,5	2,9	2,7	2,0	5,0	-	-	12,5	11,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,6	1,0	1,8	2,3	-0,2	-	-	3,2	1,6
2002	0,8	0,2	0,4	2,8	-2,7	-	-	1,5	-0,3
2002 I	0,4	-0,3	0,6	2,7	-2,9	-	-	-2,4	-4,5
II	0,9	-0,1	0,1	3,2	-3,4	-	-	1,5	-1,3
III	0,9	0,4	0,2	3,1	-2,5	-	-	3,2	1,8
IV	1,1	0,8	0,7	2,1	-1,8	-	-	3,7	3,0
2003 I	0,8	1,3	1,5	1,8	-2,2	-	-	2,5	4,2
II	0,2	1,2	1,2	1,7	-1,2	-	-	-0,6	1,8

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toimialoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kiolla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraal- ien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1998	5 470,9	138,7	1 276,6	295,4	1 139,7	1 445,9	1 174,5	202,2	614,8
1999	5 689,3	136,6	1 296,1	311,3	1 185,1	1 534,2	1 226,0	201,6	662,7
2000	5 972,4	137,0	1 354,1	328,4	1 247,8	1 627,2	1 278,0	208,4	689,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 347,9	150,9	1 413,8	349,9	1 349,9	1 723,1	1 360,4	222,3	716,6
2002	6 553,4	149,9	1 428,5	361,7	1 384,3	1 802,2	1 426,8	226,9	739,2
2002 I	1 621,4	38,2	354,1	90,5	342,8	444,7	351,1	56,3	181,5
II	1 633,3	37,0	356,9	89,7	345,1	449,6	355,2	56,5	183,1
III	1 645,2	37,4	359,5	90,4	347,4	452,1	358,3	56,5	186,3
IV	1 653,6	37,3	358,0	91,1	349,0	455,8	362,3	57,6	188,3
2003 I	1 663,4	37,5	361,0	91,1	348,8	459,7	365,3	57,8	189,7
II	1 672,6	37,5	357,9	92,6	352,2	464,8	367,6	58,0	188,6

4. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kiolla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraal- ien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1998	5 319,4	142,4	1 256,4	291,9	1 114,4	1 388,3	1 126,0	222,4	570,3
1999	5 462,5	146,7	1 269,3	298,8	1 163,4	1 439,5	1 145,0	231,2	595,2
2000	5 668,1	146,1	1 320,6	305,4	1 221,1	1 506,2	1 168,8	248,1	609,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	5 870,5	152,0	1 345,2	310,6	1 288,5	1 574,1	1 200,1	264,6	627,2
2002	5 937,0	151,4	1 357,0	307,8	1 305,2	1 587,1	1 228,6	262,5	611,3
2002 I	1 476,4	37,9	336,8	78,0	324,1	395,0	304,6	65,3	152,9
II	1 484,3	37,7	339,9	76,7	326,0	397,3	306,7	65,0	152,0
III	1 487,4	37,9	340,8	76,6	327,2	397,0	307,9	65,7	153,1
IV	1 488,9	37,9	339,5	76,6	327,8	397,8	309,4	66,5	153,3
2003 I	1 489,7	38,1	340,3	75,6	327,5	398,3	310,0	66,8	153,3
II	1 488,4	37,9	336,7	76,1	327,3	399,4	310,9	66,9	153,5

(vuotuinen prosenttimuutos)

1998	2,9	1,5	3,2	0,5	4,0	3,7	1,5	3,6	2,6
1999	2,7	3,0	1,0	2,4	4,4	3,7	1,7	4,0	4,4
2000	3,8	-0,4	4,0	2,2	5,0	4,6	2,1	7,3	2,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,8	-1,5	0,7	-0,5	3,1	3,1	1,2	5,2	0,9
2002	1,1	-0,4	0,9	-0,9	1,3	0,8	2,4	-0,8	-2,5
2002 I	0,7	0,4	-0,9	0,3	1,0	1,1	2,1	-0,4	-2,8
II	1,3	0,2	1,1	-1,0	1,3	1,0	2,5	-1,8	-3,8
III	1,2	-0,5	1,3	-1,2	1,4	0,6	2,5	-1,1	-2,1
IV	1,3	-1,6	2,0	-1,7	1,6	0,6	2,5	0,3	-1,4
2003 I	0,9	0,7	1,0	-3,0	1,0	0,8	1,8	2,2	0,3
II	0,3	0,5	-0,9	-0,8	0,4	0,5	1,4	2,9	1,0

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan välituotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaali-talouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ²⁾								Rakentaminen	Tehdas-teollisuus	
		Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita				Energia				
		2000 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat				Ei-kesto- kulutus- tavarat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	2,1	95,0	1,9	1,8	1,9	2,3	1,5	1,4	1,5	0,7	4,1	1,9
2000	4,9	100,1	5,3	5,4	5,9	8,3	2,0	6,5	1,2	1,9	2,4	5,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	0,4	100,7	0,5	0,3	-0,5	1,6	0,6	-1,7	1,0	1,7	0,4	0,4
2002	-0,5	100,0	-0,5	-0,8	0,4	-2,0	-0,5	-5,5	0,5	1,0	0,7	-0,7
2002 II	-0,9	100,3	-0,6	-0,7	-0,1	-1,7	-0,8	-6,3	0,3	2,0	0,5	-0,7
2002 III	0,0	100,2	0,1	-0,3	1,3	-1,2	-0,7	-4,3	-0,1	1,7	0,7	-0,1
2002 IV	0,9	100,3	1,2	1,4	2,8	1,2	0,6	-4,2	1,5	-0,7	-0,5	1,6
2003 I	0,8	100,5	1,2	0,8	1,4	1,5	-0,8	-4,9	0,0	4,6	-2,6	0,9
2003 II	-0,5	100,0	-0,6	-1,1	-0,3	-1,7	-1,0	-6,2	-0,1	2,0	-0,8	-1,0
2002 loka	0,7	100,5	1,3	0,8	1,4	0,5	0,5	-3,9	1,4	5,1	-1,1	1,0
2002 marras	2,2	100,9	2,7	3,2	4,9	3,3	1,9	-2,0	2,7	-1,7	0,9	3,3
2002 joul	-0,3	99,6	-0,4	0,1	1,9	-0,2	-0,7	-7,0	0,4	-4,4	-1,4	0,2
2003 tammi	1,1	100,5	1,3	0,8	2,8	1,4	-0,8	-4,4	-0,1	1,4	-1,2	1,0
2003 helmi	1,3	100,9	2,2	0,9	1,1	3,2	-0,4	-4,3	0,3	9,7	-4,2	1,1
2003 maal	0,1	100,1	0,0	0,5	0,5	0,1	-1,1	-5,8	-0,2	3,3	-1,6	0,5
2003 huhti	0,4	100,6	0,9	-0,1	0,7	-0,4	0,7	-4,9	1,8	3,1	-2,1	0,0
2003 touko	-1,2	99,6	-1,2	-1,4	-1,1	-0,6	-2,7	-6,9	-2,0	1,0	-2,0	-1,2
2003 kesä	-0,6	99,7	-1,4	-1,7	-0,5	-3,8	-1,1	-6,9	0,0	2,0	2,8	-1,7
2003 heinä	.	100,7	0,7	0,4	0,0	1,7	0,9	-4,5	1,9	1,4	.	0,6
2003 elo

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin		Kiintein hinnoin							Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		Yhteensä		Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet		Tekstiilit, vaatteet ja jalkineet	Kotitalous- esineet		
	2000 = 100		2000 = 100								
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1999	96,0	3,0	97,8	2,4	2,9	2,2	1,3	2,5	973	5,4	
2000	99,9	4,1	100,0	2,3	1,8	2,1	1,6	4,4	952	-2,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	104,1	4,2	101,6	1,7	1,8	1,5	0,8	-0,3	968	-0,8	
2002	106,1	1,9	101,6	0,0	0,8	-0,4	-1,9	-1,8	926	-4,3	
2002 II	105,8	1,8	101,2	-0,5	0,6	-0,2	-2,5	-2,1	915	-7,6	
2002 III	106,6	1,8	102,2	0,4	1,2	0,2	-2,4	-0,6	919	-4,7	
2002 IV	106,6	1,5	101,6	-0,2	1,1	-0,7	-1,3	-2,4	950	0,2	
2003 I	108,1	2,8	102,3	0,8	2,4	0,6	-1,7	0,2	897	-2,6	
2003 II	108,1	2,1	102,3	1,1	1,7	0,3	-1,1	0,7	887	-2,8	
2002 loka	107,4	3,4	102,3	1,5	2,1	1,4	3,9	-1,5	929	-3,3	
2002 marras	106,2	0,8	101,5	-0,9	1,4	-1,7	-5,5	-2,9	942	-1,3	
2002 joul	106,2	0,3	100,8	-1,2	-0,1	-1,8	-2,0	-2,9	980	6,2	
2003 tammi	108,2	3,5	103,3	2,8	4,2	1,9	2,7	0,4	885	-5,3	
2003 helmi	108,2	2,8	102,5	1,1	2,7	0,4	-3,9	-0,3	899	-3,5	
2003 maal	107,9	2,1	101,2	-1,4	0,4	-0,5	-3,8	0,6	908	0,6	
2003 huhti	108,1	2,2	102,9	2,3	2,5	0,6	-0,7	1,5	876	-3,9	
2003 touko	107,9	2,1	102,0	0,3	1,4	0,0	-1,7	-0,2	868	-5,3	
2003 kesä	108,2	2,2	102,0	0,7	1,2	0,2	-0,9	0,8	916	0,8	
2003 heinä	922	2,6	
2003 elo	920	-0,9	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA, European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

3) Vuosi- ja neljännesvuositiedot ovat kuukausitietojen keskiarvoja.

Taulukko 5.3

Euroopan komission suhdannekyselyt¹⁾

1. Talouden ilmapiiri-indikaattori, tehdasteollisuuden ja kuluttajien kyselyt

(saldoluku, prosenttiyksikköä²⁾, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Talouden ilmapiiri-indikaattori ³⁾ (2000 = 100)	Tehdasteollisuus					Kuluttajien luottamusindikaattori				
		Teollisuuden luottamusindikaattori				Kapasi- teetin käyttö- aste ⁴⁾ , %	Yh- teensä ⁵⁾	Rahoitus- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Talous- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Työttömyys- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Säästöt seuraavan 12 kk:n aikana
		Yhteensä ⁵⁾	Tilau- kanta	Valmis- tuote- varastot	Tuotanto- odotukset						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1999	97,6	-7	-16	11	6	82,6	-3	3	-4	11	1
2000	100,0	5	2	4	16	84,5	1	4	1	1	2
2001	97,0	-9	-15	14	1	82,9	-5	2	-10	14	2
2002	95,6	-11	-25	11	3	81,4	-11	-1	-12	26	-3
2002 III	95,4	-11	-27	11	4	81,5	-10	-1	-11	26	-3
2002 IV	95,3	-10	-23	10	4	81,5	-14	-3	-15	30	-8
2003 I	94,9	-11	-24	10	0	81,1	-19	-5	-23	39	-9
2003 II	94,8	-12	-27	9	0	80,7	-19	-4	-22	41	-9
2003 III	95,0	-11	-27	11	3	.	-17	-4	-20	38	-8
2002 syys	95,6	-10	-26	12	7	-	-9	-1	-10	24	-2
2002 loka	95,6	-9	-25	10	7	81,7	-12	-2	-12	27	-7
2002 marras	95,3	-10	-22	10	3	-	-14	-4	-15	30	-7
2002 joulou	95,1	-10	-22	10	1	-	-16	-4	-19	33	-9
2003 tammi	94,9	-11	-22	9	-1	81,3	-18	-5	-21	36	-9
2003 helmi	95,1	-10	-23	10	2	-	-19	-5	-23	39	-9
2003 maalisk	94,6	-12	-26	10	0	-	-21	-6	-26	42	-9
2003 huhti	94,7	-12	-27	10	1	80,8	-19	-5	-22	40	-9
2003 touko	94,8	-12	-27	9	0	-	-20	-4	-23	43	-9
2003 kesä	94,8	-12	-28	9	0	-	-19	-4	-22	40	-8
2003 heinä	94,6	-14	-28	13	-2	80,6	-18	-4	-21	39	-9
2003 elo	95,0	-11	-26	11	4	-	-17	-4	-20	37	-7
2003 syys	95,4	-9	-26	9	8	-	-17	-4	-18	37	-8

2. Rakentamisen, vähittäiskaupan ja palveluiden kyselyt

(saldoprosenttia²⁾, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Rakentamisen luottamusindikaattori			Vähittäiskaupan luottamusindikaattori				Palveluiden luottamusindikaattori			
	Yhteensä ⁵⁾	Tilau- kanta	Työllisyys- odotukset	Yhteensä ⁵⁾	Tämän- hetkinen suhdanne- tilanne	Varastojen määrä	Suhdanne- näkömät	Yh- teensä ⁵⁾	Suhdanne- näkömät	Kysyntä- tilanne	Kysyntä- näkömät
1999	-10	-17	-2	-7	-7	17	2	27	25	26	31
2000	-5	-13	3	-2	1	17	9	30	36	23	33
2001	-11	-16	-4	-7	-7	17	2	15	16	8	20
2002	-19	-26	-11	-16	-23	18	-9	1	-4	-6	13
2002 III	-22	-30	-12	-17	-24	15	-11	-1	-5	-8	11
2002 IV	-22	-29	-15	-15	-21	17	-8	-4	-13	-4	4
2003 I	-20	-27	-13	-17	-24	17	-10	-6	-16	-11	11
2003 II	-21	-27	-14	-15	-20	18	-6	-2	-12	0	6
2003 III	-22	-28	-15	-13	-19	16	-3	5	-1	4	13
2002 syys	-22	-29	-14	-17	-26	15	-11	0	-6	-5	12
2002 loka	-22	-30	-13	-16	-21	15	-11	-4	-13	-4	5
2002 marras	-24	-30	-17	-14	-17	18	-7	-4	-13	-4	5
2002 joulou	-21	-28	-14	-16	-24	17	-7	-5	-13	-4	2
2003 tammi	-21	-28	-14	-19	-30	18	-10	-5	-15	-12	13
2003 helmi	-19	-26	-11	-14	-18	14	-9	-5	-15	-9	10
2003 maalisk	-20	-26	-13	-18	-25	18	-12	-7	-18	-13	9
2003 huhti	-20	-27	-13	-17	-24	17	-9	-3	-14	-1	7
2003 touko	-21	-27	-15	-13	-19	18	-3	-2	-11	0	6
2003 kesä	-22	-28	-15	-14	-18	18	-6	-1	-10	1	6
2003 heinä	-20	-27	-13	-12	-19	16	0	3	-3	3	10
2003 elo	-23	-29	-16	-14	-18	18	-5	6	-1	5	14
2003 syys	-23	-29	-16	-12	-19	14	-4	7	1	5	16

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Luvut viittaavat 12 maata käsittävään euroalueeseen.

2) Myönteisten ja kielteisten vastausten prosenttiosuuksien erotus.

3) Talouden ilmapiiri-indikaattori koostuu teollisuuden, kuluttajien, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattoreista. Teollisuuden luottamusindikaattorin paino on 40 % ja jokaisen muun indikaattorin paino 20 %.

4) Tietoa kerätään joka tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Neljännesvuosiluvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot lasketaan neljännesvuosittaisista keskiarvoista.

5) Luottamusindikaattorit lasketaan komponenttiensa keskiarvona. Indikaattorien laskennassa käytetään arvioituja varastotietoja (sarakeet 4 ja 17) ja työttömyyslukuja (sarake 10) käänteisin etumerkein.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat¹⁾

1. Työllisyys

(vuotuisia prosenttimuutoksia, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialoittain						
	Milj. henkilöä		Palkan-saajat	Yrittäjät	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteollisuus, sähkö-, kaasua ja vesihuolto, mineraalin kaivu	Raken-taminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoiminta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoiminta, kiinteistö- ja vuokrauspalvelut, liike-elämän palvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut	
Osuus ²⁾	100,0	100,0	84,2	15,8	4,7	19,3	7,0	25,1	14,3	29,6	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1998	122,360	1,8	2,0	0,9	-1,3	1,0	0,1	2,1	5,3	1,6	
1999	124,605	1,8	2,3	-0,6	-2,5	-0,2	1,9	2,2	5,7	1,9	
2000	127,396	2,2	2,5	0,8	-1,5	0,6	1,8	3,2	5,9	1,6	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	133,155	1,4	1,6	0,2	-0,8	0,3	0,4	1,6	3,9	1,3	
2002	133,703	0,4	0,5	-0,3	-2,0	-1,3	-1,1	0,5	2,3	1,3	
2002 II	133,760	0,5	0,7	-0,5	-2,0	-1,2	-0,9	0,6	2,6	1,3	
2002 III	133,707	0,3	0,5	-0,4	-1,9	-1,3	-1,3	0,2	2,1	1,4	
2002 IV	133,656	0,1	0,1	0,2	-1,9	-1,7	-1,3	0,0	2,0	1,2	
2003 I	133,649	0,0	-0,2	0,7	-2,3	-1,8	-1,1	-0,2	1,6	1,1	
2003 II	133,704	0,0	-0,3	1,1	-2,3	-2,0	-0,4	-0,1	1,2	1,1	

2. Työttömyys

(kausivaihtelusta puhdistettu)

	Yhteensä		Iän mukaan ³⁾				Sukupuolen mukaan ⁴⁾			
	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Aikuiset		Nuoriso		Miehet		Naiset	
			Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1998	13,270	10,2	10,146	8,9	3,124	20,0	6,445	8,6	6,825	12,5
1999	12,247	9,3	9,431	8,2	2,815	18,0	5,901	7,8	6,345	11,4
2000	11,104	8,4	8,555	7,3	2,549	16,2	5,286	7,0	5,818	10,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	11,062	8,0	8,535	7,0	2,527	15,7	5,313	6,7	5,749	9,7
2002	11,689	8,4	9,095	7,4	2,595	16,2	5,762	7,3	5,927	9,9
2002 II	11,609	8,3	9,011	7,3	2,598	16,2	5,711	7,2	5,898	9,8
2002 III	11,782	8,5	9,179	7,4	2,603	16,2	5,827	7,4	5,956	9,9
2002 IV	11,971	8,6	9,344	7,6	2,627	16,5	5,942	7,5	6,029	10,0
2003 I	12,222	8,7	9,537	7,7	2,685	16,8	6,082	7,7	6,141	10,2
2003 II	12,346	8,8	9,662	7,8	2,685	16,8	6,143	7,7	6,203	10,2
2002 elo	11,784	8,5	9,179	7,4	2,605	16,3	5,829	7,4	5,954	9,9
2002 syys	11,823	8,5	9,222	7,5	2,600	16,2	5,850	7,4	5,973	9,9
2002 loka	11,885	8,5	9,281	7,5	2,605	16,3	5,888	7,4	5,997	9,9
2002 marras	11,979	8,6	9,349	7,6	2,630	16,5	5,945	7,5	6,034	10,0
2002 joul	12,049	8,6	9,404	7,6	2,645	16,6	5,992	7,6	6,057	10,0
2003 tammi	12,140	8,7	9,467	7,6	2,674	16,7	6,042	7,6	6,098	10,1
2003 helmi	12,230	8,7	9,541	7,7	2,689	16,8	6,088	7,7	6,142	10,2
2003 maal	12,297	8,8	9,604	7,8	2,693	16,9	6,115	7,7	6,182	10,2
2003 huhti	12,341	8,8	9,652	7,8	2,689	16,9	6,139	7,7	6,202	10,2
2003 touko	12,343	8,8	9,658	7,8	2,685	16,8	6,144	7,7	6,200	10,2
2003 kesä	12,354	8,8	9,675	7,8	2,679	16,8	6,147	7,7	6,207	10,2
2003 heinä	12,366	8,8	9,692	7,8	2,673	16,8	6,146	7,7	6,220	10,3
2003 elo	12,377	8,8	9,707	7,8	2,670	16,8	6,149	7,7	6,228	10,3

Lähteet: Sarakkeet 1–10 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat ja sarakkeet 11–20 Eurostat.

- 1) Työllisyystilastot on laskettu henkeä kohden ja perustuvat EKT 95:een Työttömyystilastot on laskettu henkeä kohden ja ovat ILO:n suositusten mukaisia.
- 2) Vuonna 2002.
- 3) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat, ilmaistu prosentteina vastaavasta työvoimasta.
- 4) Ilmaistu prosentteina vastaavasta työvoimasta.

3. Yksikkötyökustannukset, työkustannukset työntekijää kohden ja työn tuottavuus

(vuosittaisia prosentimuutoksia, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Yhteensä		Toimialoittain					
	Indeksi 2000 = 100		Maa-, riista- metsä- ja kalatalous	Tehdasteollisuus, sähkö-, kaasu- ja vesihuolto, mineraalin kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoiminta, kiinteistö- ja vuokrauspalvelut, liike-elämän palvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut
	1	2	3	4	5	6	7	8
Yksikkötyökustannukset ¹⁾								
2000	100,0	1,3	1,7	-0,3	2,0	-0,3	4,3	2,0
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001	102,6	2,6	3,2	2,5	3,9	1,4	2,2	3,3
2002	104,8	2,2	1,7	0,7	3,3	1,5	3,7	1,6
2002	II	104,5	2,1	-0,4	0,6	3,4	1,3	3,0
	III	104,9	1,9	-1,7	0,4	3,1	1,1	3,8
	IV	105,5	1,5	3,9	-0,6	3,3	0,8	3,9
2003	I	106,4	1,9	0,9	0,5	5,1	1,7	3,3
	II	1,5
Työkustannukset työntekijää kohden								
2000	100,0	2,5	2,9	3,1	2,3	1,4	3,1	2,4
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001	102,8	2,8	2,5	2,9	3,0	2,9	1,4	3,2
2002	105,5	2,6	3,4	2,9	3,5	2,3	2,2	2,7
2002	II	105,1	2,4	1,8	2,9	3,2	2,0	1,5
	III	105,8	2,6	-0,3	3,1	3,2	2,3	2,2
	IV	106,5	2,5	4,2	3,1	2,9	2,3	2,5
2003	I	107,4	2,7	4,0	3,4	3,0	2,9	2,6
	II	2,2
Työn tuottavuus ²⁾								
2000	100,0	1,2	1,1	3,4	0,4	1,7	-1,2	0,4
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001	100,2	0,2	-0,7	0,4	-0,9	1,5	-0,8	-0,2
2002	100,7	0,4	1,7	2,2	0,2	0,8	-1,5	1,0
2002	II	100,6	0,4	2,2	2,3	-0,1	0,7	-1,5
	III	100,9	0,6	1,5	2,7	0,1	1,1	-1,5
	IV	101,0	1,0	0,3	3,8	-0,4	1,5	-1,3
2003	I	101,0	0,8	3,1	2,9	-2,0	1,2	-0,7
	II	100,9	0,3	3,0	1,1	-0,4	0,5	-0,6

4. Työkustannukset työtuntia kohden

(vuosittaisia prosentimuutoksia, ellei toisin mainita)

	Yhteensä ³⁾		Alaerittäin		Toimialoittain		
	Indeksi 2000 = 100 (kp.)		Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturva- maksut	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Palvelut
	9	10	11	12	13	14	15
2000	100,0	2,8	3,0	2,0	3,3	3,3	2,2
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>			
2001	103,3	3,4	3,5	2,9	3,2	3,6	3,6
2002	106,9	3,5	3,4	3,9	3,2	3,5	3,7
2002	II	106,4	3,2	3,0	3,7	2,8	3,0
	III	107,2	3,2	3,1	3,6	2,9	3,4
	IV	108,1	3,5	3,4	3,9	3,5	3,0
2003	I	108,9	2,7	2,6	3,2	2,8	2,3
	II	109,6	2,9	2,8	3,2	3,4	3,3

Lähteet: Sarakkeet 1–8 ja 15 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat ja sarakkeet 9–14 Eurostat.

1) Työvoimakustannukset (markkinahinnoin) työntekijää kohden jaettuna arvonlisäyksellä (kiintein hinnoin) työntekijää kohden.

2) Arvonlisäys (kiintein hinnoin) työntekijää kohden.

3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhuolto ja muut palvelut. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaisummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset								Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾	
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾		
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset				Repot
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	II	4 704,4	324,8	4 114,2	1 321,8	1 418,3	1 315,7	58,4	125,0	140,4	242,7
	III	4 716,7	328,3	4 112,8	1 324,6	1 416,5	1 313,1	58,7	133,3	142,3	238,6
	IV	4 859,1	350,8	4 215,1	1 370,9	1 457,7	1 323,5	63,0	142,0	151,2	229,7
2000	I	4 838,4	335,5	4 222,3	1 379,6	1 462,5	1 303,3	76,8	130,2	150,5	260,5
	II	4 895,0	342,0	4 256,9	1 409,7	1 485,7	1 282,6	78,9	146,0	150,1	247,1
	III	4 915,8	339,8	4 266,5	1 396,9	1 524,0	1 263,7	81,9	159,2	150,2	253,9
	IV	5 032,2	348,4	4 361,6	1 464,4	1 542,4	1 269,1	85,6	164,5	157,8	230,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	5 138,1	336,3	4 494,1	1 446,1	1 620,9	1 314,6	112,6	150,3	157,3	259,6
	II	5 236,2	333,0	4 579,4	1 526,3	1 616,7	1 321,1	115,3	165,5	158,3	268,8
	III	5 225,6	309,6	4 609,0	1 547,9	1 605,2	1 333,7	122,2	147,8	159,1	265,6
	IV	5 366,7	239,7	4 816,3	1 690,3	1 613,0	1 396,3	116,7	139,0	171,7	298,1
2002	I	5 363,7	254,3	4 774,3	1 637,4	1 604,8	1 413,0	119,1	157,5	177,6	301,7
	II	5 447,0	285,7	4 827,6	1 703,6	1 593,8	1 412,5	117,6	155,0	178,7	278,1
	III	5 461,2	306,7	4 827,4	1 699,6	1 585,8	1 423,3	118,8	146,3	180,8	289,0
	IV	5 624,4	341,2	4 953,6	1 790,2	1 582,0	1 469,6	111,9	136,4	193,3	291,6
2003	I	5 650,2	327,2	4 950,0	1 759,2	1 573,3	1 511,3	106,2	176,2	196,8	.
	II	.	351,0	5 031,7	1 840,5	1 562,6	1 533,9	94,7	200,0	.	.

		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾			Vakuutustekninen vastuuvélka			
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
1999	II	1 499,9	156,9	1 343,0	4 140,0	2 422,5	1 717,5	211,4	2 758,4	2 471,6	286,8
	III	1 504,9	143,3	1 361,6	4 059,2	2 334,3	1 724,9	210,0	2 800,9	2 510,1	290,7
	IV	1 563,8	169,6	1 394,1	4 796,8	2 976,6	1 820,3	204,2	2 952,3	2 652,3	300,0
2000	I	1 554,0	178,4	1 375,6	4 872,1	2 952,9	1 919,2	214,9	3 065,6	2 764,8	300,8
	II	1 583,0	183,7	1 399,2	4 781,3	2 888,4	1 892,9	204,6	3 113,2	2 808,6	304,6
	III	1 667,2	202,6	1 464,6	4 825,4	2 918,3	1 907,1	204,1	3 168,8	2 860,3	308,5
	IV	1 752,9	220,5	1 532,4	4 844,6	2 985,8	1 858,7	200,1	3 200,7	2 892,0	308,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	1 861,7	285,4	1 576,3	4 527,1	2 706,6	1 820,6	224,0	3 253,0	2 939,1	313,9
	II	1 858,7	245,1	1 613,6	4 492,3	2 644,6	1 847,7	232,3	3 312,1	2 995,4	316,7
	III	1 890,7	240,4	1 650,3	4 000,8	2 272,7	1 728,1	253,1	3 289,0	2 968,0	321,0
	IV	1 926,2	228,1	1 698,1	4 349,1	2 527,4	1 821,8	260,0	3 378,7	3 053,6	325,0
2002	I	1 979,2	266,5	1 712,7	4 436,5	2 582,5	1 854,0	290,5	3 402,4	3 070,7	331,7
	II	2 004,1	229,9	1 774,2	4 048,6	2 293,0	1 755,6	292,8	3 422,8	3 087,4	335,4
	III	2 060,8	255,8	1 805,0	3 443,6	1 726,0	1 717,6	309,2	3 448,6	3 110,4	338,2
	IV	2 059,6	248,4	1 811,2	3 435,3	1 738,0	1 697,3	304,3	3 518,6	3 174,6	344,0
2003	I	2 055,7	238,2	1 817,6	3 295,4	1 586,2	1 709,1	379,2	3 575,8	3 227,0	348,8
	II

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoitelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

2. Velat¹⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissectoreittain										Lisätieto:	
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ³⁾			Muiden kuin pankkien lainat euroalueen ulkopuolisista pankeista ²⁾	
		Euroalueen rahalaitoksista	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset ⁴⁾	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	II	6 400,1	5 802,5	897,3	38,6	858,7	2 669,7	958,5	1 711,2	2 833,1	254,2	2 578,8	183,3
	III	6 478,1	5 881,8	882,4	37,5	844,9	2 694,9	939,9	1 755,1	2 900,8	253,9	2 646,9	191,4
	IV	6 660,4	6 039,5	902,4	41,7	860,7	2 791,4	978,6	1 812,9	2 966,6	262,6	2 704,1	201,4
2000	I	6 805,6	6 156,4	893,1	40,7	852,3	2 890,2	1 036,8	1 853,4	3 022,3	264,0	2 758,3	221,1
	II	6 952,8	6 262,2	887,9	41,6	846,3	2 989,6	1 088,8	1 900,7	3 075,3	272,7	2 802,6	219,7
	III	7 097,8	6 379,6	868,4	39,5	828,8	3 097,5	1 150,6	1 947,0	3 131,9	274,2	2 857,7	252,3
	IV	7 261,5	6 500,5	884,2	41,7	842,5	3 196,3	1 166,1	2 030,3	3 181,1	279,3	2 901,8	245,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	7 455,1	6 671,7	897,6	42,3	855,3	3 322,9	1 243,9	2 079,1	3 234,5	278,9	2 955,6	257,3
	II	7 561,3	6 762,2	882,7	42,2	840,5	3 394,6	1 265,6	2 129,0	3 284,0	284,8	2 999,1	279,2
	III	7 632,6	6 805,2	876,1	45,3	830,9	3 434,5	1 243,2	2 191,3	3 321,9	280,3	3 041,6	249,7
	IV	7 751,1	6 897,7	903,1	50,0	853,2	3 474,3	1 226,0	2 248,4	3 373,6	281,6	3 092,0	268,9
2002	I	7 812,9	6 960,5	904,5	53,4	851,1	3 501,6	1 222,0	2 279,6	3 406,8	277,2	3 129,6	278,5
	II	7 907,2	7 017,6	877,7	53,4	824,3	3 547,0	1 206,7	2 340,4	3 482,4	287,9	3 194,5	245,5
	III	7 952,5	7 053,0	870,1	54,7	815,4	3 554,3	1 188,7	2 365,6	3 528,0	284,1	3 244,0	238,0
	IV	8 064,4	7 131,5	883,2	60,6	822,6	3 594,2	1 172,7	2 421,5	3 587,1	289,3	3 297,8	240,2
2003	I	8 116,6	7 170,5	874,8	68,3	806,5	3 622,6	1 188,1	2 434,5	3 619,2	276,9	3 342,3	.
	II	.	7 239,8

		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletusvelka	Yritysten vakuutus-tekeminen eläkevastuuvelka
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset					
			Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset			
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1999	II	3 951,7	3 612,1	458,2	3 153,8	339,7	66,2	273,5	3 090,6	139,6	221,9
	III	3 930,1	3 577,4	448,1	3 129,2	352,7	73,9	278,8	3 015,8	141,7	224,2
	IV	3 896,5	3 533,3	419,7	3 113,6	363,2	77,4	285,8	4 193,5	148,9	226,5
2000	I	3 950,7	3 586,0	425,1	3 160,9	364,7	77,0	287,7	4 536,4	148,2	228,4
	II	3 984,8	3 607,7	425,6	3 182,1	377,1	87,8	289,3	4 381,0	147,9	230,2
	III	4 018,7	3 622,1	422,0	3 200,1	396,6	94,6	302,0	4 222,7	147,9	232,1
	IV	4 068,1	3 650,2	400,5	3 249,6	417,9	100,8	317,1	4 069,6	155,3	233,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	4 245,6	3 790,9	429,7	3 361,2	454,8	111,4	343,4	3 722,4	154,7	236,1
	II	4 296,1	3 815,9	441,2	3 374,7	480,2	122,5	357,7	3 679,7	155,2	238,3
	III	4 380,4	3 880,8	450,1	3 430,7	499,7	137,1	362,6	3 033,6	156,3	240,5
	IV	4 394,2	3 875,1	434,3	3 440,8	519,0	136,9	382,1	3 528,0	168,6	241,4
2002	I	4 452,3	3 929,0	446,6	3 482,4	523,3	141,7	381,6	3 546,2	174,6	243,8
	II	4 543,2	4 025,5	481,6	3 543,9	517,7	126,9	390,8	3 034,8	175,7	246,2
	III	4 653,0	4 122,3	479,9	3 642,4	530,8	133,8	396,9	2 289,5	177,6	248,6
	IV	4 660,2	4 125,9	480,0	3 646,0	534,3	140,2	394,1	2 396,2	190,1	251,1
2003	I	4 814,0	4 248,8	521,4	3 727,4	565,2	161,8	403,4	2 123,5	193,7	254,6
	II	2 468,8	.	.

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 3) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 4) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton)

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset								Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾	
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa		Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	II	22,9	6,2	34,2	81,3	-48,9	9,4	-7,6	-8,4	-9,1	-4,3
	III	13,9	3,5	0,2	3,5	-1,1	-2,6	0,3	8,3	1,9	-2,8
	IV	133,6	22,3	95,1	44,2	36,4	10,3	4,2	8,7	7,6	-14,2
2000	I	-27,6	-15,3	0,4	6,1	0,9	-20,4	13,7	-11,9	-0,7	26,1
	II	52,1	6,7	30,0	31,9	17,8	-21,8	2,1	15,8	-0,4	-12,8
	III	7,0	-2,2	-4,2	-17,3	28,8	-18,5	2,9	13,3	0,1	-1,7
	IV	129,7	8,6	108,3	71,4	27,3	5,7	3,8	5,3	7,6	-16,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	84,8	-19,8	120,6	-23,8	72,6	44,9	26,9	-15,6	-0,5	13,6
	II	94,8	-3,3	82,0	77,3	-4,3	6,3	2,7	15,1	1,0	4,8
	III	7,9	-23,4	48,1	25,2	3,0	13,0	7,0	-17,7	0,8	3,4
	IV	143,7	-69,9	209,9	142,3	10,6	62,5	-5,4	-8,8	12,5	12,2
2002	I	-0,7	14,6	-40,2	-53,4	-4,1	14,9	2,3	19,0	6,0	2,7
	II	103,2	31,4	73,2	72,2	0,9	1,7	-1,7	-2,5	1,1	-10,0
	III	11,2	21,0	0,6	-4,4	-7,3	10,6	1,7	-12,5	2,1	9,2
	IV	173,0	34,5	135,9	83,8	12,4	46,6	-6,9	-9,9	12,5	8,5
2003	I	40,6	7,7	-3,5	-29,5	-10,2	41,9	-5,6	32,8	3,6	.
	II	.	23,8	86,1	82,9	-7,8	22,5	-11,5	23,8	.	.
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuutustekninen vastuuvulka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1999	II	-36,0	-8,4	-27,6	150,6	65,9	84,7	15,5	55,0	49,3	5,7
	III	-3,2	-14,6	11,4	86,3	46,5	39,8	-2,1	57,6	52,1	5,5
	IV	61,2	25,2	36,0	-16,7	14,3	-31,0	-12,7	75,4	70,4	4,9
2000	I	10,1	21,8	-11,6	-16,3	-64,4	48,1	13,5	79,9	74,3	5,6
	II	40,9	4,3	36,6	68,1	49,2	18,9	-7,4	55,4	52,8	2,7
	III	75,0	22,3	52,7	104,8	97,3	7,4	-1,3	55,5	52,7	2,7
	IV	17,4	6,5	10,9	177,7	139,6	38,1	-5,1	59,2	61,3	-2,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	104,3	66,4	37,8	45,9	-1,6	47,5	22,0	68,2	60,9	7,3
	II	-2,1	-34,2	32,2	42,1	35,6	6,5	3,4	53,2	49,7	3,6
	III	31,2	-5,8	36,9	55,1	29,0	26,1	14,0	51,0	45,9	5,1
	IV	3,5	-18,2	21,7	-0,2	-23,3	23,2	3,1	56,6	54,4	2,2
2002	I	68,3	36,3	32,0	47,7	4,9	42,8	26,3	65,3	55,6	9,7
	II	-11,1	-42,5	31,4	26,5	12,8	13,7	-1,5	50,2	46,2	4,0
	III	46,7	27,4	19,3	44,4	20,5	23,9	13,7	47,8	43,8	4,0
	IV	-17,9	-16,0	-1,9	-34,7	-46,7	12,1	-7,6	57,6	56,5	1,1
2003	I	-5,2	-4,7	-0,5	61,6	5,5	56,1	30,3	65,6	59,7	6,0
	II

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), Muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

2. Velat¹⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissectoreittain										Lisätieto:	
		Yhteensä		Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ³⁾			Muiden kuin pankkien lainat euroalueen ulkopuolisista pankeista ²⁾
		Euroalueen rahalaitoksista		Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset ⁴⁾	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1999	II	151,7	122,6	-4,1	2,7	-6,8	78,8	37,3	41,5	77,0	3,8	73,2	23,9
	III	88,1	89,2	-14,7	-1,1	-13,6	35,0	-12,5	47,6	67,7	-0,3	68,1	8,4
	IV	163,1	133,6	19,7	4,2	15,5	75,1	32,2	42,9	68,4	8,4	60,0	-7,0
2000	I	121,2	88,0	-7,9	-0,9	-7,0	71,1	49,3	21,8	58,0	1,5	56,5	15,1
	II	162,1	117,6	-5,5	0,9	-6,4	111,8	61,4	50,4	55,8	9,7	46,1	-0,8
	III	99,2	58,0	-15,9	-2,1	-13,8	63,3	45,2	18,1	51,8	0,0	51,8	23,2
	IV	220,7	172,6	16,1	2,2	13,9	151,9	29,4	122,6	52,7	5,3	47,4	1,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	89,6	75,7	-6,3	0,0	-6,3	44,5	31,5	13,0	51,4	-0,4	51,8	9,2
	II	101,9	80,1	-15,3	-0,1	-15,2	60,2	18,7	41,5	57,0	6,0	51,0	16,8
	III	110,8	80,6	-6,1	3,1	-9,1	78,1	-9,5	87,7	38,7	-4,2	42,9	-21,4
	IV	106,2	79,5	26,1	4,7	21,4	27,6	-23,1	50,7	52,4	1,4	51,0	4,2
2002	I	58,3	60,0	1,0	3,4	-2,4	18,3	-7,2	25,5	39,0	-4,9	43,9	8,4
	II	140,7	110,2	-25,2	0,1	-25,3	91,1	4,1	87,0	74,8	10,9	63,9	-18,7
	III	41,4	32,4	-7,9	1,3	-9,1	0,6	-18,3	18,9	48,7	-3,9	52,6	-9,0
	IV	118,1	91,4	13,5	5,9	7,6	42,0	-13,1	55,1	62,6	6,2	56,5	8,9
2003	I	81,1	66,2	-0,6	8,0	-8,6	41,7	15,0	26,8	39,9	-9,9	49,8	.
	II	.	83,0
<i>Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoittain</i>													
		Yhteensä		Julkisyhteisöt			Yritykset			Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletusvelka	Yritysten vakuutus-tekniinen eläkevastuuvelka	
		13	14	15	16	17	18	19					
1999	II	39,6	29,0	-7,7	36,7	10,6	2,5	8,1	34,7	-9,2	2,8		
	III	55,8	38,6	-10,0	48,6	17,2	7,6	9,6	34,7	2,1	2,8		
	IV	-12,1	-19,8	-27,9	8,1	7,7	3,6	4,1	42,1	7,2	2,8		
2000	I	60,9	61,0	10,9	50,0	-0,1	-0,5	0,4	20,9	-0,7	2,8		
	II	39,3	23,5	-1,3	24,8	15,8	10,9	4,9	29,0	-0,3	2,8		
	III	48,6	25,8	-2,3	28,1	22,8	7,0	15,8	69,0	0,0	2,8		
	IV	0,8	-20,3	-27,4	7,2	21,0	7,4	13,6	55,1	7,4	2,8		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	74,9	37,6	32,5	5,1	37,3	10,9	26,4	51,4	-0,6	3,1		
	II	85,4	59,3	10,8	48,6	26,1	11,7	14,4	43,8	0,5	3,1		
	III	50,6	29,6	8,8	20,8	21,0	14,6	6,4	9,2	1,1	3,1		
	IV	9,7	-7,9	-21,9	14,0	17,6	-0,8	18,3	5,9	12,3	1,8		
2002	I	102,7	93,3	21,7	71,7	9,4	5,2	4,1	9,4	6,0	3,3		
	II	60,7	61,9	33,9	28,1	-1,2	-15,2	13,9	4,7	1,1	3,3		
	III	56,1	46,2	-0,9	47,1	9,9	7,0	2,8	-0,4	1,9	3,8		
	IV	2,9	-0,6	-8,4	7,8	3,5	6,5	-3,0	-6,2	12,4	2,5		
2003	I	159,1	128,9	50,1	78,8	30,2	22,1	8,1	-4,5	3,6	3,4		
	II		

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 3) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 4) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoituksen käyttö ja hankinta

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

		Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾										
		Talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Lainat			Muut arvopaperit kuin osakkeet		
		Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1999	II	430,9	36,4	380,5	3,3	10,7	321,7	42,5	279,2	1 024,1	37,1	987,0
	III	436,6	32,0	389,8	3,3	11,5	313,6	41,3	272,3	1 031,2	34,0	997,2
	IV	447,5	32,2	400,3	3,3	11,7	313,6	41,1	272,5	1 035,1	38,5	996,6
2000	I	458,9	35,4	407,1	3,2	13,1	317,4	45,0	272,4	1 064,4	40,4	1 024,0
	II	460,8	34,6	411,1	3,5	11,6	316,1	46,3	269,8	1 091,1	45,1	1 046,0
	III	464,6	34,1	413,8	3,7	12,9	317,2	46,9	270,3	1 091,4	45,6	1 045,9
	IV	477,6	40,6	418,5	3,2	15,3	311,3	50,1	261,1	1 085,2	40,4	1 044,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	I	483,8	38,2	423,3	3,5	18,8	313,1	51,9	261,2	1 126,8	40,3	1 086,5
	II	486,3	41,4	424,2	3,8	16,9	316,1	52,2	263,9	1 150,5	55,0	1 095,5
	III	487,8	39,3	426,9	3,8	17,9	316,5	53,1	263,4	1 165,2	50,1	1 115,1
	IV	495,4	48,0	427,5	3,4	16,4	320,2	56,7	263,5	1 187,2	44,3	1 142,9
2002	I	498,6	43,9	433,0	4,0	17,7	325,2	59,5	265,7	1 252,5	52,9	1 199,5
	II	503,9	48,4	432,9	3,7	19,0	331,7	65,2	266,5	1 242,7	40,8	1 201,9
	III	506,3	50,1	437,9	3,9	14,4	334,3	69,2	265,1	1 301,0	50,8	1 250,2
	IV	522,8	55,9	445,6	3,5	17,9	337,0	70,7	266,3	1 345,4	54,1	1 291,3
2003	I	535,5	59,7	454,0	3,7	18,2	343,9	71,6	272,3	1 379,1	64,5	1 314,6
	II	537,7	62,2	450,3	3,0	22,3						

		Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾					Velkojen pääerät ¹⁾						
		Osakkeet ²⁾				Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu	Lainat euroalueen raha- laitoksista ja muista rahoituslaitoksista		Muut arvo- paperit kuin osakkeet	Noteeratut osakkeet	Vakuustekninen vastuuvetä		
		Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista			Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		
1999	II	1 002,0	580,8	421,2	36,6	71,3	54,4	40,4	3,8	279,7	2 590,5	2 186,3	404,2
	III	1 012,4	586,3	426,1	33,7	72,5	56,4	41,9	4,5	272,1	2 633,7	2 221,9	411,7
	IV	1 232,8	719,7	513,1	33,4	75,5	44,1	29,6	4,5	332,4	2 780,4	2 359,7	420,7
2000	I	1 348,7	777,9	570,8	37,1	78,0	52,3	37,1	5,1	363,4	2 897,3	2 467,4	429,9
	II	1 363,1	771,6	591,5	40,6	78,9	54,2	38,8	5,1	332,2	2 941,9	2 507,9	434,0
	III	1 412,0	797,3	614,6	37,4	80,0	49,0	33,1	7,9	359,0	2 994,4	2 556,2	438,2
	IV	1 331,6	726,9	604,7	36,9	78,4	47,3	31,5	9,1	326,3	3 019,8	2 582,2	437,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	1 305,9	709,7	596,1	44,8	80,8	51,3	36,4	9,2	311,9	3 072,6	2 624,6	448,0
	II	1 343,2	736,3	606,8	46,5	81,7	51,2	36,2	9,7	315,6	3 130,5	2 677,8	452,7
	III	1 212,9	648,0	564,9	45,9	83,6	52,1	37,4	9,7	221,5	3 108,4	2 648,0	460,4
	IV	1 310,7	704,0	606,7	46,0	92,2	48,5	34,9	10,3	234,7	3 207,3	2 730,9	476,4
2002	I	1 389,2	765,8	623,4	47,5	96,5	52,5	38,9	10,3	257,0	3 235,9	2 743,5	492,5
	II	1 270,6	672,6	598,0	50,1	97,5	55,9	42,5	10,6	226,5	3 254,6	2 756,6	498,0
	III	1 130,3	562,8	567,5	48,7	98,7	56,4	42,1	10,8	127,2	3 280,1	2 775,8	504,3
	IV	1 160,5	584,4	576,1	55,3	98,7	43,4	33,0	10,8	113,3	3 342,2	2 836,0	506,2
2003	I	1 120,4	543,5	577,0	55,9	100,1	56,4	42,4	10,9	103,3	3 401,3	2 888,0	513,2
	II							44,6		136,5			

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Rahoitustaloustoimet

		Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾										
		Talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Lainat			Muut arvopaperit kuin osakkeet		
		Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1999	II	4,8	4,3	0,4	0,3	-0,2	-1,7	-0,1	-1,6	18,1	-2,2	20,4
	III	5,8	-4,4	9,3	0,0	0,8	-8,4	-1,2	-7,2	18,1	-2,8	20,9
	IV	10,5	0,2	10,1	0,0	0,2	-0,1	-0,3	0,2	4,3	3,8	0,5
2000	I	11,4	3,2	6,8	0,0	1,4	4,0	4,0	0,1	22,1	2,2	19,9
	II	1,9	0,3	2,8	0,3	-1,5	-0,9	1,3	-2,2	23,2	4,7	18,6
	III	1,2	-0,7	0,4	0,2	1,3	1,2	0,5	0,6	9,3	0,4	8,9
	IV	13,0	6,5	4,6	-0,5	2,4	-5,5	3,3	-8,8	-9,9	-6,0	-3,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	I	6,2	-2,5	4,8	0,3	3,5	2,0	1,7	0,3	29,9	-0,2	30,1
	II	2,8	3,4	1,0	0,3	-1,9	3,0	0,5	2,5	28,7	14,6	14,1
	III	1,5	-2,1	2,7	-0,1	1,0	0,5	0,8	-0,3	10,6	-4,9	15,5
	IV	7,6	8,8	0,6	-0,3	-1,4	5,3	3,6	1,7	27,1	-5,9	33,0
2002	I	3,0	-4,2	5,3	0,5	1,3	3,2	1,2	2,0	55,3	8,5	46,8
	II	5,3	4,5	-0,1	-0,3	1,2	5,5	4,3	1,3	-6,2	-12,4	6,2
	III	2,5	1,7	5,1	0,3	-4,6	1,1	2,5	-1,4	39,1	9,8	29,3
	IV	16,5	5,8	7,7	-0,4	3,5	3,0	1,5	1,5	33,5	1,9	31,6
2003	I	12,2	3,9	7,8	0,2	0,4	10,0	3,5	6,6	42,4	10,8	31,7
	II	2,5	2,7	-3,8	-0,4	4,0

		Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾						Velkojen pääerät ¹⁾					
		Osakkeet ²⁾				Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu	Lainat euroalueen raha- laitoksista ja muista rahoituslaitoksista		Muut arvo- paperit kuin osakkeet	Noteeratut osakkeet	Vakuutustekninen vastuuvélka		
		Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista			Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		
1999	II	23,4	12,8	10,6	3,0	1,2	4,2	4,2	1,8	0,3	53,5	45,9	7,6
	III	15,0	11,9	3,1	-2,8	1,3	2,0	1,8	0,4	0,2	56,4	48,8	7,7
	IV	50,8	11,2	39,6	-0,3	3,0	-12,8	-12,5	0,6	-0,4	75,5	66,4	9,1
2000	I	41,9	4,6	37,3	4,4	2,4	7,9	7,3	0,5	0,7	78,8	69,5	9,3
	II	33,6	8,8	24,8	3,4	0,9	1,9	1,7	0,0	1,9	53,5	49,4	4,1
	III	36,3	18,8	17,5	-3,2	1,1	-5,7	-6,2	2,7	0,2	53,8	49,5	4,3
	IV	17,0	2,6	14,4	-0,5	-1,6	-1,4	-1,2	1,0	0,1	57,3	57,8	-0,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	46,4	28,9	17,6	8,2	2,4	3,8	4,3	0,1	-0,9	66,9	56,0	10,9
	II	14,7	11,2	3,5	1,3	0,9	0,3	-0,2	0,6	-1,0	51,7	46,6	5,1
	III	23,8	19,7	4,1	-0,7	1,9	2,0	2,0	0,2	4,0	51,2	43,0	8,2
	IV	34,6	7,9	26,8	0,0	8,6	-3,7	-2,9	0,6	0,6	67,5	51,1	16,4
2002	I	31,6	16,2	15,3	1,5	4,3	3,7	3,9	0,2	0,2	66,7	50,7	16,0
	II	18,0	5,6	12,4	2,6	1,0	4,2	4,7	0,4	0,2	47,6	42,1	5,5
	III	11,4	7,9	3,5	-1,4	1,3	-2,1	-2,6	0,1	0,0	45,4	39,2	6,2
	IV	14,5	-3,0	17,5	6,7	0,0	-11,6	-9,2	0,3	0,5	54,7	52,9	1,8
2003	I	20,3	6,5	13,8	0,5	1,4	14,8	11,3	0,0	0,2	65,9	58,8	7,0
	II	2,4

Lähde: EKP.

1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.

2) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.3

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus ¹⁾

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

1. Kaikki euroalueen sektorit ²⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta					Rahoitusvarojen nettohankinta							
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Varastojen muutokset ³⁾	Valmistamattomat varat	Yhteensä	Mone-taarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus-tekni- ninen vastuuv- elka	Muut sijoit- tukset, netto ⁵⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1996	340,4	1 122,4	-783,9	1,6	0,4	1 735,6	-3,0	395,3	397,7	383,8	315,0	195,4	51,4
1997	353,0	1 139,2	-797,1	10,8	0,1	1 916,6	-0,2	394,4	332,3	449,9	485,6	223,7	30,9
1998	412,3	1 203,4	-823,6	32,3	0,2	2 393,9	11,0	430,7	357,2	523,3	831,2	215,9	24,5
1999	449,3	1 292,0	-863,7	20,9	0,1	3 068,9	1,3	557,7	427,1	880,6	906,8	261,1	34,3
2000	487,0	1 390,0	-913,1	26,7	-16,6	2 801,0	1,3	349,6	266,5	808,9	1 121,3	252,9	0,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	463,4	1 441,8	-973,6	-6,7	1,9	2 558,1	-0,5	558,7	431,7	714,6	612,3	236,8	4,4
2002	370,0	1 430,4	-1 049,6	-12,1	1,3	2 256,3	0,9	613,5	331,1	522,8	487,6	222,0	78,4

	Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾				Nettovelkaantuminen						
	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Kiinteän pääoman kuluminen	Nettopää- oman siirrot, saadut	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ¹⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus- tekni- ninen vastuuv- elka	
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1996	410,7	1 190,0	-783,9	4,6	1 665,4	472,4	383,4	335,0	278,2	196,3	
1997	456,1	1 241,8	-797,1	11,4	1 813,4	511,6	317,7	378,6	375,6	229,9	
1998	486,5	1 299,1	-823,6	11,1	2 319,7	648,4	322,5	481,8	645,5	221,5	
1999	498,3	1 352,0	-863,7	10,0	3 020,0	929,1	503,8	762,5	559,7	264,9	
2000	514,7	1 419,4	-913,1	8,4	2 773,3	532,4	413,8	850,6	723,8	252,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	483,4	1 449,4	-973,6	7,6	2 538,1	660,2	493,0	594,5	541,0	249,3	
2002	524,4	1 561,0	-1 049,6	13,0	2 101,9	559,4	452,6	468,2	387,7	233,9	

2. Yritykset

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Nettovelkaantuminen			
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Yhteensä	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1996	136,0	589,1	-454,7	267,2	54,1	-13,5	55,1	87,5	125,8	537,6	277,4	7,0	143,8	119,0
1997	157,4	615,0	-469,2	244,3	25,3	-13,6	46,3	95,9	112,5	544,9	289,2	12,1	154,5	113,0
1998	201,6	659,5	-487,0	421,8	54,1	-10,2	96,4	185,8	156,4	594,3	467,1	22,7	253,1	180,6
1999	220,6	710,4	-508,0	604,5	27,0	87,0	169,4	296,0	115,0	572,9	710,1	48,6	420,7	224,3
2000	318,2	777,0	-541,9	827,2	71,3	93,5	192,4	435,0	91,2	586,8	1 054,2	59,5	559,7	427,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	221,6	800,3	-576,3	601,6	88,5	74,5	135,8	229,5	88,5	606,4	734,7	102,0	311,3	309,9
2002	183,5	784,9	-597,3	370,9	22,5	17,5	47,3	254,7	123,2	657,6	431,2	21,5	208,8	187,0

3. Kotitaloudet ⁷⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Netto- velkaantuminen		Lisätieto:	
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus- tekni- ninen vastuuv- elka	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Yhteensä	Lainat	Käytet- tävissä olevat tulot	Brutto- säästä- mis- aste ⁸⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1996	164,2	361,8	-199,0	433,9	146,2	24,8	94,4	190,9	436,8	620,5	161,3	160,1	3 763,5	16,5
1997	160,1	353,6	-194,7	423,3	70,4	-18,3	195,0	217,4	414,9	590,3	168,5	167,1	3 791,0	15,6
1998	169,3	364,2	-199,0	439,8	96,3	-118,5	292,7	210,7	397,7	566,5	211,5	210,2	3 897,4	14,5
1999	180,3	391,1	-213,5	476,3	119,2	-22,8	193,4	247,6	383,2	553,9	273,4	271,9	4 060,4	13,6
2000	186,7	411,8	-221,1	421,4	65,6	37,4	117,8	247,0	385,9	567,7	222,2	220,5	4 248,6	13,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	182,3	424,7	-240,8	409,4	172,3	52,4	60,3	223,5	417,9	625,3	173,7	171,8	4 547,0	13,8
2002	138,9	436,3	-290,6	556,5	229,2	64,4	-4,5	215,5	480,4	740,1	215,0	212,8	4 777,7	15,5

Lähde: EKP.

1) Konsolidoimattomia tietoja.

2) Kaikki sektorit sisältävät julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11), Rahoitus- ja vakuutuslaitokset (S12) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Sisältää arvoesineiden nettohankinnat.

4) Ei sisällä johdannaisia.

5) Johdannaiset, muut saamiset/velat ja tilastolliset erot.

6) Muutokset johtuvat säästämisestä ja saaduista nettopääomansiirroista kiinteän pääoman (-) kulumisen huomioon ottaen.

7) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

8) Bruttosäästäminen prosentteina käytettävissä olevista tuloista.

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä	Tulot									Pääomatulot	Pääomatulot	Lisätieto: verot yhteensä ²⁾	
		Välitömmät verot	Kotitaloudet	Yritykset	Väliliset verot	EU:n toimielinten	Sosiaaliturvamaksut	Työnantaja	Vakuutettu	Myyntit				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1993	48,0	47,5	12,1	9,8	2,0	13,2	0,8	17,5	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,1
1994	47,6	47,1	11,6	9,3	1,9	13,4	0,8	17,5	8,5	5,7	2,5	0,4	0,2	42,8
1995	47,2	46,6	11,6	9,2	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,6	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,4	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,2	47,6	12,2	9,3	2,5	13,5	0,7	17,6	8,8	5,6	2,5	0,6	0,4	43,7
1998	47,6	47,2	12,4	9,6	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	5,0	2,5	0,4	0,3	43,3
1999	48,2	47,7	12,8	9,8	2,6	14,3	0,6	16,4	8,5	5,0	2,5	0,5	0,3	43,8
2000	47,8	47,3	13,0	10,0	2,7	14,2	0,6	16,2	8,4	4,9	2,4	0,5	0,3	43,6
Euroalueen laajeneminen														
2001	47,1	46,6	12,6	9,8	2,5	13,9	0,6	16,0	8,4	4,8	2,3	0,5	0,3	42,7
2002	46,5	45,9	12,1	9,5	2,4	13,8	0,5	16,0	8,4	4,7	2,3	0,5	0,3	42,2

2. Euroalue – menot

	Yhteensä	Menot								Pääomatulot	Inves-toinnit	Pääomatulot	EU:n toimielinten maksamat	Lisätieto: perusmenot ⁴⁾
		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-etuudet ja avustukset ³⁾	Tuki-palkkiot	EU:n toimielinten maksamat					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1993	53,7	49,2	11,6	5,1	5,9	26,6	23,0	2,5	0,6	4,6	3,1	1,6	0,1	47,9
1994	52,7	48,3	11,3	4,9	5,5	26,6	23,0	2,4	0,6	4,3	2,9	1,5	0,0	47,1
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,9	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,3	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,3	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,9	47,2	11,0	4,7	5,1	26,3	23,2	2,1	0,6	3,7	2,4	1,3	0,1	45,7
1998	49,9	46,0	10,7	4,6	4,7	26,0	22,7	2,0	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,2
1999	49,4	45,4	10,7	4,7	4,2	25,8	22,6	2,0	0,5	4,0	2,5	1,5	0,1	45,2
2000	48,7	44,7	10,5	4,7	4,0	25,5	22,3	1,9	0,5	4,0	2,5	1,4	0,0	44,7
Euroalueen laajeneminen														
2001	48,7	44,6	10,5	4,7	4,0	25,4	22,3	1,9	0,5	4,2	2,5	1,6	0,0	44,8
2002	48,7	44,8	10,6	4,8	3,7	25,7	22,8	1,8	0,5	3,9	2,4	1,5	0,0	45,1

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijäämä (-) / ylijäämä (+)	Julkinen kulutus ⁵⁾							
	Yhteensä	Valtio	Osa-valtio-hallinto	Paikal-lis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Luon-toismuotoiset tulonsiirrot	Kiinteän pääoman kuluminen	Myyntit (miinus)	Kollek-tiiviset kulutus-menot	Yksi-tölliset kulutus-menot
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1993	-5,7	-5,0	-0,4	-0,2	-0,1	0,2	21,2	11,6	5,1	5,0	2,0	-2,5	9,0	12,2
1994	-5,1	-4,4	-0,5	-0,2	0,0	0,4	20,8	11,3	4,9	5,1	1,9	-2,5	8,7	12,1
1995	-5,1	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,6	20,5	11,2	4,8	5,1	1,9	-2,5	8,6	11,9
1996	-4,3	-3,6	-0,4	0,0	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,2	1,9	-2,5	8,6	12,0
1997	-2,6	-2,3	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,4	11,0	4,7	5,1	1,9	-2,5	8,4	11,9
1998	-2,3	-2,2	-0,2	0,1	0,0	2,4	20,0	10,7	4,6	5,1	1,8	-2,5	8,2	11,8
1999	-1,3	-1,6	-0,1	0,1	0,4	2,9	20,0	10,7	4,7	5,1	1,8	-2,5	8,2	11,8
2000	-0,9	-1,3	-0,1	0,1	0,4	3,1	20,0	10,5	4,7	5,2	1,8	-2,4	8,1	11,9
Euroalueen laajeneminen														
2001	-1,7	-1,5	-0,4	0,0	0,3	2,3	20,0	10,5	4,7	5,2	1,8	-2,3	8,1	11,9
2002	-2,3	-1,9	-0,5	-0,1	0,2	1,4	20,3	10,6	4,8	5,3	1,8	-2,3	8,2	12,2

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)⁶⁾

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	-0,4	-1,5	-1,8	-1,2	-1,8	2,4	-1,7	3,5	0,7	-2,3	-2,8	2,2
2000	0,2	1,3	-1,9	-0,8	-1,4	4,4	-0,6	6,4	2,2	-1,5	-2,8	7,1
2001	0,6	-2,8	-1,5	-0,3	-1,5	0,9	-2,6	6,1	0,0	0,3	-4,2	5,2
2002	0,1	-3,5	-1,2	0,1	-3,1	-0,2	-2,3	2,5	-1,6	-0,2	-2,7	4,2

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tuloja, menoja ja alijäämää / ylijäämää koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä vuonna 2000 saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen alijäämä / ylijäämä nämä tulot mukaan lasketuna on 0,1 %). Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.

2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.

3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontaismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville voittoa tavoittelemattomille yhteisöille.

4) Kokonaismenot miinus korkomenot.

5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

6) Sisältää UMST-toimilupien myynnistä saadut tulot.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojen mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ³⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvopaperit	Pitkä-aikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾			Muut luotonantajat ³⁾	
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1993	67,3	2,7	17,0	10,0	37,6	52,5	27,6	8,8	16,1	14,8
1994	70,0	2,9	16,1	10,3	40,6	55,8	29,8	10,0	15,9	14,2
1995	74,2	2,9	17,7	9,9	43,8	58,3	30,5	11,0	16,8	15,9
1996	75,4	2,9	17,2	9,9	45,5	58,9	30,3	13,2	15,4	16,5
1997	74,9	2,8	16,3	8,9	46,8	56,9	29,1	14,5	13,3	17,9
1998	73,2	2,8	15,1	7,9	47,3	53,4	27,0	16,3	10,1	19,8
1999	72,1	2,9	14,2	6,9	48,1	49,8	25,2	14,9	9,7	22,3
2000	69,6	2,7	13,0	6,2	47,6	46,0	22,8	13,3	9,8	23,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	69,2	2,6	12,5	6,3	47,8	44,7	22,5	12,5	9,6	24,5
2002	69,0	2,5	11,8	6,7	48,0	43,1	21,4	12,1	9,5	25,9

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ⁴⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta		Muut valuutat
		Valtio	Osavaltiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaaliturvarahastot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtuvakokoinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsenvaluutta ⁵⁾	Ei-kotimaan valuutta	
1993	67,3	55,2	5,2	6,3	0,6	11,9	55,4	6,6	18,4	24,4	24,4	65,6	2,9	1,7
1994	70,0	57,9	5,4	6,1	0,5	11,2	58,8	7,4	16,5	26,8	26,7	68,1	3,0	1,9
1995	74,2	61,7	5,7	6,0	0,8	10,6	63,6	6,8	17,6	26,4	30,2	72,5	2,9	1,7
1996	75,4	62,9	6,1	5,9	0,5	10,2	65,2	6,3	19,2	25,4	30,8	73,7	2,7	1,8
1997	74,9	62,3	6,3	5,6	0,6	8,8	66,0	6,0	18,6	25,4	30,8	73,0	2,8	1,9
1998	73,2	61,1	6,3	5,4	0,4	7,7	65,4	5,5	16,4	26,1	30,7	71,6	3,2	1,5
1999	72,1	60,2	6,2	5,3	0,3	6,5	65,6	5,0	14,4	26,9	30,7	70,3	-	1,7
2000	69,6	58,1	6,1	5,1	0,3	5,7	63,8	4,4	14,3	27,6	27,7	67,8	-	1,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	69,2	57,8	6,2	4,9	0,3	6,0	63,2	3,2	14,6	26,3	28,3	67,6	-	1,6
2002	69,0	57,5	6,4	4,9	0,3	6,2	62,8	3,3	15,4	25,1	28,5	67,6	-	1,4

3. Euromaat – julkinen velka

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	114,9	61,2	105,2	63,1	58,5	48,6	114,9	5,9	63,1	67,5	54,3	47,0
2000	109,6	60,2	106,2	60,5	57,2	38,4	110,6	5,5	55,9	66,8	53,3	44,6
2001	108,5	59,5	106,9	56,8	56,8	36,1	109,5	5,5	52,9	67,3	55,5	44,0
2002	105,8	60,8	104,7	53,8	59,0	32,4	106,7	5,7	52,4	67,3	58,1	42,7

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylilyijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.

2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.

3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.

4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.

5) Ajalta ennen vuotta 1999 eumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Koti-mainen luoton-antaja ⁶⁾	Raha-laitokset	Muut rahoitus-laitokset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1993	8,0	7,5	0,4	0,1	0,1	0,2	1,2	0,1	6,5	3,6	2,0	1,3	4,4
1994	6,0	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	-0,1	0,9	4,9	5,9	3,6	1,7	0,2
1995	7,8	5,5	0,2	2,3	-0,2	0,2	2,3	0,0	5,2	5,3	2,2	1,5	2,4
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,1	0,4	3,2	2,6	0,8	2,6	1,2
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,6	3,1	0,2	-0,1	1,8	2,0
1998	1,7	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,0	-0,8	2,4	2,6
1999	1,7	1,4	0,3	0,1	0,0	0,2	-0,4	-0,7	2,6	-1,5	-0,7	-0,7	3,2
2000	0,9	0,8	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,5	-0,3	1,7	-1,5	-1,3	-0,9	2,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,4	1,4	0,2	0,1	0,0	1,4
2002	2,0	2,5	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,6	1,7	-0,2	-0,3	0,0	2,2

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisu

	Velan muutos	Alijää-mä (-) / ylijää-mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisu ⁹⁾											Luokit-telu-muutokset	Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset						Arvos-tus-tekijät	Valuutta-kurssi-vaiku-tukset				
				Käteinen ja talle-tukset	Arvo-paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis-tämis-tulot	Pääoma-sijoituk-set						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1993	8,0	-5,7	2,3	1,5	1,3	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,1	0,4	0,3	0,1	0,3	
1994	6,0	-5,1	0,9	0,0	-0,2	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	0,1	
1995	7,8	-5,1	2,7	0,6	0,1	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	-0,1	2,3	-0,3	
1996	3,8	-4,3	-0,5	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,2	
1997	2,3	-2,6	-0,3	-0,5	0,2	-0,1	0,0	-0,5	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,2	
1998	1,7	-2,3	-0,6	-0,5	0,1	0,0	-0,1	-0,6	-0,8	0,3	-0,2	0,0	0,0	0,1	
1999	1,7	-1,3	0,4	-0,1	0,5	0,1	0,0	-0,7	-0,9	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	
2000	0,9	0,2	1,1	0,9	0,7	0,1	0,2	-0,2	-0,4	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	1,7	-1,6	0,1	-0,4	-0,6	0,1	0,2	-0,1	-0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,5	
2002	2,0	-2,3	-0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,3	0,1	-0,5	-0,1	0,0	0,0	

Lähde: EKP.

1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: $(\text{velka } [t] - \text{velka } [t-1]) / \text{BKT } (t)$.

2) Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.

3) Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).

4) Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulle ottamat velat.

5) Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja maittaisten velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakursseja.

6) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.

7) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.

8) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.

9) Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.

10) Ei sisällä johdannaisia.

11) Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

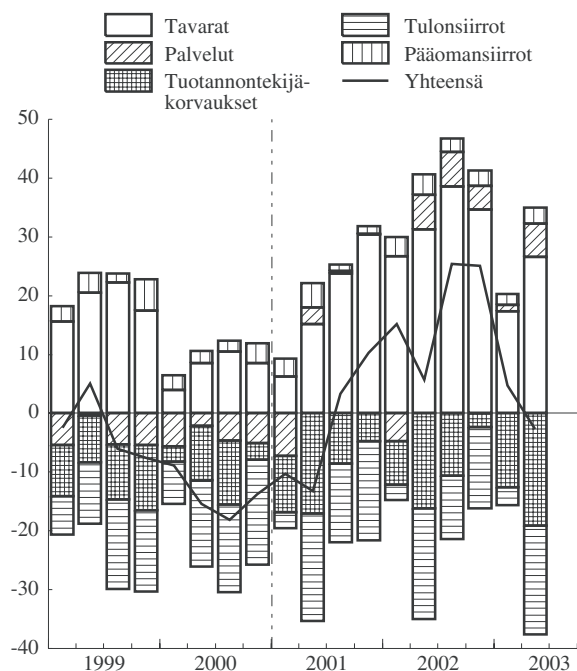
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pääoman- siirrot	Rahoitustase						Virheelli- set ja tunnis- tamattomat erät
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuo- tannon- tekijä- kor- vaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoi- tukset	Arvo- paperi- sijoi- tukset	Johdan- naiset	Muut sijoi- tukset	Valuutta- varanto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	56,7	116,4	-2,3	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,4	-24,1
1998	26,7	109,0	-6,3	-28,8	-47,2	12,4	-67,0	-81,3	-109,9	-8,2	124,2	8,2	27,9
1999	-23,8	75,7	-16,5	-37,0	-46,1	12,8	13,5	-119,5	-41,4	3,3	161,0	10,1	-2,5
2000	-66,0	31,6	-17,5	-25,5	-54,6	9,8	66,9	-16,5	-111,6	-3,4	180,8	17,6	-10,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	-19,4	75,5	-3,7	-39,9	-51,2	9,5	-24,9	-102,8	64,7	-3,5	-1,1	17,8	34,7
2002	59,6	131,1	11,1	-36,6	-46,0	11,6	-132,1	-33,6	108,4	-14,0	-190,7	-2,2	60,9
2002 II	2,2	31,3	5,9	-16,2	-18,8	3,5	-19,8	-9,2	72,2	-2,8	-86,7	6,7	14,1
2002 III	23,0	38,5	5,9	-10,7	-10,7	2,3	-50,3	-12,0	35,7	-9,6	-59,7	-4,6	24,9
2002 IV	22,4	34,6	4,0	-2,4	-13,8	2,6	-53,9	3,6	36,2	-4,0	-88,4	-1,3	28,8
2003 I	2,8	17,3	1,1	-12,6	-3,0	1,9	-30,5	-7,7	2,8	-0,1	-37,5	11,9	25,8
2003 II	-5,4	26,6	5,6	-19,1	-18,5	2,8	-43,1	3,6	30,2	-4,5	-75,3	2,8	45,8
2002 touko	0,7	10,3	2,1	-6,4	-5,3	1,0	5,6	1,5	34,2	-2,0	-30,0	1,9	-7,3
2002 kesä	7,4	13,7	3,2	-2,1	-7,5	1,1	-40,2	-18,8	22,0	-2,2	-37,7	-3,5	31,8
2002 heinä	4,8	15,3	1,7	-9,0	-3,1	0,5	-17,4	-6,7	10,7	-8,2	-10,7	-2,6	12,1
2002 elo	9,9	12,2	0,4	0,3	-3,0	0,6	-11,5	1,7	8,3	-2,1	-21,1	1,8	1,0
2002 syys	8,3	11,1	3,9	-2,0	-4,6	1,2	-21,3	-7,0	16,7	0,7	-27,9	-3,8	11,8
2002 loka	4,7	12,4	0,9	-2,4	-6,2	1,4	-17,4	-6,2	25,9	-0,1	-39,3	2,1	11,3
2002 marras	10,6	12,6	1,7	0,2	-3,9	0,3	-20,2	7,2	15,6	-1,4	-39,2	-2,4	9,3
2002 joul	7,1	9,6	1,4	-0,2	-3,7	0,9	-16,2	2,5	-5,3	-2,5	-9,9	-1,0	8,2
2003 tammi	-4,8	2,1	-0,6	-9,4	3,2	2,1	-12,7	-3,1	-2,8	-0,8	-7,4	1,5	15,3
2003 helmi	3,5	9,1	0,1	-2,6	-3,1	-0,9	-25,8	3,2	-12,0	0,6	-22,9	5,3	23,2
2003 maal	4,0	6,2	1,5	-0,6	-3,0	0,8	7,9	-7,7	17,6	0,2	-7,2	5,0	-12,7
2003 huhti	-8,6	7,4	0,8	-10,5	-6,3	0,1	7,8	-20,2	9,3	-4,6	22,9	0,5	0,7
2003 touko	0,4	8,3	2,0	-4,3	-5,6	0,4	-29,8	-0,2	8,0	0,6	-39,6	1,4	29,1
2003 kesä	2,8	10,9	2,9	-4,3	-6,7	2,3	-21,1	24,0	12,9	-0,4	-58,5	0,8	16,0
2003 heinä	1,2	15,3	2,2	-10,2	-6,1	0,8	-6,0	-3,6	-35,3	-2,8	34,1	1,6	4,1

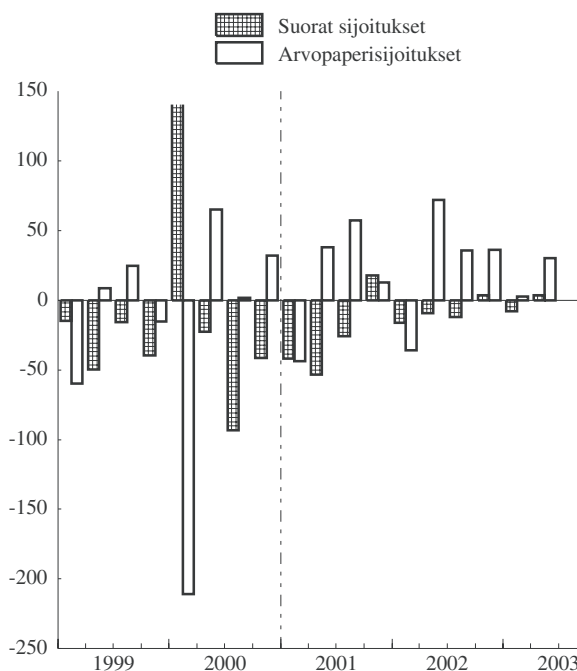
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2

Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)

1. Keskeiset erät

	Vaihtotase											Pääomansiirrot		
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13	
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11			
1997	1 218,5	1 161,8	56,7	754,6	638,3	214,3	216,5	189,5	204,7	60,0	102,3	18,9	5,9	
1998	1 277,3	1 250,6	26,7	784,4	675,4	231,6	237,9	198,5	227,3	62,9	110,1	17,7	5,3	
1999	1 337,0	1 360,8	-23,8	818,3	742,5	246,7	263,2	207,3	244,2	64,8	110,9	19,1	6,3	
2000	1 613,1	1 679,1	-66,0	989,8	958,3	287,5	304,9	269,1	294,6	66,7	121,3	18,3	8,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	1 716,3	1 735,7	-19,4	1 033,0	957,6	325,0	328,7	283,1	322,9	75,3	126,5	17,0	7,5	
2002	1 713,4	1 653,8	59,6	1 059,3	928,2	332,0	320,9	238,0	274,6	84,2	130,2	18,9	7,3	
2002	II	429,3	427,1	2,2	267,3	236,0	84,5	78,6	62,5	78,6	15,1	33,9	5,0	1,5
	III	426,8	403,8	23,0	263,2	224,7	89,8	83,9	55,4	66,0	18,4	29,2	4,1	1,7
	IV	440,8	418,4	22,4	273,9	239,3	85,2	81,1	61,9	64,2	19,9	33,7	5,2	2,5
2003	I	411,8	409,0	2,8	252,6	235,3	75,3	74,3	51,3	63,8	32,6	35,6	5,2	3,3
	II	413,5	419,0	-5,4	256,8	230,2	79,8	74,2	61,9	81,0	15,0	33,5	4,6	1,8
2002	touko	143,0	142,3	0,7	88,9	78,6	28,2	26,1	20,5	26,9	5,3	10,6	1,5	0,4
	kesä	144,9	137,6	7,4	89,9	76,3	28,8	25,6	21,7	23,8	4,5	12,0	1,6	0,5
	heinä	151,1	146,3	4,8	93,5	78,2	31,3	29,6	20,1	29,1	6,3	9,4	1,1	0,6
	elo	134,9	125,1	9,9	81,7	69,5	28,9	28,6	18,3	18,0	6,0	9,0	1,3	0,7
	syys	140,8	132,4	8,3	88,1	77,0	29,6	25,7	17,0	19,0	6,1	10,7	1,6	0,4
	loka	151,3	146,6	4,7	97,7	85,2	29,1	28,2	19,5	21,9	5,1	11,3	2,0	0,6
	marras	145,6	134,9	10,6	92,2	79,7	26,8	25,1	19,6	19,4	6,9	10,8	1,1	0,8
	joulu	144,0	136,9	7,1	84,0	74,4	29,2	27,8	22,8	23,0	7,9	11,6	2,1	1,2
2003	tammi	143,7	148,5	-4,8	82,4	80,3	25,5	26,2	18,0	27,4	17,8	14,6	2,6	0,5
	helmi	131,0	127,5	3,5	83,3	74,2	23,4	23,3	16,5	19,0	7,8	10,9	1,5	2,4
	maalisk	137,1	133,1	4,0	86,9	80,7	26,4	24,8	16,8	17,4	7,0	10,1	1,2	0,3
	huhti	138,8	147,4	-8,6	86,3	78,9	26,4	25,7	21,3	31,8	4,7	11,0	0,5	0,4
	touko	135,7	135,3	0,4	84,5	76,2	26,0	24,1	20,1	24,4	5,1	10,7	1,4	1,0
	kesä	139,0	136,2	2,8	86,0	75,1	27,4	24,5	20,5	24,8	5,2	11,8	2,7	0,4
	heinä	147,4	146,2	1,2	91,5	76,2	30,7	28,5	19,4	29,6	5,9	12,0	1,3	0,5

2. Keskeiset vaihtotaseen erät (kausivaihtelusta puhdistetut)

	Vaihtotase											
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11	
2001	II	430,8	442,6	-11,8	260,6	244,3	81,5	82,3	69,6	82,4	19,1	33,6
	III	428,2	430,4	-2,2	257,4	239,1	82,1	82,5	70,1	78,0	18,5	30,8
	IV	422,4	419,7	2,6	253,7	228,3	81,8	81,7	68,3	76,9	18,5	32,8
2002	I	426,4	411,0	15,3	263,7	228,8	81,6	81,8	61,6	68,9	19,5	31,5
	II	427,4	417,2	10,2	266,3	232,7	82,9	80,7	58,2	70,1	20,0	33,7
	III	430,9	412,1	18,7	266,2	232,3	83,7	78,8	58,5	68,6	22,5	32,4
	IV	429,1	413,6	15,4	263,5	234,4	83,4	79,4	59,9	66,5	22,2	33,4
2003	I	420,6	412,2	8,3	260,1	233,8	84,9	78,6	54,6	67,0	20,9	32,9
	II	413,5	409,6	3,9	256,9	228,6	78,4	76,2	57,9	71,6	20,3	33,2
2002	touko	141,8	138,4	3,4	88,5	76,7	27,2	26,6	19,5	24,0	6,6	11,2
	kesä	143,6	137,9	5,7	89,7	78,1	27,8	26,5	19,5	22,0	6,6	11,2
	heinä	141,4	138,4	3,0	87,2	77,0	27,0	26,6	19,8	24,3	7,4	10,5
	elo	145,4	137,9	7,5	89,8	77,7	27,6	26,9	20,3	22,7	7,7	10,7
	syys	144,0	135,8	8,2	89,2	77,6	29,1	25,3	18,4	21,7	7,4	11,2
	loka	143,1	139,5	3,5	88,3	78,5	27,8	26,6	19,8	23,0	7,2	11,4
	marras	146,6	138,2	8,4	89,4	78,1	28,3	26,2	21,2	22,7	7,7	11,2
	joulu	139,4	135,9	3,5	85,7	77,9	27,4	26,5	19,0	20,7	7,3	10,8
2003	tammi	143,6	140,4	3,2	89,0	78,5	28,6	26,7	18,8	24,3	7,2	11,0
	helmi	140,6	137,6	3,0	87,9	77,6	27,8	26,0	18,1	22,9	6,7	11,1
	maalisk	136,3	134,3	2,1	83,2	77,7	28,5	25,9	17,6	19,8	7,0	10,8
	huhti	140,5	141,5	-1,0	87,3	77,5	26,9	26,3	20,1	26,7	6,3	11,0
	touko	137,7	134,9	2,8	86,4	76,9	25,6	25,1	19,1	21,8	6,5	11,1
	kesä	135,4	133,3	2,1	83,2	74,2	25,9	24,8	18,7	23,2	7,5	11,1
	heinä	138,3	138,3	0,0	85,8	74,8	26,5	25,7	19,3	24,6	6,7	13,2

Lähde: EKP.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot 1	Menot 2	Tulot 3	Menot 4	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot 5	Menot 6	Tulot 7	Menot 8	Tulot 9	Menot 10	Tulot 11	Menot 12
1999	207,3	244,2	12,6	4,9	194,7	239,3	42,7	51,2	64,2	102,2	87,8	85,8
2000	269,1	294,6	13,2	5,3	255,9	289,4	61,3	64,5	76,7	107,4	117,9	117,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	283,1	322,9	14,0	5,9	269,1	317,0	69,5	68,9	82,5	118,2	117,1	129,8
2002	238,0	274,6	14,5	5,7	223,5	268,9	56,1	53,7	83,8	123,3	83,6	91,8
2002 I	58,3	65,7	3,5	1,2	54,7	64,5	11,3	12,9	20,6	26,4	22,8	25,1
II	62,5	78,6	3,5	1,4	58,9	77,2	17,2	16,3	22,0	38,6	19,8	22,3
III	55,4	66,0	3,6	1,6	51,8	64,5	10,9	11,8	20,5	31,0	20,3	21,6
IV	61,9	64,2	3,8	1,5	58,1	62,7	16,6	12,7	20,8	27,3	20,7	22,7
2003 I	51,3	63,8	3,6	1,2	47,7	62,6	8,9	12,5	18,1	30,1	20,7	20,0
	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot							
	Oman pääoman tuotot		Korot		Oman pääoman tuotot		Korot					
	Tulot 13	Menot 14	Tulot 15	Menot 16	Tulot 17	Menot 18	Tulot 19	Menot 20				
1999	36,2	46,7	6,5	4,6	9,5	34,0	54,7	68,3				
2000	50,5	56,8	10,9	7,7	14,3	30,6	62,4	76,8				
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	59,3	60,1	10,2	8,9	17,3	43,8	65,2	74,4				
2002	48,4	48,0	7,7	5,7	20,6	53,0	63,2	70,3				
2002 I	9,3	11,6	2,1	1,3	4,8	8,8	15,7	17,6				
II	15,4	15,1	1,8	1,2	6,5	23,8	15,5	14,8				
III	9,5	10,5	1,4	1,3	4,4	10,4	16,1	20,6				
IV	14,2	10,9	2,3	1,8	4,9	10,0	15,8	17,3				
2003 I	7,6	10,5	1,3	1,9	3,5	8,3	14,5	21,8				

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia eua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Euroalueelta ulkomaille							Ulkomailta euroalueelle							
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			
		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1997	-93,2	48,7		
1998	-172,7	91,4		
1999	-320,9	-239,5	-25,0	-214,6	-81,3	-0,6	-80,7	201,3	145,7	3,5	142,2	55,6	0,2	55,4	
2000	-443,3	-351,7	-35,5	-316,2	-91,5	0,3	-91,8	426,7	301,0	12,4	288,6	125,8	0,1	125,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-259,2	-167,0	-13,9	-153,1	-92,1	-0,6	-91,6	156,4	99,9	5,3	94,6	56,5	0,7	55,8	
2002	-163,5	-135,8	-19,3	-116,6	-27,6	-0,5	-27,1	129,8	93,2	4,3	88,9	36,6	0,7	35,9	
2002	II	-47,0	-28,8	-6,0	-22,7	-18,2	-0,3	-17,9	37,7	22,1	2,8	19,3	15,6	0,1	15,6
	III	-32,5	-36,2	-5,2	-31,0	3,7	-0,1	3,8	20,5	12,2	-0,4	12,6	8,4	0,6	7,8
	IV	-28,5	-29,3	-5,6	-23,7	0,7	-0,1	0,8	32,1	32,6	0,7	31,9	-0,5	0,0	-0,5
2003	I	-40,7	-19,7	-2,0	-17,7	-21,0	-0,1	-20,9	33,0	21,2	0,7	20,5	11,9	-0,1	12,0
	II	-8,6	-6,1	5,1	-11,1	-2,5	-0,5	-2,0	12,2	4,8	1,7	3,1	7,4	-0,1	7,4
2002	touko	-18,0	-10,5	-1,0	-9,5	-7,4	0,0	-7,4	19,4	6,5	0,7	5,8	13,0	0,0	12,9
	kesä	-21,3	-15,9	-0,9	-15,0	-5,4	-0,3	-5,1	2,5	6,2	0,1	6,2	-3,7	0,1	-3,8
	heinä	-13,1	-14,5	-3,4	-11,1	1,4	0,0	1,4	6,4	2,8	0,9	1,9	3,6	0,0	3,6
	elo	-1,1	-6,6	-0,3	-6,3	5,5	-0,1	5,5	2,8	2,4	-0,8	3,2	0,4	0,7	-0,3
	syys	-18,3	-15,2	-1,5	-13,7	-3,1	0,0	-3,1	11,3	7,0	-0,6	7,5	4,3	-0,1	4,4
	loka	-12,6	-6,9	-0,9	-6,0	-5,7	0,0	-5,7	6,4	6,0	0,3	5,8	0,4	0,0	0,4
	marras	-14,6	-6,8	-1,2	-5,5	-7,8	0,0	-7,8	21,8	15,1	0,0	15,1	6,7	0,0	6,6
	joulu	-1,3	-15,6	-3,5	-12,1	14,3	0,0	14,3	3,9	11,4	0,4	11,0	-7,6	0,0	-7,6
2003	tammi	-16,8	-8,5	-0,7	-7,8	-8,3	0,0	-8,3	13,6	10,8	0,2	10,6	2,8	0,0	2,8
	helmi	-6,8	-5,4	-0,5	-4,8	-1,5	0,0	-1,5	10,0	6,2	0,8	5,4	3,8	-0,1	3,9
	maalis	-17,1	-5,8	-0,7	-5,1	-11,3	-0,1	-11,2	9,4	4,1	-0,3	4,4	5,3	0,0	5,3
	huhti	-22,8	-7,0	-1,3	-5,6	-15,8	-0,3	-15,5	2,6	1,4	0,1	1,3	1,2	0,0	1,2
	touko	-0,7	-3,5	-0,8	-2,7	2,8	-0,1	2,9	0,5	-0,8	0,2	-1,0	1,3	-0,1	1,4
	kesä	14,9	4,4	7,2	-2,8	10,5	-0,1	10,6	9,1	4,2	1,4	2,8	4,9	0,0	4,8
	heinä	-7,5	-5,9	-0,9	-5,0	-1,6	0,0	-1,6	3,9	4,0	0,2	3,8	0,0	-0,7	0,6

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkina-paperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkina-paperit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	-363,3	253,3	-116,2	104,0	-247,1	-238,9	-8,2	149,4	121,3	28,1
1999	-311,3	269,8	-156,5	93,0	-154,8	-154,9	0,1	176,8	117,0	59,9
2000	-409,0	297,4	-285,9	49,9	-123,1	-114,3	-8,8	247,5	239,2	8,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-291,0	355,8	-108,3	233,2	-182,7	-160,1	-22,6	122,5	115,1	7,4
2002	-177,8	286,2	-40,8	88,2	-137,1	-80,6	-56,4	198,0	133,5	64,5
2002										
II	-54,2	126,5	-13,9	36,0	-40,3	-25,3	-15,0	90,5	61,4	29,1
III	-19,8	55,5	12,7	6,0	-32,5	-17,3	-15,2	49,5	26,3	23,2
IV	-28,8	65,0	-7,5	11,8	-21,3	-16,1	-5,2	53,3	38,6	14,6
2003										
I	-51,4	54,2	10,0	4,9	-61,4	-51,0	-10,4	49,3	49,7	-0,3
II	-83,6	113,8	-23,5	20,6	-60,1	-54,1	-6,0	93,2	90,8	2,5
2002										
touko	-29,5	63,7	-5,8	27,8	-23,6	-14,7	-9,0	35,9	22,8	13,1
kesä	-11,6	33,5	-6,2	1,7	-5,4	-0,6	-4,8	31,8	23,5	8,3
heinä	-15,8	26,5	-6,4	4,5	-9,4	-1,3	-8,1	22,0	13,4	8,6
elo	-4,4	12,7	5,1	-0,3	-9,5	-10,1	0,5	13,0	2,1	10,9
syys	0,4	16,4	14,0	1,9	-13,6	-6,0	-7,7	14,5	10,8	3,7
loka	-1,6	27,6	-0,6	-1,1	-1,0	-4,1	3,1	28,7	17,2	11,5
marras	-7,0	22,6	0,3	14,7	-7,3	-3,7	-3,7	7,9	6,0	2,0
joulou	-20,1	14,8	-7,1	-1,8	-13,0	-8,3	-4,7	16,6	15,4	1,2
2003										
tammi	-20,4	17,5	2,3	13,4	-22,7	-15,6	-7,1	4,1	5,5	-1,4
helmi	-23,6	11,7	0,3	2,2	-23,9	-20,3	-3,6	9,5	3,4	6,1
maalis	-7,4	25,0	7,4	-10,8	-14,8	-15,0	0,3	35,8	40,8	-5,1
huhti	-12,1	21,4	-3,0	10,2	-9,1	-16,1	7,1	11,2	0,5	10,7
touko	-26,4	34,4	-5,8	-9,2	-20,6	-15,3	-5,3	43,6	43,5	0,1
kesä	-45,0	58,0	-14,6	19,6	-30,4	-22,7	-7,7	38,4	46,7	-8,3
heinä	-30,7	-4,6	-8,1	13,3	-22,6	-28,4	5,8	-17,9	-16,3	-1,7

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit									
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ²⁾	Muut kuin rahalaitokset			Joukkolainat						Rahamarkkinapaperit			
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ²⁾	Muut kuin rahalaitokset			Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ²⁾	Muut kuin rahalaitokset		
								Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1999	0,1	-1,5	-155,1	-2,1	-153,0	0,1	-15,4	-139,6	-1,7	-137,9	0,9	-8,1	7,3	-0,1	7,5
2000	-0,1	-4,3	-281,6	-2,6	-278,9	-1,9	-46,3	-66,1	-1,5	-64,6	2,2	-15,5	4,6	-1,0	5,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-0,4	3,8	-111,8	-2,1	-109,8	1,9	-71,1	-90,9	-1,2	-89,6	-2,3	-34,5	14,3	-0,2	14,5
2002	-0,4	-9,7	-30,7	-5,2	-25,5	3,2	-11,3	-72,5	-1,0	-71,5	2,1	-34,9	-23,7	-0,9	-22,7
2002															
II	-0,1	-3,7	-10,1	-2,0	-8,1	2,4	-2,3	-25,4	0,2	-25,6	0,0	-1,9	-13,1	-0,1	-13,0
III	-0,1	2,8	10,0	-0,6	10,6	-1,1	-2,9	-13,3	-0,3	-13,0	0,9	-13,3	-2,7	0,2	-3,0
IV	-0,2	-3,9	-3,4	-1,2	-2,2	1,6	-1,4	-16,3	-0,4	-15,8	0,4	-6,6	1,0	0,1	0,8
2003															
I	-0,1	-3,8	13,9	-0,6	14,5	-1,6	-22,9	-26,5	0,3	-26,8	-1,4	-7,1	-1,9	-1,6	-0,3
II	-0,1	0,4	-23,7	.	.	-0,8	-19,1	-34,2	.	.	1,1	-6,9	-0,1	.	.
2003															
helmi	-0,1	-1,5	1,9	.	.	-0,2	-9,6	-10,5	.	.	-0,9	-0,7	-2,0	.	.
maalis	0,0	-3,9	11,3	.	.	-0,7	-1,3	-13,0	.	.	-0,2	6,3	-5,9	.	.
huhti	-0,1	0,6	-3,5	.	.	-0,8	-7,6	-7,8	.	.	0,5	2,3	4,3	.	.
touko	0,0	0,4	-6,2	.	.	-0,2	-1,3	-13,8	.	.	0,9	-7,2	0,9	.	.
kesä	0,0	-0,6	-14,0	.	.	0,1	-10,2	-12,6	.	.	-0,4	-2,0	-5,4	.	.
heinä	0,0	-2,5	-5,6	.	.	-0,1	-2,1	-26,2	.	.	0,1	-2,9	8,6	.	.

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain¹⁾

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit		
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat	
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1998	-81,5	205,6	-0,7	3,5	-1,0	-6,1	-22,6	192,4	-37,6	40,4	15,0	152,0	-57,1	15,9	
1999	-31,8	192,7	-1,9	6,6	3,3	-13,0	16,3	161,2	-47,2	53,8	63,5	107,4	-49,4	37,9	
2000	-179,0	359,8	-1,1	0,9	-2,2	0,7	-130,4	288,8	-50,0	52,5	-80,4	236,3	-45,4	69,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-250,2	249,0	0,6	4,4	2,9	-0,5	-227,6	233,5	-45,3	22,4	-182,3	211,1	-26,1	11,6	
2002	-220,8	30,1	-1,2	0,1	0,0	-8,3	-164,3	23,1	-29,6	51,5	-134,7	-28,4	-55,4	15,2	
2002															
	II	-77,6	-9,1	-0,6	-3,5	0,9	3,8	-62,7	-11,8	-4,4	19,8	-58,3	-31,6	-15,2	2,4
	III	-62,1	2,3	0,3	-0,1	-0,5	-2,8	-34,9	9,6	-4,7	4,6	-30,2	5,0	-26,9	-4,3
	IV	-101,0	12,6	-0,4	2,5	0,3	-1,0	-85,3	-0,4	-17,9	15,7	-67,4	-16,2	-15,5	11,6
2003															
	I	-105,9	68,4	-0,6	-4,4	-1,6	-8,5	-60,1	59,2	-13,4	8,6	-46,7	50,7	-43,6	22,1
	II	-120,3	45,0	0,2	2,3	-2,1	3,3	-105,0	34,6	-12,1	14,7	-92,8	19,8	-13,4	4,9
2002															
	touko	-64,2	34,2	-0,1	-0,5	0,0	0,0	-56,0	36,4	-3,9	8,2	-52,1	28,2	-8,0	-1,7
	kesä	28,8	-66,4	-0,1	1,3	-0,7	-1,8	23,4	-70,4	3,7	4,4	19,7	-74,8	6,2	4,5
	heinä	-2,3	-8,4	0,4	2,7	-0,2	-1,2	14,0	-9,8	2,8	1,6	11,2	-11,4	-16,5	-0,1
	elo	8,5	-29,7	0,1	-5,0	-0,6	-2,2	12,8	-17,9	0,4	2,0	12,4	-19,9	-3,8	-4,6
	syys	-68,3	40,4	-0,2	2,1	0,3	0,6	-61,7	37,3	-7,9	0,9	-53,8	36,3	-6,6	0,4
	loka	-70,2	31,0	-0,1	-0,3	-0,4	1,3	-53,9	22,3	-5,2	8,0	-48,7	14,2	-15,9	7,8
	marras	-77,1	37,9	0,9	1,2	-1,6	-0,3	-65,6	34,7	-7,8	-6,3	-57,8	41,0	-10,8	2,3
	joulu	46,4	-56,3	-1,3	1,6	2,3	-2,0	34,1	-57,4	-5,0	14,0	39,1	-71,4	11,2	1,5
2003															
	tammi	-8,1	0,7	0,5	-2,4	-2,4	-6,2	4,6	2,9	-3,6	2,7	8,2	0,3	-10,8	6,5
	helmi	-84,3	61,4	-0,5	-2,0	-3,8	-2,2	-55,9	54,1	-6,3	4,5	-49,6	49,6	-24,0	11,4
	maalis	-13,5	6,3	-0,5	0,0	4,6	-0,1	-8,7	2,2	-3,5	1,4	-5,3	0,8	-8,8	4,2
	huhti	-40,3	63,2	0,0	-0,3	1,1	2,7	-32,6	55,8	-3,4	2,9	-29,2	53,0	-8,8	4,9
	touko	-48,2	8,7	0,7	0,9	-3,1	1,1	-36,3	4,8	-2,0	2,7	-34,3	2,1	-9,5	1,9
	kesä	-31,8	-26,8	-0,5	1,6	-0,1	-0,4	-36,0	-26,1	-6,7	9,1	-29,4	-35,2	4,9	-1,9
	heinä	34,8	-0,7	0,1	1,5	-2,7	1,8	43,7	2,7	-5,1	7,5	48,8	-4,8	-6,3	-6,8

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	1	2	3	4	5	6
1999	-1,1	6,7	5,6	-0,8	-0,1	-0,9
2000	-1,1	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	0,6	4,4	5,0	0,0	0,0	0,0
2002	-1,2	0,0	-1,1	0,0	0,0	0,0
2002						
	I	-0,4	1,2	0,7	0,0	0,0
	II	-0,6	-3,5	-4,1	0,0	0,0
	III	0,3	-0,2	0,1	0,0	0,0
	IV	-0,4	2,6	2,1	0,0	0,0
2003						
	I	-0,6	-4,4	-4,9	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

Taulukko 8.6 (jatkoa)

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa, nettovirrat)

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset 7	Velat 8	Netto 9	Saamiset 10	Velat 11	Netto 12	Saamiset 13	Velat 14	Netto 15
1999	0,0	0,0	0,0	4,4	-13,1	-8,7	-1,2	0,2	-1,0
2000	0,1	0,0	0,1	-1,4	0,6	-0,8	-0,9	0,1	-0,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	-0,1	0,0	-0,1	4,4	-0,6	3,9	-1,4	0,1	-1,3
2002	1,5	0,0	1,4	-0,6	-8,0	-8,6	-0,8	-0,3	-1,1
2002 I	0,0	0,0	0,0	-0,3	-8,0	-8,3	-0,3	-0,3	-0,6
2002 II	1,4	0,0	1,4	-0,2	3,6	3,4	-0,3	0,2	-0,2
2002 III	0,0	0,0	0,0	-0,3	-2,7	-3,0	-0,2	0,0	-0,3
2002 IV	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,9	-0,6	0,1	-0,1	-0,1
2003 I	0,0	0,0	0,0	-1,2	-8,3	-9,6	-0,4	-0,2	-0,6

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset 16	Velat 17	Netto 18	Saamiset 19	Velat 20	Netto 21
1999	15,5	160,5	176,0	0,8	0,7	1,5
2000	-126,3	283,5	157,1	-4,1	5,3	1,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	-213,6	223,7	10,0	-13,9	9,8	-4,1
2002	-160,6	26,0	-134,6	-3,7	-2,9	-6,6
2002 I	24,1	19,7	43,9	-5,5	6,0	0,5
2002 II	-61,8	-10,5	-72,3	-0,9	-1,3	-2,2
2002 III	-32,6	7,6	-25,0	-2,3	2,0	-0,3
2002 IV	-90,4	9,2	-81,2	5,0	-9,6	-4,6
2003 I	-58,1	58,8	0,6	-2,0	0,5	-1,5

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset 22	Velat 23	Netto 24	Saamiset 25	Velat 26	Netto 27	Saamiset 28	Velat 29	Netto 30
1999	-7,5	4,8	-2,7	-18,9	21,7	2,9	-23,0	11,3	-11,7
2000	-14,6	10,5	-4,0	-25,2	64,0	38,8	-5,7	-5,0	-10,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	-0,4	0,6	0,1	-25,3	10,6	-14,7	-0,3	0,4	0,1
2002	-8,7	-3,8	-12,6	-43,8	15,5	-28,3	-2,9	3,6	0,7
2002 I	-1,2	-0,5	-1,7	5,0	5,3	10,3	-1,6	0,8	-0,8
2002 II	-3,6	-1,4	-5,0	-11,4	2,9	-8,6	-0,1	0,9	0,8
2002 III	-2,8	0,9	-1,9	-23,9	-7,2	-31,2	-0,1	2,0	1,9
2002 IV	-1,1	-2,9	-4,0	-13,4	14,6	1,2	-1,1	-0,1	-1,2
2003 I	-1,6	5,3	3,8	-36,3	15,5	-20,7	-5,8	1,2	-4,5

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä 1	Kulta 2	Erityiset nosto- oikeudet 3	Varanto- osuus IMF:ssä 4	Valuuttasaamiset							Muut saamiset 12
					Yhteensä 5	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdan- naiset 11	
						Rahaviran- omaiset ja BIS 6	Pankit 7	Osakkeet 8	Joukko- lainat 9	Raha- markkina- paperit 10		
1999	10,1	0,3	1,0	2,0	6,1	12,5	-12,1	0,2	3,5	2,0	-0,1	0,8
2000	17,6	1,0	0,3	2,9	13,3	4,3	4,6	0,0	-5,6	10,1	-0,1	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	17,8	0,6	-1,0	-4,2	22,5	10,0	-5,3	-1,1	20,4	-1,6	0,0	0,0
2002	-2,2	0,7	0,2	-2,0	-1,2	-2,3	-15,3	0,0	8,2	8,4	-0,2	0,0
2002 I	-3,1	-0,2	0,0	-0,4	-2,4	-1,7	-12,4	0,0	4,2	7,4	0,0	0,0
2002 II	6,7	0,5	0,5	-2,1	7,8	-0,6	1,2	0,0	4,3	3,1	-0,2	0,0
2002 III	-4,6	-0,1	-0,2	0,2	-4,6	-2,4	-3,0	0,0	1,9	-1,2	0,0	0,0
2002 IV	-1,3	0,4	-0,1	0,3	-1,9	2,3	-1,2	0,0	-2,3	-0,9	0,0	0,0
2003 I	11,9	0,5	0,0	-0,2	11,5	0,8	-0,6	0,0	9,6	1,7	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Euroalueen maksutaseen rahataloudellinen esitys¹⁾ (Maksutaseen vaikutus rahan määrän muutokseen)

(miljardia euroa)

	Vaihto- ja pääoman siirrot	Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset			Muut sijoitukset		Johdannaiset	Virheelliset ja tunnistamattomat erät	Yhteensä ³⁾	Lisätieto: M3:n vastaeriin kuuluvien ulkomaisten netto-saamisten muutokset ⁶⁾
		Euro-alueelta ulkomaille (muut kuin rahalaitokset)	Ulko mailta euro-alueelle ²⁾	Saamiset	Velat		Saamiset	Velat				
					Muut kuin rahalaitokset	Osakkeet ⁵⁾						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2000	-56,2	-408,0	426,7	-343,1	37,2	209,8	-47,6	70,2	-3,4	-10,7	-125,1	142,2
2000												
I	-8,9	-68,4	217,6	-129,2	-103,3	38,2	-40,3	10,6	1,3	-35,8	-118,0	118,0
II	-15,4	-88,8	71,6	-66,7	66,9	70,7	-5,5	4,1	4,4	3,7	45,1	-35,2
III	-18,1	-121,4	40,3	-75,1	28,9	55,7	-12,3	38,3	0,1	23,2	-40,4	51,6
IV	-13,8	-129,4	97,1	-72,1	44,7	45,1	10,5	17,1	-9,3	-1,9	-11,8	7,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	-9,8	-244,7	155,7	-188,4	172,9	83,7	-23,2	11,1	-3,5	34,7	-11,4	7,9
2002	71,2	-143,7	129,1	-126,9	51,4	187,6	-55,4	6,9	-14,0	60,9	167,3	-170,0
2001												
I	-10,3	-72,9	35,4	-46,0	1,7	22,4	2,8	-12,1	1,4	-32,5	-110,1	105,8
II	-13,2	-91,2	43,2	-70,1	89,6	5,1	0,8	9,5	12,0	-2,0	-16,3	18,0
III	3,4	-56,1	31,3	-22,9	42,0	27,8	-3,5	11,9	-10,3	47,4	71,0	-74,3
IV	10,3	-24,6	45,8	-49,4	39,6	28,3	-23,2	1,8	-6,6	21,8	43,9	-41,6
2002												
I	15,2	-53,0	39,5	-53,6	15,2	3,9	1,6	-2,7	2,5	-6,9	-38,4	27,1
II	5,7	-40,7	37,7	-48,6	38,5	83,6	-14,3	6,2	-2,8	14,1	79,3	-77,0
III	25,3	-27,2	19,9	-6,0	-4,6	56,7	-27,4	-7,1	-9,6	24,9	44,8	-33,8
IV	25,1	-22,8	32,1	-18,7	2,4	43,5	-15,2	10,5	-4,0	28,8	81,6	-86,3
2003												
I	4,7	-38,6	33,1	-14,5	7,8	44,5	-45,2	13,6	-0,1	25,8	31,1	-32,0
II	-2,7	-13,2	12,2	-58,1	24,2	95,3	-15,5	8,2	-4,5	45,8	91,9	-97,8

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Sisältää muut kuin rahalaitokset ja rahalaitossektorin oman pääoman ja uudelleen sijoitetut voitot.

3) Ei sisällä rahamarkkinarahasto-osuuksia.

4) Ei sisällä euroalueen rahalaitossektorin liikkeeseen laskemia enintään kahden vuoden velkapapereita.

5) Sarakkeiden 1–10 summa. Virheelliset ja tunnistamattomat erät (sarake 10) ovat samat kuin taulukossa 8.1 (sarake 13). Sarakkeeseen 12 sisältyviä muita eroja (absoluuttisina arvoina) selostetaan metodologisessa selvityksessä EKP:n verkkosivujen osassa "Statistics" (www.ecb.int).

6) Lähde: Kuukausikatsaus, taulukko 2.3.2, sarake 10.

Taulukko 8.8

Ulkomainen varallisuus¹⁾ ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; ajanjakson lopun kantatieto)

1. Yhteenvedo ulkomaisesta varallisuudesta

	Yhteensä		Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset	Johdannaiset	Muut sijoitukset	Valuuttavaranto
	1	% BKT:stä 2					
Ulkomainen nettovarallisuus^{2,3)}							
1997	16,3	0,3	181,5	-750,5	-5,9	223,8	367,3
1998	-170,1	-2,8	152,0	-748,5	2,3	86,5	337,6
1999	-297,3	-4,7	369,6	-881,2	16,0	-183,9	382,2
2000	-414,7	-6,3	428,4	-804,9	8,5	-437,2	390,4
2001	-152,2	-2,2	530,7	-682,7	-5,9	-387,0	392,7
Saamiset							
1999	5 796,7	92,5	1 174,5	2 058,1	111,1	2 070,8	382,2
2000	6 740,0	102,5	1 609,7	2 344,1	117,9	2 277,9	390,4
2001	7 459,4	109,0	1 859,9	2 499,8	123,7	2 583,4	392,7
Velat							
1999	6 094,0	97,2	804,9	2 939,3	95,1	2 254,7	-
2000	7 154,7	108,8	1 181,2	3 149,1	109,3	2 715,1	-
2001	7 611,6	111,2	1 329,2	3 182,5	129,5	2 970,5	-

2. Suorat sijoitukset

	Euroalueelta ulkomaille						Ulkomailta euroalueelle					
	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)			Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)		
	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	938,7	85,7	853,0	235,8	1,8	234,0	606,3	24,3	582,0	198,6	1,7	196,9
2000	1 256,0	115,9	1 140,1	353,7	2,3	351,3	880,6	31,8	848,8	300,7	1,8	298,9
2001	1 478,4	132,0	1 346,4	381,5	2,6	378,9	985,6	42,4	943,2	343,6	2,6	341,0

3.1. Arvopaperisijoitukset vaateittain

	Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
			Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
1	2	3	4	5	6	7	8	
1999	1 013,6	1 698,1	1 044,4	937,2	107,2	1 241,2	1 138,5	102,7
2000	1 183,6	1 627,6	1 160,5	1 038,4	122,1	1 521,5	1 399,9	121,6
2001	1 111,5	1 577,6	1 388,3	1 208,1	180,1	1 604,9	1 505,5	99,4

3.2. Arvopaperisijoitukset: saamiset vaateittain ja sijoittajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit									
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset			Joukkolainat				Rahamarkkinapaperit					
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset		Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset			
								Yhteensä	Julkisyhteisöt			Muut sektorit	Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1999	0,4	25,9	987,3	4,1	983,2	4,5	257,2	675,4	6,2	669,3	2,6	68,5	36,1	0,2	35,9
2000	0,9	42,7	1 140,0	5,6	1 134,4	3,4	328,5	706,5	5,7	700,9	0,5	85,6	36,0	0,1	35,8
2001	1,2	43,7	1 066,7	6,6	1 060,0	2,1	422,1	784,0	8,0	776,0	2,8	125,2	52,1	0,2	51,9

Lähde: EKP.

1) 12 maata käsittävän euroalueen tietoja eli Kreikan tiedot ovat mukana.

2) Saamiset vähennettynä veloilla.

3) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

4) Ei sisällä eurojärjestelmää.

4. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain

	Eurojärjestelmä						Julkisyhteisöt							
	Yhteensä		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat		Yhteensä		Kauppaluotot		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	3,1	27,4	3,0	27,1	0,1	0,3	125,5	57,3	2,5	0,1	72,4	45,4	50,6	11,8
2000	3,0	32,2	2,9	31,9	0,1	0,3	133,8	60,0	2,8	0,2	77,5	47,7	53,5	12,1
2001	3,0	36,4	2,9	36,2	0,1	0,2	132,5	63,8	3,1	0,2	73,6	51,4	55,9	12,3

	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit							
	Yhteensä		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat		Yhteensä		Kauppaluotot		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1999	1 317,7	1 823,5	1 291,8	1 798,1	25,9	25,5	624,5	346,5	161,0	90,7	394,2	225,7	69,3	30,1
2000	1 458,5	2 168,4	1 421,4	2 126,4	37,1	42,0	682,6	454,5	179,5	110,2	418,9	314,8	84,2	29,5
2001	1 719,5	2 407,3	1 668,6	2 354,1	50,9	53,2	728,4	462,9	177,6	109,7	478,4	321,9	72,4	31,4

5. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto													Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset	
	Yhteensä	Kulta	Miljoonaa troy-unsia ²⁾	Eriyiset nosto-oikeudet	Varanto-osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset									Muut saamiset
						Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit				Johdannaiset		
							Rahaviranomaiset ja BIS	Pankit	Yhteensä	Osakkeet	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Eurojärjestelmä³⁾															
1998 joulukuu ⁴⁾	329,4	99,6	404,131	5,2	23,4	201,2	12,6	19,6	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	0,0	7,6
1999 joulukuu	372,1	116,4	402,758	4,5	24,3	226,9	13,5	23,0	190,7	0,0	133,9	56,8	-0,2	0,0	14,6
2000 joulukuu	377,2	117,1	399,537	4,3	20,8	235,0	9,7	20,1	204,4	0,0	154,0	50,4	0,7	0,0	15,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	390,4	118,4	404,157	4,3	21,2	246,5	16,8	20,5	208,5	0,0	158,1	50,4	0,7	0,0	16,3
2001 joulukuu	392,7	126,1	401,876	5,5	25,3	235,8	8,0	25,9	201,5	1,2	147,0	53,3	0,4	0,0	24,7
2002 joulukuu	366,1	130,4	399,022	4,8	25,0	205,8	10,3	35,3	159,8	-	-	-	0,4	0,0	22,4
2003 touko-kesä	323,1	121,1	396,233	4,5	24,2	173,3	6,9	33,6	131,6	-	-	-	1,1	0,0	18,7
2003 heinä-elo	326,1	120,0	396,229	4,6	25,5	176,1	8,3	34,8	132,2	-	-	-	0,8	0,0	18,2
	328,9	124,2	396,277	4,5	25,5	174,7	9,4	32,3	132,3	-	-	-	0,8	0,0	18,1
	346,8	136,0	395,632	4,7	26,6	179,5	11,0	30,8	137,3	-	-	-	0,4	0,0	18,1
Euroopan keskuspankki⁵⁾															
1999 joulukuu	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	42,3	0,3	7,8	34,3	0,0	27,8	6,5	0,0	0,0	2,6
2000 joulukuu	45,3	7,0	24,030	0,0	0,0	38,2	0,6	6,8	30,6	0,0	20,4	10,2	0,3	0,0	3,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 joulukuu	49,3	7,8	24,656	0,1	0,0	41,4	0,8	7,0	33,6	0,0	23,5	10,1	0,0	0,0	3,6
2002 joulukuu	45,5	8,1	24,656	0,2	0,0	37,3	1,2	9,9	26,1	-	-	-	0,0	0,0	3,0
2003 touko-kesä	39,2	7,5	24,656	0,2	0,0	31,4	0,8	8,0	22,6	-	-	-	0,0	0,0	2,4
2003 heinä-elo	39,3	7,5	24,656	0,2	0,0	31,6	0,9	7,1	23,6	-	-	-	0,0	0,0	2,8
	41,3	7,7	24,656	0,2	0,0	33,4	0,8	6,7	25,9	-	-	-	0,0	0,0	2,3
	42,7	8,5	24,656	0,2	0,0	34,0	0,9	5,7	27,4	-	-	-	0,0	0,0	2,7

Lähde: EKP.

1) Valuuttavarantoa ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

2) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.

3) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuihin.

4) Tilanne 1.1.1999.

5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Arvot, määrät ja yksikköarvot hyödykkeittäin^{1), 2)}

(kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Tavaroiden vienti (fob)					Tavaroiden tuonti (cif)					Yhteensä (kp.) (2000 = 100)		
	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Öljy	Vienti	Tuonti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1999	832,8	386,5	183,2	224,2	725,0	781,2	423,2	143,6	192,1	590,6	61,5	82,5	78,1
2000	1 013,7	482,6	221,7	265,4	883,2	1 008,4	579,8	179,4	218,1	730,2	118,9	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1 060,8	491,6	235,8	287,0	930,8	1 011,1	575,1	178,2	226,1	738,1	107,5	106,2	98,9
2002	1 077,9	495,1	227,5	303,9	939,0	980,1	552,3	161,8	230,4	710,1	104,9	108,0	95,9
2002													
II	273,3	128,2	57,6	74,9	238,5	250,5	143,3	40,7	57,5	181,7	26,5	108,6	96,7
III	267,1	121,7	55,5	76,6	232,6	236,1	132,5	38,4	57,4	171,5	26,8	108,5	95,8
IV	278,1	125,2	60,8	79,0	241,4	252,0	139,8	43,1	59,2	180,2	28,1	107,2	96,1
2003													
I	257,8	119,7	52,0	72,8	223,6	250,5	142,8	40,2	57,6	178,5	29,5	106,4	97,7
II	258,1	120,3	53,0	69,8	223,9	243,5	134,5	39,6	58,1	176,7	25,0	103,4	95,1
2003													
helmi	84,6	39,0	17,1	24,2	73,5	79,4	45,5	12,2	18,5	56,2	9,4	106,5	96,9
maalis	89,6	41,2	18,8	25,1	77,8	86,1	48,9	14,2	19,6	61,8	10,0	104,4	97,4
huhti	86,8	40,3	17,4	24,0	74,9	83,5	46,5	13,7	19,7	60,1	9,4	105,5	96,6
touko	85,4	40,5	16,8	23,1	73,8	80,9	44,9	13,0	19,0	58,3	7,7	102,2	94,6
kesä	85,9	39,4	18,8	22,7	75,3	79,2	43,0	12,9	19,3	58,3	7,9	102,5	94,2
heinä	91,5	40,8	19,9	25,5	80,3	79,3	43,0	12,6	19,7	57,9	.	103,0	92,8
Määrät (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1999	2,2	2,8	-0,8	3,3	1,4	6,1	3,5	12,9	7,7	7,1	6,0	88,2	93,8
2000	12,4	12,5	12,7	12,7	13,6	5,9	6,8	11,7	4,5	8,9	4,7	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	5,1	1,8	8,6	7,9	5,8	-1,2	-1,0	-3,9	-0,1	-1,7	-1,6	105,3	98,8
2002	1,8	1,0	-3,5	4,3	1,2	-1,5	-2,5	-8,2	1,6	-2,7	-1,5	107,7	98,0
2002													
II	2,9	3,4	-2,2	5,1	2,4	-0,5	-0,5	-9,2	3,2	-2,3	0,4	107,8	98,3
III	5,4	5,0	-0,1	7,6	4,6	2,1	1,1	1,3	4,0	1,8	0,4	108,8	98,4
IV	3,0	3,4	-2,1	5,9	2,3	1,2	-0,4	-1,1	4,7	0,7	1,9	107,9	98,3
2003													
I	2,1	1,8	0,0	2,5	1,7	3,6	1,1	8,5	5,8	4,9	-2,9	107,1	99,5
II	-2,0	-3,2	-3,3	-3,5	-2,5	2,4	-0,9	5,5	4,9	2,3	5,1	106,1	102,1
2003													
helmi	2,3	1,5	1,9	1,8	1,8	1,5	0,1	1,5	4,1	2,2	-5,1	107,9	98,7
maalis	-0,9	-1,7	-2,1	0,3	-1,0	5,4	2,8	8,6	7,6	6,0	3,2	105,1	100,3
huhti	-1,3	-1,5	-5,4	-2,6	-2,1	-0,1	-2,2	0,2	3,4	0,2	7,5	107,3	100,3
touko	-3,1	-4,9	-6,0	-2,6	-3,9	3,4	0,1	5,6	5,6	1,9	3,1	105,2	102,5
kesä	-1,6	-3,0	1,2	-5,2	-1,3	4,0	-0,6	11,7	5,6	4,9	4,2	105,7	103,5
heinä
Yksikköarvot (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1999	2,3	1,7	2,7	1,4	2,4	3,5	3,9	3,4	1,4	2,0	39,4	92,4	82,1
2000	8,3	11,0	7,4	5,1	7,2	21,9	28,3	11,8	8,7	13,5	84,8	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1,0	0,7	0,3	1,9	1,0	0,2	-1,3	1,6	2,8	1,7	-11,0	101,0	100,2
2002	-0,7	-1,4	-0,5	0,5	-0,7	-2,4	-2,8	-2,1	-1,0	-1,6	-3,8	100,3	97,8
2002													
II	-0,7	-1,4	-0,3	0,4	-0,6	-3,2	-4,2	-1,8	-1,1	-1,6	-8,4	100,7	98,3
III	-1,9	-2,7	-1,8	-0,6	-1,9	-3,4	-3,6	-3,4	-2,8	-2,8	-4,6	99,6	97,6
IV	-1,1	-1,1	-1,5	-0,6	-1,2	0,6	2,5	-2,7	-1,4	-1,5	19,3	99,8	98,1
2003													
I	-2,6	-2,0	-3,1	-3,1	-2,9	0,1	3,3	-6,4	-3,4	-3,6	29,2	98,3	97,3
II	-3,6	-3,1	-4,8	-3,5	-3,7	-5,1	-5,3	-7,8	-3,6	-5,0	-10,3	97,1	93,3
2003													
helmi	-2,4	-1,6	-2,3	-3,3	-2,6	0,3	3,9	-5,7	-4,2	-3,8	33,8	98,5	97,2
maalis	-3,0	-2,2	-4,1	-3,6	-3,3	-1,3	1,6	-7,5	-4,1	-4,4	22,1	98,0	96,6
huhti	-3,1	-2,8	-3,4	-3,0	-3,2	-3,5	-3,2	-7,2	-2,7	-4,0	-3,2	97,6	95,0
touko	-4,0	-2,9	-6,5	-3,7	-4,0	-6,1	-6,7	-8,2	-4,3	-5,4	-16,6	97,1	92,4
kesä	-3,9	-3,7	-4,5	-3,7	-4,1	-5,5	-6,0	-7,9	-3,7	-5,4	-10,9	96,5	92,5
heinä

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin laskelmiin perustuvat EKP:n laskelmat (määrälaskelmat ja yksikköarvojen puhdistus kausivaihtelusta).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).

2) Hyödykejako sarakkeissa 2–4 ja 7–9 noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden (sarakkeet 5 ja 10) ja öljyn (sarake 11) hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

2. Maaryhmittäin ja maittain¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Yhteensä (kp.)	Iso- Britannia	Ruotsi	Tanska	EU:hun liittyvät maat	Sveitsi	Yhdys- vallat	Japani	Aasia pl. Japani	Afrikka	Latina- lainen Amerikka	Muut maat	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vienti (fob)														
1999	832,8	-	161,4	33,1	21,1	77,3	56,1	135,1	26,8	119,2	48,4	39,1	113,6	
2000	1 013,7	-	189,7	38,8	23,2	94,6	63,4	171,4	34,2	151,6	56,1	46,7	141,6	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 060,8	-	201,9	36,9	24,3	105,9	66,3	180,0	34,5	165,3	60,3	49,8	135,6	
2002	1 077,9	-	204,5	36,9	24,7	112,1	63,8	182,0	32,6	170,1	59,8	43,1	148,3	
2002	II	273,3	271,9	51,6	9,3	6,3	28,7	16,2	46,0	7,8	42,7	15,6	11,3	37,7
	III	267,1	271,5	50,5	8,4	6,0	27,8	15,7	44,5	8,3	42,9	14,9	10,6	37,7
	IV	278,1	268,4	50,1	10,0	6,5	29,2	16,1	46,7	8,6	45,1	15,2	11,0	39,6
2003	I	257,8	266,3	49,1	9,7	6,3	27,7	16,5	42,0	7,8	40,3	13,7	9,6	35,1
	II	258,1	258,8	46,0	9,5	5,9	29,4	15,5	41,0	7,3	40,8	14,9	9,5	.
2003	helmi	84,6	88,9	16,0	3,2	2,0	9,1	5,5	13,7	2,5	13,4	4,4	3,1	11,8
	maalis	89,6	87,1	17,7	3,5	2,4	9,5	5,6	13,9	2,7	13,9	4,7	3,4	12,3
	huhti	86,8	88,0	15,8	3,3	2,0	9,7	5,1	13,8	2,7	13,7	5,1	3,1	12,5
	touko	85,4	85,3	15,0	3,2	2,0	9,8	5,2	14,0	2,3	13,6	4,9	3,0	.
	kesä	85,9	85,5	15,2	3,0	1,9	9,8	5,2	13,2	2,3	13,5	4,9	3,4	.
	heinä	91,5	85,9
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2003	heinä	-4,1	-
Tuonti (cif)														
1999	781,2	-	131,0	33,2	18,6	60,3	43,2	113,2	53,9	151,8	49,0	30,4	95,4	
2000	1 008,4	-	156,6	38,0	21,8	76,8	49,8	140,7	65,5	211,6	72,2	39,7	134,0	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 011,1	-	154,0	34,3	21,3	88,8	52,9	138,1	58,6	207,9	74,0	40,9	140,3	
2002	980,1	-	147,5	35,3	22,4	93,5	51,9	125,3	52,6	204,5	68,2	39,3	139,5	
2002	II	250,5	247,6	38,6	9,1	5,4	23,9	13,6	33,0	13,6	48,9	17,1	10,7	36,5
	III	236,1	245,4	34,5	8,3	5,4	22,6	12,3	28,7	12,6	51,7	16,2	10,0	33,7
	IV	252,0	246,0	37,0	9,5	6,2	24,7	13,3	30,5	13,6	54,6	17,1	9,3	36,1
2003	I	250,5	250,2	35,3	9,0	5,8	24,6	13,4	28,5	13,5	54,2	19,0	9,1	37,9
	II	243,5	243,5	33,3	9,2	5,5	25,2	12,5	28,7	13,3	51,6	16,6	10,4	.
2003	helmi	79,4	82,7	11,3	3,0	2,0	7,9	4,4	8,9	4,1	17,1	6,0	2,8	12,0
	maalis	86,1	83,2	12,8	3,2	1,9	8,7	4,7	9,8	4,7	18,1	6,4	3,2	12,7
	huhti	83,5	82,4	11,2	3,2	1,9	8,5	4,1	10,1	4,8	17,7	6,1	3,6	12,2
	touko	80,9	80,7	10,9	3,0	1,8	8,2	4,3	9,6	4,4	17,1	5,3	3,5	.
	kesä	79,2	80,4	11,2	3,0	1,9	8,4	4,0	9,0	4,2	16,8	5,1	3,3	.
	heinä	79,3	79,2
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2003	heinä	-3,4	-
Tase														
1999	51,6	-	30,4	-0,1	2,6	17,0	12,9	21,9	-27,1	-32,6	-0,6	8,7	18,2	
2000	5,3	-	33,1	0,8	1,4	17,8	13,6	30,7	-31,3	-60,0	-16,1	7,0	7,6	
Euroalueen laajeneminen														
2001	49,7	-	47,8	2,7	3,0	17,1	13,4	42,0	-24,1	-42,5	-13,7	8,9	-4,7	
2002	97,8	-	56,9	1,6	2,4	18,5	11,9	56,7	-20,0	-34,5	-8,4	3,8	8,8	
2002	II	22,9	24,3	13,0	0,2	0,8	4,8	2,7	13,0	-5,8	-6,2	-1,5	0,7	1,2
	III	31,0	26,2	15,9	0,2	0,6	5,2	3,3	15,8	-4,3	-8,9	-1,4	0,6	4,0
	IV	26,2	22,4	13,1	0,6	0,3	4,5	2,8	16,2	-5,0	-9,5	-1,9	1,6	3,5
2003	I	7,3	16,2	13,8	0,7	0,5	3,1	3,1	13,4	-5,8	-13,9	-5,3	0,5	-2,8
	II	14,6	15,3	12,7	0,3	0,4	4,2	3,0	12,3	-6,0	-10,9	-1,7	-0,9	.
2003	helmi	5,2	6,2	4,6	0,2	0,0	1,2	1,1	4,8	-1,6	-3,6	-1,6	0,3	-0,2
	maalis	3,5	4,0	4,9	0,2	0,6	0,8	0,9	4,1	-2,0	-4,2	-1,7	0,2	-0,4
	huhti	3,3	5,6	4,6	0,1	0,2	1,2	1,0	3,8	-2,1	-4,1	-1,0	-0,5	0,3
	touko	4,5	4,6	4,1	0,1	0,2	1,6	0,9	4,3	-2,0	-3,5	-0,5	-0,5	.
	kesä	6,7	5,1	4,0	0,0	0,0	1,4	1,2	4,2	-1,9	-3,3	-0,1	0,1	.
	heinä	12,2	6,7

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (Kauppatase ja Muut maat).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutaseilaston tavarat-erän kanssa (taulukot 8.1 ja 8.2).

10 Valuuttakurssit

Taulukko 10

Valuuttakurssit

(jakson keskiarvo, x yksikköä valuuttaa / 1 ecu tai euro, 1999/1 = 100 [efektiivinen])

	Euron efektiivinen valuuttakurssi ¹⁾								Ecu:n/euron valuuttakurssi ²⁾		
	Suppea maaryhmä						Laaja maaryhmä		USA:n dollari	Japanin jeni	
	Nimellinen	Reaalinen; kuluttaja-hinta-indeksi	Reaalinen; teollisuuden tuottaja-hinta-indeksi	Reaalinen; BKT:n deflaattori	Reaalinen; teollisuuden yksikkötyökustannukset	Reaalinen; koko talouden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen; kuluttaja-hinta-indeksi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1997	99,1	99,4	99,1	98,3	101,0	101,6	90,4	96,5	1,1340	137,09	
1998	101,5	101,3	101,5	100,9	99,8	101,5	96,6	99,1	1,1211	146,41	
1999	95,7	95,7	95,6	95,6	96,2	95,8	96,6	95,8	1,0658	121,32	
2000	85,7	86,3	86,6	85,4	87,2	85,1	88,2	86,0	0,9236	99,47	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	87,3	88,6	89,0	88,1	88,5	86,4	91,0	87,7	0,8956	108,68	
2002	90,0	92,5	92,6	92,3	90,9	90,3	95,6	91,7	0,9456	118,06	
2001	I	88,6	89,5	90,2	88,9	90,2	87,3	91,4	88,4	0,9232	109,06
	II	86,0	87,3	87,5	86,5	87,6	85,1	89,5	86,4	0,8725	106,93
	III	87,0	88,3	88,6	87,7	87,6	85,7	91,2	87,7	0,8903	108,27
	IV	87,5	89,3	89,6	89,2	88,6	87,5	92,0	88,4	0,8959	110,45
2002	I	87,1	89,4	89,7	88,8	87,8	87,5	91,3	87,8	0,8766	116,07
	II	88,8	91,4	91,3	90,9	89,7	89,2	93,9	90,2	0,9188	116,46
	III	91,3	93,9	94,2	93,8	92,6	91,5	97,9	93,8	0,9838	117,25
	IV	92,5	95,4	95,3	95,6	93,6	92,8	99,4	94,9	0,9994	122,42
2003	I	96,9	100,1	99,6	100,2	97,7	97,7	104,1	99,2	1,0731	127,59
	II	101,3	104,9	103,9	105,0	102,4	102,4	107,9	102,9	1,1372	134,74
	III	100,5	104,1	103,1	-	-	-	106,9	101,9	1,1248	132,14
2001	tammi	89,2	89,9	90,6	-	-	-	91,7	88,6	0,9383	109,57
	helmi	88,3	89,1	90,0	-	-	-	91,0	88,1	0,9217	107,08
	maalis	88,4	89,4	90,1	-	-	-	91,4	88,4	0,9095	110,33
	huhti	87,6	88,8	89,2	-	-	-	91,0	88,0	0,8920	110,36
	touko	85,9	87,2	87,3	-	-	-	89,3	86,2	0,8742	106,50
	kesä	84,7	86,0	86,1	-	-	-	88,1	85,0	0,8532	104,30
	heinä	85,4	86,8	86,9	-	-	-	89,1	85,9	0,8607	107,21
	elo	87,7	89,0	89,3	-	-	-	91,8	88,3	0,9005	109,34
	syys	88,0	89,3	89,6	-	-	-	92,6	89,0	0,9111	108,20
	loka	88,0	89,6	89,8	-	-	-	92,8	89,1	0,9059	109,86
	marras	86,8	88,4	89,0	-	-	-	91,3	87,6	0,8883	108,68
	joulu	87,7	89,8	90,1	-	-	-	91,9	88,5	0,8924	113,38
2002	tammi	87,6	89,9	90,3	-	-	-	91,6	88,1	0,8833	117,12
	helmi	86,8	89,0	89,3	-	-	-	91,1	87,4	0,8700	116,23
	maalis	86,8	89,3	89,4	-	-	-	91,2	87,8	0,8758	114,75
	huhti	87,2	89,7	89,7	-	-	-	91,7	88,1	0,8858	115,81
	touko	88,6	91,1	91,1	-	-	-	93,7	89,9	0,9170	115,86
	kesä	90,6	93,2	93,1	-	-	-	96,4	92,5	0,9554	117,80
	heinä	91,7	94,4	94,5	-	-	-	98,2	94,2	0,9922	117,11
	elo	91,1	93,6	94,0	-	-	-	97,7	93,5	0,9778	116,31
	syys	91,2	93,7	94,1	-	-	-	98,0	93,7	0,9808	118,38
	loka	91,7	94,3	94,3	-	-	-	98,5	94,2	0,9811	121,57
	marras	92,5	95,1	95,1	-	-	-	99,3	94,6	1,0014	121,65
	joulu	93,6	96,7	96,6	-	-	-	100,4	96,0	1,0183	124,20
2003	tammi	95,8	98,8	98,8	-	-	-	103,0	98,1	1,0622	126,12
	helmi	97,1	100,2	99,9	-	-	-	104,4	99,4	1,0773	128,60
	maalis	97,9	101,2	100,0	-	-	-	105,1	100,2	1,0807	128,16
	huhti	98,6	102,1	101,1	-	-	-	105,2	100,4	1,0848	130,12
	touko	102,5	106,1	105,2	-	-	-	109,1	104,0	1,1582	135,83
	kesä	102,7	106,5	105,4	-	-	-	109,3	104,4	1,1663	138,05
	heinä	101,4	105,2	104,0	-	-	-	107,8	102,8	1,1372	134,99
	elo	100,3	103,9	102,8	-	-	-	106,6	101,6	1,1139	132,38
	syys	99,9	103,4	102,4	-	-	-	106,4	101,2	1,1222	128,94
Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾											
2003	syys	-0,4	-0,4	-0,4	-	-	-	-0,2	-0,3	0,7	-2,6
Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾											
2003	syys	9,5	10,3	8,8	-	-	-	8,6	8,1	14,4	8,9

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja laskentatavasta Yleistä-osassa.

2) Joulukuuhun 1998 asti ecu:n valuuttakurssit (BIS); tammikuusta 1999 alkaen euron valuuttakurssit.

Ecu/euron valuuttakurssit ³⁾										
Sveitsin frangi	Englannin punta	Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1,6440	0,69230	8,6512	7,4836	8,0186	1,5692	1,5281	8,7498	1 069,75	1,6777	1997
1,6220	0,67643	8,9159	7,4993	8,4659	1,6651	1,7867	8,6946	1 568,89	1,8764	1998
1,6003	0,65874	8,8075	7,4355	8,3104	1,5840	1,6524	8,2694	1 267,26	1,8064	1999
1,5579	0,60948	8,4452	7,4538	8,1129	1,3706	1,5889	7,1972	1 043,50	1,5923	2000
Euroalueen laajeneminen										
1,5105	0,62187	9,2551	7,4521	8,0484	1,3864	1,7319	6,9855	1 154,83	1,6039	2001
1,4670	0,62883	9,1611	7,4305	7,5086	1,4838	1,7376	7,3750	1 175,50	1,6912	2002
1,5334	0,63260	9,0038	7,4639	8,2024	1,4099	1,7405	7,2007	1 174,68	1,6164	2001 I
1,5283	0,61437	9,1261	7,4593	8,0109	1,3450	1,7013	6,8051	1 138,94	1,5829	II
1,5070	0,61940	9,4067	7,4438	8,0094	1,3743	1,7341	6,9439	1 150,05	1,5823	III
1,4735	0,62090	9,4810	7,4415	7,9693	1,4157	1,7508	6,9873	1 155,22	1,6344	IV
1,4733	0,61471	9,1589	7,4318	7,8117	1,3978	1,6923	6,8368	1 155,27	1,6072	2002 I
1,4648	0,62853	9,1584	7,4343	7,5175	1,4275	1,6662	7,1664	1 157,79	1,6567	II
1,4636	0,63533	9,2301	7,4281	7,3991	1,5361	1,7965	7,6731	1 172,73	1,7295	III
1,4667	0,63611	9,0946	7,4281	7,3192	1,5687	1,7913	7,7941	1 215,37	1,7671	IV
1,4662	0,66961	9,1822	7,4305	7,5706	1,6203	1,8095	8,3695	1 288,92	1,8724	2003 I
1,5180	0,70169	9,1425	7,4250	7,9570	1,5889	1,7742	8,8692	1 373,83	1,9872	II
1,5451	0,69888	9,1631	7,4309	8,2472	1,5533	1,7089	8,7674	1 321,05	1,9699	III
1,5291	0,63480	8,9055	7,4642	8,2355	1,4098	1,6891	7,3182	1 194,92	1,6302	2001 tammi
1,5358	0,63400	8,9770	7,4630	8,2125	1,4027	1,7236	7,1889	1 153,81	1,6067	helmi
1,5355	0,62915	9,1264	7,4643	8,1600	1,4167	1,8072	7,0939	1 173,40	1,6114	maalis
1,5287	0,62168	9,1120	7,4633	8,1146	1,3903	1,7847	6,9568	1 183,45	1,6165	huhti
1,5334	0,61328	9,0576	7,4612	7,9927	1,3473	1,6813	6,8182	1 133,74	1,5855	touko
1,5225	0,60890	9,2106	7,4539	7,9360	1,3016	1,6469	6,6542	1 104,12	1,5497	kesä
1,5135	0,60857	9,2637	7,4447	7,9714	1,3153	1,6890	6,7130	1 120,28	1,5691	heinä
1,5144	0,62672	9,3107	7,4450	8,0552	1,3857	1,7169	7,0236	1 153,99	1,5855	elo
1,4913	0,62291	9,6744	7,4413	7,9985	1,4260	1,8036	7,1063	1 178,27	1,5929	syys
1,4793	0,62393	9,5780	7,4367	7,9970	1,4224	1,7955	7,0655	1 178,62	1,6397	loka
1,4663	0,61838	9,4166	7,4452	7,9224	1,4153	1,7172	6,9284	1 137,48	1,6254	marras
1,4749	0,62012	9,4359	7,4431	7,9911	1,4075	1,7348	6,9595	1 146,99	1,6389	joulu
1,4745	0,61659	9,2275	7,4329	7,9208	1,4135	1,7094	6,8886	1 160,78	1,6247	2002 tammi
1,4775	0,61160	9,1828	7,4299	7,7853	1,3880	1,6963	6,7857	1 147,18	1,5935	helmi
1,4678	0,61574	9,0594	7,4324	7,7183	1,3903	1,6695	6,8308	1 157,30	1,6016	maalis
1,4658	0,61407	9,1358	7,4341	7,6221	1,4008	1,6537	6,9091	1 163,18	1,6191	huhti
1,4572	0,62823	9,2208	7,4356	7,5207	1,4210	1,6662	7,1521	1 150,08	1,6506	touko
1,4721	0,64405	9,1137	7,4330	7,4043	1,4627	1,6793	7,4523	1 160,62	1,7029	kesä
1,4624	0,63870	9,2689	7,4301	7,4050	1,5321	1,7922	7,7389	1 169,16	1,7395	heinä
1,4636	0,63633	9,2489	7,4270	7,4284	1,5333	1,8045	7,6265	1 167,08	1,7164	elo
1,4649	0,63059	9,1679	7,4271	7,3619	1,5434	1,7927	7,6500	1 182,57	1,7320	syys
1,4650	0,62994	9,1051	7,4297	7,3405	1,5481	1,7831	7,6521	1 211,92	1,7511	loka
1,4673	0,63709	9,0818	7,4280	7,3190	1,5735	1,7847	7,8098	1 208,19	1,7666	marras
1,4679	0,64218	9,0961	7,4264	7,2948	1,5872	1,8076	7,9409	1 226,88	1,7858	joulu
1,4621	0,65711	9,1733	7,4324	7,3328	1,6364	1,8218	8,2841	1 250,06	1,8433	2003 tammi
1,4674	0,66977	9,1455	7,4317	7,5439	1,6299	1,8112	8,4022	1 282,82	1,8803	helmi
1,4695	0,68255	9,2265	7,4274	7,8450	1,5943	1,7950	8,4279	1 335,44	1,8954	maalis
1,4964	0,68902	9,1541	7,4255	7,8317	1,5851	1,7813	8,4605	1 337,38	1,9282	huhti
1,5155	0,71322	9,1559	7,4246	7,8715	1,6016	1,7866	9,0321	1 390,03	2,0074	touko
1,5411	0,70224	9,1182	7,4250	8,1619	1,5798	1,7552	9,0955	1 392,33	2,0233	kesä
1,5476	0,70045	9,1856	7,4332	8,2893	1,5694	1,7184	8,8689	1 342,27	1,9956	heinä
1,5400	0,69919	9,2378	7,4322	8,2558	1,5570	1,7114	8,6873	1 312,67	1,9531	elo
1,5474	0,69693	9,0682	7,4273	8,1952	1,5330	1,6967	8,7377	1 306,88	1,9591	syys
0,5	-0,3	-1,8	-0,1	-0,7	-1,5	-0,9	0,6	-0,4	0,3	Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ 2003 syys
5,6	10,5	-1,1	0,0	11,3	-0,7	-5,4	14,2	10,5	13,1	Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ 2003 syys

3) Koska EKP ei ilmoittanut virallisia viitekursseja näille valuutoille ennen lokakuuta 2000, taulukossa esitetään viitteelliset kurssit syyskuuhun 2000 saakka.

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko 11

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden brutto-velka, % BKT:stä	Valtion pitkä-aikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuutta-kurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ euro	Vaihtotase ja uusi pääomata- se, % BKT:stä	Yksikkö-työ- kustan- nukset ³⁾	BKT:n määrä	Teolli- suus- tuotannon volyyymi- indeksi ⁴⁾	Standar- doitu työttö- myysaste, % työ- voimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Tanska													
1999	2,1	3,3	53,0	4,91	7,44	1,8	2,4	2,6	0,1	4,8	-0,2	3,44	
2000	2,7	2,6	47,3	5,64	7,45	1,5	1,4	2,9	5,7	4,4	1,1	5,00	
2001	2,3	3,1	45,4	5,08	7,45	3,1	3,7	1,4	1,3	4,3	5,7	4,70	
2002	2,4	2,1	45,5	5,06	7,43	2,6	1,2	2,1	1,4	4,5	3,5	3,54	
2002	II	2,1	-	-	5,36	7,43	3,3	0,0	3,4	4,5	4,4	2,8	3,71
	III	2,4	-	-	4,92	7,43	3,2	1,0	1,6	0,9	4,6	2,6	3,57
	IV	2,7	-	-	4,74	7,43	1,6	0,4	1,5	1,0	4,7	6,1	3,27
2003	I	2,8	-	-	4,30	7,43	2,6	-0,1	1,5	1,6	5,0	19,1	2,83
	II	2,2	-	-	4,12	7,43	4,0	2,6	-0,8	-0,6	5,2	22,2	2,48
	III	.	-	-	4,31	7,43	2,18
2003	huhti	2,5	-	-	4,41	7,43	-	-	-	-0,2	5,0	20,6	2,67
	touko	2,1	-	-	4,09	7,42	-	-	-	-1,3	5,2	24,2	2,54
	kesä	2,0	-	-	3,85	7,42	-	-	-	-0,3	5,3	21,8	2,22
	heinä	1,8	-	-	4,17	7,43	-	-	-	1,9	5,3	21,6	2,18
	elo	1,5	-	-	4,35	7,43	-	-	-	.	.	20,2	2,19
	syys	.	-	-	4,41	7,43	-	-	-	.	.	.	2,19
Ruotsi													
1999	0,6	1,5	62,7	4,98	8,81	2,6	-1,2	4,6	2,2	6,7	6,8	3,32	
2000	1,3	3,4	52,8	5,37	8,45	3,8	5,0	4,4	6,3	5,6	6,2	4,07	
2001	2,7	4,5	54,4	5,11	9,26	3,8	5,8	1,1	-0,3	4,9	3,4	4,11	
2002	2,0	1,3	52,7	5,31	9,16	4,3	2,1	1,9	-1,2	4,9	5,4	4,24	
2002	II	1,9	-	-	5,64	9,16	5,3	0,8	3,1	0,1	4,9	5,3	4,43
	III	1,5	-	-	5,16	9,23	4,1	1,4	2,4	-1,1	4,9	6,0	4,41
	IV	1,6	-	-	5,00	9,09	2,5	1,7	1,3	-2,5	5,1	3,4	4,09
2003	I	2,9	-	-	4,59	9,18	5,4	-0,5	1,9	-2,0	5,3	5,6	3,72
	II	2,1	-	-	4,43	9,14	4,1	0,5	0,7	0,5	5,4	5,5	3,28
	III	.	-	-	4,65	9,16	2,86
2003	huhti	2,3	-	-	4,73	9,15	-	-	-	1,8	5,4	4,4	3,56
	touko	2,0	-	-	4,37	9,16	-	-	-	-2,0	5,4	7,0	3,35
	kesä	2,0	-	-	4,20	9,12	-	-	-	1,7	5,4	5,0	2,93
	heinä	2,4	-	-	4,51	9,19	-	-	-	1,9	5,5	5,1	2,83
	elo	2,2	-	-	4,70	9,24	-	-	-	.	5,5	5,5	2,87
	syys	.	-	-	4,74	9,07	-	-	-	.	.	.	2,88
Iso-Britannia													
1999	1,3	1,0	45,1	5,01	0,659	-2,1	2,8	2,4	0,8	5,9	5,5	5,54	
2000	0,8	3,8	42,1	5,33	0,609	-1,8	2,4	3,1	1,6	5,4	6,6	6,19	
2001	1,2	0,7	38,9	5,01	0,622	-1,1	4,0	2,1	-2,1	5,0	8,1	5,04	
2002	1,3	-1,5	38,5	4,91	0,629	-0,8	2,3	1,9	-3,5	5,1	6,0	4,06	
2002	II	0,9	-3,9	38,1	5,28	0,629	-2,1	2,8	1,8	-4,3	5,1	5,7	4,17
	III	1,1	-0,7	37,7	4,71	0,635	0,0	1,7	2,3	-2,4	5,2	5,7	4,01
	IV	1,6	-3,2	38,2	4,52	0,636	-1,0	1,7	2,3	-1,3	5,0	6,3	3,98
2003	I	1,5	-0,4	37,6	4,34	0,670	1,8	1,7	2,1	-0,7	5,0	6,8	3,80
	II	1,3	-4,9	38,4	4,35	0,702	.	.	1,8	-0,2	5,0	8,2	3,64
	III	.	.	.	4,63	0,699	3,57
2003	huhti	1,5	-3,0	37,5	4,56	0,689	-	-	-	-0,9	5,0	8,1	3,65
	touko	1,2	-7,5	37,9	4,31	0,713	-	-	-	-4,0	4,9	8,3	3,63
	kesä	1,1	-4,3	38,4	4,19	0,702	-	-	-	4,5	5,0	8,2	3,64
	heinä	1,3	0,6	38,5	4,47	0,700	-	-	-	-0,9	.	7,8	3,49
	elo	1,4	-5,3	38,4	4,65	0,699	-	-	-	.	.	6,5	3,52
	syys	.	.	.	4,77	0,697	-	-	-	.	.	.	3,70

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

- 1) Ajanjakson keskiarvoja.
- 2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.
- 3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.
- 4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.
- 5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

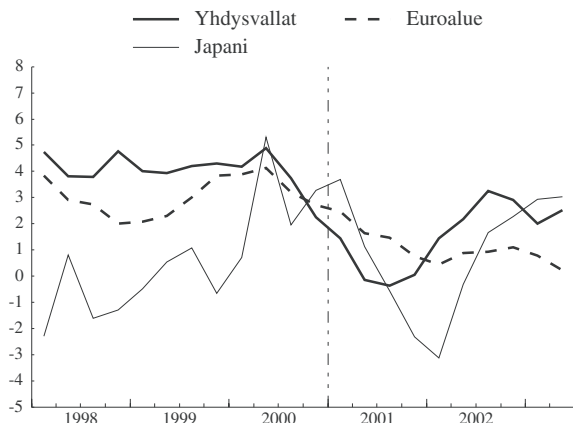
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö- työ- kustannuk- set ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyymi- indeksi ¹⁾	Työttö- myysaste, % työ- voimasta (kp.)	Lavea raha ²⁾	Pankkien- välisten 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta- kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ euro	Julkisen talouden rahoitus- asema alijäämä (-) ⁵⁾ ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto- velka ⁶⁾ , % BKT:stä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat											
1999	2,2	-1,1	4,1	5,0	4,2	8,7	5,42	5,64	1,066	0,7	49,6
2000	3,4	3,2	3,8	5,2	4,0	9,4	6,53	6,03	0,924	1,4	44,2
2001	2,8	0,7	0,3	-4,1	4,8	11,4	3,78	5,01	0,896	-0,5	43,6
2002	1,6	-1,3	2,4	-1,0	5,8	8,0	1,80	4,60	0,946	-3,4	45,8
2002											
II	1,3	-1,4	2,2	-1,5	5,8	7,9	1,92	5,08	0,919	-3,3	44,2
III	1,6	-1,9	3,3	0,5	5,8	7,2	1,81	4,25	0,984	-3,4	44,9
IV	2,2	-0,8	2,9	1,1	5,9	6,4	1,55	3,99	0,999	-3,9	45,8
2003											
I	2,9	0,6	2,0	0,4	5,8	6,3	1,33	3,90	1,073	-4,2	46,3
II	2,1	0,7	2,5	-1,3	6,2	6,9	1,24	3,61	1,137	-4,7	47,1
III	1,13	4,22	1,125	.	.
2003											
huhti	2,2	-	-	-1,1	6,0	6,6	1,30	3,94	1,085	-	-
touko	2,1	-	-	-1,3	6,1	6,8	1,28	3,56	1,158	-	-
kesä	2,1	-	-	-1,5	6,4	7,3	1,12	3,32	1,166	-	-
heinä	2,1	-	-	-1,4	6,2	8,6	1,11	3,93	1,137	-	-
elo	2,2	-	-	-1,6	6,1	8,0	1,14	4,44	1,114	-	-
syys	.	-	-	.	.	.	1,14	4,29	1,122	-	-
Japani											
1999	-0,3	-1,8	0,1	0,2	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-7,2	118,2
2000	-0,7	-6,0	2,8	5,7	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	-7,4	126,1
2001	-0,7	5,1	0,4	-6,8	5,0	2,8	0,15	1,34	108,7	-6,1	134,6
2002	-0,9	-3,0	0,1	-1,2	5,4	3,3	0,08	1,27	118,1	.	.
2002											
II	-0,9	-1,7	-0,3	-3,5	5,4	3,5	0,08	1,37	116,5	.	.
III	-0,8	-6,7	1,7	3,3	5,4	3,3	0,07	1,24	117,2	.	.
IV	-0,5	-8,4	2,3	6,0	5,4	2,9	0,07	1,01	122,4	.	.
2003											
I	-0,2	-6,9	2,9	5,5	5,4	1,9	0,06	0,80	127,6	.	.
II	-0,2	-3,6	3,0	2,2	5,4	1,6	0,06	0,60	134,7	.	.
III	0,05	1,20	132,1	.	.
2003											
huhti	-0,1	-4,8	-	3,0	5,4	1,3	0,06	0,66	130,1	-	-
touko	-0,2	-2,3	-	1,3	5,4	1,6	0,06	0,57	135,8	-	-
kesä	-0,4	-3,6	-	2,4	5,3	1,8	0,06	0,56	138,1	-	-
heinä	-0,2	-	-	-0,3	5,3	1,8	0,05	0,99	135,0	-	-
elo	-0,3	-	-	-1,2	.	2,0	0,05	1,15	132,4	-	-
syys	.	.	-	.	.	.	0,05	1,45	128,9	-	-

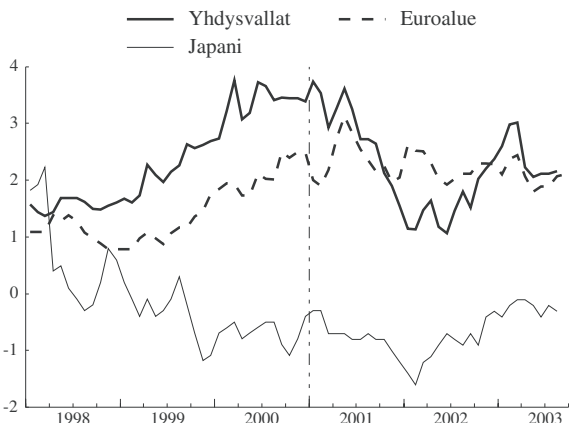
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarakeet 7 ja 8), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M3 Yhdysvaltojen osalta, M2 ja sijoitus-
todistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitustilinpitotilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

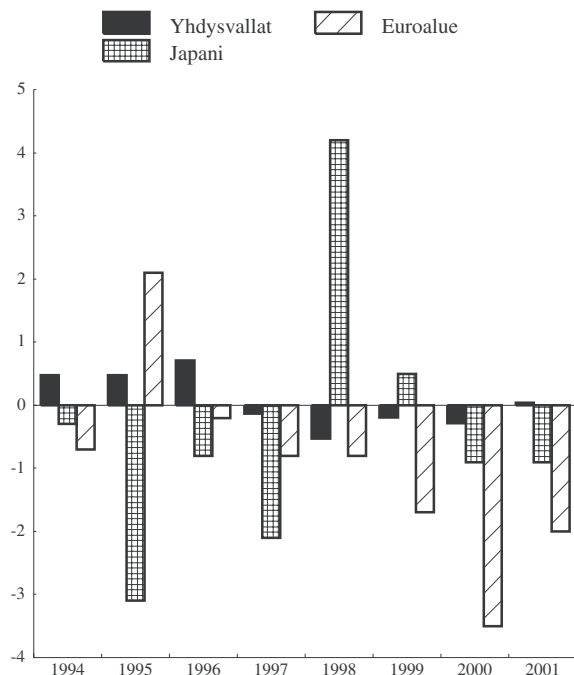
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus						Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾			
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen	Arvo-paperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Yhdysvallat													
1999	18,4	20,9	-3,0	9,5	8,9	10,5	8,2	10,6	2,9	12,4	4,8	11,2	6,3
2000	18,4	21,1	-4,0	9,7	9,1	12,3	7,5	12,6	2,7	12,5	4,0	11,5	5,8
2001	16,5	19,1	-3,7	7,9	8,5	1,9	7,7	1,8	1,9	13,0	6,5	11,6	5,8
2002	15,0	18,6	-4,7	7,7	7,6	1,7	7,7	2,0	0,2	12,8	6,1	12,5	7,0
2001 III	16,5	18,8	-3,5	7,7	8,3	0,1	7,8	0,3	0,5	12,9	9,1	12,8	9,2
2001 IV	15,9	18,2	-3,6	7,1	8,0	2,1	8,5	0,8	2,2	13,4	3,5	10,9	3,5
2002 I	15,5	18,6	-4,1	7,5	7,8	1,8	7,9	1,5	0,4	12,8	6,1	12,3	6,9
2002 II	15,5	18,7	-4,8	7,7	7,6	2,6	7,7	2,6	1,0	12,7	5,8	12,7	5,9
2002 III	14,6	18,6	-4,7	7,8	7,6	0,3	7,5	1,0	-1,4	12,9	4,7	12,5	6,8
2002 IV	14,3	18,7	-5,1	7,8	7,5	2,3	7,6	2,8	0,7	12,7	7,6	12,2	8,4
2003 I	14,0	18,4	-5,2	7,4	7,4	2,1	7,4	2,5	0,5	12,7	7,3	12,1	8,3
2003 II	13,9	18,2	-5,2	7,3	7,4	4,1	8,0	3,6	2,4	12,9	12,2	12,2	12,6
Japani													
1999	27,8	25,9	2,2	14,4	14,8	0,5	13,7	-5,0	0,6	5,2	5,7	11,5	0,3
2000	27,7	26,2	2,3	15,8	15,4	0,9	14,3	-1,0	0,2	5,2	3,9	10,7	-0,1
2001	26,4	25,6	2,0	15,7	15,2	-2,8	14,1	-6,3	0,2	4,9	2,8	8,6	0,2
2002	.	23,7	.	.	.	-2,9	.	-7,0	-0,9	.	0,7	.	-2,1
2001 III	25,9	25,3	2,1	.	.	3,0	.	-8,4	-1,5	.	-5,6	.	3,2
2001 IV	25,5	25,5	2,0	.	.	4,3	.	5,7	-0,3	.	9,9	.	-0,6
2002 I	29,6	22,8	3,4	.	.	9,1	.	-4,8	-3,0	.	-6,6	.	2,5
2002 II	.	22,7	.	.	.	-27,8	.	-23,6	0,8	.	5,8	.	-8,5
2002 III	.	23,7	.	.	.	1,2	.	-9,7	-2,3	.	-6,8	.	-0,6
2002 IV	.	25,0	.	.	.	5,9	.	9,2	0,7	.	9,4	.	-1,5
2003 I	.	22,9	.	.	.	16,1	.	-5,1	0,4	.	-11,3	.	3,4
2003 II	.	23,3	.	.	.	-23,7	.	-22,2	0,1	.	3,0	.	-5,5

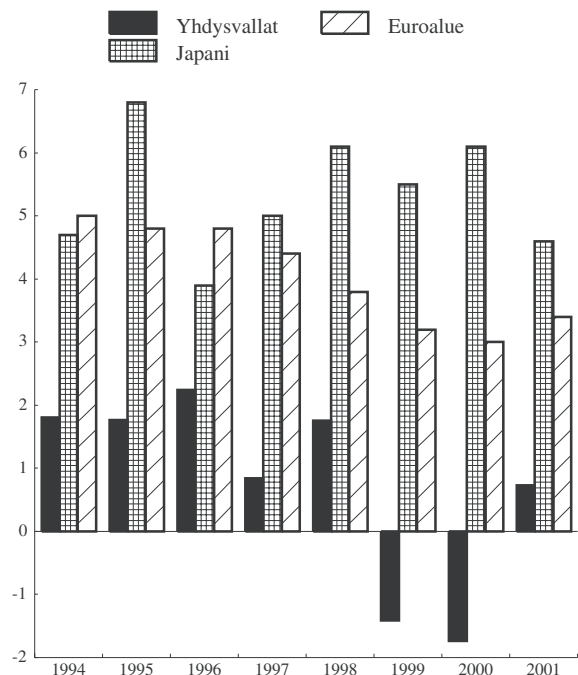
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Teknisiä huomautuksia

Yhteenvetotaulukko euroalueen taloustilastoista (taulukko I. Rahatalouden kehitys ja korot)

Kuukauteen t päättyvän vuosineljänneksen keskimääräinen neljännesvuosikasvuvauhti lasketaan seuraavasti:

$$a) \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0,5I_{t-3}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0,5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

Tässä I_t on kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta (katso myös jäljempänä). Vastaavasti kuukauteen t päättyvän vuoden keskimääräinen vuotuinen kasvuvauhti lasketaan seuraavasti:

$$b) \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0,5I_{t-12}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0,5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

Taulukot 2.1–2.8

Virtatilastojen laskeminen

Kuukausittaiset virtatilastot lasketaan kantojen kuukausierotuksista, kun kannat on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtamattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Jos L_t on kanta kuukauden t lopussa, C_t^M uudelleenluokittelun vaikutus kuukaudessa t, E_t^M valuuttakurssimuutosten vaikutus ja V_t^M arvostusmuutosten vaikutus, virtatilastot F_t^M kuukaudessa t lasketaan seuraavasti:

$$c) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Vastaavasti neljännesvuosivirtatilastot F_t^Q kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena lasketaan seuraavasti:

$$d) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

Tässä L_{t-3} on kanta kuukauden t-3 lopussa (edellisen neljänneksen lopussa) ja esimerkiksi C_t^Q

on uudelleenluokittelun vaikutus kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena.

Joistakin neljännesvuosisarjoista on nyt saatavissa kuukausitietoja (katso jäljempänä). Niiden neljännesvuosivirtatiedot saadaan kolmen kuukausittaisen virran summasta.

Vuotuisen muutosnopeuden laskeminen kuukausisarjoista

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella. Jos F_t^M ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$e) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Kausivaihtelusta puhdistamattomien sarjojen perusjaksoksi on nyt asetettu joulukuu 2001. Kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen aikasarjat ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) Statistics-sivulta kohdasta "Monetary statistics".

Vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona voidaan laskea joko seuraavasti:

$$f) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-i-1}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$g) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Ellei toisin ilmoiteta, vuosittainen prosenttimuutos on laskettu vertaamalla jakson viimeistä kuukausihavaintoa 12 kuukautta aikaisempaan kuukausihavaintoon. Esimerkiksi kaavassa g vuoden 2002 vuotuinen prosenttimuutos on laskettu jakamalla joulukuun 2002 havainto joulukuun 2001 havainnolla.

Vuotuisen kasvuvauhdin prosenttimuutokset voidaan johtaa soveltamalla kaavaa g. Esimerkiksi kuukausittainen kasvuvauhti a_t^M voidaan laskea seuraavasti:

$$h) a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$, jossa a_t määritellään kuten kaavoissa f ja g.

Vuotuisen muutosnopeuden laskeminen neljännesvuosisarjoista

EKP:n asetus EKP/2001/13 tuli voimaan 1.1.2003, ja sen myötä useista rahalaitosten tase-eristä (esim. lainat kotitalouksille) on nyt saatavissa kuukausittaisia tietoja. Aiemmin nämä tiedot raportoitii neljännesvuosittain. Muutosprosentit lasketaan kuitenkin edelleen neljännesvuosittaisten tietojen perusteella, kunnes kuukausitietoja on kertynyt vähintään yhden täyden vuoden ajalta.

Jos F_t^Q ja L_{t-3} ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$i) I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Kuukautena t päättyvän neljänneksen prosentti-muutos edellisestä neljänneksestä voidaan laskea käyttämällä kaavaa g.

Euroalueen rahatilastojen puhdistaminen kausivaihtelusta¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla.² Rahatilastoissa on viikonpäiväkorjauksia, ja jotkin kausivaihtelusta puhdistetut aikasarjat lasketaan yhdistelemällä erikseen kausipuhdistettuja aikasarjoja. Tämä koskee varsinkin rahaaggregaattia M3, joka johdetaan laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2-M1) ja (M3-M2) kausivaihtelusta puhdistetut aikasarjat.

Kausivaihtelusta puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät.³ Niillä muokataan kantoja sekä uudelleenluokittelusta ja arvostusmuutoksista aiheutuvia korjauksia. Näin saadaan virtojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät (ja

kauppapäivään liittyvät tekijät) tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 3.7

Vuotuisen muutosnopeuden laskeminen

Muutosprosentit lasketaan rahoitustransaktioiden perusteella ja siten ne on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista. Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen perusteella. Jos N_t^M kuvaa virtaa (nettoemissioita) kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$j) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Perusjaksoksi on asetettu joulukuu 2001. Vuosi-muutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona voidaan laskea joko seuraavasti:

$$k) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$l) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

1 Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area" ja EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int) Statistics-sivulla kohdassa "Monetary statistics".

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, s. 127-152, tai "X-12-ARIMA Reference Manual", *Time Series Staff*, Bureau of the Census, Washington, D.C.

Sisäisiä tarkoituksia varten on käytetty myös TRAMO-SEATS-ohjelman malliversioita. Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", Banco de España, Working Paper No. 9628, Madrid.

3 Tästä seuraa, että kausivaihtelusta puhdistetuissa aikasarjoissa perusjakson (joulukuu 2001) indeksi yleensä poikkeaa 100:sta, mikä johtuu kausivaihtelusta tuona kuukautena.

Arvopaperien liikkeeseenlaskujen suhteellisten vuosimuutosten laskemisessa käytetään samaa metodologia kuin raha-aggregaattien suhteellisten vuosimuutosten laskemisessa. Ainoa ero on, että kaavassa käytetään F-muuttujan tilalla N-muuttujaa. Syynä on se, että näin tehdään ero arvopaperien liikkeeseenlaskuja koskevien nettomääräisten tilastojen ja raha-aggregaattien välillä. Arvopaperitilastoissa EKP kerää erikseen bruttomääräisiä liikkeeseenlaskuja ja lunastuksia koskevat tiedot.

Taulukko 4.1

YKHI-tietojen puhdistaminen kausivaihtelusta⁴

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (ks. alaviite 2, s. 86*). Kokonaisuudeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jaostettuja ja jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa sekä palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintoja koskevia tietoja ei ole puhdistettu, koska kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekiöt tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausivaihtelusta puhdistaminen, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (ks. alaviite 2, s. 86*). Tavarakaupan taseessa kausivaihtelusta puhdistaminen käsittää korjaukset työpäivien lukumäärän, karkausvuosien ja pääsiäispyhien vaikutuksista, palvelutaseessa pelkätään työpäivien lukumäärän vaikutuksista. Tuotannon tekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja koskevia tietoja ei korjata vastaavasti. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakauppaa, palveluja, tuotannon tekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

⁴ Ks. alaviite 1, s. 86*.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan "Statistical information collected and compiled by the ESCB", jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa "Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)". Päivitetystä asiakirjasta käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksuasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkinatilastoja, julkisen talouden tulo- ja meno-tilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaisussa asiakirjassa "Requirements in the field of general economic statistics".¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuutena, EKP:n kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tietoja heti tuoreeltaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa EKP:n verkkosivujen osassa "Statistics" (www.ecb.int). Näiden verkkosivujen osassa "Statistics on-line" on käytettävissä hakutoiminto, niiden kautta voi tilata tilastoaineistoja ja ladata tilastoja zip-pakatussa CSV-muodossa (Comma Separated Value).

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden aiemmat valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 1.10.2003 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyöritysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Euroalueen tilastolliset aikasarjat käsittävät ne jäsenvaltiot, jotka tarkastelujaksona kuuluvat euroalueeseen. Tämä tarkoittaa, että vuoden 2000 loppua edeltävät aikasarjat kattavat 11 maata käsittävän euroalueen ja vuoden 2001 alusta aikasarjat kattavat 12 maata käsittävän euroalueen. Poikkeukset tähän sääntöön ilmoitetaan erikseen.

Taulukoissa euroalueen laajeneminen esitetään viivalla ("Euroalueen laajeneminen") ja kuvioissa katkoviivalla. Vuotta 2001 koskevista absoluutisissa ja prosenttimääräisissä muutoksissa on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon Kreikan liittyminen euroalueeseen.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen tilastot ovat ladattavissa (CSV-muodossa) EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int).

Ryhmään "EU:hun liittyvät maat" kuuluvat Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

¹ Euroopan tasolla raha-, pankki- ja rahoitusmarkkinatilastoista vastaa EKP. Maksuasetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta-, kustannus- ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

Rahapolitiikkatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000.

Euroalueen rahatalous ja sijoitusrahastot

Taulukossa 2.1 esitetään rahalaitossektorin yhteenlaskettu tase eli kaikkien euroalueella sijaitsevien rahalaitosten yhdenmukaistettujen taseiden summa. Taulukossa 2.2 esitetään rahalaitossektorin konsolidoitu tase, joka on saatu nettouttamalla euroalueen rahalaitosten väliset positiot rahalaitosten yhteenlasketussa taseessa. Koska kirjaamiskäytännöt eivät ole täysin samankaltaisia, rahalaitosten välisten positioiden summa ei välttämättä ole nolla. Ero esitetään taulukon 2.2 velat-puolella sarakkeessa 9. Taulukossa 2.3 ovat euroalueen raha-aggregaatit ja niiden vastaerät. Ne on johdettu rahalaitosten konsolidoidusta taseesta, ja niissä otetaan myös huomioon joitakin valtionhallinnon monetaarisia saamisia/velkoja. Raha-aggregaateista ja niiden vastaeristä esitetään sekä kausivaihtelusta puhdistamattomat (taulukon osat 1–6) että kausi- ja kaupankäyntipäivien vaihtelusta puhdistetut tiedot (taulukon osat 7–12). Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat 1) euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet ja 2) euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemat velkapaperit sisältyvät taulukoissa 2.1 ja 2.2 erään ”ulkomaiset velat”. Taulukon 2.3 raha-aggregaatit on sen sijaan laskettu ilman näitä eriä, millä on vaikutus erään ”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.4 esitetään pankkijärjestelmän eli euroalueella sijaitsevien rahalaitosten (pl. eurojärjestelmä) myöntämät lainat eriteltyinä lainanottajasektorin, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.5 ovat talletukset euroalueen pankkijärjestelmässä sektoreittain ja vaateittain. Taulukossa 2.6 eritellään euroalueen pankkijärjestelmän hallussa olevat arvopaperit liikkeellelaskijan mukaan. Taulukoissa 2.2–2.6 esitetään virtatiedot, jotka on puh-

distettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista. Taulukossa 2.7 on tase-erien arvostusmuutoksia, joiden avulla virtatiedot on laskettu. Taulukoissa 2.3–2.6 esitetään myös vuotuisina prosenttimuutoksina kasvuvauhdit, jotka on laskettu puhdistetuista virtatiedoista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valutoittain.

Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsitteissä ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annettua asetusta koskevista ohjeista ”Guidance Notes to Regulation ECB/2001/13 on the MFI Balance Sheet Statistics” esitetään suositukset, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien raha-laitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/2001/13, joka tammikuussa 2003 korvasi aiemman asetuksen EKP/1998/16) mukaisesti.

EKP:n asetuksen EKP/2001/13 voimaantulon myötä tase-erä ”Rahamarkkinapaperit” on yhdistetty erään ”Velkapaperit” rahalaitosten taseen sekä saamis- että velkapuolella.

Taulukossa 2.9 esitetään euroalueen sijoitusrahastojen (muiden kuin rahamarkkinarahastojen) neljännesvuositaseiden kantatiedot. Taseet on laskettu yhteen, ja siten velkoihin lasketaan mukaan hallussa olevat muiden rahastojen liikkeeseen laskemat rahasto-osuudet. Sijoitusrahastojen varat/velat on jaoteltu rahaston rahastotyyppin (osakerahastot, pitkän ja keskipitkän koron rahastot, yhdistelmärahastot, kiinteistörahasot ja muut rahastot) ja sijoittajatyypin (yleisölle tarjottavat rahastot ja rajoitetulle sijoittajajoukolle tarjotut rahastot) mukaan. Taulukossa 2.10 esitetään sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppin mukaan ja taulukossa 2.11 sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan.

Rahoitusmarkkinat ja korot

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköisistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tietojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden (velkapaperien) liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5, 3.6 ja 3.7. Tilastossa 3.8 esitetään noteerattujen osakkeiden kannat. Velkapaperit on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (poikkeuksellisesti ja EKT 95:n luokittelun mukaisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen matu-riteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritelty. Euroalueella olevia velkapaperien liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista.

Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisten arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuoletukset ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi.

Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. keskuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt lu-

vut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Taulukossa 3.7 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapaperien vuotuinen kasvuvauhti liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuna. Tilastot perustuvat sellaisiin rahoitusransaktioihin, joissa institutionaalinen yksikkö ostaa tai myy rahoitusvaateita, jolloin otetaan velkaa tai maksetaan sitä pois. Vuotuisen kasvuvauhtiin ei siten lasketa mukaan uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamia eroja.

Taulukossa 3.8 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuna. Yritysten liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden kuukausitiedot vastaavat taulukossa 6.1 esitettyjä neljännesvuosisarjoja (Velat, sarake 20).

YKHI-inflaatio ja hinnat

Tämän osan ja reaalitalouden tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n, euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset sisältää muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S1311); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindeksihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu yksilöllisen kulutuksen luokitukseen käyttötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). YKHIin sisältyvät kotitalouksien todelliset rahamääräiset kulutusmenot euroalueen muodostamalla talousalueella. Taulukossa on myös EKP:n kokoamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

Reaalitalous

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoisiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaalitalouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 antaman lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/1998 täytäntöönpano kasvattaa käytettävissä olevien euroaluetta koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokitukset C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat yrittäjiä ja kuluttajia koskeviin Euroopan komission suhdannekyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä

oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia. Työttömyysasteen laskeemisessa käytetyt työvoiman määrää koskevat arviot poikkeavat taulukossa 5.4 esitetyistä yhteenlasketuista työllisyys- ja työttömyyslukuista.

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustilipidon neljännesvuosittilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Tilastot sisältävät kantatiedot ja EKT 95:n mukaiset taloustoimet. Tilastoissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituksen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaoteltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saamia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtaisia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta erityisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittelemään sektoreittain.

Taulukossa 6.2 esitetään neljännesvuosittaiset vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen (S125) rahoitustilinpidon tiedot. Kuten taulukossa 6.1, tilastot sisältävät kantatiedot ja rahoitustaloustoimet, ja niissä esitetään rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja.

Taulukkojen 6.1 ja 6.2 neljännesvuositiedot perustuvat kansallista tilipitoa koskeviin neljännesvuositietoihin, rahalaitosten taseisiin ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja koskeviin tilastoihin. Taulukon 6.1 tiedot perustuvat myös BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euroalueen tilastot perustuvatkin kaikkien euroalueen maiden rahalaitosten taseita ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja koskeviin tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kansallisen tilinpidon neljännesvuositilastoja ei toistaiseksi ole käytettävissä.

Taulukossa 6.3 esitetään kaikkien euroalueen sektoreiden säästämistä, investointeja (rahoitusomaisuuteen ja muuhun kuin rahoitusomaisuuteen) ja rahoitusta koskevat vuotuiset tiedot. Yritysten ja kotitalouksien tiedot esitetään erikseen.

Näistä vuotuisista tilastoista saadaan entistä yksityiskohtaisempaa tietoa rahoitusvarojen hankinnasta sektoreittain, ja ne ovat yhdenmukaisia taulukoissa 6.1 ja 6.2 esitettyjen neljännesvuositietojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmaiden toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jotka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat poiketa Euroopan komission liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellaisina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen talouden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakaus- ja kasvusopimuksen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi julkisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista varallisuutta (taulukot 8.8.1–8.8.4) koskevien tilastojen käsitteet ja määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2003 antamien Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivoja (EKP/2003/7) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu ecui-

na. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitiedot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan seuraavan kuukauden tietojen sekä yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin ja jos lähdeaineiston kokoa-mismetodeissa on tapahtunut muutoksia.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisten sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei toistaiseksi voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Metodologinen selvitys euroalueen maksutaseen rahataloudellisesta esittelystä (taulukko 8.7) on EKP:n verkkosivujen osassa ”Statistics” (www.ecb.int). Ks. myös kehikko 1 (s. 15) kesäkuun 2003 Kuukausikatsauksessa.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot on saatu laskemalla yhteen euroalueen jäsenmaiden ulkopuoliset saamiset ja velat eli euroaluetta käsitellään yhtenä kokonaisuutena alkaen vuoden 1999 lopun tilanteesta. Siten euroalueen ulkopuoliset saamiset ja velat on voitu tilastoissa eritellä (ks. myös joulukuun 2002 Kuukausikatsauksen talouskehitys-osan kehikko 9, s. 71). Vuoden 1997 ja vuoden 1998 lopun ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Nettomääräinen menetelmä ja euroalueen ulkopuolisten tietojen yhteenlaskeminen eivät välttämättä tuota täysin vertailukelpoisia tietoja. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja poikkeuksena suorien sijoitusten kantatiedot, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.8.5., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavaranto-

tilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilastojen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla (Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000).

Tavaroiden ulkomaankauppa

Taulukossa 9 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppa. Enin osa tiedoista on saatu Eurostatista. EKP laskee määraindeksit Eurostatin arvo- ja yksikköarvoindeksien perusteella. Yksikköarvoindeksit puhdistetaan kausivaihtelusta EKP:ssä ja arvoa koskevat tilastot puhdistetaan kausivaihtelusta ja korjataan työpäivien määrillä Eurostatissa.

Raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden, investointitavaroiden ja kulutustavaroiden hyödykejako noudattaa SITC-luokitukseen (3. tarkistettu laitos) perustuvaa Broad Economic Categories luokitusta. Valmistettujen tavaroiden ja öljyn hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos). Maantieteellisessä jaottelussa euroalueen tärkeimmät kauppakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin.

Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot (erityisesti tavaroiden tuonti) eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2). Ero johtuu osittain siitä, että vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuontitilastoissa. Vakuutuksen ja rahdin osuus tuonnin arvosta (kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina) oli noin 3,8 % vuonna 1998 (EKP:n arvio).

Valuuttakurssit

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaaliinen efektiivinen valuuttaindeksi. Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien painotettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuo-

silta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valuutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssissa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit on laskettu käyttämällä deflaattoreina kuluttajahintoja, tuottajahintoja, BKT:n deflaattoria, tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksia sekä koko talouden yksikkötyökustannuksia. Jos deflaattoreita ei ole vielä saatavissa, on käytetty arvioita. Valuuttakurssit, jotka on deflatoitu BKT:n deflaattorilla ja koko talouden yksikkötyökustannuksilla, koskevat kahdentoista maan euroaluetta, eli Kreikka sisältyy niihin koko ajanjaksolla.

Taulukossa esitetään euron kahdenväliset kurssit suhteessa niihin 12 valuuttaan, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille. Lisätietoja efektiivisten valuuttakurssien laskennasta on elokuun 2003 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys” (s. 67) sekä EKP:n Occasional Paper -sarjan julkaisussa no. 2 (Buldorini L., Makrydakis S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro, helmikuu 2002), joka on saatavissa EKP:n verkkosivuilta.

Talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehitys euroalueen ulkopuolella

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön ottaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

¹ Luettelot eurojärjestelmän rahapoliittisista toimenpiteistä vuosina 1999 ja 2000 löytyvät EKP:n vuosikertomuksista näiltä vuosilta.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

30.8.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 5.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 31.8.2001 lähtien.

13.9.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

17.9.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 19.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 18.9.2001 lähtien.

27.9., 11.10., 25.10.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.11.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 9.11.2001 lähtien.

6.12.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean rahaaggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

3.1.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuonna 2002 toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2002 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessakin suurin osa rahoitussektorille jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta. EKP:n neuvosto voi vuoden aikana muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos likviditeetin tarpeessa ilmenee odottamattomia muutoksia.

7.2., 7.3., 4.4., 2.5., 6.6., 4.7.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

10.7.2002

EKP:n neuvosto päättää pienentää jaettavan likviditeetin määrän jokaisessa vuoden 2002 jälkipuoliskolla toteutettavassa pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa 20 miljardista eurosta 15 miljardiin euroon. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuoden 2002 jälkipuoliskolla sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessakin suurin osa jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

1.8., 12.9., 10.10., 7.11.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

5.12.2002

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.12.2002. Lisäksi EKP:n neuvosto

päätää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 1,75 prosenttiin 6.12.2002 lähtien.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean rahaaggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

9.1.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %, maksuvalmiusluoton korko 3,75 % ja talletuskorko 1,75 %.

23.1.2003

EKP:n neuvosto päättää seuraavasta kahdesta toimenpiteestä rahapolitiikan ohjausjärjestelmän kehittämiseksi.

Ensiksikin vähimmäisvarantojen pitoajanjakson ajoitusta muutetaan siten, että pitoajanjakso alkaa aina perusrahoitusoperaation suorituspäivänä sellaisen EKP:n neuvoston kokouksen jälkeen, jossa ennakkotietojen mukaan arvioidaan rahapolitiikan viritystä. Myös maksuvalmiusjärjestelmän korkojen muutosten voimaantulo ajoitetaan uuden pitoajanjakson alkuun.

Toiseksi perusrahoitusoperaatioiden maturiteetti lyhennetään kahdesta viikosta yhteen viikkoon.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2004 ensimmäisellä neljänneksellä.

EKP:n neuvosto päättää myös, että vuonna 2003 toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan edelleen 15 miljardia euroa kussakin. Määrän muuttamisesta 15 miljardiksi euroksi kerrottiin lehdistötiedotteessa 10.7.2002. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2003 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessaakin suurin osa jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.2.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %, maksuvalmiusluoton korko 3,75 % ja talletuskorko 1,75 %.

6.3.2003

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 12.3.2003. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,50 prosenttiin 7.3.2003 lähtien.

3.4.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,50 %, maksuvalmiusluoton korko 3,50 % ja talletuskorko 1,50 %.

8.5.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,50 %, maksuvalmiusluoton korko 3,50 % ja talletuskorko 1,50 %.

Se myös ilmoittaa tulokset EKP:n rahapolitiikan strategiaa koskevasta arvioinnistaan. Strategia julkistettiin 13.10.1998, ja se koostuu kolmesta osatekijästä, jotka ovat hintavakauden kvantitatiivinen määritelmä, rahan määrän merkittävä asema hintavakauteen kohdistuvien riskien arvioinnissa ja hintakehityksen laaja arviointi.

EKP:n neuvosto vahvistaa lokakuussa 1998 ilmoittamansa hintavakauden määritelmän: Hintavakaus on määritelty euroalueen yhdenmukaisesti kuluttajahintaindeksin (YKHI) alle 2 prosentin vuotuiseksi nousuksi, ja siihen pyritään keskipitkällä aikavälillä. Samalla EKP:n neuvosto sopii,

että hintavakauden tavoitteeseen pyrittäessä tähdätään inflaatiouvauhdin säilyttämiseen 2 prosentin tuntumassa keskipitkällä aikavälillä.

EKP:n neuvosto vahvistaa, että sen rahapoliittiset päätökset perustuvat vastakin hintavakauteen kohdistuvien riskien kattavaan analyysiin. Samalla se päättää selventää viestinnässään, mikä osuus taloudellisella analyysillä ja rahatalouden analyysillä on prosessissa, jossa neuvosto muodostaa lopullisen arvionsa hintavakauteen kohdistuvista riskeistä.

EKP:n neuvosto päättää myös luopua rahan määrän kasvulle annetun viitearvon vuosittaisesta tarkistuksesta korostaakseen, että viitearvo toimii vertailuarvona rahatalouden kehitykselle nimenomaan pitkällä aikavälillä. Neuvosto kuitenkin arvioi edelleen viitearvon taustalla olevia oletuksia ja olosuhteita.

5.6.2003

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,0 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.6.2003. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,0 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 1,0 prosenttiin 6.6.2003 lähtien.

10.7., 31.7., 4.9., 2.10.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,0 %, maksuvalmiusluoton korko 3,0 % ja talletuskorko 1,0 %.

Euroopan keskuspankin julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n tiedotuksesta (Press and Information Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivuiltamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Vuosikertomus 2001. Huhtikuu 2002.

Vuosikertomus 2002. Huhtikuu 2003.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Lähentymisraportti 2002. Toukokuu 2002.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa. Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa. Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa. Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflaatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKPJ:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdyntymisen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaatioisisältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin.
Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välitysmekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit.
Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Rahapolitiikan säännöt. Lokakuu 2001.

Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa. Lokakuu 2001.

Eurokäteisen käyttöönotto euroalueen ulkopuolella. Lokakuu 2001.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus. Marraskuu 2001.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa. Marraskuu 2001.

Talouden perustekijät ja euron kurssi. Tammikuu 2002.

Eurosetelien käyttöönotto: Mitä käteisrahan vaihdon jälkeen? Tammikuu 2002.

Osakemarkkinat ja rahapolitiikka. Helmikuu 2002.

Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina. Helmikuu 2002.

Julkisen talouden automaattisten vakauttajien toiminta euroalueella. Huhtikuu 2002.

Eurojärjestelmä ja maksu- ja selvitysjärjestelmät. Huhtikuu 2002.

Rahalaitosten tase- ja korkotilastoihin tehtävät muutokset. Huhtikuu 2002.

EKP:n likviditeetin hallinta. Toukokuu 2002.

Kansainvälinen valvontayhteistyö. Toukokuu 2002.

Käteisen euron käyttöönoton vaikutus liikkeessä olevien setelien ja kolikkojen määrään.
Toukokuu 2002.

Euroalueen suhdannekierron piirteitä 1990-luvulla. Heinäkuu 2002.

Eurojärjestelmän vuoropuhelu hakijamaiden kanssa. Heinäkuu 2002.

Euroalueen ulkomaisiin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys. Heinäkuu 2002.

Hintojen lähentyminen ja kilpailu euroalueella. Elokuu 2002.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys ja riskit. Elokuu 2002.

Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit. Elokuu 2002.

Rahapolitiikan välittyminen euroalueella. Lokakuu 2002.

Euroalueen repomarkkinoiden pääpiirteitä. Lokakuu 2002.

EKP:n tilivelvollisuus. Marraskuu 2002.

EKP:n rahapolitiikan avoimuus. Marraskuu 2002.

Työllisyyden kasvu euroalueella viime vuosina. Marraskuu 2002.

Rahan kysyntä euroalueella ja käteisen euron käyttöönoton vaikutus. Tammikuu 2003.

CLS-järjestelmän tavoite, määritelmä ja vaikutukset. Tammikuu 2003.

Rahapolitiikan ja finanssipolitiikan suhde euroalueella. Helmikuu 2003.

Kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmät. Helmikuu 2003.

Väestön ikääntymisen edellyttämät laajat rakenteelliset uudistukset. Huhtikuu 2003.

Euroalueen yleisten taloustilastojen kehitys. Huhtikuu 2003.

Kyselytutkimus pankkien luotonannosta euroalueella. Huhtikuu 2003.

Asuntojen hintojen viimeaikainen kehitys euroalueella. Toukokuu 2003.

Maksujen elektronisoituminen Euroopassa. Toukokuu 2003.

Äänestysmenettelyn mukauttaminen EKP:n neuvostossa. Toukokuu 2003.

EKP:n arvio rahapolitiikan strategiasta. Kesäkuu 2003.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen kehitys euroalueella. Heinäkuu 2003.

Varhaisia kokemuksia euroseteleiden painannasta ja liikkeeseenlaskusta. Heinäkuu 2003.

Muutoksia eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmään. Elokuu 2003.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys. Elokuu 2003.

Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyvyn kehitys. Elokuu 2003.

Euroalueen rahoitusjärjestelmän viimeaikainen kehitys. Lokakuu 2003.

Euroalueen rahoitusmarkkinoiden yhdyntyminen. Lokakuu 2003.

Occasional Paper Series

- 1 Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.
- 2 Buldorini L., Makrydakis S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro. Helmikuu 2002.
- 3 Brand C., Gerdesmeier D. ja Roffia B., Estimating the trend of M3 income velocity underlying the reference value for monetary growth. Toukokuu 2002.
- 4 Genre V. ja Gómez-Salvador R., Labour force developments in the euro area since the 1980s. Heinäkuu 2002.
- 5 Russo D., Hart T. L. ja Schönenberger A., The evolution of clearing and central counterparty services for exchange-traded derivatives in the United States and Europe: a comparison. Syyskuu 2002.
- 6 Cabral I., Dierick F. ja Vesala J., Banking integration in the euro area. Joulukuu 2002.
- 7 Mazzaferro F., Mehl A., Sturm M., Thimann C. ja Winkler A., Economic relations with regions neighbouring the euro area in the "Euro Time Zone". Joulukuu 2002.
- 8 Garcia J.A., An introduction to the ECB's survey of professional forecasters. Syyskuu 2003.

Working Paper Series

- 1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.
- 2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.
- 3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.
- 4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.
- 5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.
- 6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.
- 7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.
- 8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.
- 9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and auto-correlation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.
- 10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.
- 11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Euro-system? Helmikuu 2000.
- 12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.
- 13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.
- 14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.
- 15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.
- 16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.
- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.
- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.
- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.
- 23 Cho I.-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.

- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.
- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.
- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P. M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.
- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.
- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.
- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: a statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luís J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.
- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the United States. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodriguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.

- 57 Fabiani S. ja Rodriguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.
- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.
- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIKU. Toukokuu 2001.
- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.
- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodriguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.
- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.
- 75 Manganelli S. ja Engle R. F., Value at risk models in finance. Elokuu 2001.
- 76 Gropp R. ja Richards A. J., Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: what can we infer about private sector monitoring of bank soundness? Elokuu 2001.
- 77 Bouthevillain C., Cour-Thimann P., van den Dool G., Hernández de Cos P., Langenus G., Mohr M., Momigliano S. ja Tujula M., Cyclically adjusted budget balances: An alternative approach. Syyskuu 2001.
- 78 Mojon B., Smets F. ja Vermeulen P., Investment and monetary policy in the euro area. Syyskuu 2001.
- 79 Stracca L., Does liquidity matter? Properties of a synthetic divisia monetary aggregate in the euro area. Lokakuu 2001.
- 80 Hartmann P., Manna M. ja Manzanares A., The microstructure of the euro money market. Lokakuu 2001.
- 81 Morgan J. ja Mourougane A., What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe? Lokakuu 2001.

- 82 Hendry D. ja Clements M. P., Economic forecasting: some lessons from recent research. Lokakuu 2001.
- 83 Wallis K. F., Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England's fan charts. Marraskuu 2001.
- 84 Coenen G., Levin A. ja Wieland V., Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy. Marraskuu 2001.
- 85 Maeso-Fernandez F., Osbat C. ja Schnatz B., Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach. Marraskuu 2001.
- 86 Beeby M., Hall S. G. ja Henry S. B., Rational expectations and near rational alternatives: How best to form expectations. Marraskuu 2001.
- 87 Boissay F., Credit rationing, output gap, and business cycles. Marraskuu 2001.
- 88 Kilian L. ja Taylor M. P., Why is it so difficult to beat the random walk forecast of exchange rates? Marraskuu 2001.
- 89 Brousseau V. ja Detken C., Monetary policy and fears of financial instability. Marraskuu 2001.
- 90 Lambrecht S., Michel P. ja Vidal J.-P., Public pensions and growth. Marraskuu 2001.
- 91 Peersman G. ja Smets F., The monetary transmission mechanism in the euro area: more evidence from VAR analysis. Joulukuu 2001.
- 92 Majon B. ja Peersman G., AVAR description of the effects of the monetary policy in the individual countries of the euro area. Joulukuu 2001.
- 93 McAdam P. ja Morgan J., The monetary transmission mechanism at the euro area level: issues and results using structural macroeconomic models. Joulukuu 2001.
- 94 Van Els P., Locarno A., Morgan J. ja Villetelle J.-P., Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us? Joulukuu 2001.
- 95 Agresti A.-M. ja Mojon B., Some stylised facts on the euro area business cycle. Joulukuu 2001.
- 96 Worms A., The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany. Joulukuu 2001.
- 97 Kaufmann S., Asymmetries in bank lending behaviour. Austria during the 1990s. Joulukuu 2001.
- 98 De Haan L., The credit channel in the Netherlands: evidence from bank balance sheets. Joulukuu 2001.
- 99 Hernando I. ja Martínez-Pagés J., Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain? Joulukuu 2001.
- 100 Topi J. ja Vilminen J., Transmission of monetary policy shocks in Finland: evidence from bank level data on loans. Joulukuu 2001.
- 101 Loupias C., Savignac F. ja Sevestre P., Monetary policy and bank lending in France: are there asymmetries? Joulukuu 2001.
- 102 Farinha L. ja Robalo Marques C., The bank lending channel of monetary policy: identification and estimation using Portuguese micro bank data. Joulukuu 2001.
- 103 Gambacorta L., Bank-specific characteristics and monetary policy transmission: the case of Italy. Joulukuu 2001.
- 104 Brissimis S. N., Kamberoglou N. C. ja Simigiannis G. T., Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data. Joulukuu 2001.
- 105 Ehrmann M., Gambacorta L., Martínez-Pagés J., Sevestre P. ja Worms A., Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 106 Chatelain J.-B. ja Tiomo A., Investment, the cost of capital, and monetary policy in the nineties in France: a panel data investigation. Joulukuu 2001.
- 107 Butzen P., Fuss C. ja Vermeulen P., The interest rate and credit channel in Belgium: an investigation with micro-level firm data. Joulukuu 2001.

- 108 Valderrama M., Credit channel and investment behaviour in Austria: a micro econometric approach. Joulukuu 2001.
- 109 Von Kalckreuth U., Monetary transmission in Germany: new perspectives on financial constraints and investment spending. Joulukuu 2001.
- 110 Gaiotti E. ja Generale A., Does monetary policy have asymmetric effects? A look at the investment decisions of Italian firms. Joulukuu 2001.
- 111 Lünemann P. ja Mathä T., Monetary transmission: empirical evidence from Luxembourg firm level data. Joulukuu 2001.
- 112 Chatelain J.-B., Generale A., Hernando I., von Kalckreuth U. ja Vermeulen P., Firm investment and monetary transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 113 Bean C., Larsen J. ja Nikolov K., Financial frictions and the monetary transmission mechanism: theory, evidence and policy implications. Tammikuu 2002.
- 114 Angeloni I., Kashyap A., Mojon B. ja Terlizzese D., Monetary transmission in the euro area: where do we stand? Tammikuu 2002.
- 115 Orphanides A., Monetary policy rules, macroeconomic stability and inflation: a view from the trenches. Joulukuu 2001.
- 116 Hoffmann J. ja Kurz C., Rent indices for housing in West Germany 1985 to 1998. Tammikuu 2002.
- 117 Bover O. ja Velilla P., Hedonic house prices without characteristics: the case of new multiunit housing. Tammikuu 2002.
- 118 Tomat G. M., Durable goods, price indexes and quality change: an application to automobile prices in Italy, 1988–98. Tammikuu 2002.
- 119 Cassola N. ja Morana C., Monetary policy and the stock market in the euro area. Tammikuu 2002.
- 120 Honkapohja S. ja Mitra K., Learning stability in economics with agents. Tammikuu 2002.
- 121 Beyer A. ja Farmer R. E. A., Natural rate doubts. Helmikuu 2002.
- 122 Vijselaar F. ja Albers R., New technologies and productivity growth in the euro area. Helmikuu 2002.
- 123 Tabakis E. ja Vinci A., Analysing and combining multiple credit assessments of financial institutions. Helmikuu 2002.
- 124 Evans G. W. ja Honkapohja S., Monetary policy, expectations and commitment. Helmikuu 2002.
- 125 Manganelli S., Duration, volume and volatility impact of trades. Helmikuu 2002.
- 126 Monnet C. ja Quintin E., Optimal contracts in a dynamic costly state verification model. Helmikuu 2002.
- 127 Honkapohja S. ja Mitra K., Performance of monetary policy with internal central bank forecasting. Helmikuu 2002.
- 128 Smets F. ja Wouters R., Openness, imperfect exchange rate pass-through and monetary policy. Maaliskuu 2002.
- 129 Al-Nowaihi A. ja Stracca L., Non-standard central bank loss functions, skewed risks and certainty equivalence. Maaliskuu 2002.
- 130 Diewert E., Harmonized indexes of consumer prices: their conceptual foundations. Maaliskuu 2002.
- 131 Wynne M.A. ja Rodríguez-Palenzuela D., Measurement bias in the HICP: what do we know, and what do we need to know? Maaliskuu 2002.
- 132 Arratibel O., Rodríguez-Palenzuela D. ja Thimann C., Inflation dynamics and dual inflation in accession countries: a "new Keynesian" perspective. Maaliskuu 2002.

- 133 Mourougane A. ja Roma M., Can confidence indicators be useful to predict short-term real GDP growth? Maaliskuu 2002.
- 134 Bode B. ja Van Dalen J., The cost of private transportation in the Netherlands, 1992–99. Maaliskuu 2002.
- 135 De Fiore F. ja Teles P., The optimal mix of taxes on money, consumption and income. Huhtikuu 2002.
- 136 De Bondt G., Retail bank interest rate pass-through: new evidence at the euro area level. Huhtikuu 2002.
- 137 Bindseil U., Equilibrium bidding in the Eurosystem's open market operations. Huhtikuu 2002.
- 138 Mongelli F. P., "New" views on the optimum currency area theory: what is EMU telling us? Huhtikuu 2002.
- 139 Fratzscher M., On currency crises and contagion. Huhtikuu 2002.
- 140 Casares M., Price setting and the steady-state effects of inflation. Toukokuu 2002.
- 141 Eschenbach F. ja Schuknecht L., Asset prices and fiscal balances. Toukokuu 2002.
- 142 Cabrero A., Camba-Mendez G., Hirsch A. ja Nieto F., Modelling the daily banknotes in circulation in the context of the liquidity management of the European Central Bank. Toukokuu 2002.
- 143 Blow L. ja Crawford I., A non-parametric method for valuing new goods. Toukokuu 2002.
- 144 Silver M. ja Heravi S., A failure in the measurement of inflation: results from a hedonic and matched experiment using scanner data. Toukokuu 2002.
- 145 Bussiere M. ja Fratzscher M., Towards a new early warning system of financial crises. Toukokuu 2002.
- 146 Carletti E. ja Hartmann P., Competition and stability: what's special about banking? Toukokuu 2002.
- 147 Casares M., Time-to-build approach in a sticky price, sticky wage optimizing monetary model. Toukokuu 2002.
- 148 Brousseau V., The functional form of yield curves. Toukokuu 2002.
- 149 Willman A. ja Estrada A., The Spanish block of the ESCB multi-country model. Toukokuu 2002.
- 150 Gropp R., Vesala J. ja Vulpes G., Equity and bond market signals as leading indicators of bank fragility. Kesäkuu 2002.
- 151 Canova F., G7 inflation forecasts. Kesäkuu 2002.
- 152 Camba-Mendez G. ja Lamo A., Short-term monitoring of fiscal policy discipline. Kesäkuu 2002.
- 153 Willman A., Euro area production function and potential output: a supply side system approach. Kesäkuu 2002.
- 154 Fratzscher M., The euro bloc, the dollar bloc and the yen bloc: how much monetary policy independence can exchange rate flexibility buy in an interdependent world? Kesäkuu 2002.
- 155 Jimeno J. F. ja Rodriguez-Palenzuela D., Youth unemployment in the OECD: demographic shifts, labour market institutions, and macroeconomic shocks. Kesäkuu 2002.
- 156 Pérez J. J. ja Hiebert P., Identifying endogenous fiscal policy rules for macroeconomic models. Heinäkuu 2002.
- 157 Nyborg K. G., Bindseil U. ja Strebulaev I. A., Bidding and performance in repo auctions: evidence from ECB open market operations. Heinäkuu 2002.
- 158 Sakellaris P. ja Wilson D. J., Quantifying embodied technological change. Heinäkuu 2002.
- 159 Monnet C., Optimal public money. Heinäkuu 2002.
- 160 Detken C., Dieppe A., Henry J., Marin C. ja Smets F., Model uncertainty and the equilibrium value of the real effective euro exchange rate. Heinäkuu 2002.

- 161 Stracca L., The optimal allocation of risks under prospect theory. Heinäkuu 2002.
- 162 Krogstrup S., Public debt asymmetries: the effect on taxes and spending in the European Union. Elokuu 2002.
- 163 Forsells M. ja Kenny G., The rationality of consumers' inflation expectations: survey-based evidence for the euro area. Elokuu 2002.
- 164 De Bondt G., Euro area corporate debt securities market: first empirical evidence. Elokuu 2002.
- 165 Peersman G. ja Smets F., The industry effects of monetary policy in the euro area. Elokuu 2002.
- 166 Beetsma R. M. W. J. ja Jensen H., Monetary and fiscal policy interactions in a micro-founded model of a monetary union. Elokuu 2002.
- 167 Faust J., Rogers J. H., Swanson E. ja Wright J. H., Identifying the effects of monetary policy shocks on exchange rates using high frequency data. Elokuu 2002.
- 168 Perotti R., Estimating the effects of fiscal policy in OECD countries. Elokuu 2002.
- 169 Onatski A. ja Williams N., Modelling model uncertainty. Elokuu 2002.
- 170 Mankiw G. ja Reis R., What measure of inflation should a central bank target? Elokuu 2002.
- 171 Smets F. ja Wouters R., An estimated stochastic dynamic general equilibrium model of the euro area. Elokuu 2002.
- 172 Jonker N., Constructing quality-adjusted price indices: a comparison of hedonic and discrete choice models. Syyskuu 2002.
- 173 De Fiore F. ja Liu Z., Openness and equilibrium determinacy under interest rate rules. Syyskuu 2002.
- 174 Sutherland A., International monetary policy co-ordination and financial market integration. Syyskuu 2002.
- 175 Gilchrist S., Hairault J. O. ja Kempf H., Monetary policy and the financial accelerator in a monetary union. Syyskuu 2002.
- 176 Corsetti G. ja Dedola L., Macroeconomics of international price discrimination. Syyskuu 2002.
- 177 Bacchetta P. ja van Wincoop E., A theory of the currency denomination of international trade. Syyskuu 2002.
- 178 Benigno P. ja López-Salido J. D., Inflation persistence and optimal monetary policy in the euro area. Syyskuu 2002.
- 179 Erceg C. J. ja Levin A. T., Optimal monetary policy with durable and non-durable goods. Syyskuu 2002.
- 180 Duarte M. ja Wolman A. L., Regional inflation in a currency union: fiscal policy versus fundamentals. Syyskuu 2002.
- 181 Coenen G. ja Wieland V., Inflation dynamics and international linkages: a model of the United States, the euro area and Japan. Syyskuu 2002.
- 182 Rünstler G., The information content of real-time output gap estimates: an application to the euro area. Syyskuu 2002.
- 183 Faia E., Monetary policy in a world with different financial systems. Lokakuu 2002.
- 184 Holthausen C. ja Rochet J.-C., Efficient pricing of large-value interbank payment systems. Lokakuu 2002.
- 185 Dorrucchi E., Firpo S., Fratzscher M. ja Mongelli F. P., European integration: what lessons for other regions? The case of Latin America. Lokakuu 2002.
- 186 Manna M., Using money market rates to assess the alternatives of fixed versus variable rate tenders: the lesson from 1989–98 data for Germany. Lokakuu 2002.

- 187 Uribe M., A fiscal theory of sovereign risk. Lokakuu 2002.
- 188 Grüner H. P., Should central banks really be flexible? Lokakuu 2002.
- 189 Hiebert P., Pérez J. J. ja Rostagno M., Debt reduction and automatic stabilisation. Lokakuu 2002.
- 190 Yates T., Monetary policy and the zero bound to interest rates: a review. Lokakuu 2002.
- 191 Schuknecht L. ja Eschenbach F., The fiscal costs of financial instability revisited. Marraskuu 2002.
- 192 Perez-Quiros G. ja Sicilia J., Is the European Central Bank (and the United States Federal Reserve) predictable? Marraskuu 2002.
- 193 Marín J., Sustainability of public finances and automatic stabilisation under a rule of budgetary discipline. Marraskuu 2002.
- 194 Manganeli S., Ceci V. ja Vecchiato W., Sensitivity analysis of volatility: a new tool for risk management. Marraskuu 2002.
- 195 Inoue A. ja Kilian L., In-sample or out-of-sample tests of predictability: which one should we use? Marraskuu 2002.
- 196 Gonçalves S. ja Kilian L., Bootstrapping autoregressions with conditional heteroskedasticity of unknown form. Marraskuu 2002.
- 197 Ewerhart C., A model of the Eurosystem's operational framework for monetary policy implementation. Marraskuu 2002.
- 198 Andersen A. B. ja Wagener T., Extracting risk-neutral probability densities by fitting implied volatility smiles: some methodological points and an application to the 3M EURIBOR futures option prices. Joulukuu 2002.
- 199 Werner T. ja Upper C., Time variation in the tail behaviour of bund futures returns. Joulukuu 2002.
- 200 Ehrmann M. ja Fratzscher M., Interdependence between the euro area and the United States: what role for EMU? Joulukuu 2002.
- 201 Batini N., Euro area inflation persistence. Joulukuu 2002.
- 202 Calza A., Manrique M. ja Sousa J., Aggregate loans to the euro area private sector. Tammikuu 2003.
- 203 Fielding D. ja Stracca L., Myopic loss aversion, disappointment aversion and the equity premium puzzle. Tammikuu 2003.
- 204 Cappiello L., Engle R. F. ja Sheppard K., Asymmetric dynamics in the correlations of global equity and bond returns. Tammikuu 2003.
- 205 Mercereau B., Real exchange rate in an inter-temporal n-country-model with incomplete markets. Tammikuu 2003.
- 206 Gerdesmeier D. ja Roffia B., Empirical estimates of reaction functions for the euro area. Tammikuu 2003.
- 207 Würtz F. R., A comprehensive model on the euro overnight rate. Tammikuu 2003.
- 208 Ang A. ja Maddaloni A., Do demographic changes affect risk premiums? Evidence from international data. Tammikuu 2003.
- 209 Cossin D., Huang Z., Aunon-Nerin D. ja González F., A framework for collateral risk control determination. Tammikuu 2003.
- 210 Schmitt-Grohé S. ja Uribe M., Anticipated Ramsey reforms and the uniform taxation principle: the role of international financial markets. Tammikuu 2003.
- 211 Michel P. ja Vidal J. P., Self-control and savings. Tammikuu 2003.
- 212 Glatzer E. ja Scheicher M., Modelling the implied probability of stock market movements. Tammikuu 2003.

- 213 Fabiani S. ja Morgan J., Aggregation and euro area Phillips curves. Helmikuu 2003.
- 214 Inoue A. ja Kilian L., On the selection of forecasting models. Helmikuu 2003.
- 215 Gleich H., Budget institutions and fiscal performance in central and eastern European countries. Helmikuu 2003.
- 216 Ca' Zorzi M. ja De Santis R.A., The admission of accession countries to an enlarged monetary union: a tentative assessment. Helmikuu 2003.
- 217 Messina J., The role of product market regulations in the process of structural change. Maaliskuu 2003.
- 218 Coenen G. ja Wieland V., The zero-interest-rate bound and the role of the exchange rate for monetary policy in Japan. Maaliskuu 2003.
- 219 Anderton B., Extra-euro area manufacturing import prices and exchange rate pass-through. Maaliskuu 2003.
- 220 Ruta M., The allocation of competencies in an international union: a positive analysis. Huhtikuu 2003.
- 221 Durré A., Evjen S. ja Pilegaard R., Estimating risk premia in money market rates. Huhtikuu 2003.
- 222 Adam K. ja Padula M., Inflation dynamics and subjective expectations in the United States. Huhtikuu 2003.
- 223 Adam K., Optimal monetary policy with imperfect common knowledge. Huhtikuu 2003.
- 224 Osbat C., Ruffer R. ja Schnatz B., The rise of the yen vis-à-vis the ("synthetic") euro: is it supported by economic fundamentals? Huhtikuu 2003.
- 225 Osbat C., Vijselaar F. ja Schnatz B., Productivity and the ("synthetic") euro-dollar exchange rate. Huhtikuu 2003.
- 226 Kilian L. ja Manganelli S., The central banker as a risk manager: quantifying and forecasting inflation risks. Huhtikuu 2003.
- 227 Monacelli T., Monetary policy in a low pass-through environment. Huhtikuu 2003.
- 228 Klaeffering M., Monetary policy shocks – a non-fundamental look at the data. Toukokuu 2003.
- 229 Surico P., How does the ECB target inflation? Toukokuu 2003.
- 230 Hartmann P., Maddaloni A. ja Manganelli S., The euro area financial system: structure, integration and policy initiatives. Toukokuu 2003.
- 231 Coenen G., Orphanides A. ja Wieland V., Price stability and monetary policy effectiveness when nominal interest rates are bounded at zero. Toukokuu 2003.
- 232 Castelnuovo E., Describing the Fed's conduct with Taylor rules: is interest rate smoothing important? Toukokuu 2003.
- 233 Giammarioli N. ja Valla N., The natural real rate of interest in the euro area. Toukokuu 2003.
- 234 León-Ledesma M. ja McAdam P., Unemployment, hysteresis and transition. Toukokuu 2003.
- 235 Cassola N. ja Morana C., Volatility of interest rates in the euro area: evidence from high frequency data. Kesäkuu 2003.
- 236 Rich G., Swiss monetary targeting 1974–1996: the role of internal policy analysis. Kesäkuu 2003.
- 237 Castrén O., Miller M. ja Stiegert R., Growth expectations, capital flows and international risk sharing. Kesäkuu 2003.
- 238 Anderton R., Baldwin R. E. ja Taglioni D., The impact of monetary union on trade prices. Kesäkuu 2003.
- 239 Denhaan W. J., Temporary shocks and unavoidable transitions to a high-unemployment regime. Kesäkuu 2003.
- 240 Angeloni I. ja Ehrmann M., Monetary policy transmission in the euro area: any changes after EMU? Heinäkuu 2003.

- 241 Detken C. ja Gaspar V., Maintaining price stability under free-floating: a fearless way out of the corner? Heinäkuu 2003.
- 242 Afonso A., Schuknecht L. ja Tanzi V., Public sector efficiency: an international comparison. Heinäkuu 2003.
- 243 Hahn E., Pass-through of external shocks to euro area inflation. Heinäkuu 2003.
- 244 Ejerskov S., Martin Moss C. ja Stracca L., How does the ECB allot liquidity in its weekly main refinancing operations? A look at the empirical evidence. Heinäkuu 2003.
- 245 Holthausen C. ja Monnet C., Money and payments: a modern perspective. Heinäkuu 2003.
- 246 De Ávila Torrijos D. R. ja Strauch R., Public finances and long-term growth in Europe – evidence from a panel data analysis. Heinäkuu 2003.
- 247 Hubrich K., Forecasting euro area inflation: does aggregating forecasts by HICP component improve forecast accuracy? Elokuu 2003.
- 248 Engel C. ja West K. D., Exchange rates and fundamentals. Elokuu 2003.
- 249 Zaghini A., Trade advantages and specialisation dynamics in acceding countries. Elokuu 2003.
- 250 Angeloni I., Coenen G. ja Smets F., Persistence, the transmission mechanism and robust monetary policy. Elokuu 2003.
- 251 Willman A., Consumption, habit persistence, imperfect information and the lifetime budget constraint. Elokuu 2003.
- 252 Angelini E., Henry J. ja Marcellino M., Interpolation and backdating with a large information set. Elokuu 2003.
- 253 Dewald W. G., Bond market inflation expectations and longer-term trends in broad monetary growth and inflation in industrial countries, 1880–2001. Syyskuu 2003.
- 254 Brand C., Reimers H.-E. ja Seitz F., Forecasting real GDP: what role for narrow money? Syyskuu 2003.
- 255 Bruggeman A., Donati P. ja Warne A., Is the demand for euro area M3 stable? Syyskuu 2003.
- 256 Gerling K., Grüner H. P., Kiel A. ja Schulte E., Information acquisition and decision making in committees: a survey. Syyskuu 2003.
- 257 Klaeßling M. ja Lehman Brothers, Macroeconomic modelling of monetary policy. Syyskuu 2003.
- 258 Gerlach-Kristen P., Interest rate reaction functions and the Taylor rule in the euro area. Syyskuu 2003.
- 259 Catenaro M. ja Vidal J.-P., Implicit tax co-ordination under repeated policy interactions. Syyskuu 2003.
- 260 Barnett W.A., Aggregation-theoretic monetary aggregation over the euro area, when countries are heterogeneous. Syyskuu 2003.
- 261 Calza A. ja Sousa J., Why has broad money demand been more stable in the euro area than in other economies? A literature review. Syyskuu 2003.
- 262 Donati P., Indeterminacy of rational expectations equilibria in sequential financial markets. Syyskuu 2003.
- 263 Ciccarelli M. ja Rebucci A., Measuring contagion with a Bayesian, time-varying coefficient model. Syyskuu 2003.
- 264 Bruggeman A. ja Donnay M., A monthly monetary model with banking intermediation for the euro area. Syyskuu 2003.
- 265 McAdam P. ja Willman A., New Keynesian Phillips Curves: a reassessment using euro area data. Syyskuu 2003.
- 266 De Ávila D. R., Finance and growth in the EU: new evidence from the liberalisation and harmonisation of the banking industry. Syyskuu 2003.
- 267 Süppel R., Comparing economic dynamics in the EU and CEE accession countries. Syyskuu 2003.

- 268 Angeloni I., Kashyap A. K., Mojon B. ja Terlizzese D., The output composition puzzle: a difference in the monetary transmission mechanism in the euro area and the US. Syyskuu 2003.
- 269 Coenen G., Zero lower bound: is it a problem in the euro area? Syyskuu 2003.
- 270 Coenen G., Downward nominal wage rigidity and the long-run Phillips curve: simulation-based evidence for the euro area. Syyskuu 2003.
- 271 Giammarioli N., Indeterminacy and search theory. Syyskuu 2003.
- 272 Klaeßling M. ja López Pérez V., Inflation targets and the liquidity trap. Syyskuu 2003.
- 273 Castelnovo E., Nicoletti-Altimari S. ja Rodríguez-Palenzuela D., Definition of price stability, range and point inflation targets: the anchoring of long-term inflation expectations. Syyskuu 2003.
- 274 Hördahl P. ja Vestin D., Interpreting implied risk neutral densities: the role of risk premia. Syyskuu 2003.
- 275 Beyer A. ja Farmer R., Identifying the monetary transmission mechanism using structural breaks. Syyskuu 2003.
- 276 Rünstler G., Short-term estimates of euro area real GDP by means of monthly data. Syyskuu 2003.
- 277 Beyer A. ja Farmer R., On the indeterminacy of determinacy and indeterminacy. Syyskuu 2003.
- 278 Palenzuela D. R., Camba-Méndez G. ja García J. Á., Relevant economic issues concerning the optimal rate of inflation. Syyskuu 2003.

Muita julkaisuja

- The TARGET service level. Heinäkuu 1998.
- Report on electronic money. Elokuu 1998.
- Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.
- Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.
- Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKPJ:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.
- Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.
- Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.
- Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.
- Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.
- Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.
- The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.
- Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union. Elokuu 1999.
- Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.
- Compendium: Säädökokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.
- European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics compilation guide, addendum I: money market paper. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics sector manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.
- Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States. Marraskuu 1999.
- Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999.

Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.

Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.

Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.

EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.

EKPJ:n kokoamat tilastotiedot. Toukokuu 2000.

Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.

Yleisiä taloustilastoja koskevat Euroopan keskuspankin tilastovaatimukset. Elokuu 2000.

Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.

Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.

Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2000.

Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.

EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.

Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.

Vuosikertomus Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toiminnasta. Tammikuu 2001.

Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.

Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.

Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.

Money and banking statistics in the accession countries: Methodological Manual. Huhtikuu 2001.

TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.

A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.

Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.

Why price stability? Kesäkuu 2001.

The euro bond market. Heinäkuu 2001.

The euro money market. Heinäkuu 2001.

The euro equity markets. Elokuu 2001.

EKP:n rahapolitiikka. Elokuu 2001.

Monetary analysis: tools and applications. Elokuu 2001.

Review of the international role of the euro. Syyskuu 2001.

The Eurosystem's policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing. Syyskuu 2001.

Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000). Lokakuu 2001.

TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system – update 2001. Marraskuu 2001.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2001.

Fair value accounting in the banking sector. Marraskuu 2001.

Towards an integrated infrastructure for credit transfers in euro. Marraskuu 2001.

Accession countries: balance of payments / international investment position statistical methods. Helmikuu 2002.

List of Monetary Financial Institutions subject to minimum reserves. Helmikuu 2002.

Labour market mismatches in euro area countries. Maaliskuu 2002.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – joulukuu 2001. Maaliskuu 2002.

Evaluation of the 2002 cash changeover. Huhtikuu 2002.

TARGET: Annual Report 2001. Huhtikuu 2002.

Yhteinen rahapolitiikka euroalueella: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Huhtikuu 2002.

Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toimintakertomus. Tammikuu 2001 – helmikuu 2002. Toukokuu 2002.

Developments in banks' liquidity profile and management. Toukokuu 2002.

Talletus- ja ottoautomaattien käyttöä koskevat eurojärjestelmän ohjeet luottolaitoksille ja muille euroalueella sijaitseville laitoksille, joiden toimintaan kuuluu seteleiden lajittelu ja jakelu suurelle yleisölle. Toukokuu 2002.

Bond markets and long-term interest rates in European Union accession countries. Kesäkuu 2002.

TARGET minimum common performance features of RTGS systems within TARGET as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking data dictionary as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking specification as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking user requirement as at November 2001. Kesäkuu 2002.

Task force on portfolio investment collection systems, Final Report. Kesäkuu 2002.

Measurement issues in European consumer price indices and the conceptual framework of the HICP. Heinäkuu 2002.

Payment and securities settlement systems in the European Union: Addendum incorporating 2000 figures. Heinäkuu 2002.

Financial Sectors in EU Accession Countries. Elokuu 2002.

Payment and securities settlement systems in accession countries. Elokuu 2002.

Target Interlinking specification. Marraskuu 2002.

Target Interlinking data dictionary. Marraskuu 2002.

Guidance Notes to Regulation ECB/2001/13 on the MFI balance sheet statistics. Marraskuu 2002.

Structural analysis of the EU banking sector. Marraskuu 2002.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2002.

Review of the international role of the euro. Joulukuu 2002.

Euro Money Market Study 2001 (MOC). Joulukuu 2002.

EU banking sector stability. Helmikuu 2003.

Review of the foreign exchange market structure. Maaliskuu 2003.

List of Monetary Financial Institutions and institutions subject to minimum reserves. Helmikuu 2003.

Structural factors in the EU housing markets. Maaliskuu 2003.

List of Monetary Financial Institutions in the accession countries. Maaliskuu 2003.

Memorandum of Understanding on the exchange of information among credit registers for the benefit of reporting institutions. Maaliskuu 2003.

Memorandum of Understanding on Economic and Financial Statistics between the Directorate General Statistics of the European Central Bank and the Statistical Office of the European Communities (Eurostat). Annex I: Share of responsibilities in the field of balance of payments and international investment position statistics. Maaliskuu 2003.

TARGET Annual Report 2002. Huhtikuu 2003.

Supplementary guidance notes concerning statistics on the holders of money market fund shares/units. Huhtikuu 2003.

Money, banking and financial market statistics in the accession countries.
Methodological Manual.Vol. 1: The current definition and structure of money and banking statistics in the accession countries. Toukokuu 2003.

Money, banking and financial market statistics in the accession countries.
Methodological Manual.Vol 2: Statistics on other financial intermediaries, financial markets and interest rates in the accession countries.Toukokuu 2003.

Accession countries: balance of payments/international investment position statistical methods.
Toukokuu 2003.

Electronic money system security objectives according to the common criteria methodology.
Toukokuu 2003.

The transformation of the European financial system. Second ECB Central Banking Conference, October 2002, Frankfurt am Main. Kesäkuu 2003.

Letter from the ECB President to the President of the Convention regarding the draft Constitutional Treaty. Kesäkuu 2003.

Developments in national supervisory structures. Kesäkuu 2003.

Euromääräisiä pieniä maksuja välittävien maksujärjestelmien yleisvalvonta. Kesäkuu 2003.

Kohti yhtenäistä euromaksualuetta – Seurantaraportti. Kesäkuu 2003.

Muutoksia vakuuskelpoisten ykkös- ja kakkoslistan arvopapereiden riskienhallintajärjestelmään.
Heinäkuu 2003.

Information Guide for credit institutions using TARGET. Heinäkuu 2003.

ECB statistics: A brief overview. Elokuu 2003.

Portfolio investment income: Task force report. Elokuu 2003.

The New Basel Capital Accord. Elokuu 2003.

Payment and securities settlement systems in the European Union: Addendum incorporating 2001 figures. Syyskuu 2003.

Letter from the ECB President to the President of the Council of the European Union regarding the Opinion of the ECB of 19 September 2003 at the request of the Council of the European Union on the draft Treaty establishing a Constitution for Europe (CON/2003/20).
22.9.2003.

Inflation differentials in the euro area: potential causes and policy implications. Syyskuu 2003.

Bond markets and long-term interest rates in European Union accession countries.
Lokakuu 2003.

Correspondent central banking model (CCBM): procedures for eurosystem counterparties.
Syyskuu 2003.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.

EPM: the ECB payment mechanism. Elokuu 2000.

The euro: integrating financial services. Elokuu 2000 (painos lopussa).

TARGET. Elokuu 2000 (painos lopussa).

Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.

Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.

TARGET – update 2001. Heinäkuu 2001.

The euro and the integration of financial services. Syyskuu 2001.

Euro. Yhteinen rahamme. Syyskuu 2002.

